

קונטרס

זכו שכינה ביניהם

**הדרכה קצרה וברורה להגיע לשלמות האדם
ולבניין ביתו בדרך התורה
לגברים בלבד**

ל"ב עצות ול"ב תפילות לזכות להשראת השכינה בבית

קונטרס

מהי העצה הטובה ביותר להנצל מפגעי הזמן?

עם

**שיחת חיזוק והתעוררות עם תפילה
איך זוכים להרגיש מתיקות התורה?**

מהדורת ביקורת

קונטרס

זכו שכינה ביניהם

הדרכה קצרה וברורה להגיע לשלמות האדם
ולבניין ביתו בדרך התורה
לגברים בלבד מומלץ לנשים לא לקרוא.

מחולק ללימוד יומי לסיים בכל חודש

ל"ב עצות ול"ב תפילות לזכות להשראת השכינה בבית

נכתב על ידי עשרות אברכים תלמידי חכמים מירושלים מבני ברק ומאלעד

הקונטרס יוצא לאור בס"ד תמוז התשפ"ה לבריאת העולם

לעילוי נשמת רבי שמואל בן מרים זצ"ל נפטר במוצאי שבת קודש פרשת קרח ד' תמוז התשע"ח

הוקלד בכלי שאינו מחובר חלילה לכלי הטרף המכונה "אינטר חטא" ימש"ו שנאסר ע"י כל גדולי הדור שליט"א

סגולה גדולה לזרע בר קיימא

סיפר אברך מחסידי גור באשדוד

למעלה מעשר שנים לא זכינו להפקד בז"ק עד שזכיתי לקנות את הקונטרס זכו שכינה ביניהם והתחלתי ללמד בו בקביעות ואז הענינים התחילו להתקדם בקצב מהיר ובאלול תשפ"ד נולד לנו במזל טוב בן בריא ושלם

נכתב בעזרת השם יתברך אך ורק לשם שמים.

למיפרק קוב"ה ושכינתיה וישראל מגו גלותא. עיין בזהר הקדוש כי תצא דף רפ"א. בשם כל ישראל. לשון תפילת רבי חיים ויטאל. לתקון השכינה הקדושה, ולתקון כל ישראל עם השם. לשון הרמח"ל. ולעשות נחת רוח גדול להבורא יתברך ויתעלה. לשון היסוד ושורש העבודה.

נדפס על נייר ללא חשש חילול שבת. וללא חשש גניזה.

מצוה לצלם ולפרסם ניתן להשיג בין הסדרים בטל: 054-84-67-992 באין מענה בבקשה להשאיר הודעה.

המלצת מרן ראש הישיבה רבי משה צדקה שליט"א

**בליל יא תמוז לסדר בלק תש"פ זכינו להכנס אל הקודש פנימה
למרן ראש הישיבה שליט"א**

**ראש הישיבה עיין בקונטרס מספר דקות, ולאחר מכן אמר "קראתי חלק
וזה נראה טוב, מסתמא הכל טוב, שיהיה לכם סיעתא דשמיא" אמרנו לו
אנחנו רוצים להדפיס כמות מאוד גדולה לזיכוי הרבים, אמר ראש
הישיבה: "שיהיה לתועלת, תזכו למצוות".**

קיבלנו רשות לפרסם.

הסכמת הגאון הצדיק רבי יצחק קולדצקי שליט"א חתן מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל

בסייד

יצחק קולדצקי

חתן מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א
מח"ס 'לשכנו תדרשו' * ר"מ 'בית יעקב' בתים
רח' ברסלב 9 ב"ב

תאריך: כ"ל אדר א' תש"ס

אכזרי יצרי מציב גרויך שליט"א
ראיתי את הקונטרס הנכבד שלך ראש כל שכינה כי יעקב, אשר בו איוון
(פלא ומסור לאור טעם ודעה) דעתיך אור נהג ומיון טוהר וט
אין אבנתי כיו יגע, ומדאי מקונטרס יביא תפלה מיונה וחזון
צדק אמרו אור כיו יגע, ולפלא ולפלא גשפ"ה דודי יצא, ו
ונח שאמו ח"ל איש ואשה אור כי יעקב - שכינה כי יעקב, ואשה יש דעה
הרב (סיון) שמעתי את שמי בכינה גיבור, ונזכר לידי ח"ל ובאשתי
ובאחיו, הם היפ"ח אנפאו גז נע"ה גפ"ה וגזבו צפ
יצו אהבה שכינה כי יעקב ואמו צדק ושיוק וצדק אמרתי

כח"כ
צ"ח
גוריה
קולדצקי

הפעל את את
נדר על 'הדברים'

לכבוד ידידי מזכה הרבים שליט"א

ראיתי את הקונטרס הנכבד שלך בשם "זכו שכינה ביניהם" אשר בו לקוט נפלא ומסודר
בטוב טעם ודעת בעניני שלום בית ומדות טובות וכו' איך להנהיג בית יהודי, ובודאי
שהקונטרס יביא תועלת מרובה וחזוק גדול להרבות שלום בית בישראל, ולהשראת
השכינה בבתי ישראל, וכמו שאמרו חז"ל איש ואשה שלום ביניהם – שכינה ביניהם,
וכאשר יש בזה הרבה נסיונות שמזעזעים את שערי הבית היהודי, ובודאי שדברי חז"ל
והראשונים והאחרונים, הם התבלין לרפאות את נגעי הבית, ובזכות זה יזכו להשרות
שכינה ביניהם ולראות דורות ישרים וצדיקים מבורכים

בברכת התורה יצחק קולדצקי

הסכמת הגאונים רבי יהושע כהן שליט"א ורבי יעקב שיכנזי שליט"א

Ya'acov Sheknazi
Rav Moreh Tzedek
Ezra 2 St. Jerusalem tel. 02-5400526

יעקב שיכנזי
רב ומו"צ
בעדה החרדית הספרדית
רח' עזרא 2 ירושלים, טל' 02-5400526

בס"ד, תאריך _____

ס"ב כ"ג פיון תשל"ג

ברוך ה' כ"ה

הייתי זולת הקולטס החטא לעקבא "כבא שפניה ג'נ'פ"ג
לחברו כמה אלה כיום יקרום
והייתי חלקם ממך הקולטס וישנו בדיון בי הח
מחזיקים את הנפש ומקדמים את האדם לקבלת
הקולטס ופלא הסבה אצלו לשלם בית וגם
לפניו בין אדם אחד
לפניו באתי בדם לפניך את מציאות הקולטס
ויתר שילם היקרה ואפס בושמא!

הסכמת הגאון

לפי אפי מברוך כדברי
הגאון מה שכתב לשלם
הלשם הקולטס הנכבד
כבא שפניה למויה דיניהם
ואם נכבד אלא לחוכה
שיחלקם ביטא, וישפוט
החכה אצורה

מחזיק הקולטס יהושע הכהן
מחזיק ספר במדבר-יהושע
ואין בזה הלימוד ובפני השלם

קבלת קהל

המלצת הגאון הצדיק רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

**ביום רביעי בשבת לסדר פנחס טז תמוז תש"פ זכינו להכנס אל הגאון הצדיק
רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א**

**הראינו לרב את הקונטרס ואמרנו שהוא נכתב על ידי כמה עשרות
אברכים יקרים ובסוף כל פרק יש תפילה לקיים את הלימוד. הרב מאוד
התפעל ואמר: "אשריכם ! אשריכם!". אחר כך עיין בקונטרס ואמר "זה
טוב! שתצליחו!"**

קיבלנו רשות לפרסם.

תוכן העניינים:

הקדמה.....	עמוד 6
פרק א. חזרה בתשובה שלימה.....	עמוד 11
פרק ב. שתהיו עמלים בתורה.....	עמוד 14
פרק ג. עבדו את השם בשמחה.....	עמוד 17
פרק ד. ואהבת לרעך כמוך.....	עמוד 19
פרק ה. אמונה ובטחון.....	עמוד 27
פרק ו. ולענויים יתן חן.....	עמוד 35
פרק ז. נתון תתן.....	עמוד 40
פרק ח. הבנה.....	עמוד 44
פרק ט. הכרת הטוב.....	עמוד 48
פרק י. הקשבה.....	עמוד 51
פרק יא. שתהא ותרן בתוך ביתך.....	עמוד 55
פרק יב. בצדק תשפוט עמיתך.....	עמוד 63
פרק יג. בחכמה יבנה בית.....	עמוד 66
פרק יד. יישירו נגדך.....	עמוד 70
פרק טו. גדול תלמוד.....	עמוד 76
פרק טז. ואני תפילה.....	עמוד 79
פרק יז. אמונת חכמים.....	עמוד 84
פרק יח. עשה לך רב.....	עמוד 85
פרק יט. לימוד ביחד.....	עמוד 86
פרק כ. כי נפלתי קמתי.....	עמוד 88
פרק כא. קדושים תהיו.....	עמוד 89
פרק כב. מכתבים.....	עמוד 94
פרק כג. זריזות.....	עמוד 95
פרק כד. נצור לשונך מרע.....	עמוד 97
פרק כה. אחריות על הפרנסה.....	עמוד 100
פרק כו. כבוד המשפחה.....	עמוד 106
פרק כז. ונשמרתם מאד לנפשותיכם.....	עמוד 108
פרק כח. והייתם נקיים.....	עמוד 111
פרק כט. אפילו מזבח מוריד עליו דמעות.....	עמוד 116
פרק ל. סגולות.....	עמוד 119
פרק לא. חזרה על הלימוד.....	עמוד 121

זכו שכינה ביניהם

הקדמה

א בחודש

לזכות לשלום בית, שייכת גם לשאינם נשואים.

הרבה פעמים יש חוסר בשלום בית, מחמת חוסר ידיעה מה רצון השם יתברך מהאדם במצבים מסוימים, ולא מתוך כוונות או מדות לא טובות, ואפילו אברך מתמיד בתורה וצדיק, יתכן שיהיה לו חוסר בשלום בית, מחמת שחסר לו ידיעות חשובות. על כן אחי אהובי היקר, עליך ללמוד את הנושא הזה קודם הנשואין, וכל שכן לאחר הנשואין, בעיון גדול ובכובד ראש, ואז השם יתברך יתן לך סייעתא דשמיא גדולה, להצליח לבנות את ביתך בהצלחה.

רצון אבינו שבשמים, שכדי שהאדם יזכה לשלום בית, הוא צריך להתפלל ולהשתדל בכמה עניינים בקביעות יום יום, עד היום האחרון ממש. מניין?

הגמרא הקדושה מספרת על המלאכים שבאו לבקר את אברהם אבינו, ושאלו אותו איזה שרה אשתך? שואלת הגמרא הקדושה, הרי הם ידעו ששרה נמצאת באוהל, ומדוע שאלו? עונה הגמרא כדי לחבבה על בעלה ע"כ. (בבא מציעא דף פז ע"א בשם רב יהודה בשם

יש רגילים לחשוב, שלימוד העצות לזכות לשלום בית, שייך רק לנשואים, וזה לא נכון, משתי סיבות:

א. מי שרגיל להיות בבחינת "מקבל" לפני הנשואין, שתמיד חושב איך הוא יכול לקחת מאחרים, וגם רגיל בשאר המידות הרעות, כגון גאווה כעס וכו', ואינו עובד על עצמו, ואינו מתפלל לתקן את מידותיו, אז יהיה לו מאוד קשה בשלום ביתו, שהרי הסיבה העיקרית למצות הנשואין היא, לקיים מצות ואהבת לרעך כמוך. (רבי חיים ויטאל זי"ע בספר הליקוטים פרשת עקב, סימן ח דף נו עמוד ב דיבור המתחיל ויענך וירעיבך) דהיינו להיות נותן ומשפיע לאחרים בלי לרצות לקבל תמורה, שזו גם תכונת העניו. (ברטנורא מסכת פאה פרק א משנה ב ד"ה ולפי העונה בפירוש הראשון) ולשנות הרגל של שנים רבות, זה דבר מאוד קשה. (מסילת ישרים תחילת פרק ט) ולכן עבודת האדם לזכות לשלום בית, מתחילה קודם הנשואין.

ב. האדם צריך להיות אוהב שלום ורודף שלום עם כל אדם, ולא דווקא עם אשתו, (כדברי המשנה הקדושה אבות פרק א משנה יב הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום) ולכן עבודת האדם

רב, ויש אומרים שרבי יצחק אמר את המימרא) ולכאורה קשה הרי אברהם ושרה היו צדיקים גמורים, שאין לנו שום השגה בהם, וזקנים מאוד, (שהיו נשואים 77 שנה) ואם כן האם שייך אצלם תוספת בשלום בית? מחדשת התורה הקדושה, כן! ולכן המלאכים השתדלו לחבבה עליו.

קל וחומר בן בנו של קל וחומר, על כל אדם, שצריך חיזוק תמידי בשלום ביתו, עד היום האחרון ועד הרגע האחרון.

עוד יש ללמוד מדברי חז"ל הקדושים האלו, שרצון אבינו שבשמים שהאדם ישתדל למען השלום בית, אפילו באופן שתצא רק תועלת קלה.

שהרי הדבר ברור שאצל אברהם אבינו השלום בית היה בדרגה גבוהה מאוד שאין לנו בזה שום השגה, ואף על פי כן התורה מספרת על ההשתדלות של המלאכים להוסיף חיבובה של שרה בעיניו לדרגה גבוהה יותר, ואם כן משמע שהתורה הקדושה מחשיבה כל השתדלות בשלום בית, ואפילו שהשינוי אינו גדול. (וקל וחומר כשהשינוי גדול)

בעניין גשמי כמו בכסף, אם יש לאחד מליוני דולרים ויבוא חבירו ויתן לו עשר אגורות, לא יחפוץ בזה כלל, כי מה יוסיף לו 10 אגורות? לא כן בעניין רוחני, גם אחד כמו אברהם אבינו שהיה בדרגה עצומה של שלום

בית, אפילו תוספת קלה מאוד בשלום בית נחשבת לדבר גדול. (היסוד הזה שהוא בכל המצוות, מובא בליקוטי מוהר"ן חלק ב סימן מח באמצעו, במילים ואפילו נקודה קטנה מאוד, עיין שם)

מובא בספר בדידי הוי עובדא (עמוד תח) שהרב שמשון פינקוס אמר בשם מרן החזון איש זי"ע: שלום בית זה לא רק שלא יהיו מריבות, אלא שכל תוספת נחשבת, ואין גבול לזה, ותמיד יכול לעלות עוד ועוד מדרגות. עכ"ל.

מספרים על מרן המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל שבכל יום היה יוצא לטייל עם הרבנית, גם בגיל זיקנה ושיבה. (מפי אחד התלמידים)

ויתכן שהסיבה שצריכים חיזוק עד היום האחרון היא, על פי מה שאומר רבי נחמן זי"ע, שהיצר הרע מאוד משתדל לקלקל את השלום בית בין הנשואים, יום יום עד היום האחרון, כדי לתפוס אותם במצודה שלו, ולהפילם בחטאים, השם ישמור. (שיחות הר"ן סימן רסג. ועיין בשל"ה הקדוש מסכת שבת דיבור המתחיל כתב ר"ח שכתב שרצון הקליפות למנוע שלום בית)

ועל כן אחי אהובי היקר, השב אל ליבך, שזה רצון אבינו שבשמים, שתתפלל ממעמקי ליבך, ותשתדל, ושוב תתפלל ושוב תשתדל, עד הרגע האחרון, לזכות לשלום בית.

יש טוענים, "אני משתדל הרבה למען השלום, ואשתי לא משתדלת" על זה

ראיתי משל למלך שנתן הוראה לשני אנשים לבנות גשר, הפועל הראשון היה מגיע בזמן, ועובד מאוד יפה ובמסירות, ולא ביטל רגע מעבודתו, והפועל השני היה מאחר ומבטל את זמנו וכו' והיות שהמלך קצב זמן שתוך שנה יגמרו לבנות את הגשר, הפועל החרוץ היה משקיע את כל כוחו בהשלמת הבניה, בסיום העבודה הזמינו אליו המלך, ונתן לו תשלום מאוד גדול ואמר לו, היות שהשתדלת בכל כוחך בבניית הגשר, מגיע לך שכר גדול כזה. (ספר חיי אושר בחיק האמת בתחילתו)

והנמשל, כשהאיש משתדל מאוד למען השלום גם כשהאשה לא משתדלת, אזי השם יתברך מרבה את שכרו של האיש מאוד, כמו שאמרו חכמינו הקדושים במשנה פן הא הא אומר, לפום צערא אגרא, (אבות פרק ה משנה כג) לפי הצער שהאדם מצטער בעשיית המצוה, כך יקבל את שכרו.

עוד תשובה כנגד הטוענים אני משתדל לבד, השם יתברך ציוה לאדם להניח תפילין, וכי יעלה על דעתו לא להניח, כיון שחברו לא מניח?

רצון אבינו שבשמים שהאדם ישתדל להיות אוהב שלום ורודף שלום, כמו שכתוב: בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרִדְפָהּ. (תהלים פרק לד פסוק טו) והמשנה הקדושה אומרת הִלֵּל אוֹמֵר, הָיוּ מִתְלַמְּדֵיו שֶׁל אֶהְרֹן, אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרֹדֵף שְׁלוֹם, (אבות

פרק א משנה יב) ואם הצד השני אינו משתדל בזה, מה בכך? הרי סוף סוף זהו רצון השם יתברך ממנו.

האדם צריך להשתדל להיות רודף שלום מחמת שכך רצון השם יתברך, ולא מחמת ההתנהגות של השני, ואם הוא משתדל לבדו, צריך לשמוח בזה הרבה, שבזה הוא מראה שהוא מקיים מצוות השם יתברך לשם שמים, מפני שכך ציוהו. (לשון רש"י בגמרא הקדושה תענית דף ז ע"א ד"ה לשמה) ואפילו שקשה לו, הוא אינו מתפעל מהקושי, וממשיך להשתדל למען השלום, ובודאי שהשם יתברך ירבה את שכרו במאוד מאוד.

ובפרט לפי מה שביאר בספר הקדוש פלא יועץ (ערך שלום) את הפסוק בקש שלום ורדפהו, שהמושג "לרדוף" שייך רק כשהשני בורח ממנו, והוא צריך לרדוף אחריו, כי אם השני לא בורח אלא רק עומד, לא שייך המושג של רדיפה.

ואם כן אם רואה שאשתו מתנהגת באופן של היפך השלום, דווקא אז צריך להשתדל בכל כוחו, להיות רודף שלום.

אם מחשבותיו תמיד מה עם הצד השני? אזי גם הצד השני חושב ומה עם הצד הראשון? ואז אף אחד לא מנסה להתקדם, משל למה הדבר דומה? לשני אנשים שעומדים בחדר

אחד, הראשון בצד אחד של החדר והשני בצד השני, וכל אחד מחכה שהשני יתקדם לכיוון שלו, וכך הם חיים ביחד שמונים שנה...

(ועיין בזה עוד בספר המומלץ מאוד "עמודיה שבעה" להגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל עמוד ק"ה)

והרב הצדיק רבי אליעזר שלמה שיק זצ"ל כתב בעניין שלום הבית: "צריכים לדעת שהכל תלוי בבעל" (בספרו אשר בנחל חלק מה, עמוד קצט)

וכנראה שכן דעת מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל, כפי המסופר שכאשר הגיעו זוג לרב (בכ"ד סיון תשס"ד) שהיו צריכים חיזוק בשלום בית, שאל הגבאי אם להכניס את שניהם, והרב אמר: רק את הבעל, ודיבר אתו לבד. (כן העיד הרב אליהו שטרית שליט"א בספרו "רבנו" עמוד רצט)

היוצא למסקנה, בכל אופן שיהיה, רצון אבינו שבשמים, שהבעל יעבוד בכל כוחו ויתפלל הרבה לזכות לשלום בית.

שלום מלשון שלמות, להורות שאם האדם זוכה לעמוד בנסיונות בשלום בית, יזכה להגיע לשלמות נפשו, ולכן רואים שלכל אחד יש נסיונות אחרים בשלום בית, כיון שכל אחד בא לעולם בשביל תיקון מסוים. (כמבואר בזהר הקדוש שיר השירים על הפסוק (פרק א פסוק ז) הגידה לי שאהבה נפשי, מובא בספר שבט מוסר פרק א)

נישואין מלשון להנשא היינו להיות יותר גבוה, שעל ידי העבודה בחיי הנישואין אפשר להתעלות בעבודת השם יתברך.

נראה, שכאשר אבינו שבשמים נותן את הזכות לכתוב קונטרס, צריך להשתדל להביא מקורות לכל דבר, ובפרט בדברים יסודיים כמו שלום בית, משתי סיבות: א. כדי שהכל יהיה מבוסס על האמת.

ב. שאם יחפוץ מאן זהו לראות את המקורות בפנים, יוכל לראותם. (שמענו ממרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל כנראה בשנת התשמ"ט, שבכל עניין ועניין שלומדים, כדאי להסתכל בפנים)

ולכן בסייעתא דשמיא, השתדלנו מאוד בכל עניין ועניין להביא מקורות לדברינו, באופן ברור.

כל דבר שהאדם זוכה ללמוד, צריך להתפלל שיזכה לקיים אותו, שעל ידי זה ניכר שלומד על מנת לקיים. (עיין בספר הקדוש ליקוטי תפילות בהקדמה) ולכן בסוף כל פרק כתבנו בסייעתא דשמיא תפילה, וראוי להתפלל בלשון תחנונים, כדברי שלמה המלך: תְּחַנּוּנִים יְדַבֵּר רִשׁ (משלי פרק יח פסוק כג) וכדברי המשנה הקדושה בברכות (פרק ז משנה ז רבי אליעזר אומר הַעוֹשֶׂה תְּפִלָּתוֹ קָבַע, אֵין תְּפִלָּתוֹ תְּחַנּוּנִים) ובלב נשבר. (תהלים פרק נא פסוק יט לב נשבר ונדכה וכו')

העולם רגילים לשאול הרבה מאוד שאלות בעניין הנהגת הבית, ואפשר

לענות על כל שאלה ושאלה, אמנם
אצלנו השיטה שונה, ויש בזה שני
שלבים:

א. מחזקים את כל היסודות של
היהדות על פי חז"ל הקדושים.

ב. מתפללים בקביעות חזקה, מעומק
הלב, לזכות לסייעתא דשמיא.

ואז בדרך כלל כל השאלות לא
מתחילות. (והוא כ"טיפול שורש")

ב בחודש

ואותם הלומדים בספרים הקדושים
המדריכים לשלום בית, יזהרו לא
למהר לדמות מקרה אחד לחבירו, כי
לפעמים פרט אחד נוסף, יכול לשנות
את כל ההנהגה.

ישנם הנוהגים ללכת להתייעץ בשדות
זרים בשיטות שמקורם בגויים, שאין
להם נשמה כמו ליהודי, וכתב מרן
רבי חיים קנייבסקי זצ"ל (בספרו
אורחות יושר עמוד כא) וזה לשונו: שנו
חכמים (סוף פרק ה דאבות, משנה כב): בן
בג בג אומר, הפך בה והפך בה דכלא
בה. ופירש רבנו יונה: חזור על דברי
תורה שכל חכמת העולם כלולה בה
עכ"ל. והעוסק ושקוע בתורה אין
צריך לשום חכמה אחרת, שהכל יכול
לדעת מן התורה עכ"ל.

אין נושא בחיים שהתורה לא נותנת
הוראות ברורות כיצד להתנהג, מה
לאכול ומה לא, מה לדבר ומה לא,

איך ללכת (לא לפסוע פסיעה גסה) וכן בכל
נושאי החיים.

האם יתכן לחשוב שעל נושא כל כך
חשוב כמו השראת השכינה על ידי
שלום בית בבתי ישראל, התורה
הקדושה לא תתן הדרכה? ולכן
צריכים ללכת לרעות בשדות זרים?

אשר על כן, בסייעתא דשמיא ובעזרת
עשרות תלמידי חכמים, השתדלנו
להביא בצורה מסודרת וקצרה דברי
חז"ל הקדושים המפוזרים בכל
התורה איך להביא את השכינה לבית.

הקונטרס נכתב בסייעתא דשמיא מאוד
גדולה, על ידי תלמידי חכמים,
מירושלים, מבני ברק, ומאלעד.
בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲדָּוָה וְרַק לְשֵׁם
שָׁמַיִם. לְמִיפְרָק קוֹב"ה וְשִׁכְיָנֻתָּיה
וְיִשְׂרָאֵל מִגֹּאֲלֹתָא. עֵינֵינוּ בִּזְהַר הַקֹּדֶשׁ כִּי
תִצָּא דף רפ"א. בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. לְשׁוֹן
תְּפִילַת רַבֵּי חַיִּים וִיטָאֵל. לְתַקְוֹן הַשִּׁכְיָנָה
הַקְּדוּשָׁה, וְלְתַקְוֹן כָּל יִשְׂרָאֵל עִם הַשֵּׁם.
לְשׁוֹן הַרְמַח"ל. וְלַעֲשׂוֹת נֶחֱמַת רוּחַ גָּדוֹל
לְהַבְרָא יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלָּה. לְשׁוֹן הַיִּסּוּד
וְשׁוֹרֵשׁ הָעֲבוּדָה.

נשמח מאוד לקבל הערות ותגובות
במס' 05484-67-992 בין הסדרים.
באין מענה ניתן להשאיר הודעה.

וְתַפְכֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי זֵכֶה לְקַיִּים
אֶת מַה שֶּׁלְּמִדָּנוּ, וְכִדְאֵי לְהַתְפַּכֵּל דְּרָךְ
תַּנְזִינֻנִים, כְּרִשׁ הַמִּבְכָּשׁ בְּפִתּוֹחַ, וּבְזִנּוּת,
וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלֵינוּ כְּמִשְׁא, וּבְכָל זֶשְׁבֵּר

פרק א. חזרה בתשובה שלִימה.

מהעבירות של האדם נבראים מקטרגים, כדברי המשנה הקדושה במסכת אבות (פרק ד' משנה יא) רבי אליעזר בן יעקב אומר, העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד, והעובר עברה אחת, קונה לו קטגור אחד ע"כ. והמקטרגים גורמים למריבות בביתו, (כמבואר בגמרא הקדושה גיטין דף נב ע"א מהמילים: הנהו בי תרי דאיגרי בהו) וכאשר האדם חוזר בתשובה שלימה, הוא הורג את המקטרגים שגרמו לחוסר השלום בית, נמצא שהתשובה מביאה לשלום בית.

והגמרא הקדושה במסכת ברכות (דף יט ע"א בשם תנא דבי רבי ישמעאל) אומרת, שתלמיד חכם לא הולך לישון בלילה, לפני שחוזר בתשובה.

והגמרא הקדושה בערובין (דף יג ע"ב) אומרת, אחרי שנתיים וחצי של דיונים בין בית שמאי לבית הלל, הגיעו למסקנא: נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו, ואיכא דאמרי (ויש אומרים) ימשמש במעשיו.

וביאר המסילת ישרים (בתחילת פרק ג) הפשפוש במעשים הוא: לחקור על כל המעשים שלו ולהתבונן בהם, אם יש בהם מעשים שאסור לעשות אותם,

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך, שתתאכזי בכלל עמך ישראל, בנך אהוביך הקדושים לעבוד ולהתפלל על תיקון מדותי בכל יום ויום כל ימי חיי, עד הרגע האחרון ממש, ותעזרני להשתדל להיות נותן, שרוצה תמיד רק לתת לאזורים שלא על מנת לקבל תמורה, ותזכני להזשיב ולייקר מאוד כל השתדלות הכי קטנה למען השלום בית, ותעזרני להשתדל בכל כוחי ממש, במסירות נפש, למען השלום בית, עם כוונה טהורה לשם שמים, אפילו אם אשתי היקרה והאהובה אינה משתדלת, מפני שכך רצונך שאתיה אוהב שלום ורודף שלום, ועל ידי זה אוכה לשלום בית אמיתי, ולהשראת השכינה בביתי תמיד, מעתה ועד עולם.

וכל מה שימצא מאלה יבער אותם מהעולם.

והמשמוש הוא: החקירה אפילו במעשים הטובים עצמם, לחקור ולראות אם יש איזה פניה לא טובה (לשם כבוד וכדומה) או איזה חלק רע (כגון שקם מוקדם לתפילה ועושה רעש, וגוזל את שנת הסובבים) שיצטרך להסיר אותו ולבער אותו עכ"ל.

מִרְן הַחֲפֵץ חַיִּים זִי"ע הִיָּה עוֹשֶׂה חֲשׁוֹן הַנֶּפֶשׁ לִפְנֵי הַשִּׁינָה, בֵּין שַׁעֲתִיִּים וְחֲצִי, לְאַרְבַּע שָׁעוֹת. (עדות נכדו רבי צבי הירש זקס זצ"ל מובא בספר מאיר עיני ישראל חלק א עמוד 54)

וּכְתַב רַבֵּנוּ יוֹנָה, שִׁישׁ עֲשָׂרִים עִיקָרִים לְתַשׁוּבָה, אֲמֵנָם שְׁלוֹשֶׁת הַיְסוּדוֹת שֶׁל הַתַּשׁוּבָה הֵם: חֲרָטָה, וִידּוּי, וְעִזְבֵּת הַחֲטָא. (בספר שערי תשובה השער הראשון סעיף יט)

חֲרָטָה: שְׂמַת־חֲרַט עַל מַעֲשָׂיו הָרָעִים.

בְּגִמְרָא הַקְּדוּשָׁה מִסַּכְת עֲבוּדָה זֶרָה מְסוּפָר עַל רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן דּוֹרְדִּיא, שֶׁהִיָּה רִגִּיל מְאֹד לַעֲבוֹר עֲבִירוֹת חֲמוּרוֹת, וּבִסּוֹף חַיָּיו הִתְחַרַּט עַל חֲטָאֵיו מְעוֹמֵק לִיבּוֹ וְהֵנִיחַ אֶת הָרֹאשׁ שֶׁלּוֹ בֵּין הַבְּרַכִּיִּים וְגַעַה בְּבִכִּיהַ שַׁעַה אַחַת עַד שִׁיִּצְתָּה נִשְׁמָתוֹ, וְנִפְטָר כְּבַעַל תַּשׁוּבָה גָּמוּר. (ברייטא דף יז ע"א)

וִידּוּי: שְׂאוּמָר חֲטָאֵי עוֹיְתֵי פִשְׁעֵי כַךְ וְכַךְ עֲשִׂיתִי, זֹאת אוֹמֶרֶת שְׂמִפְרֵט

אֶת הַחֲטָאִים שְׁלוֹ. וְצָרִיךְ שִׁיְהִיָּה בְּהַכְנָעָה וּבִדְמָעוֹת עִם הַסַּכְמַת הַלֵּב שִׁישׁוּב וְלֹא יִחַטֵּא עוֹד, שֶׁאִם לֹא כֵן הוִידּוּי נִקְרָא תוֹעֵבָה. (ספר חרדים סימן סג)

עִזְבֵּת הַחֲטָא: שֶׁהִזְדַּמֵּן לִידּוֹ שׁוּב אֲפִשְׁרוֹת לַעֲבוֹר עַל הָעֲבִירָה שְׁעֵבֶר, וַיֵּשׁ לוֹ חֶשֶׁק לָזֶה, וּמַחֲמַת יִרְאָת שָׁמַיִם הִתְגַּבֵּר עַל הַיִּצָּר הָרַע, וְלֹא עָשָׂה אֶת הָעֲבִירָה. (שערי תשובה שער א סעיף יט)

וְהַחֲפֵץ חַיִּים כְּתַב: עֲקָר הַתַּשׁוּבָה לְפִי מְרִירוֹת הַלֵּב. (חפץ חיים כלל ד סעיף ד)

וּכְתַב הַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה: כְּתַבוּ הַסְּפָרִים יִהְיֶה רַב בְּתַשׁוּבָה וַיִּפְשַׁשׁ בְּמַעֲשָׂיו, בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת. (סימן רנ סעיף קטן ג)

יֵשׁ אַרְבַּעַה זְמָנִים בַּשָּׁנָה שֶׁצָּרִיךְ לַחֲזוֹר בְּתַשׁוּבָה: בְּכָל יוֹם לִפְנֵי הַשִּׁינָה, בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת, בְּכָל עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ, וּבְעֶרֶב יוֹם כִּיפּוּר. (מתוך מכתב שעליו חתום החפץ חיים ועמו שמונה מגדולי הדור, מובא בספר "קובץ מאמרים ואגרות" לרבי אלחנן וסרמן חלק ב עמוד ו)

וְעַל כֵּן אַחֵי אֱהוּבֵי הִיקָר, רֹאֵה לַעֲשׂוֹת חֲשׁוֹן הַנֶּפֶשׁ וְתַפְשַׁשׁ וְתַמְשַׁשׁ בְּמַעֲשֶׁיךָ בְּכָל יוֹם בְּבוֹקֶר וּבְעֶרֶב, (זֶה לְשׁוֹן אֲגַרַת הַרֵמֶב"ן: וּפִשְׁשׁ בְּמַעֲשֶׁיךָ תְּמִיד בְּבוֹקֶר וּבְעֶרֶב) וּבְכָל עֶרֶב שַׁבָּת, וּבְכָל עֶרֶב רֹאשׁ חוֹדֶשׁ, וּבְכָל עֶרֶב יוֹם כִּיפּוּר, וְתַחֲזוֹר בְּתַשׁוּבָה שְׁלִימָה, וְזֶה יוֹעִיל לְךָ מְאֹד בְּשָׁלוֹם בֵּיתְךָ, בְּעִזְרַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ.

גַּתְפִּלֵּל לַהֲשִׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כָּה לְקַיִים
אֶת מִה שְׁלִמְדָּנוּ, וְכִדְאִי לַהֲתַפִּלֵּל דָּרָךְ
תַּחֲנוּנוֹת, כָּרֵשׁ הַמְּבַקֵּשׁ בְּפִתּוֹחַ, וּבְנִחוֹת,
וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְלֵב זִשְׁבָּר
וְנִדְכָּה:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
שְׁתַּחֲוִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ
אַהֲוִיךָ הַקָּדוֹשִׁים לִפְשֵׁפֶשׁ
וּלְמִשְׁמֵשׁ בְּמַעֲשֵׁי בְּכָל יוֹם בְּבוֹקֶר,
וּבְעֶרֶב, וּבְכָל עֶרֶב שַׁבַּת קוֹדֶשׁ,
וּבְכָל עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וּבְעֶרֶב יוֹם
הַכִּיּוֹרִים, וְתַעֲזָרֵנִי לְחֹזֶר בְּתַשׁוּבָה
שְׁלִימָה מֵאֲהָבָה, בְּתַכְלִית
הַמְּדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה, בְּחֹרֶטָה
אֲמִיתִית מֵעוֹמֶק לְבִי, עִם ווִידוּי
בְּהַכְנָעָה וּבְדַמְעוֹת, עִם הַסְכַּמַּת
הַלֵּב שִׁלָּא אֲחֻטָּא עוֹד, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה
רַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן דּוֹרְדִּיא, עִם עֲזִיבַת
הַחֻטָּא שְׁאֵם שׁוֹב תּוֹמֵן לִי גְסִיּוֹנוֹת
דְּיוֹמִים, תַּחֲזִיקֵנִי בִּירְאֶתְךָ, וּבְאֻכּוֹת זֶה
תַּעֲזָרֵנִי לְהַתְגַּבֵּר עַל יִצְרִי, וְעַל יְדֵי
זֶה אֲזַכֶּה לְשִׁלּוֹם בֵּית אֲמִיתִי,
וּלְהַשְׁרֵאת הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתִי תָמִיד,
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

פרק ב. שתהיו עמלים בתורה.

ג בחודש

כאשר האדם עמל בלימוד התורה הקדושה, (דהיינו שלומד גם כשיש לו קושי) הוא מתמלא בסיפוק נפשי ובשמחה, כמו שכתוב בתהילים פקודי השם ישרים משמחי לב, (פרק יט פסוק ט) וכשבא לביתו הוא יכול לשמח את כולם, (והוא אחד ממעלות התורה במסכת אבות פרק ו משנה א משמח את הבתים) והשמחה מסייעת מאוד לשלום הבית. (הגאון רבי חיים מאיר (בן מרן רבי שמואל זצ"ל) וואזנר זצ"ל בספרו ראה חיים פרק א')

ראיה לדבר שהשמחה מסייעת לשלום הבית, ממה שכתוב במדרש, שהגיעו זוג לרבי שמעון בר יוחאי להתגרש, אמר להם רשב"י שיבואו למחר ויעשו סעודה, ואחרי הסעודה שעשו התגלגל העניין, עד שלבסוף לא רצו להתגרש, (מדרש שיר השירים פרק א אות לא) שמענו ביאור המדרש: כיון שהגמרא הקדושה אומרת, אין שמחה בלא אכילה ושתייה, (מועד קטן דף ט ע"א בשם רבי פרנך בשם רבי יוחנן) אם כן אכילה ושתייה מביאים שמחה, וכיון שאכלו ושתו שמחו, ועל ידי השמחה בא השלום בית, ולכן הם השלימו.

ולא רק שהשמחה מסייעת לשלום הבית, אלא שזה תנאי להשראת השכינה בבית, כפי שלמדנו במשנה הקדושה אבות (פרק ו משנה ו) שהתורה

נקנית בארבעים ושמונה דברים, וביניהם: שמחה, ופירש רש"י הקדוש: לפי שאין השכינה שורה מתוך צער אלא מתוך שמחה. (מקורו מהגמרא הקדושה שבת ל ע"ב ללמדך שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות וכו' אלא מתוך דבר שמחה של מצוה)

והגמרא הקדושה אומרת: אמר אביי אשה בעלה משמחה. (קדושין דף לד ע"ב) היינו שעיקר השמחה של האשה בא דווקא על ידי בעלה, ועל כן אחי אהובי היקר, עליך לשים ליבך לדבר הזה לעמול בתורה בכל יום, ואז תוכל לשמח את אשתך תמיד.

ישנה תועלת נוספת גדולה מלימוד התורה, כאשר האדם מתמיד בלימודו, האשה וכל בני הבית יותר מעריכים אותו, ועל ידי זה השלום בית מתחזק.

ומכלל זה נלמד שרצון אבינו שבשמים שהאדם ישתדל מאוד לא לשהות בביתו בבטלה, כי מלבד העוון החמור של ביטול תורה, (החפץ חיים בספרו שמירת הלשון שער התורה תחילת פרק ד, הביא לשון הסיפורי: כף ענש בטילה גדול מכל העונות) הרי עברה גוררת עברה, (משנה הקדושה אבות פרק ד משנה ב) ובדרך כלל זה מביא עוד דברים לא טובים, (שהבטלה מביאה לידי שעמום, כפי ששינונו בכתובות דף נט ע"ב בשם רבן שמעון בן גמליאל, ופרש"י שיגעון) ונזק גדול בשלום הבית.

וישתדל לומר דברי אגדה לבני ביתו,
ועל ידי זה כולם יכבדו אותו. (כדברי
רש"י בבא בתרא דף י ע"א ד"ה בעלי אגדה)

אמנם רצון אבינו שבשמים, שהאדם
לא יצפה לקבל כבוד, שהרי כשיש
צפיות יש אכזבות, ואם הוא מצפה
ואינו מקבל, הוא עלול לבא לידי כעס
חלילה. (ועיין בספר מוסרי קלצק זכרון יוסף
תשע"ה עמוד תנד שיחת המשגיח רבי יחזקאל
לוינשטיין פרשת לך לך, שנת תרפ"ח כמה יש
הפסד לאדם מהכבוד. וראה להלן בפרק יא)

והגמרא הקדושה בערובין אומרת: כל
הרודף אחר הגדולה (הכבוד) גדולה
בורחת ממנו. (דברי בית שמאי בדף יג עמוד
ב)

אותם יהודים נפלאים שעליהם העולם
עומד, שזכו להתמיד בתורה יומם
ולילה, יזהרו מאוד לתת יחס נכון
לאשה, שלא לגרום לה חלילה לחשוב
שהיא אינה חשובה בעיניהם, ובפרט
יזהרו מאוד בעניין ההקשבה, כמבואר
לקמן בפרק י' עיין שם.

וגם אותם שהוכרחו לעמול לפרנסתם,
על פי דעת תורה, ובמקומות
כשרים באמת בלי מכשולות, ובפרט
מהטכנולוגיה שאינה כשרה באמת, וכל
זמן פנוי מעיסוקם משתדלים למלא
בלימוד התורה, בקביעות עיתים ביום
ובלילה, (כפי שפסק מרן בשולחן ערוך יורה
דעה סימן רמו סעיף א') הלימוד הזה יביא
להם שמחה וגם שלום בית, בעזרת
השם יתברך.

וכל זה מפורש בפסוק הנאמר על
התורה: **כִּי אֲרֹךְ יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים
וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ.** (משלי פרק ג פסוק ב)
שלימוד התורה הקדושה מביא שלום.

ובגמרא הקדושה מסכת ברכות (דף סז
ע"א) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא:
תְּלִמְיָדֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם.
היינו משום שלימוד התורה מביא
שלום.

והלימוד צריך שיהיה בחשק גדול
נמרץ, בהתלהבות עצום, ובשמחה
שאינן לה קץ מלב ומנפש. (ראה לשון
האריז"ל בהקדמת שער המצוות)

וכשיזכה לשלום בית, יזכה ללמוד
תורה יותר, משום שאם אין לאדם
ישוב הדעת קשה לו ללמוד, וכשיש
שלום בית זוכים לישוב הדעת, ואז
יוכל ללמוד יותר. והוא כגלגל שחוזר:
תורה – שמחה – שלום בית – תורה.

**תִּפְּלֹל לְהַשִּׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כֹּהֵן לְקָיִים
אֶת־מֶה שְׁלֹמֹדָנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפַּלֵּל דָּרָךְ
תַּחֲנוּנֵינִים, כְּרֵשׁ הַמִּבְּקֵשׁ בְּפִתּוֹחַ, וּבִנְחֹת,
וְשִׁלָּא תִּרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכָל זֶשֶׁבֶר
וְנִדְכָּה:**

**רְבוּנוּ שְׁל עוֹלָם, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
שְׁתַּנְּפוּנֵי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּיָדֶךָ
אֱהוּבֶיךָ הַקְּדוּשִׁים לְקַבֵּל עַל עַצְמִי
בְּכָל יוֹם עוֹל תוֹרָה בְּאֵמֶת, וּתְעַזְרֵנִי
לְהַגִּיד בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוּשָׁה בְּכָל יוֹם**

ויום, בכל כוחי, יומם ולילה, אך
ורק לשם שמים, שלא על מנת
לקבל פרס, בושק גדול גמרן,
בהתלהבות עצום, ובשמחה שאין
לה קץ מלב ומנפש, ברציפות,
בשמחה עצומה, בכל רגע פנוי
מהתעסקות בצרכי גופי, ועל מנת
לקיים. ותזכני להרגיש מתיקות
התורה הקדושה בכל מילה,
ותעזרני לכוון לאמיתה של תורה
בכל לימודי, ועל ידי זה אזכה
לשמחה אמיתית תמיד, ובזכות זה
תזכני לשמוח את אשתי היקרה
והאהובה, ואת בני ביתי בכל יום,
בכל דבר שישמוח אותם, ועל ידי
זה אזכה לשלום בית אמיתי,
ולהשראת השכינה בביתי תמיד,
מעלה ועד עולם.

פרק ג. עֲבָדוֹ אֶת הַשֵּׁם בְּשִׂמְחָה.

למדנו בפרק הקודם מהמדרש שהשמחה מביאה שלום בית, ועל כן אחי אהובי היקר, ראה להתחזק ולהשתדל בכל כוחך להיות שמח תמיד, ותעשה כל מה שביכולתך לא להיות עצוב ולא כעסן, כדברי הרמב"ם וְלֹא יִהְיֶה עֹצֵב וְלֹא רָגֵז. (הלכות אישות פרק טו הלכה יט)

והגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל ביאר דברי הרמב"ם, כשהאבא עצוב הוא גורם שבני ביתו גם כן יהיו עצובים עכת"ד. (עמודיה שבעה עמוד פז)

והרי רצון אבינו שבשמים שהאדם יהיה שמח תמיד, כמו שכתוב בתהילים: עֲבָדוּ אֶת הַשֵּׁם בְּשִׂמְחָה, (פרק ק פסוק ב) וכדברי המשנה הקדושה: וְהַתּוֹרָה נִקְנִית בְּאַרְבָּעִים וְשִׁמְנָה דְּבָרִים וְאֵלוּ הֵן וכו' וכו' והשמח בחלקו. (אבות פרק ו משנה ו)

ואיך תזכה להיות בשמחה תמיד? על ידי האמונה הקדושה, שתקבע אותה בליבך חזק, שכל מה שנעשה אתך, הכל אך ורק מהשם יתברך, ולטובתך הנצחית מרוב אהבתו העצומה אליך שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, (כך כתב החפץ

חיים בספרו שמירת הלשון שער הזכירה פרק ב ד"ה והנה כאשר נתבונן.

וכן כתב רבי יצחק אלחנן ולדשיין תלמיד הסבא מנובהרדוק, מובא בספר תורת יצחק עמוד לט ועיין בספר משך חכמה דברים פרק י פסוק כ על הפסוק ובו תדבק ד"ה וזה העניין נקרא ובו תדבק, שכתב: ומרגיש השם יתברך בעניניו יותר ממה שמרגיש האדם בעצמו) ושאיין שום דבר רע יורד מלמעלה. (כלשון המדרש רבה (בראשית פרשת וירא פרשה נ"א) אָמַר רַבִּי חֲנִינָא אֵין דָּבָר רַע יוֹרֵד מִלְּמַעְלָה) ואז גם תשפיע שמחה לכל בני ביתך, בעזרת השם יתברך. (ראה לקמן בפרק ה שבעה עצות לזכות לאמונה קבועה בלב)

ובספר הקדוש שערי קדושה לרבי חיים ויטאל (חלק ב שער ד) כתב: העצבות גורמת מניעת העבודה וקיום המצוות, וביטול עסק התורה וכוונת התפילה וכו', והיא שער התחלת גרוי היצר הרע, אפילו אם הוא צדיק.

וזה לשון האר"י הקדוש: ומדת עצבות מגונה עד מאוד ובפרט להשיג חכמה והשגה, אין לך דבר מונע השגה יותר מזה. (הקדמה לספר עץ חיים)

ואם כן כמה צריך האדם להשתדל בכל כוחו להתרחק מהעצבות.

הגמרא הקדושה אומרת אמר אביי אשה בעלה משמחה. (דף ו ע"ב) היינו שעיקר השמחה של האשה הוא רק על ידי בעלה, ואפילו אם יהיה לה הרבה כסף ומעמד מכובד, היא אינה

שמחה בזה כל כך, עד שתקבל את שמחתה מבעלה.

על כן אחי אהובי היקר, דע שרצון אבינו שבשמים, שיהיה לנגד עיניך תמיד דברי חז"ל הקדושים האלו, ותחשוב, שכמו שיש לאשה הכרח לאכול ולשתות, ובלי זה היא אינה יכולה לחיות, כך יש לה הכרח שאתה תשמח אותה.

למשל אם יגידו לאדם, שחבירו אינו יכול לחיות אם לא ישימו לו מסיכת חמצן, והוא היחיד שיכול לתת לו את המסיכה, האם יעלה בדעתו להתרשל בזה?

כן הדבר ממש בענייננו, האשה צריכה שמחה כמו אור לנשימה, ועיקר שמחתה באה מבעלה, ואם אינו משמחה הוא כמו אותו אחד שאינו נותן לחבירו את המסכת חמצן.

ולפי זה מובנים דברי הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל שכתב, שמצות ושימח את אשתו, נוהג לא רק בשנה הראשונה אלא כל החיים, (עמודיה שבעה עמוד קלז) שהרי השמחה זה צורך הכרחי של האדם כל החיים. (כדברי ספר החינוך במצות ושמחת בחגיך מצוה תפ"ח ד"ה משורשי המצוה. וכן משמע שהמצוה נוהגת כל החיים, מספר חרדים סימן כ סעיף ח שפירש את מצות ושימח את אשתו על מצות עונה)

יש מקרים שלאשה אין שום מקור אחר לאהבה אמיתית ולהתענינות, ובעלה הוא ממש יחיד בזה, וכל

תקוותה היא רק לקבל יחס טוב ואהבת אמת מבעלה, ואם הבעל אינו ממלא את הצפיות והצרכים שלה, זה גורם לה צער שאי אפשר לתארו.

ד בחודש

רש"י הקדוש כתב, (ראש השנה דף ו ע"ב ד"ה בעלה משמחה) שהשמחה שמשמח את אשתו הוא על ידי שקונה לה בגדים. ומסתבר שהוא הדין שקונה כל מה שהיא אוהבת, ושמחה בו, ומזה נלמד שצריך להשתדל לקנות לאשה את מה שהיא אוהבת ושמחה בו.

וכן ראוי מדי פעם, לשאול את האשה איזה דבר אעשה שיגרום לך שמחה? כי יש פעמים שהאדם עושה פעולה מסויימת וחושב שבזה הוא ישמח את אשתו, ובאמת טעה בזה, על כן יברר מדי פעם מה ישמח אותה, וישתדל למלא את רצונה בלב שלם ובשמחה עצומה, ועל ידי זה יזכה לעשירות, כדברי הגמרא הקדושה בבבא מציעא (דף נט ע"א בשם רבא: אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו וכו' תרגום: תכבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו, וככל שקשה לו לכבד, מסתבר שיזכה ליותר עשירות, כעין דברי המשנה הקדושה אבות פרק ה משנה כג לפום צערא אגרא)

(ויתכן שטעם המנהג לשמח חתן וכלה בחתונה הוא שעל ידי השמחה יזכו לשלום בית)

וְתַפְּלֵל לְהַשִּׁים יִתְבָּרַךְ שְׂנֵאָפֶה לְקָיִים
אֶת מֶה שְׂלֵבִיךְ, וְכִדְאִי לְהַתְּפַלֵּל דָּרָךְ
תְּנֻנִּינִים, כְּרֵשׁ הַמִּבְּקֵשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנֻזֹת,
וְשִׁלָּא תִּרְאֶה עֲלֵיו כְּמִשְׁא, וּבְכָל זְשִׁבֵּר

פרק ד. ואהבת לרעך במוך.

נצטווינו בתורתנו הקדושה: וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ. (פרשת קדושים פרק יט פסוק יח) על ידי אהבת ישראל זוכים לשלום בית. משום שכאשר האדם זוכה לאהבת ישראל, יש בלבו רצון תמידי להשתדל לשמח את השני ולא לצער אותו, כמו שאינו חפץ שיצערו אותו, כדברי הגמרא הקדושה שהלל אמר לאותו אחד שבא להתגייר: דַּע לְךָ סֵנִי לַחֲבֵרְךָ לֹא תַעֲבִיד ע"כ. (שבת דף לא ע"א) דהיינו מה שאתה שונא שיעשו לך, אל תעשה לחברך, וזו תוצאה של אהבת ישראל. (עיין במהרש"א)

ובספר מושב זקנים (ויקרא עמוד שנ) לבעלי התוספות כתב על הפסוק וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ: זו אשתו, שצריך לאהוב אשתו כגופו עכ"ל.

היינו שבביתו של האדם עם הנסיונות שהשם יתברך מביא לו כמרגליות לטובתו, שם המבחן האמיתי אם יש לו אהבת ישראל באמת, כיון שבדרך כלל מחוץ לבית יותר קל לאהוב, וכדברי הרב וולבה בשם רבי חיים ויטאל, שמידותיו של האדם נמדדות אך ורק כפי יחסו אל אשתו. (מאמרי הדרכה לחתנים (הרב וולבה) ועדים שנאמרו בישיבת באר יעקב והוספות מהדורת תש"ע עמוד 11)

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך, שְׁתַּזְכְּנִי בְּכָל עֶמְקֵי יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ אֱהוֹבֶיךָ הַקְדוּשִׁים לְהֵאמִין בְּאִמוּנָה שְׁלִימָה, שְׂכַל מִה שֶׁנַּעֲשֶׂה אִתִּי, הוּא אֶךְ וּרְקָ מִמֶּךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְטוֹבֹתֵי הַנְּצֻחִית, מְרֹב אֶהְבְּתָךְ הַעֲצוּמָה אֵלִי, שְׁאִינָה נִתְפַּסֶּת בְּשִׂכְלִי אֲנוּשׁ כָּלִל, וְהִיא יוֹתֵר גְּדוּלָּה מִמֶּה שֶׁהָאָדָם אוֹהֵב אֶת עַצְמוֹ, וְתִזְכְּנִי לְהֵאמִין שְׁאִין שׁוֹם דָּבָר רַע יוֹרֵד מִלְּמַעְלָה, וְתַעֲזָרְנִי לְקַבֹּעַ אֶת הָאִמוּנָה הַקְדוּשָׁה וְאֶת הַבְּטָחוֹן, וְזֶה מְאֹד בְּאִמָּת בְּלִיבִי תָמִיד, וּבִזְכוּת הָאִמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן אֲזַכֶּה לֵהְיוֹת בְּשִׁמּוּזָה תָּמִיד, וְעַל יְדֵי זֶה תַעֲזָרְנִי לְשִׁמּוּז אֶת אִשְׁתִּי הַיְקָרָה וְהָאֱהוּבָה בְּכָל יוֹם, וּבְכָל רֹגֵעַ, בְּכָל דָּבָר שִׁישְׁמֹז אוֹתָהּ, וְתִזְכְּנִי לֹא לְגָרוֹם לָהּ שׁוֹם צֶעַר אוֹ עֲצָבוֹת אֲפִילוֹ פֶּעַם אוֹחֶת, אֲפִילוֹ לְרֹגֵעַ אוֹחֶת, וְאֲפִילוֹ לֹא בְּשׁוֹגֵג וְלֹא בְּאוֹנֵס, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, וְתַעֲזָרְנִי לְזָכוֹר תָּמִיד שִׁשְׁמֹזתָה שֶׁל אִשְׁתִּי הַיְקָרָה וְהָאֱהוּבָה מִגִּיעַ בְּעִיקָר מִמֶּנִּי, וּלְעוֹלָם לֹא אֶתְרַשֵּׁל מִלְּהַשְׁתַּדֵּל בָּזֶה, וְעַל יְדֵי זֶה אֲזַכֶּה לְשִׁלּוֹם בֵּית אֲמִיתִי, וְלִהְיוֹת הַשְׂכִּינָה בְּבֵיתִי תָּמִיד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

כנראה שמקורו הוא, ממה שכתב רבי חיים ויטאל זי"ע שכל עיקר כוונת הנשואין באה בכדי לקיים בה מצוה זו של ואהבת לרעך כמוך, כשיאהב את אשתו כגופו עכת"ד. (ספר הליקוטים פרשת עקב סימן ח דף נו עמוד ב, דיבור המתחיל ויענך וירעיבך)

וכתב הראב"ד ראוי האדם לאהוב אשתו כגופו, ולכבדה יותר מגופו, ולרחם עליה, ולשמרה כאשר ישמור (כמו שישמור) אדם, אחד מאבריו עכ"ל. (בהקדמת ספרו בעלי הנפש, בהוצאת אשכול עמוד ז)

ובספר הקדוש פלא יועץ כתב: אהבת איש ואשה, הוא דבר שבחובה שיהא ביניהם אהבה עזה. (פרק אהבת איש ואשה)

הגמרא הקדושה ביבמות (דף סב ע"ב) אומרת: תנו רבנן האוהב את אשתו כגופו, והמכבדה יותר מגופו, והמדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה, והמשיאן סמוך לפירקן, עליו הכתוב אומר וַיִּדְעָתָּהּ כִּי שָׁלוֹם אָהָלָהּ. (איוב פרק ה פסוק כד)

לימדנו חז"ל הקדושים, שמי שזוכה לאהוב את אשתו כגופו, ולכבד אותה יותר מגופו, ומדריך את הילדים שלו בדרך הנכונה, ומחתן אותם כשהם צעירים, אז יש לו הבטחה מחז"ל הקדושים, שיהיה לו שלום בית ולא יחטא.

איך מקיימים את הדין מכבדה יותר מגופו? ביאר המהרש"א: להלביש

אותה בגדים מכובדים יותר ממנו. (יבמות דף סב ע"ב ד"ה ומכבדה יותר מגופו)

ורבי אברהם גנחובסקי זצ"ל ביאר, שבכל דבר גשמי שמביא נוחות או תועלת, האשה קודמת לאיש, כגון כשנמצאים מחוץ לעיר, ורוצים לחזור לבית, ויש טרמפ עם מקום אחד, באופן שאין איסור יחוד, צריך לתת לה. (עמודיה שבעה עמוד יט)

וכתב הגאון הצדיק רבי דב קוק שליט"א רק אחרי שאדם אוהב את אשתו כגופו, אז הוא יכול לכבדה יותר מגופו. (בספרו ויצא יצחק לשוח חלק א עמוד קסז, דיבור המתחיל וזה מה)

איך זוכים לקיים מצוות ואהבת לרעך כמוך?

על ידי שהאדם דואג לחבירו, למלאות את צרכיו ורצונותיו הגשמיים, הנפשיים, הרוחניים, והרגשיים, יזכה לאהבת ישראל.

כמו שהוכיח הרב דסלר (בספרו מכתב מאליהו חלק א עמוד 36 ממסכת דרך ארץ זוטא פרק ב) וזה לשון חז"ל הקדושים: אם חפץ אתה לידבק באהבת חבירך, הוי נושא ונותן בטובתו עכ"ל. דהיינו כשהאדם דואג שיהיה לשני טוב, יזכה לאהבת ישראל.

ולענייננו, כשדואג לאשתו שיהיה לה תמיד טוב, אזי הוא זוכה לאהוב אותה, וכאשר אוהבים מישהו, אז גם מכבדים אותו, ואז יתקיים בו הפסוק: כָּמִים הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם

לְאָדָם, (משלי פרק כז פסוק יט) שגם היא תכבד אותו, ואז יזכה לשלום בית.

וכתב הרמב"ם בפירוש מצות ואהבת לרעך כמוך, כל הדברים שאתה רוצה שיעשו אותם לך אחרים, עשה אותן אתה לאחריך בתורה ומצוות. עכ"ל. (פרק יד הלכה א מהלכות אבל)

והיות שכל אחד רוצה שידברו אליו בצורה מכובדת, ולא יכעסו עליו, ולא יקפידו עליו, אפילו אם עשה טעות, וידונו אותו לכף זכות תמיד, רצון אבינו שבשמים, שכך גם האדם יתנהג עם אשתו תמיד, שידבר אליה תמיד באופן מכובד, ולא יכעס, ולא יקפיד, אפילו אם לדעתו היא עשתה טעות, וידון אותה תמיד לכף זכות.

והוסיף הרמב"ם, שבכלל מצות וְאַהֲבָתָה לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ: לספר בשבחו. (הלכות דעות פרק ו הלכה ג)

דהיינו לשבח את השני.

ובזהר הקדוש כתוב (תרגום): וְכִמּוֹ שְׁעֲנִשׁוּ שָׁל אָדָם בְּזֶה מְשׁוּם אוֹתוֹ דְּבוּר רָע, כִּי עֲנִשׁוּ בְּגִלְל דְּבוּר טוֹב, שְׂבָא לְיָדוֹ וְיָכֹל לְדַבֵּר וְלֹא דִבֵּר, ע"כ. (ויקרא פרשת תזריע דף מו ע"ב) היינו ששווה עונשו של המדבר לשון הרע, למי שיכל לשבח את חבירו ולא שיבח.

מכאן רואים חידוש עצום, שהתורה שוקלת את העוון שהעונש שלו שקול כנגד כל העוונות, שזה לשון הרע, (כדברי החפץ חיים בספרו שמירת הלשון שער

הזכירה סוף פרק א ד"ה ונראה לבאר זה בשם הירושלמי פרק א הלכה א דמסכת פאה) למי שיכל לשבח את חבירו ולא שיבח.

וזה חשוב מאוד בנושאים לשבח את האשה במילות הערכה יום יום עד היום האחרון, ובפרט ליד הילדים, בדיבורים שיגרמו לה שמחה.

דוגמאות למילות שבח: כל התורה שלמדתי בזכותך, או: כל הנשים בעולם כקופות בפני אדם לעומתך. (הוא תרגום דברי הזהר הקדוש פרשת בראשית דף מט עמוד ב. (כשהאדם הראשון שיבח את אשתו אמר) כִּלְהוֹן נָשִׁין גִּבָּה כְּקוֹפָא בְּפָנֵי בְּנֵי נֶשָׂא) או: אני מאוד מעריך את ההשתדלות שלך למען המשפחה במסירות כזאת.

בספר זוג משמים (להרה"ג ר' שמואל שטרן שליט"א, ראש ישיבת נחלי נצח בירושלים, עמודים 174-175) יש רשימה של דוגמאות נוספות למילות שבח. (כדאי לעיין שם)

וכדאי לומר שבחים על דבר שקרה באמת, כגון אחרי כל ארוחה, לומר לאשה שהאוכל היה מאוד טעים, ואם היא סידרה את הבית יאמר איזה בית מסודר! כל כך משמח לראות את זה.

אם הוא אינו מתייחס להשתדלות של אשתו למענו ולמען הבית, הוא גורם לה לאכזבה גדולה, כיון שהיא מאוד מצפה ליחס ולמילים טובות מצידו, וכשאינה מקבלת היא מתאכזבת.

ודברי השבח הטובים והנצרכים ביותר הם, להראות שהוא יודע

ומעריך מאוד את המעשים שעשתה אפילו שהיה לה בזה קשיים, ואומר בפה מלא: אני מאוד מעריך את ההשתדלות שלך על אף כל הקשיים שהיו לך, איך הצלחת לעשות כך וכך? לא היה לך קשה?

ה בחודש

לפעמים האדם מרגיש שיש לו קושי לומר מילות שבח, ואם כן איך יתגבר על הקושי, ויזכה לקיים את רצון אבינו שבשמים לשבח את אשתו?

יש בזה ארבעה שלבים:

א. ישים לבו למעלות שלה. (כמו שכתב בספר עמודיה שבעה עמוד מג)

ב. לרשום אותם.

ג. לקרוא מספר פעמים.

ד. להסיח דעת מחסרונותיה.

סימן לזכור:

ל.ב. לרשום. לקרוא. להסיח.

ואז יבוא לידי אהבה אמיתית, וזה יגרום לו לשבח בלב שלם, ולא מן השפה ולחזין.

בספר עמודיה שבעה (עמוד כט בהערות) הביא סיפור על החזון איש, שבאו אליו חתן וכלה, לחתן אמר: כעת אתה חושב שכלתך הכי טובה, ולכלה אמר את חושבת שחתנך הכי טוב, יהי רצון שכך תהיו משוכנעים כל החיים ע"כ.

העומק בדברי החזון איש, שכדי לאהוב את השני צריכים לראות תמיד רק את המעלות שלו, גם אחרי הרבה שנות נשואין, וכשנוהג כן הוא יחשוב תמיד שאשתו היא הכי טובה.

(וכנראה שמקור דברי החזון איש מהרמב"ם (בספר המצוות מצות עשה ג) שכתב איך אדם יזכה לאהבת השם, על ידי התבוננות בתורה ובבריאה, שאז הוא רואה פחות מטיפה מן הים את גדלות השם, וזה מוליד אהבה, וכן לענינו)

וכן מצינו בספר הקדוש חובות הלבבות (שער הכניעה אמצע פרק ו') ונאמר על אחד מן החסידים שעבר על נבלת כלב מסרחת מאד ואמרו לו תלמידיו כמה מסרחת נבלה זאת, אמר להם כמה לבנים שניה ע"כ.

היינו שצריך האדם להרגיל את עצמו להסתכל תמיד על הטוב שבזולת, ואפילו בבעלי חיים, וכל שכן על יהודי, וכל שכן על אשתו.

שמענו מהגאון הצדיק רבי יעקב ישראל לוגאסי שליט"א באור דברי הגמרא הקדושה (סוטה דף יז ע"א) איש ואישה זכו שכינה ביניהם, מה הפירוש זכו? כאשר הבעל אומר תמיד, איך זכיתי באשה כמוך, והאשה תמיד אומרת איך זכיתי באיש כמוך, אז השכינה תהיה שרויה ביניהם עכת"ד.

מדוע? כיון שאם הם כך חושבים ואומרים, זה סימן ברור שכל אחד מסתכל על המעלות של השני,

וממילא יש ביניהם אהבה אמיתית, ועל כן הם ראויים שתשרה השכינה ביניהם.

לפעמים יש קושי בקיום מצות ואהבת לרעך כמוך, מחמת שהאשה לא התנהגה אליו באופן מכובד וכו', ואז יש ניסיון לבא לידי קפידא חלילה, וברור שרצון אבינו שבשמים שהאדם לא יקפיד כלל, ובפרט בביתו.

העצה לזה, להתחזק ולהתפלל בלב נשבר בקביעות, הרבה בכל יום, שיזכה לאמונה שלימה, שכל מה שקורה איתו הכל אך ורק מהשם יתברך, ולטובתו הנצחית, מרוב אהבתו העצומה אליו, שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאיין שום דבר רע יורד מלמעלה, ובני האדם הם רק שליחים מהשם יתברך לכפר לו על עונותיו, ואז לא יקפיד, ויוכל לשבת, וככל שיעלה יותר במעלות האמונה הקדושה, כך יזכה לשבח מכל לבו.

כתב המהרש"א שיוסף הצדיק מחל לאחיו על כל מה שעשו לו, מיד כשביקשו ממנו מחילה בפעם הראשונה. (יומא דף פז עמוד א"ה אל יבקש)

רואים מכאן שהאדם יכול להגיע לדרגה כזאת, שאף על פי שעשו דבר שיכול לגרום לו צער גדול כל כך, כמו

שעשו האחים ליוסף הצדיק, מכל מקום יש לו בחירה, כדברי הרמב"ם (בהלכות תשובה פרק ה הלכה א) רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע הרשות בידו עכ"ל.

ואם ירצה באמת הוא יכול למחול מיד.

ואל תאמר שדרגה זו שייכת רק אצל צדיקים כמו יוסף הצדיק, ולא אצל כל אדם, שאם כן, מדוע הגמרא מספרת לנו את זה?

אלא ללמד אותנו, שכל אחד ואחד אם ירצה באמת, לקנות את מדת האמונה, ולקבוע אותה בלבבו כיתד אשר לא תמוט, שכל מה שנעשה איתו הכל זה אך ורק מהשם יתברך, ולטובתו הנצחית, מרוב אהבתו העצומה אליו, שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאיין שום דבר רע יורד מלמעלה, יצליח למחול מהר ובלב שלם.

אחד היסודות הכי חשובים הוא שהשם יתברך לא מנסה את האדם באופן שהוא לא יכול לעמוד בו. (יש לזה ב' ראיות, א: כתב רש"י הקדוש בחומש דברים תחילת פרשת כי תצא פרק כא פסוק יא, דיבור המתחיל: ולקחת לך לאשה: שאם אין הקב"ה מתירה, ישאנה באיסור.

ב. וכן משמע מהדין של גואל הדם. (חומש במדבר פרשת מסעי פרק לה פסוק יט) שמותר לו

להרוג את הרוצח בשגגה בדרכו לעיר המקלט,
כיון שהתורה ידעה שאינו יכול לעמוד בנסיון)

ואם כן כשיש לו ניסיון או להקפיד
חלילה או למחול, רצון אבינו
שבשמים שידע שיש לו בחירה
(וכדברי הרמב"ם הנ"ל) ואם ירצה באמת
הוא יכול למחול בלב שלם.

הגמרא הקדושה ביומא (דף ט' ע"ב בשם
רבי יצחק) אומרת בעוון שנאת חנם
נחרב בית המקדש השני.

ולכאורה חנם פירושו בלי שום סיבה,
ומקשים העולם אם אין סיבה לְשָׁנָא
מדוע יְשָׁנָא? ואם יש סיבה זה לא
חנם אם כן מה הפירוש בעוון שנאת
חנם נחרב הבית?

וביארנו על פי משל: אדם אחד רצה
לקנות מטוס, והמחיר הרגיל: 20
מליון דולר, אמר לו חבירו יש לי
מטוס, והנני מוכר אותו ב 10 אגורות,
"ממש בחינם" זאת אומרת שנחשב
חינם, יחסית ל 20 מליון דולר.

הנמשל: אחרי שתורתינו הקדושה
ציותה לֹא תִשָּׁנָא אֶת אֶחֱיוֹ בְּלִבָּבָהּ,
(ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק יז) זה
שווה הרבה יותר מכל הכסף שבעולם,
וכל התירוצים שבעולם לְשָׁנָא חלילה
הם כמו 10 אגורות מול לפחות כמו כל
הכסף שבעולם, ולכן גם אם יש סיבות
לְשָׁנָא עדיין זה נקרא שנאת חנם.

ישנם כאלו שיש להם קושי לקיים
מצות ואהבת לרעך כמוך, והסיבה

לכך, שיש להם דרך חיים מסוימת
עם דעות מסוימות ולאחרים יש דרך
אחרת עם דעות אחרות, וכדברי
הברייתא בגמרא הקדושה בברכות
(דף נח ע"א) שאין דעתם דומה זה לזה
ואין פרצופיהן דומים זה לזה ע"כ.

ראיתי חידוש נפלא מאוד של
האדמו"ר הריי"צ מלובביץ' זי"ע
שכתב, שהשם יתברך ידע שאין דעת
בני האדם דומים זה לזה, ובכל זאת
ציוה בתורתו הקדושה וְאַהֲבָה לְרֵעֲךָ
כְּמוֹךְ. (ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק
יח) היינו שאף על פי שיש ביניכם
חילוקי דעות, תאהבו אחד את השני,
כיון שהשם יתברך יודע שזה אפשרי,
למי שרוצה באמת.

וכך נהגו למעשה בית שמאי ובית
הלל שהיו חלוקים בהרבה הלכות,
והיו אוהבים זה את זה כדמצינו
בברייתא בגמרא הקדושה יבמות. (דף
יד ע"ב ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זה בזה)

ובגמרא הקדושה מסכת שבת (דף לב
ע"ב) תניא רבי נחמיה אומר בעוון
שנאת חנם מריבה רבה בתוך ביתו של
אדם.

היינו שבעוון שיש לאדם שנאת חנם
בלבו, יש הרבה מריבות בבית שלו.

בעזרת השם יתברך מדברי רבי נחמיה
למדנו, שאם רואה האדם שיש מריבה
בבית שלו, משמים באים לעורר אותו

שכנראה יש בלבו שנאת חנם, ולכן יש לו לפשפש במעשיו היכן נכשל בשנאת חנם, שזה גרם למריבה בביתו, ויתחזק ויתפלל לזכות לאהבת ישראל, ואז לא יהיו מריבות בביתו בעזרת השם יתברך.

ובזהר הקדוש כתוב שרבי אליעזר אמר לרבי עקיבא, שאם היה בית כנסת אחד שהיו בו עשרה אנשים שהם בשלום אחד עם השני כפי רצון השם, היו זוכים לביאת המשיח ע"כ. (זהר חדש סוף פרשת נח דף ל עמוד א דיבור המתחיל אמר רבי אליעזר חייך, על פי ביאור החפץ חיים בספרו שמירת הלשון חלק ב אמצע פרק ז, דיבור המתחיל והנה לפי מה שבארנו, לשון החפץ חיים: אם היו שומרים מידת השלום בדבָּעִי, יכולים לזכות לביאת המשיח)

והרי הגאולה לא באה עד היום, ואם כן רואים מהזהר הקדוש, שאהבת ישראל באמת בשלימות (שזו המידה שמביאה את האדם למידת השלום) זו מצוה שקשה מאוד לקיימה, ונפקא מינה שצריך להשים לב לעבוד ולהתפלל הרבה בכל יום לזכות לאהבת ישראל אמיתית.

כוונת תורתנו הקדושה במצות ואהבת לרעך כמוך (לפי מה שביארו בעלי התוספות בספר מושב זקנים, את הפסוק ואהבת לרעך כמוך: זו אשתו) שאחרי מספר שנים של נשואין הם יגיעו למצב של כגופן ממש כמו אדם אחד, (כמו שכתוב בפרשת בראשית פרק ב פסוק כד: וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד)

והראיה, מהגמרא הקדושה שרבי מאיר מבאר מדוע התורה צויתה

שיהיו ימים (שאינה טהורה) שצריך להתרחק מהאשה? כדי שתהא חביבה בעיניו ככלה. (נדה דף לא ע"ב) היינו שאם האשה היתה תמיד מותרת, היה מאוד קשה לאהוב אותה כפי רצון השם יתברך, והריחוק הזה גורם שיש התחדשות באהבה.

ולכאורה קשה, אם כן איך יתכן שאחרי כמה עשרות שנות נשואין הבורא יתברך שינה את הטבע וכבר אין את המצב הזה של הריחוק, והיא תמיד מותרת, ומה עם הסברא שתהא חביבה בעיניו? אלא על כורחך, שרצון אבינו שבשמים שאחרי כמה שנות נשואין יגיעו למצב שכבר לא צריך את הריחוק הזה, כיון שהגיעו לאהבה בשלימות כמו שכתוב וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד. וזה מתחבר נפלא עם דברי החזון איש שהבאנו לעיל.

ולפי זה מובן המעשה על הצדיק הירושלמי רבי אריה לויין שהגיע לרופא עם אשתו ואמר הרגל של אשתי כואבת לנו. (מובא בספר ירושלים במועדיה להגאון רבי אביגדור נבנצל שליט"א עמוד קצ)

עוד עצה לזכות לקיים את העניין של דברי שבח גם כשהוא מרגיש בזה קושי: להתגבר על עצמו ולהתחזק בנתינה בגשמיות, ובתפילה על אשתו, שתצליח במעשי ידיה, ותזכה לחיים טובים ארוכים ובריאים, ועל ידי זה יצליח להתגבר על רגשות הלב. (על פי

דברי המסילת ישרים סוף פרק ז התנועה
החיצונית מעוררת הפנימית)

וכשיזכה לומר דברי שבח מכל ליבו
שוב ושוב, שלום ביתו ישתפר מאוד,
כמו עציץ שמשקין אותו יום יום,
ואחרי תקופה רואים איך שגדל יפה.

ו בחודש

ורצון אבינו שבשמים שהאדם
ישתדל באמת להתנהג באופן שיראה
שאוהב אותה, וכן שיתפלל הרבה
שהאשה תהיה בטוחה שהוא אוהב
אותה באמת תמיד. מדוע? כיון
שטבעו של האדם, שהוא אוהב רק
את עצמו, ועד שיגיע לאהבה אמיתית
לאשתו יקח זמן, ומה יהיה בינתיים?
הרי מרן הסטייפלער זי"ע כתב, שאם
האשה חושבת שבעלה לא אוהב
אותה, זה קרוב לפיקוח נפש!

על כן אחי אהובי היקר, תשתדל
להתפלל בכל יום שהיא תחשוב כך,
אף על פי שבאמת עדיין אינך אוהב
כפי רצון השם יתברך, ומלבד
התפילה תשתדל מאוד לא לעשות
שום מעשה, ולא לדבר שום דיבור,
ולא לחשוב שום מחשבה, שסותרים
חלילה את אהבתך לאשה.

ראה בספר בינת המידות (עמוד 61) בשם
מרן הרב שך, שאם האהבה אינה
שלימה, נקרא ששונא במקצת, השם
ישמור ויציל.

על כן אחי אהובי היקר, ראה
להשתדל בזה בכל כוחך, ולהתחנך
הרבה להשם יתברך, שיזכה אותך
לאהבת ישראל שלימה ואמיתית, כפי
רצונו יתברך.

וְתַפְלֵל לַה'שֵׁם יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כָּפִים
אֶת מַה שְׁלֵמִיָּהּ, וְכִדְאִי לַה'תַּפְלֵל דָּרָךְ
תְּנוּנִיָּהּ, כְּרֵשׁ הַמִּבְקֵשׁ בְּפִתּוֹחַ, וּבְנִינִית,
וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכָל זְשָׁבֵר
וְנִדְכָּה:

רְבוּנוּ שְׁלֵל עֲוֹנוֹת, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
שְׁתַּנְּפוּנִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיָּה
אֱהוּבִיךָ הַקְדוּשִׁים לְקִיִּים מִצִּוֹת
וְאֵהֱבֶה לְרַעַךְ כְּמוֹךְ בְּתַכְלִית
הַשְׁלִימוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה לֹא אֶגְרוֹם
שׁוֹם צֶעַר לְשׁוֹם יְהוּדִי, קָל וְחֹמֶר
לֹא לֹא־שְׁתִּי הַיִּקְרָה וְהַאֱהוּבָה, גַּם
לֹא בְשׁוֹגָג וְלֹא בְּאוֹנָס, וְתַעֲזָרְנִי
לְקִיִּים אֶת דְּבָרֵי הַגְּמֵרָה הַקְדוּשָׁה
לְאֱהוּבִי אֶת אֲשֶׁתִּי הַיִּקְרָה וְהַאֱהוּבָה
כְּגֹפִי וְלִכְבֹּדָהּ יוֹתֵר מִגּוֹפִי, וְתֹכְנִי
לְשֹׂאֵת וְלִתֵּת בְּטוֹבָתָה כְּפִי צֶרֶחַ
בְּכָל יוֹם, וְלִמְלֹא בְשִׁמוּזָה עֲצוּמָה
וּבְכָל שְׁלָם אֶת כָּל צֶרְכִּיהָ
הַגְּשָׁמִיִּים, הַרוּחָנִיִּים, הַנְּפִשִׁיִּים,
וְהַגְּשָׁמִיִּים. וְתַעֲזָרְנִי לְרִאשׁוֹת תְּמִיד
רַק אֶת מַעֲלֹתֶיהָ, וְלִשְׁבֻּחָהּ
וְלַעֲוֹדָהּ כְּפִי צֶרֶחַ, וְלַעֲוֹלָם לֹא
אֶרְאֶה בָּהּ שׁוֹם זִיִּסְרוֹן, וְתֹכְנִי לֹא
לְהַקְפִּיד וְלֹא לְכַעֵס עָלֶיהָ זֶס

ושלום בשום אופן, יהיה מה שיהיה, אפילו לרגע אחד, רק אֶזְכֶּה לְהֵאמִין בַּאֲמוּנָה שְׁלִימָה וְזֹזְקָה מְאֹד, שְׁכֹל מִה שְׁקֹרָה אֵינִי הַכֹּל מִמֶּךָ, וּלְטוֹבֹתֵי הַנְּצֻזִית, מֵעוֹצֵם אֶהְבֶּתְךָ אֵלִי, שְׁאִינָה נִתְפַּסֶּת בְּשֹׁכֵל אֲנִישׁ כָּלֵל, וְהִיא יוֹתֵר גְּדוּלָּה מִמֶּה שְׁאֲנִי אוֹהֵב אֶת עֲצָמִי, וְשֹׁאִין שׁוֹם דְּבַר רַע יוֹרֵד מִלְּמַעְלָה, וְתַסִּיעֵנִי לֹא לְחֻשׁוֹב שׁוֹם מוֹזְשֵׁכָה וְלֹא לְדַבֵּר שׁוֹם דִּיבּוֹר וְלֹא לַעֲשׂוֹת שׁוֹם מַעֲשֵׂה וְלֹא לְהִיּוֹת בֶּשֶׁב וְאֵל תַּעֲשֵׂה, בְּדַבֵּר שְׁסוֹתֵר אֶת אֶהְבֹּתִי לְאֶשְׁתִּי הַיִּקְרָה וְהָאֱהוּבָה. וְאֶשְׁתִּי תִהְיֶה בְּטוֹחוֹת תַּמִּיד שְׁאֲנִי אוֹהֵב אוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹת בְּאַמּוּת, וְכֹל מַעֲשֵׂה שְׁעֵשִׂיתִי וְאֶעֱשֶׂה, וְכֹל דִּיבּוֹר שְׁדִיבֶרְתִּי וְאֶדְבֹר, וְכֹל דְּבַר שְׁלֹא עֲשִׂיתִי וְשֹׁלֵא אַעֲשֶׂה, שְׁלֹא דִיבֶרְתִּי וְשֹׁלֵא אֶדְבֹר, אֶשְׁתִּי תִפְרַע שְׁהִסִּיבָה לְכֹל אֱלוֹ הִיא רַק מִשׁוֹם שְׁאֲנִי אוֹהֵב אוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹת בְּאַמּוּת, וְעַל יְדֵי זֶה אֶזְכֶּה לְשָׁלוֹם בֵּית אֲבִיטִי, וְלִהְיוֹת אֶת הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתִי תַּמִּיד, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

פֶּרֶק ה'. אֲמוּנָה וּבִטְחוֹן.

עַל יְדֵי הָאֲמוּנָה וְהַבִּטְחוֹן זֻכִּים לְשָׁלוֹם בֵּית, מִשְׁלוֹשׁ סִיבוֹת:

א. הַגְּמָרָא הַקְּדוּשָׁה אוֹמֶרֶת, שֶׁאִין מְרִיבָה מִצְוִיָּה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, אֵלֹא עַל עֶסְקֵי תְּבוּאָה ע"כ. (בבא מציעא דף נט ע"א בשם רב יהודה) זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁכָאֲשֶׁר יֵשׁ רְגִילוֹת שִׁישׁ מְרִיבוֹת בְּבֵית, אִין זֶה אֵלֹא רַק מִשׁוֹם שְׁחָסַר פְּרִנְסָה.

וְכַתֵּב רַבְּנוּ בַּחֲיֵי זִי"ע שֶׁבְּדֶרֶךְ כָּלֵל, עַל יְדֵי הָאֲמוּנָה וְהַבִּטְחוֹן, הָאָדָם מִקְבֵּל אֶת פְּרִנְסָתוֹ בְּקִלּוֹת, (חֻבוֹת הַלִּבּוֹת שֶׁעַר הַבִּטְחוֹן בִּפְתִּיחָה) וְאִם כֵּן כֹּאֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ פְּרִנְסָה יוֹכֵל לְזַכּוֹת לְשָׁלוֹם בֵּית. (וּבּוֹדָאֵי שִׁישׁ גַּם חֵיּוֹב עַל הַבַּעַל לִקְחַת אַחֲרִיּוֹת עַל הַפְּרִנְסָה כַּמְּבֹאֵר בְּפֶרֶק כ"ה עֵיין שָׁם)

ב. בְּתַחֲלִיל שֶׁעַר הַבִּטְחוֹן כַּתֵּב רַבְּנוּ בַּחֲיֵי שֶׁעַל יְדֵי הַבִּטְחוֹן אֵינּוּ דוֹאֵג עַל הַפְּרִנְסָה, וַיֵּשׁ לוֹ שְׁלוֹת נֶפֶשׁ.

וְהַדְּבַר בְּרוּר שֶׁשְׁלוֹת נֶפֶשׁ מְסִיעֶת מְאֹד לְשָׁלוֹם הַבֵּית.

וְאִם כֵּן, כְּשִׁיתְחַזֵּק בַּאֲמוּנָה וּבִטְחוֹן הוּא יִקְבֹּל אֶת פְּרִנְסָתוֹ בְּקִלּוֹת, וְגַם יִהְיֶה לוֹ שְׁלוֹת נֶפֶשׁ, וְעַל יְדֵי זֶה יוֹכֵל לְזַכּוֹת לְשָׁלוֹם בֵּית.

ג. הַדְּבַר בְּרוּר שֶׁמִּידַת הַכַּעַס מְזִיקָה מְאֹד לְשָׁלוֹם הַבֵּית, וְהַסִּיבָה הָעִיקָרִית שֶׁהָאָדָם כּוֹעֵס הִיא חִיסְרוֹן בַּאֲמוּנָה, שֶׁאֵינּוּ מֵאֲמִין שְׁכֹל מִה שְׁקֹרָה אֶתוֹ

מלמעלה, אזי לא יכעס ויזכה לשלום בית.

החי עם אמונה חייו חיים, ובלא האמונה אינו נחשב חי. (כך משמע מהגמרא הקדושה פסחים דף קיג ע"ב תנו רבנן: שלשה חיהו אינם חיים, הרחמנין (שמרחמים יותר מדאי) והרתחנין (היינו שרגילים לכעוס) ואניני הדעת, והרי הכעס בא בעיקר מחסרון אמונה, כמבואר בספר התניא הנ"ל, אם כן משמע שמי שחי עם אמונה, חייו חיים)

אמנם לזכות לאמונה ובטחון בשלימות באמת, זו עבודה גדולה וארוכה לכל החיים.

כיצד יזכה לאמונה ובטחון?

בשבעה דרכים:

א. על ידי עסק התורה הקדושה. (כדברי הזהר הקדוש ויקרא תחילת פרשת קדושים דף פ ע"ב דמאן דלא אשתדל באורייתא, לאו ביה מהימנותא, - שמי שאינו עוסק בתורה, אין בו אמונה ע"כ. ומכלל לאו אתה שומע הן) ובפרט לימוד קבוע, בספרים המחזקים את האמונה: כגון פרשת שבוע עם פרש"י עם עיון ודקדוק היטב, וכו' וכן ילמד ויעסוק תדיר בספרי הנביאים ובכתובים. (כך לשון החפץ חיים בספרו זכור למרים. סוף פרק כא. והוסיף, וזה לשונו: ומהם יראה כי הקדוש ברוך הוא משגיח על כל העולם כולו, לתת לאיש כפעולו עכ"ל) מגילת אסתר בעיון. (כמנהג הגר"א זי"ע, כך שמענו בשם רבי אלימלך בידרמן שליט"א) לימוד בעיון סיפור יציאת מצרים והגדה של פסח, וכן עשרת הנסיונות שנתנסה אברהם אבינו. (משנה מסכת אבות פרק ה משנה ג)

הוא אך ורק מהשם יתברך ולטובתו הנצחית, מרוב אהבתו העצומה אליו, שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאיין שום דבר רע יורד מלמעלה, ולכן הוא כועס, כמו שכתב בספר התניא וזה לשונו: "כי אילו היה מאמין שמאת השם היתה זאת לו, לא היה בכעס כלל" עכ"ל. (אגרת הקודש תחילת פרק כה, וביאר שלכן הכועס נקרא עובד עבודה זרה, (כמו שפסק הרמב"ם פרק ב מהלכות דעות הלכה ג) כיון שמי שכועס זה סימן שחסר לו באמונה כמו עובד עבודה זרה)

ואם כן משמע, שהאמונה תמנע את הכעס ותביא שלום בית.

אדם בא לביתו ורואה שהאוכל לא מוכן, אם אינו חזק באמונה, יתכן שיבוא לידי כעס, ואז הוא מחריב את ביתו בידיו, אמנם אם ירגיל את עצמו לומר גם זו לטובה, וכפסק מרן בשולחן ערוך: "לעולם יהא אדם רגיל לומר: כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד", (אורח חיים סימן ר"ל סעיף ה והוא מהגמרא הקדושה ברכות דף ס ע"ב מדברי רבי עקיבא) וישנן את זה שוב ושוב, ויתפלל להשם יתברך שיקבע בלבו חזק מאוד באמת תמיד את האמונה הקדושה, שכל מה שקורה אתו זה אך רק מהשם יתברך ולטובתו הנצחית, מרוב אהבתו העצומה אליו, שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאיין שום דבר רע יורד

חובות הלבבות שער הבטחון. שמירת הלשון פרק י. שומר אמונים. (מאמרי אמונה ובטחון, והשגחה פרטית) אור יחזקאל. (חלק אמונה) ספרי הרב מיכאל בוגנים שליט"א. בטחוני בצורי הוא אוצרי ועוד. (וכן שיעוריו הנפלאים בטלפון 0733-7181-55) וכן יש חיזוק יומי באמונה ובטחון בטלפון 073-371-82-54 שלוחה 70.

ב. על ידי תפילות קבועות לזכות לאמונה ובטחון, גם תפילות פרטיות כפי מה שמוציא מליבו, וגם על ידי התפילות שתיקנו חז"ל הקדושים, לדוגמא כשאומר ברוך אתה, וכן בשאר התפילה, ושם אל ליבו שמדבר כעת עם הקב"ה, בזה מתחזקת אמונתו.

ג. כתב החפץ חיים שגם אם אחד חירף אותו בפניו, לא יענה לו כלל, וידע כי הכל מאת השם יתברך הוא, בגלל העוונות שלו, ועוונותיו הם המחרפים אותו עכ"ל. (שמירת הלשון שער התבונה תחילת פרק ח וכן מצינו אצל דוד המלך עליו השלום כאשר שמעי בן גרא קילל אותו, אמר: פה יקלל (וכי) פי (קרי) השם אָמר לו קלל שמואל ב פרק טז פסוק י) וזו הזדמנות נפלאה לחזק את האמונה, כשעומד בניסיון, ומאמין שהעוונות מחרפים אותו ולא השני ואינו כועס, זה עצמו מחזק מאוד את האמונה.

והיות שההנהגה הזאת רחוקה מאוד מדעת בני האדם, על כן ברור הדבר

שרצון אבינו שבשמים, שהאדם יחזור וישנן אותו הרבה מאוד פעמים, ויתפלל הרבה להשם יתברך שיזכה אותו לקבוע את היסוד הזה בלבו ובמוחו, ולזכור תמיד, את הידיעה הזאת, עד שיזכה לחרוט אותה על לוח לבו.

ד. כתוב בתהילים כָּל מְצוֹתֶיךָ אֱמוּנָה. (פרק קיט פסוק ו) היינו שבכל מצוה שמקיים, הוא מראה בזה שמאמין בהשם יתברך. שאם לא כן, מדוע מקיים את המצוה? אלא שצריך לשים אל ליבו שמקיים מצוה זו מפני שמאמין בהשם, ולא יעשנה כמצות אנשים מלומדה, היינו מחמת שרגיל בזה, ועל ידי זה יחזק את אמונתו.

ה. הבאנו פסק מרן השולחן ערוך: לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם רָגִיל לֵאמֹר כָּל מָה דְּעָבִיד רַחֲמָנָא, לְטָב עָבִיד. (אורח חיים סימן רל סעיף ה) ההלכה הזאת שייכת כשקורה משהו שלא כרצונו, והוא מצדיק עליו את הדין, בזה הוא מחזק מאוד את אמונתו.

ולפי זה, דווקא כשקורה לאדם דבר שנעשה שלא כפי רצונו, כגון שלא כבדוהו בביתו או במקום אחר, צריך לשמוח מאוד, מדוע?

מכיון שיש לו כעת הזדמנות נפלאה לעלות במעלות האמונה בהשם יתברך, על ידי שיצדיק את הדין.

(היפך מנהג העולם שמצטערים כשקורה להם דבר שלא כרצונם)

משל לאדם שהפסיד מאה שקל ומחמת ההפסד הרויח מליון שקל האם ישמח או יצטער?

ו. כתוב בתהילים הַאֲמַנְתִּי פִּי אֲדַבֵּר. (פרק קטז פסוק י) ביאר הסבא קדישא רבי מרדכי מלכוביץ זי"ע: על ידי הדיבור שחוזרים אמונה בפה, זוכים לאמונת הלב עכ"ל. (כגון שמספר סיפורי השגחה פרטית וכו') (ספר תורת אבות שער עבודת השם אמונה ובטחון סעיף א עמוד קמט, בהוצאת ישיבת בית אברהם סלונים. וכעין זה בליקוטי מוהר"ן חלק ב סימן מד)

ז. כתב כ"ק האדמו"ר מסלונים שליט"א שעל ידי הזהירות בעניני הקדושה זוכים לאמונה. (ספר דרכי נעם חלק א עמודים קמח – קמט, סימן ב, על פי דברי האבן עזרא על הפסוק באיוב פרק לא פסוק א: בְּרִית פָּרַתִּי לְעֵינַי וּמָה אֶתְבּוֹנֵן עַל בְּתוּלָהּ, ועל פי דברי הבעל שם טוב על התורה פרשת בלק סימן ד)

וכתב הסבא מקעלם: לאמונה אין שיעור, (אין סוף) וכל המרבה לחזק את אמונתו, הרי זה משובח עכ"ל. (בספר אור רש"ז חלק ב (חומש שמות) מאמר רס"ח עמוד קמ)

משמע שהיא עבודה לכל החיים, ממש עד הרגע האחרון, שהרי עד הרגע האחרון יש לאדם נסיונות, שזו היא התכלית של החיים, לעמוד בנסיונות. (כמבואר במסילת ישרים סוף פרק א')

אדם שרגיל לכעוס לא יתכן שיהיה לו שלום בית, ורצון אבינו שבשמים שהוא יעבוד על עצמו בכל כחו, ויתפלל הרבה בכל יום ככל יכלתו, לתקן את המידה הזאת.

וברחמי השם יתברך עלינו, יצאו לאור עולם הספרים הנפלאים "סדרת תיקון המידות" וביניהם יש ספר "הסר כעס מליבך" ושם מובאים הרבה עצות נפלאות לתיקון מידה זו, ונציין חלקם [בתוספת ממקומות אחרים]:

יא' עצות לתיקון הכעס

א. חיזוק קבוע יום יום באמונה, שכל מה שקורה איתו, הכל בא אך ורק מהשם יתברך ולטובתו הנצחית, מרוב אהבתו העצומה אליו, שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאיך שום דבר רע יורד מלמעלה, וישנן תמיד שאבינו שבשמים אוהב אותו, יותר ממה שהוא אוהב את עצמו.

רצון אבינו שבשמים שנגיע לדרגה של אמונה כזאת שאפילו אם נאמר למישהו לעשות איזה דבר 20 פעמים, והוא לא שומעים לנו, לא נבא לידי כעס. (רבי חיים רבי שליט"א בספרו קובץ אמונה מעשית פרק תרגילים באמונה סעיף א)

ב. דיבור בנחת תמיד לכל אדם (אגרת הרמב"ן)

ג. שתיקה. כשיש לו ניסיון של כעס ידחה את הדיבור ליום אחד, ולא ידבר כלל בשעת כעס. (על פי ספר חסידים סימן פ"ג)

וכתב רבי חיים ויטאל זי"ע רבותינו אמרו, שהשתיקה מביאה לידי ענוה עכ"ל. (בספרו שערי קדושה חלק ב שער ה) ויתכן שהכוונה בזמן ניסיון של כעס.

ובמשנה הקדושה אבות שְׁמַעוֹן בְּנוֹ אוֹמֵר, כָּל יָמַי גָּדַלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים, וְלֹא מָצָאתִי לַגּוֹף טוֹב אֲלָא שְׁתִּיקָה. ע"כ. (פרק א משנה יז) ויש להבין מדוע השתיקה טובה לגוף? יש לומר בס"ד שאם הוא אינו רגיל במידת השתיקה, לפעמים יכול לבא לידי מריבה וכעס, ואז הוא מביא על עצמו חולאים כידוע, וכאשר רגיל במדת השתיקה הוא מונע את עצמו מהכעס ומהחולאים, ולכן השתיקה טובה לגוף. (ועיין בספר עיון יעקב מסכת בבא מציעא דף קז ע"ב ד"ה והסיר ה' ממך כל חולי שכתב הגאון מביאה לידי כעס, והכעס מביא חולאים רעים)

ד. בשעה שכוועס לא יעשה שום פעולה, כמו שמצינו בספר חסידים (בסימן תרנה) מעשה בבן שכבד את אביו ביותר, אמר לו האב אתה מכבדני בחיי תכבדני במותי, אני מצוך שתלין כעסך לילה אחד, ועצור רוחך שלא תדבר, לאחר פטירת אביו הלך למדינת הים והניח אשתו מעוברת, והוא לא ידע (שהיא מעוברת)

ועכב בדרך ימים ושנים, וכשחזר לעיר בא בלילה ועלה לחדר שאשתו היתה שם שוכבת ושמע קולו של בחור שהיה מנשק אותה, שלף חרבו ורצה להרוג את שניהם וזכר מצות אביו והשיבה (החזיר את החרב) לתערה, שמע שאמרה לאותו בחור - בנה שאצלה כבר, יש שנים רבות שהלך אביך מאצלי אילו היה יודע שנולד לו בן כבר הגיע להשיא לך אשה, כששמע (האבא) את זה הדבר אמר פתחי לי אחותי רעיתי ברוך ה' שעצר כעסי, וברוך אבי שציוני לעצור כעסי לילה אחד שלא הרגתי אותך ואת בני, ושמחו שמחה גדולה ועשו משתה לכל העם הנמצאים ושמחו הרבה מאד.

ה. לדון לכף זכות. וזו מצות עשה: בְּצִדְקָה תִּשְׁפֹּט עַמִּיתְךָ. (ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק טו) רצון אבינו שבשמים שהאדם ירגיל את עצמו במצוה זו הרבה עד שיהיה אצלו כטבע שני.

ביאור המצוה, כאשר האדם רואה את חבריו עושה פעולה מסויימת, ויש לו שתי אפשרויות איך לפרש את הדבר והוא מפרש את מעשהו שעשה דבר לא טוב, מצוה מהתורה לדון אותו לכף זכות היינו שיחשוב שיתכן שחסר לו פרטים בעניין שיכולים לשנות את הפירוש שלו לעניין, או יתכן ויש לאותו אחד כוונות אחרות,

או סיבות אחרות שמחמתם הוא נהג כך. (המצוה הזאת היא כענף ממצוות ואהבת לרעך כמוך, כיון שמי שאוהב את חברו כמו שאוהב את עצמו, הוא ידון אותו לכף זכות תמיד, כמו שהוא רוצה שידונו אותו)

לדוגמא: כשרוצה להגיע למקום מסויים ורואה את חברו שנוסע ברכבו לאותו המקום, ואינו לוקח אותו, אילו יחשוב שכנראה עושה זאת בכוונה רעה, יתכן שיבא לידי כעס.

אבל אם ידון אותו לכף זכות, שכנראה יש לו סיבה טובה מדוע נוהג כך, (אולי יש לו שיחה עם מישהו בעניין אישי, או שעל פי החוק אסור לו להעלות נוסעים משום שהרכב בהרצה) לא יבוא לידי כעס.

ו. הרגילות שבזמן שעייפים, רעבים או צמאים, יש יותר ניסיון לבא לידי כעס, ולכן צריך להשתדל לא לבא למצבים קיצוניים בחיסרון צרכי הגוף כמו אכילה ושתייה ושינה, וישתדל לישון מספיק זמן שגופו צריך. (שמענו מפי מרן הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל שאם לא מספיק 8 שעות שינה ביממה ישן אפילו 10 שעות כפי צורך הגוף) ולאכול ולשתות כפי צורך הגוף, ואם בא לידי חיסרון בצרכי הגוף, ישתדל להזדרז למלא את החיסרון, ויתפלל להשם יתברך שיעזרו לא לבא לידי כעס חלילה.

ז. בערבי שבתות וימים טובים ובפרט כשהימים קצרים, ובפרט בימים

שקודם חג הפסח הקדוש, יש נסיונות לבא חלילה לידי כעס. (בעניין ערבי שבתות עיין בן איש חי שנה שניה, פרשת וירא סוף סעיף א, בשם מרן החיד"א בספרו מורה באצבע אות קמ ועיין בגמרא הקדושה גיטין דף נב ע"א מהמילים: הנהו בי תרי דאיגרי בהו, מספרת הגמרא על שני אנשים שהתגרה בהם השטן וכל ערב שבת בין השמשות היו מתקוטטים, והתנא הקדוש רבי מאיר הזדמן לשם, ומנע מהם להתקוטט שלושה פעמים, עד שעשה ביניהם שלום)

וצריך להתפלל בכל כוחו להנצל מהכעס בפרט בזמנים הללו, וכן ישתדל לטכס עצות ותחבולות, איך לא לבא לידי כעס בזמנים הללו, כגון להשתדל להכין צרכי השבת מוקדם.

גם יזהר בזמני לחץ להתנהג בחכמה ובתבונה שלא להביא את אשתו לידי כעס, שהרי הגמרא הקדושה בסוטה אומרת על כעס האשה: ואמר רב חסדא, תְּקַפָּא בְּבֵיתָא פִּי קְרִיָא לְשׁוֹמְשָׁמִי (דף ג ע"ב) היינו: כעס בבית הוא כמו תולעת שאוכלת את השומשום זאת אומרת מחריב את הבית.

ח. כתב הגאון רבי לוי רבינוביץ זצ"ל (מחבר הספר מעדני השולחן) בצוואתו: מי שלקה במידת הכעס, רצוי לקבוע שיעור בספר אורף אפִים, עכ"ל.

(ובעזרת השם יתברך זכינו למסור שיעורים על כל הספר מתחילתו עד סופו פעמיים, ניתן לשמוע בטל: 073-371-82-54 שלוחה 52)

ט. יש אנשים שבטבעם הם מאוד ביקורתיים, היינו שהם חושבים שכל דבר מוכרח תמיד להיות מושלם, וקשה להם לקבל טעויות של עצמם ושל אחרים, והמידה הזאת מביאה אותם לידי כעס הרבה פעמים. תקנתם, ארבעה דברים: א. הרבה רצון להשתנות. ב. עבודה ותפילה על סבלנות. ג. להבין שדרכם של בני אדם לטעות, ולא להתרגש מזה. ד. להתרגל לדון לכף זכות תמיד.

ואחרי הרבה רצון, עבודה, סבלנות, ותפילות, לא יבואו לידי כעס בעזרת השם יתברך.

י. לפעמים יש נסיון של כעס כשאשתו לא שומעת בקולו, עיין למרן החיד"א (בשם סבו החסד לאברהם) שכתב: נשות התלמידי חכמים כפי מה שמתנהג הוא עם הקב"ה, כך אשתו מתנהגת אתו, ואם היא לא שומעת בקולו, זה מחמת שהוא לא שמע בקול השם, ואין סיבה להתרעם עליה. (ספר מדבר קדמות מערכת נ אות יא)

ובגמרא הקדושה מסכת ברכות: אמר רבי חלבו אמר רב הונא, כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים ע"כ. (דף ו עמוד ב) אם כן כאשר הוא רואה שדבריו אינם נשמעים זה סימן שחסר לו ביראת שמים. (וכן ראיתי כתוב בשם מרן רבי יהודה צדקה זצ"ל) אלא, שקל יותר לאדם להאשים את האחרים, שהרי כל דרך איש ישר בעיניו (משלי

פרק כא פסוק ב) שזה טבע האדם (לפני שעובד על עצמו) שברור לו שכל מעשיו הם טובים וצודקים ואין לו טעויות.

והיסוד הזה של החסד לאברהם משמע מהמדרש על הפסוק (משלי פרק טז פסוק ז) בְּרָצוֹת הַשֵּׁם דָּרְכֵי אִישׁ גַּם אֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ, זו אשתו. (בראשית רבה פרשת וירא פרשה נד) דהיינו שכאשר השם יתברך מרוצה מהאיש כיון שחזר בתשובה, גם אשתו משלימה איתו.

וכן משמע בגמרא הקדושה (יבמות דף סג ע"א) ואמר רבי אלעזר מאי דכתיב אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵצָר כְּנָגְדּוֹ, (פרשת בראשית פרק ב פסוק יח) זכה עוזרתו לא זכה כנגדו ע"כ. היינו שאם רואה שאשתו היא כנגדו, היינו שמתנגדת לו, זה מחמת שהוא לא זכה היינו שעדיין לא זיכך את עצמו. (והוא מ"ש בגמרא הקדושה סוטה דף יז ע"א איש ואשה זכו שכינה ביניהם, ועיין רש"י שם)

ואם כן לא עליה תלונותיו, כי אם על עצמו, כדברי החסד לאברהם.

כאשר אשתו לא שומעת בקולו צריך לשמוח מאוד.

ונבאר על פי משל: אם אדם ישמע בת קול מהשמים שהוא צריך להשתפר ביראת שמים, האם יכעס או ישמח? ברור שישמח על ההזדמנות שזכה לבת קול מהשמים.

וְנִדְכָּה:

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רִצּוֹן מִלְפָּנֶיךָ,
שֶׁתִּתְּנֵנִי בְּכָל עֶמְקֵי יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ
אֱהוֹבֶיךָ הַקְּדוּשִׁים לְאֻמוֹת תְּמִימָה,
קְבוּעָה בְּלִיבִי חֲזָק מְאֹד בְּאֵמֶת
תְּמִיד, עַל יְדֵי שְׂבֻעַת דְּבָרִים, עַל
יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּבִפְרִט
בְּסִפְרִים הַקְּדוּשִׁים הַמְּזוּזָקִים אֶת
הָאֻמוֹת, וְעַל יְדֵי תְּפִילָּה, שֶׁתַּעֲזָרְנִי
לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ בְּלֵב זָשָׁר וְזָדָה
הֶרְבֵּה בְּכָל יוֹם, שֶׁתִּתְּנֵנִי לְאֻמוֹת
שְׁלִימָה, וְכֵן בְּשָׁעַת שְׁהֲנִי זֹכֵר
לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ אֶת הַתְּפִילוֹת
שֶׁתִּקְנֶנִי לָנוּ חֹכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים,
תַּעֲזָרְנִי לְהִתְבּוֹנֵן לְפָנֶיךָ מִי אֲנִי עוֹמֵד,
וְעַל יְדֵי שֶׁתַּעֲזָרְנִי לְשִׁמוּז בְּבִיּוֹנִי,
וְעַל יְדֵי כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁתִּתְּנֵנִי
לְקִיּוֹם עִם הַתְּבֻנּוֹת, לְפָנֶיךָ מִי
וּלְכָבוֹד מִי אֲנִי מִקִּיּוֹם, וְעַל יְדֵי
שֶׁתִּתְּנֵנִי לְהִיּוֹת רָגִיל לֹמֵד עַל כָּל
דָּבָר שֶׁנַּעֲשֶׂה שְׁלֵל כְּרִצּוֹנִי, כָּל
דְּעֵבִיד רְחוּמָא לְטָב עֲבִיד, וְעַל יְדֵי
שֶׁתִּתְּנֵנִי לְהִרְבוֹת בְּדַבְּרוֹרֵי אֻמוֹת,
וְעַל יְדֵי שֶׁתַּעֲזָרְנִי לְהִתְחַזֵּק תְּמִיד
בְּקְדוּשָׁה. וּבְזָכוֹת הָאֻמוֹת
הַקְּדוּשָׁה תַּעֲזָרְנִי לְהִתְרוֹחֵק תְּמִיד
מִמִּדַּת הַכַּעַס עַד הַקְּצָה הָאֲזוּרָה
מִמֶּשֶׁ, וּבִפְרִט כְּשִׁישׁ לִי חִסְרוֹן
בְּצָרְכֵי הַגּוֹף, וְכֵן בְּעֶרְבִי שְׁבִתוֹת

הַנִּמְשָׁל: כִּשְׁהָאִשָּׁה לֹא שׁוֹמֵעַת בְּקוּלוֹ
הוּא כְּבֵת קוֹל מִשְׁמַיִם שְׂצָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק
בִּירְאֵת שְׁמַיִם כְּדַבְּרֵי הַחֶסֶד לְאַבְרָהָם,
וְאִם כֵּן רָאוּי לוֹ לְשִׁמוּז בְּזֶה מְאֹד.

יא. עוֹד עֲצָה לַעֲקוֹר מִלְּבוֹ מִדַּת הַכַּעַס:
כְּשֶׁמִּצְפָּה מֵאִשְׁתּוֹ שֶׁתַּעֲשֶׂה אִיזָה דָּבָר,
וְהִיא אֵינָה עוֹשֶׂה כְּפִי שְׂצִיפָה, וַיֵּשׁ לוֹ
נִסְיוֹן שֶׁל כַּעַס, יִזְכִּיר לַעֲצֹמוֹ דְּבָרֵי
הַרְמָב"ם (שֶׁהִבְאֵנוּ לַעֲיִל פֶּרֶק ז') בְּפִירוּשׁ
מִצְוֹת וְאֶהֱבֵת לְרַעַךְ כְּמוֹךְ "כָּל
הַדְּבָרִים שֶׁאֵתָּה רוֹצֵה שִׁיעֲשׂוּ אוֹתָם
לְךָ אַחֲרִים, עֲשֵׂה אוֹתָן אֶתָּה לְאַחֲרֶיךָ
בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת עַכ"ל.

וְהִרֵי גַם אֵתָּה לֹא מוֹשֵׁלם בְּמִידוֹתֶיךָ,
וְהִיִּית רוֹצֵה שֶׁהָאֲחֵרִים יִבְיִנוּ שְׂאִינֶךָ
מוֹשֵׁלם, אִם כֵּן כֵּךְ תִּנְהַג גַּם עִם
אִשְׁתְּךָ, וְעַל יְדֵי הַהִתְבּוֹנְנוֹת הַזֹּאת
תִּמְנַע מֵהַכַּעַס.

וּבְרַגַע שֶׁאֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים רֹאֶה
שֶׁהָאָדָם מִשְׁתַּדֵּל בְּאֵמֶת לַעֲקוֹר מִלִּיבּוֹ
מִדָּה רַעָה, הוּא מְסִייעַ לוֹ שִׁיִּצְלִיחַ,
כְּדַבְּרֵי הַגִּמְרָא הַקְּדוּשָׁה בֵּא לְטָהָר
מְסִייעִין אוֹתוֹ. (יוֹמָא דָּף ל"ח עֲמוּד ב' בִּשְׁמ'
רִישׁ לְקִישׁ. וְכֵן כְּתוּב בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ וַיִּקְרָא נָג:
אֲתִי לְאַתְדַּכָּא מְסִייעִין לִיה. תְּרַגּוּם: אִם בָּא
לְהַטָּהָר, מְסִייעִים אוֹתוֹ)

ח בְּחֻדְשׁ

לְהִתְפַּלֵּל לְהֵשִׁים יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּדְכָּה לְקִיּוֹם
אֶת מֵה שֶׁלְּמִדָּנוֹ, וְכִדָּאִי לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ
תִּתְּנֵנִי, כְּרִישׁ הַמִּבְּקֵשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנִזּוֹת,
וְשֶׁלֹּא תִּתְּרָאֵה עָלָיו כְּמִשְׁאֵל, וּבְלֵב זָשָׁר

וימים טובים ובפרט כשהימים קצרים, וכן בימים שקודם זוג הפסח הקדוש. ותזכני למדת הביטחון בשלמות, לבטוח בך לבד באמת בכל לבי תמיד. ועל ידי האמונה והביטחון אזכה לפרנסה בקלות ולשלות נפש, ובזכות זה אזכה לשלום בית אמיתי, ולהשראת השכינה בביתי תמיד, מעתה ועד עולם.

פרק ו. וְלַעֲנָוִים יְהֵן חֵן.

כאשר האדם זוכה לענוה, זוכה לאהבת ישראל, וגם שאוהבים אותו (כן משמע ממה שהתורה הסמיכה באותו הפסוק: לא תקם ולא תטור את בני עמך ואהבתך לרעהך פמוד. (ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק יח) כשהאדם מקיים לא תקם ולא תטור, זוכה לענוה. (כמבואר בחובות הלבבות שער הכניעה תחילת פרק ז) ועל ידי זה יזכה לקיים ואהבתך לרעהך פמוד, שיאהב כל אחד מישראל, ואז יתקיים בו הפסוק: פמים הפנים לפני פנים פן לב האדם לאדם, (משלי פרק כז פסוק יט) שגם האחרים יאהבו אותו)

ועל ידי אהבת ישראל יזכה לשלום בית, מכיון שמי שיש לו אהבת ישראל הוא תמיד משתדל עבור השני שיהיה לו טוב, וכן הוא דרך העניו שמשתדל תמיד להטיב לאחרים. (כמו שמצינו אצל משה רבינו, ראה ברש"י פרשת שמות פרק ב פסוק יא דיבור המתחיל וירא בסבלותם, נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם. ובברטנורא מסכת פאה פרק א משנה ב ד"ה ולפי רוב הענוה בפירוש הראשון: לפי רב ענותו ירבה לעניים)

וכתוב בתנא דבי אליהו זוטא (פרק ז) שצריך להתנהג בענוה בביתו, יותר מאשר חוץ לביתו. וזה לשונו: "שנו חכמים הוי עלוב ועניו לכל אדם, ולאנשי ביתך יותר מכל אדם"

וכתב רבנו בחיי בחובות הלבבות, שאחד הסימנים של הענוה הוא, לדבר בצורה רכה, ובקול נמוך. (שער הכניעה פרק א וכן כתב הרמב"ן באגרת)

ולפי זה רצון אבינו שבשמים, שהאדם ישתדל מאוד בביתו לדבר ולהתנהג בעדינות, וברפות, ולדבר בקול נמוך תמיד, ובפרט כאשר הוא רוצה לבקש או לצוות איזה דבר, כמו שכתוב בגמרא הקדושה שבערב שבת יאמר לבני ביתו: עשרתם? ערבתם? הדליקו את הנר! וצריך למימרינהו בניחותא, כי היכי דליקבלינהו מיניה ע"כ. תרגום: וצריך לומר בנחת, כדי שיקבלו ממנו. (שבת דף לד ע"א בשם רבה בר רב הונא)

דְּבָרֵי חֻכָּמִים בְּנִחָת, נִשְׁמָעִים. (קהלת פרק ט פסוק יז) היינו כאשר הם בנחת, אז הם נשמעים. (האלשיך הקדוש בספרו דברים טובים על מגילת קהלת שם)

ועיקר הניסיון בזה, כאשר נעשה דבר שלא כרצונו, שאז הוא בניסיון, או להגביה את קולו ולבא לידי כעס, או לדבר בקול נמוך, ועל ידי זה לזכות לענוה.

וזה שדקדק הרמב"ן באגרת, וכתב: "תתנהג תמיד לדבר כל דבריך בנחת, לכל אדם ובכל עת ובזה תנצל מן הכעס".

עוד שבע"ה מסימני הענוה:

א. מוחל על עלבונו. (חובות הלבבות שער הכניעה פרק ד)

ב. סבלן. היינו שמקבל באהבה כל מה שקורה לו. (רש"י חומש במדבר פרשת

בהעלותך פרק יב פסוק ג על הפסוק: וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנִיו מְאֹד: שפל וסבלן)

ג. אינו מקפיד על כבודו. (כך משמע במסכת סוטה דף מ. ד"ה ומאי עינוותנותיה דרבי אבהו וכו'. וכתב האר"י הקדוש בשער רוח הקודש עמוד לד ואפילו אם יש לו סיבה גדולה להקפיד, לא יקפיד. ועיין בספר שערי תשובה לאדמו"ר הקדוש צדיק יסוד עולם רבי יעקב אבוחצירא עמוד רכה כתב פירוש עניו: שאינו מקפיד על שום דבר, משמע לא רק על כבודו. ועיין בספר חפץ חיים עשין א)

ד. בורח מהכבוד. (תומר דבורה פרק ב. וזה לשון המסילת ישרים בפרק כב: והכבוד אינו אלא הבל הבלים המעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו ומשכחו כל חובתו, ומי שמכירו ודאי שימאס בו וישנאו. עכ"ל. שאלו את רבי נסים קרליץ מהי הסיבה שיש מריבות בבתי ישראל? וענה משום שכל אחד רוצה לשמור על כבודו, והשורש של זה הוא מידת הגאווה מהספר הליכות שני עמוד מד)

ה. אינו מחשיב את עצמו משום סיבה. (מסילת ישרים פרק כב)

ו. דרגה יותר גבוהה: שמח בביזיונו. (ביאור העניין עיין בספר הקדוש תומר דבורה להרמ"ק הקדוש פרק ב, והעתקנו את לשונו לקמן בפרק יא עיין שם)

ז. והדרגה הגבוהה ביותר: משתדל להביא על עצמו בזיון. (באופן שאינו גורם חילול השם, או לעבור על לא תשנא או שאר איסורים) כמו שמצינו אצל צדיקים יחידים, שיודעים כמה מעלה יש בדבר הזה. (ביאור העניין עיין בספר הקדוש תומר דבורה פרק ב)

כמו שמסופר על הגאון רבי יוסף פוזנא זי"ע (חתנו של הנודע ביהודה) שכאשר פגש את בתו של הנודע ביהודה לצורך נישואין, ביקש ממנה שמדי יום תבזה אותו, והבת שאלה את אביה הגאון האם לקחתו לחתן, וענה לה: לחתן כזה ציפיתי.

וכן היה המנהג בנובהרדוק שהיו מביאים על עצמם בזיונות.

ובמעלת הצדיקים שלוקחים על עצמם בזיונות, כתב רבי נחמן מברסלב בליקוטי מוהר"ן (חלק א סוף סימן רס) וזה לשונו: כי הכל דוברים עליו, ובודים עליו כזבים שלא עלה על דעתו, ויש לו שפיכות דמים ממש מזה ועושה זה בכונה, כי הוא בחינת מסירת נפש ממש, כי השם הוא הנפש כנ"ל, וגם יש לו שפיכות דמים מזה כנ"ל, והוא מציל את ישראל בזה ממה שהיה ראוי לבוא עליהם חס ושלום, בשביל היחוד כנ"ל, ועל ידי מסירת שמו שהוא נפשו כנ"ל, הוא מציל אותם עכ"ל.

אמנם בדורנו אצל רוב העולם אין הדבר רצוי, כיון שיכול לבא על ידי זה לעבור איסור דאורייתא של לא תשנא, ועוד איסורים ויצא שכרו בהפסדו.

ולכל המעלות האלו של מדת הענוה, זוכים על ידי האמונה הקדושה, שכאשר יזכה להאמין באמת שכל

הנעשה אתו הכל זה אך ורק מהשם יתברך, מרוב אהבתו העצומה אליו, שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאין שום דבר רע יורד מלמעלה, אזי הוא מוחל על עלבונו, ויש לו כח לסבול באהבה כל מה שקורה איתו, (כמו מי שהולך למנתח שמאמין לו וסומך עליו שעושה את הניתוח רק לטובתו, אף על פי שזה כואב לו לכן יש לו כח לסבול באהבה את הכאבים) והוא בורח מהכבוד, ואינו מחשיב את עצמו, ושמח בבזיונות, שהרי מאמין שכל מה שהשם עושה, לטובה הוא עושה.

ולפי זה, כפי גודל וחוזק אמונתו, כך תגדל ענותנותו.

עצה נוספת לזכות לענוה שמביא הפלא יועץ (פרק ענוה) מהגמרא הקדושה (יומא דף פז עמוד א שהגמרא מספרת על מנהגיו של רבא) לומר פסוקים שמביאים לידי ענוה. כגון: אִם יַעֲלֶה לְשָׁמַיִם שִׁיאוֹ וְכו' וְרָאִשׁוֹ לָעֵב יִגִּיעַ כְּגִלְלוֹ לְנֶצַח יֵאָבֵד רֹאֲיוֹ יֹאמְרוּ אִיּוֹ. (איוב פרק כ פסוקים ו ז) וביאור הפסוקים: אם יעלה: אף אם יתגבר ויעלה גבהו עד לשמים וראשו יגיע עד לעבים, והוא משל לגודל ההצלחה, (היינו שיצליח מאוד) כְּגִלְלוֹ לְנֶצַח יֵאָבֵד רֹאֲיוֹ יֹאמְרוּ אִיּוֹ, ופירושו: הנה חיש מהר יאבד לנצח כגללו האבודה מהר, היינו שברגע אחד יאבד (מצודת דוד) ע"כ. ופרש"י (שם בגמרא) שהאמורא היה אומר כך כדי

שלא תזוח דעתו עליו. (היינו שלא יתגאה)

וכן ישנן הרבה מאמרי חז"ל הקדושים המשפיעים על האדם לזכות למידת הענוה, כגון: רבי לויטס איש יבנה אומר, מאד מאד הוי שפל רוח, שתקנת אנוש רמה. (אבות פרק ד משנה ד) וכגון דברי הגמרא הקדושה בסוטה (דף ד עמוד ב) שאומרת אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים.

יכולה להיות מחשבה, שאם יתנהג בקשיחות ובכעס, אז ישלוט על בני ביתו, והאמת בדיוק להיפך, וכדברי הגמרא הקדושה בבבא בתרא (דף צח ע"א אמר רב מרי האי מאן דיהיר אפילו אאינשי ביתיה לא מיקבל זאת אומרת כל המתגאה אפילו על אנשי ביתו הוא לא מתקבל, משמע שמי שמתנהג בענוה, מתקבל על אנשי ביתו)

וכעין זה כתוב בארץ אפים יפתה קצין ולשון רכה תשפר גרם. (משלי פרק כה פסוק טו) דהיינו שרק על ידי הרכות מבטלים את הקשיחות.

כמו שמצינו אצל משה רבנו, שהיה המנהיג של כלל ישראל, והיה עניו מכל אדם, וכן אצל כל גדולי ישראל, שהיה להם שליטה על כלל ישראל, והיו מתנהגים בענוה מופלגת. (וכן האריך לבאר רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל בספרו עמודיה שבעה עמוד קכ"ו עיי"ש)

ולפעמים זה לא קל להתנהג בענוה, אמנם כשיזכיר לעצמו שעיקר ביאתו של האדם לעולם הוא בשביל תיקון המידות, "ואם לאו למה לו חיים" (לשון הגר"א באבן שלמה פרק א סעיף ב) אזי יתחזק בכל כוחו, ויתפלל מקירות ליבו להשם יתברך שיעזרהו, ובודאי שהשם יתברך לא יעזבהו ויסיעהו.

אמנם כל ההתחלות קשות, אבל מכאן ואילך יערב לכם. (מכילתא מובא ברש"י שמות פרשת יתרו פרק יט פסוק ה)

המשגיח רבי דן סגל שליט"א אמר שהבית של האדם הוא כבית המדרש לתיקון המידות, כמו שבבית המדרש לומדים תורה, כך בבית צריך להשתדל לתקן את המידות.

והסיבה לזה, משום שבבית יש לאדם נסיונות, שאין לו מחוץ לביתו, ושם המבחן העיקרי של האדם.

ולכן רק אחרי החתונה האדם יכול לבדוק את עצמו באיזה דרגה הוא אוחז במידות שלו, כי כל זמן שהוא לא נשוי, הוא יכול לחשוב שכבר אין לו מידת הגאווה והכעס וכו' וכו' ואחרי הנשואין, מתגלה לו באמת באיזה דרגה הוא אוחז.

והם דברי האדמו"ר החידושי הרי"מ מגור זי"ע: שניים מכירים את האדם באמת: השם יתברך, ואשתו. (אוצר מרגליות להרב פנחס מילר חלק שני עמוד ש')

וכתב הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל לא יאומן כי יסופר, כמה יש ריוח לאדם עצמו, כשמשקיע בשלום בית עכ"ל. (בספרו עמודיה שבעה עמוד ט"ו) וכוונתו שכאשר יש שלום בית אזי השכינה בבית, ואז באים כל הברכות: ישוב הדעת להתפלל ללמוד ולהצליח בתורה. הילדים גדלים מוצלחים ובריאים בנפשם. זוכה לפרנסה טובה. (בבא מציעא דף נט א אוקירו וכו') מושיע מכל הצרות ומכל היסורים, ומטהר מכל הטומאות. (ליקוטי מוהר"ן חלק א סימן נו סעיף ז) שלום בעצמיו. (בריאות) (ליקוטי מוהר"ן חלק א סימן יד סעיף ח) ניצול ממיתה. (כעין מה שכתוב בזהר הקדוש במדבר פרשת פנחס דף ריד ע"א על פנחס) זוכה לאריכות ימים. (ספורנו חומש במדבר תחילת פרשת פנחס פרק כה פסוק יב על הפסוק את בריתי שלום)

בסוף תפילת שמונה עשרה בברכת שים שלום מתפללים: שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים וכו' וצריך להבין מדוע כתוב קודם שלום ואחר כך טובה וכו' אלא לרמז שעל ידי השלום יגיעו טובה, ברכה, חיים, חן, וחסד, ורחמים.

חיי הנישואין הם כמו פרח ככל שמשקים אותו ומטפלים בו במסירות הוא מלבלב וככל שמזניחים אותו הוא נובל. (מתוך שיחת הרב נפתלי גרינבוים זצ"ל)

גַּתְפִּלֵּל לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כָּה לְקַיִּים אֶת מַה שְׁלֻמְדָּנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפַּלֵּל דָּרָךְ תַּחֲזִיזֵנוּ, כְּרֵשׁ הַמִּבְקֵשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְזִמְתּוֹ, וְשֵׁלָא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכֵלֵב זְשִׁבָר וְזִדְכָה:

רְבוּזוֹ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוֹי וִידוּעַ לִפְנִיךָ, כְּמַה שְׁהִגָּאוֹה וְהַכְעַס וְהַקְפִּידוֹת, מִפְּסִידוֹת אֶת הַשְׁלֹם בֵּית, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׁתַּעֲבִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ אֱהוֹבֶיךָ הַקְדוּשִׁים לְאַמּוֹנָה שְׁלִימָה, שֶׁכֵּל מַה שְׁקוֹרָה אִיתִי הַכֵּל אֶךְ וּרְקָ מִמֶּךָ הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ וּלְטוֹבָתִי הַנְּצוּחִית, מְגוֹדֵל אֶהְבֶּתְךָ הַעֲצוּמָה אֵלִי שְׁאִינָה גַּתְפִּסֵּת בְּשֶׁכֵּל אֲנוֹשׁ כֵּלֵל, קְבוּעָה בְּלִבִּי זֶזֶק מְאוּד בְּאַמֶּת תְּמִיד, וְעַל יְדֵי זֶה אֶזְכֶּה לְעֲנוּה וּשְׁפָלוּת בְּאַמֶּת וּבְפֶרֶט בְּבֵיתִי, שֶׁלֹּא אֲזוּשִׁיב אֶת עֲצָמִי מִשּׁוֹם סִיבָה, וְתַעֲזָרְנִי לְמוֹזוֹל עַל כְּבוֹדִי, לְבָרוּחַ מֵהַכְּבוֹד, לְמֵאוֹס בּוֹ, וּלְשִׁנָּא אוֹתוֹ, וּלְהִיּוֹת סֶבֶל תְּמִיד, וְתַסִּייעָנִי לְדַבֵּר בְּזִמְתּוֹ לְכֹל אָדָם וּבְפֶרֶט לְאִשְׁתִּי הַיְקָרָה וְהָאֱהוּבָה בְּכֹל עֵת, וְתַעֲזָרְנִי לְשִׁמוּז בְּבִיּוּנִי, וְעַל יְדֵי זֶה אֶזְכֶּה לְעֲנוּה וּשְׁפָלוּת בְּאַמֶּת, וּבְזָכוֹת זֶה תֹּכְנִי לְשֵׁלֹם בֵּית אֲמִיתִי, וּלְהַשְׁרֵאת הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתִי תְּמִיד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

מהילדים. ראה בספר בגן השלום
בפרק ב' שהאריך בזה ותוכן דבריו:

א. שיבטא את זה בפיו, היינו שיאמר
לה: את חשובה אצלי יותר מהכל.

ב. שיסכים בלב שלם לבטל את
התוכניות שלו, מחמת הרצונות שלה.

כגון שהוא רוצה להיות בשבת אצל
ההורים שלו, והיא מבקשת להיות
אצל ההורים שלה, והוא מבטל דעתו
מפני דעתה, בזה הוא מראה שהיא
חשובה בעיניו.

וכן בעניין העיצוב והריהוט של
הבית, ובכל עניין גשמי, לא יעמוד
על דעתו, אלא יתן לה בשמחה ובלב
שלם, את התפקיד להחליט. (וכך נהג
מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל. ועיין בגמרא
הקדושה בבא מציעא דף נט ע"א לישנא
אחרינא הא במילי דשמיא והא במילי דארעא
שבענינים גשמיים יתן לה להחליט)

ב. לומר לה מדי יום מילות שבת,
הערכה, ומילות חיבה. וכתב מרן
החזון איש: טבע שלה להתענג על
חינה בעיניו, ואליו עיניה נשואות
עכ"ל. (במכתב מובא בקונטרס מאמרי
הדרכה לחתנים. (הרב וולבה) ועדים שנאמרו
בישיבת באר יעקב והוספות מהדורת תש"ע
בעמוד 23) דהיינו: הטבע של האשה
להתענג על כך שהיא מוצאת חן
בעיני בעלה, ויש לה ציפיה גדולה
לזה ע"כ.

כתב הרב דסלר, שכך היה אומר לזוג
תחת החופה: "הזהרו יקירים, שתמיד
תשאפו להשביע נחת זה לזה, כאשר
תרגישו בכם בשעה זו, ודעו! אשר
ברגע שתתחילו לדרוש דרישות זה
מזה, הנה כבר אושרכם מכם
והלאה" (מכתב מאליהו חלק א עמוד 39)

דבריו נפלאים ומדויקים מאוד, שאמר
תשאפו ל ה ש ב י ע נחת ולא אמר
תשאפו לגרום נחת.

ונבאר בסייעתא דשמיא על פי משל,
ראובן לא אכל יום אחד, בא שמעון
ונתן לו פרוסת לחם אחת, אמנם
הוא עשה עמו חסד, אבל פרוסה אחת
לא תשביע אותו. השאיפה
וההשתדלות בחיי הנשואין צריכה
להיות לא רק שלאשה יהיה נחת, אלא
שתהיה שבעת נחת, ואם יתמיד בזה
יום יום, ודאי עזה ישפיע מאוד
לחיזוק השלום בית.

איך משביעים נחת לאשה?

לדאוג שתמיד תהיה שמחה ומרוצה,
מכל הבחינות, ובפרט מההתנהגות
שלו כלפיה.

כיצד? על ידי שְׂשִׁיָּה דברים:

א. לגרום לה להרגיש שהיא הכי
חשובה אצלו יותר מכל הדברים
שבעולם, יותר מאמא שלו, ויותר

אצלה זה כמו אויר לנשימה ממש, בלי גוזמא.

ג. לדבר אליה בכבוד ובנחת, גם אם לדעתו עשתה טעות. (כדברי הגמרא הקדושה (שבת דף לד, עמוד א) בשם רבה בר רב הונא: צריך למימרינהו בניחותא, כי היכי דליקבלינהו מיניה. תרגום: צריך לומר בנחת כדי שיקבלו ממנו. וכן משמע מרש"י ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק ג על הפסוק פה תאמר לבית יעקב) ובפרט ליד בני המשפחה או ליד אנשים זרים, שאז צריך מאוד מאוד לשמור על כבודה.

הרי כל אחד רוצה שידברו אליו בנחת גם אם עשה טעות, ואם כן רצון אבינו שבשמים שיחטוף בשתי ידיו את ההזדמנות היקרה לקיים מצות עשה דאורייתא: וְאֶהְיֶה לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ. (ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק יח) כמו שאתה רוצה שיתנהגו אתך, תתנהג אתה עם האחרים. (רמב"ם הלכות אבלות פרק יד הלכה א)

ד. להתעניין במצב בריאותה, ומה עבר עליה במשך היום, ואיך אפשר לסייע בקשיים שלה, עצם ההקשבה בסבלנות ובמאור פנים מסייעת מאוד.

ה. ניצול הזמן של הבעל - התמדת התורה, ודקדוק בהלכה, אחרת היא מתאכזבת, ועלולה לחשוב: ציפיתי לעובד השם אמיתי וכו'.

ו. כאשר משתדל לעזור בבית לפי הצורך הוא גורם לה נחת, וגם מקיים

בזה מצות עשה עֲזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ, (חומש שמות פרשת משפטים פרק כג פסוק ה) וכדברי המשנה הקדושה באבות נושא בעול עם חבירו. (פרק ו משנה ו)

כדאי לשאול מידי פעם, איזה דברים אעשה או דברים שלא אעשה שיגרום לך שמחה?

וצריך האדם להשתדל לעשות פעולות שיקלו על אשתו בעבודות הבית, ועל ידי זה יתרבה השלום בית. (נלמד מהדין של השחזת הסכין בערב שבת כדי שיהיה קל לאשה לחתוך בו, עיין ברמ"א אורח חיים סימן רנ סעיף א ובמשנה ברורה שם סעיף קטן ה)

ואפילו באופן שהאשה מבקשת עזרה בדבר שאינו הגיוני, לפי התורה צריך לעזור לה, ומקיים בזה ציווי חכמים שזה חיוב גמור מצד הדין "מכבדה יותר מגופו". (דברי הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל, בספר עמודיה שבעה עמוד כב) ויעזור בנעימות, בשמחה, ובספר פנים יפות, ולא באופן שהוא עושה לה טובה.

(וכדברי הגמרא הקדושה (קדושין דף לא ע"א) תני אבימי בריה דרבי אבהו, יש מאכיל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם, ויש מטחינו בריחים ומביאו לחיי העולם הבא. וכתב רש"י שם דיבור המתחיל: וטורדו מן העולם: שנענש עליו שמראה לו צרות עין על סעודתו. היינו שהוא לא נותן בסבר פנים יפות, ולכן נענש)

אמנם היות שפסק מרן בשולחן ערוך "היה לפניו עשיית מצוה ותלמוד תורה, אם אפשר למצוה להעשות על ידי אחרים, לא יפסיק תלמודו, ואם

לאו, יעשה המצוה ויחזור לתורתו"
עכ"ל. (יורה דעה סימן רמו סעיף יח)

לכן כדאי לבקש בנחת ובדרכי נעם
בלבד, שכל דבר שיכול להעשות על
ידי בני הבית, יעשה על ידיהם, כדי
שלא יתבטל מלימודו, ואם לא מגיעים
להסכמה, כדאי להתייעץ עם תלמיד
חכם וירא שמים שמבין בשלום בית.

והוסיף בספר עמודיה שבעה (עמוד כז)
וכשעוזר בבית כמה דקות הוא ממש
קונה אותה, ועושה גם טובה לעצמו,
ולא יחשוב שערכו יורד בעיניה
מחמת עזרתו, אדרבא זה גורם שהיא
יותר מעריכה אותו, והוסיף (בעמוד כט)
שזה יגרום לה שאם הוא יבקש ממנה
ללמוד יותר ולאחר לבית, היא תסכים.
(וכן כתב בספר בינת המידות (עמוד 23) בשם מרן
הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ)

אם בכל זאת הוא מרגיש שיש לו
קושי לעזור, צריך להתבונן בכל
הטובות שקיבל מאשתו, כגון: כמה
היא טורחת בכביסות, בבישולים,
בגידול הילדים, כדאי מאוד לרשום
על דף, ולקרא מספר פעמים, כמה
הכרת הטוב צריך להיות כלפיה, על
כל הפעולות הברוכות שעושה למען
הבית, וזה יגרום לו לעזור בשמחה
אמיתית.

בכלל הנתינה לקנות לה מתנות שהיא
אוהבת. (כמבואר בגמרא הקדושה יבמות דף
סג ע"א שאשתו של רבי חייא היתה מצערת
אותו, והוא היה קונה לה מתנות, יש לפרש

בס"ד הנהגת רבי חייא, כיון שציערה אותו
חשש שמא זה יגרום לו לרדת באהבתו אליה,
ולכן עשה פעולת נתינה, הגורמת לאהבה)

ובפרט לפני החגים יקנה לה בגדים
ותכשיטים כפי ממנו. (לשון הרמב"ם
הלכות יום טוב פרק ו סעיף יז: ותיב אדם
לקיות בקו שמת וטוב לב, הוא ובניו ואשתו
ובני ביתו וכל הנלוים עליו. ובסעיף יח:
והנשים קונה להו בגדים ותכשיטין נאים כפי
ממנו)

וכדאי לברר איזה מתנה תגרום לה
הכי הרבה שמחה, מכיון שמה שטוב
לאחד לא טוב לאחר.

והנתינה היא גם אחד מסימני הענוה
וכדברי המשנה הקדושה בפאה (פרק א
משנה ב. לפי הביאור הראשון בפירוש רבי
עובדיה מברטנורא) ולפי רוב הענוה.

י בחודש

וכתוב שרבי חיים מוולאז'ין זי"ע
היה רגיל לומר תמיד: האדם לא
לעצמו נברא, אלא להועיל לאחרים
כמה שיוכל לפי הכח שלו. (הקדמה
לספר נפש החיים בשם בנו הגאון רבי יצחק)

ובספר שערי יושר (להגאון רבי שמעון
שקופ בתחילת ההקדמה) ביאר דברי
הגר"ח מוולוז'ין, שהרי מצות עשה
מהתורה ללכת בדרכיו של הקב"ה,
כמו שכתוב אַתָּה ה' אלהיכם תִּלְכוּ
(דברים פרשת ראה פרק יג פסוק ה) וכדברי
הגמרא הקדושה סוטה דף יד עמוד א בשם רבי
חמא ברבי חנינא מה הוא וכו' אף אתה וכו')
וכתב הרמח"ל שהשם יתברך הוא

תכלית הטוב ומדרך הטוב להטיב, ולכן הוא ברא את העולם, כדי להטיב עם הנבראים. (בספרו הקדוש דעת תבונות פרק ב סעיף יח) ואם כן גם תכלית האדם צריכה להיות כדי להטיב לאחרים.

(וכן משמע מדברי הזהר הקדוש. בהקדמה לספר בראשית דף ג עמוד א במילים: עֲאֵלֶת אֶת ט אֲמָרָה קִמְיָה רַבּוֹן עֲלָמָא נִיחָא קִמָּךְ לְמַבְרִי בִּי עֲלָמָא דְאַנָּה בִּי אֶתְקִרְיָאֵת טוֹב וְיִשְׁרָ. תרגום: נִכְנָסָה הָאוֹת ט' אֲמָרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, נוֹחַ לְפָנָיו לְבָרָא בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׁאֲתָה נִקְרָאֵת בִּי טוֹב וְיִשְׁרָ. ע"כ (על פי פירוש ספר זהרי חמה לרבי אברהם בן רבי מרדכי אזולאי דף ג דיבור המתחיל עאלת את ט) וזה לשון רבי חיים ויטאל בספרו הקדוש עץ חיים, שער הכללים תחילת פרק א: כשעלה ברצונו יתברך שמו לברא את העולם כדי להיטיב לברואיו ויכירו גדולתו ויזכו להיות מרכבה למעלה להדבק בו יתברך וכו'. ובספר הקדוש שערי תשובה להאדמו"ר הקדוש צדיק יסוד עולם רבי יעקב אבוחצירא זי"ע (עמוד סה) כתב הודיע הקב"ה שעיקר הבריאה הוא כדי שיכירו ברואיו שהוא אחד ואין זולתו ויקבלו מלכותו עליהם ויעבדוהו ולא יסורו מכל אשר יצוה עכ"ל. והיינו גם כדי שייטיב להם)

והוסיף מרן רבי אהרן קוטלר, שכמו שהבורא רצה להטיב לנבראים בעיקר ברוחניות, זאת אומרת בעולם הבא, גם האדם צריך שעיקר תכליתו תהיה, להטיב לאחרים ברוחניות.

ואם כן לענייננו, צריך להשתדל שגם אשתו תזכה לרוחניות, לא על ידי הערות, שמאוד מאוד מזיקות [ויתבאר בעזרת הבורא יתברך בפרק י"ג]

אלא על ידי שני דברים:

א. תפילות ותחנונים עליה, שתזכה לאהבת תורה יראת שמים ושתהיה צנועה באמת ובעלת חסד, והכל מתוך רצון אמיתי ובשמחה.

ב. על ידי היחס הטוב כלפיה, שנותן לה תשומת לב, הקשבה, ומילות שבח בקביעות, יצליח להשפיע לחיזוק הרוחני של האשה, בעזרת השם יתברך.

וְתַפְּלֵל לְהַשִּׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כָּה לְקִיִּים אֶת מַתְּ עֲלֵמִידָנוּ, וְכִדְאִי לְהַתְּפַלֵּל דְּרָךְ תַּזְנוּנוֹתִים, כְּרֵשׁ הַמִּבְכָּשׁ בְּפִתּוֹז, וּבְזִזּוֹת, וְשִׁלָּא תִּקְרָאֵת עָלָיו כְּבִשְׂא, וּבְכָל־זֶשׁבֶר וְגִדְּכָה:

רַבּוֹנוּ שְׁלֵ עוֹלָם, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׁתַּיִכְנִי בְּכָל־עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּצִיָּה אֱהוּבִיךָ הַקָּדוֹשִׁים שְׁתַּמִּיד יִהְיֶה לִּי רְצוֹן זִזְקָ מְאוֹד שְׁאֲשֵׁתִי הִיקָרָה וְהָאֱהוּבָה תִּהְיֶה שְׁבַעַת זִזּוֹת תַּמִּיד, ואִזְכָּה לְהַשְׁתַּדֵּל עֲבוֹר זֶה בְּכָל־שָׁלֵם בְּסִבֵּר פָּנִים יְפוֹת, וּבְשִׁמּוּזָה עֲצוּמָה. וְתַעֲזָרְנִי לְהַתְּנָה־גַּ בְּאוֹפֶן שְׁאֲגָרוֹם לֵה לֵהוֹיֹת בְּטוֹוֹזָה שְׁהִיא זִזְשׁוּבָה אֲצִלִּי מְאוֹד מְאוֹד, וְתִזְכְּנִי לְדִקְדָּק בְּהִלְכָּה, וּלְהַגִּזּוֹת בְּתוֹרַתְךָ הַקָּדוֹשָׁה יוֹמָם וּלְיָלָה, בְּכָל־רִגְעַ פָּנָיו מִהַתְּעַסְקוֹת בְּצָרְכֵי גּוֹפִי בְּכָל־יּוֹם וְיוֹם, ואִזְכָּה לְהַרְבּוֹת בְּמִילּוֹת שְׁבִיז וְעִידוּד, וּבְקִצִּית מִתְנִזּוֹת שְׁיִגְרָמוֹ לְאֲשֵׁתִי הִיקָרָה וְהָאֱהוּבָה

פרק ח. הבנה

יב בחודש

רצון אבינו שבשמים שהאדם ילמד, יכיר, ויבין, את הטבע של אשתו ושל בני ביתו, וזה ימנע ממנו הרבה אכזבות וכעס.

ניסיון החיים מלמד את מי שזוכה להתבונן, איך להתנהג עם אשתו ובני ביתו.

לא לחינם חז"ל הקדושים גילו לנו כמה דברים בטבע האשה, אלא כדי שהבעלים יכירו את טבעה, ועל ידי כך יצליחו להזהר מאוד בכבודה.

נפרט תשעה נקודות שצריך לדעת.

א. בדרך כלל התנהגות האשה היא כפי שראתה בבית הוריה. (כעין דברי הגמרא הקדושה בסוף מסכת סוכה דף נו עמוד ב: "אמר אביי: אין, פדאמרי אינשי שותא דינוקא בשוקא, או דאבוה או דאמיה" פרש רש"י בדיבור המתחיל שותא דינוקא: משל הדיוט הוא, מה שהתינוק מדבר בשוק, מאביו או מאמו שמע ע"כ. וכן הוא בדרך כלל כל ההתנהגות של האשה)

ב. קשה מאוד לשנות הרגלים. (גם לגבר) (מסילת ישרים תחילת פרק ט במילים: איננו אדון בעצמו לעשות היפך זה כשירצה, כי כבר נאסר רצונו במאסר ההרגל הנעשה טבע שני)

ג. את המנהגים של האשה מבית הוריה צריך לכבד, ואם רוצה שיהיה כך (מנהג מסויים) אז שיהיה כך. (הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל בספר עמודיה

שמוזה גדולה, ותעזרני לסייע לה לעלות בעבודתך, לא על ידי הערות שמואד מאוד מזיקות, אלא על ידי ריבוי תפילות ותחנונים עליה, שתזכה לאהבת תורה, יראת שמים, מידות טובות, ושתזכה להיות צנועה באמת, ובעלת זסד. וכן על ידי שתעזרני לכבדה ולשמוזה הרבה מאוד בכל רגע בכל יום ויום. ועל ידי זה אזכה לשלום בית אביתי, ולהשראת השכינה בביתי תמיד, מעתה ועד עולם.

שבעה עמוד ל) והוסיף אם האשה רגישה לסדר ונקיון, צריך להתאים את עצמו אליה. (עמוד יט בהערות)

ד. לפעמים הוא רואה את אשתו שאינה מתפייסת בקלות, או שבאופן כללי מאוד היא מתעקשת בכל דבר ולא מוכנה להתגמש, צריך שיהיה לנגד עיניו דברי הגמרא הקדושה בנדה (דף לא ע"ב בשם רבי דוסתאי ברבי ינאי) שזה טבעה (שנבראה מהצלם) ולא מחמת מידות רעות חלילה.

אמנם ידע, שאם הוא ישתדל מאוד מאוד בכל הכללים שכתבנו, בנתינת יחס טוב, מילים טובות, הקשבה, והתחשבות גדולה ברגשותיה, ובכל היסודות שבספר הזה, בדרך כלל אחרי תקופה מסוימת (כל מקרה לגופו) האשה מתרככת ויחסה אליו משתנה לטובה.

וכדברי הגאון הצדיק רבי אליעזר שלמה שיק זצ"ל שהאשה היא כמו נר, שכאשר מדליקים אותו הוא מתחמם ומתרכך, כך כשנותנים לאשה חום היינו יחס טוב היא מתרככת.

ה. טבע נשים שמדברות הרבה. (וכדברי הגמרא הקדושה בקדושין דף מט ע"ב עשרה קבים שיחה ירדו לעולם, תשעה נטלו נשים כו')

ולכן כאשר האדם רואה את אשתו מדברת הרבה, יבין שזה טבעה, וכך

הוא טבעם של כל הנשים, ולא יבוא לידי כעס חלילה.

וכמו שמספרים בבדיחותא, על אחד שהרג חמשה זבובים, וסיפר לחבריו ששתיים מהם היו 'זכרים', ושלשה מהם היו 'נקבות'. זאת מניין לך תמהו חבריו? אמר להם: משום שאת שני הזבובים הראשונים מצאתי ליד ארון הספרים, ואילו שלשת הזבובים האחרים מצאתי יושבים על גבי אפרכסת הטלפון ומזה גיליתי, שבהכרח הן היו 'נקבות' שאוהבות לדבר... (אמרי יחזקאל - מעגל החיים דרשה ג' לנישואין)

ו. לפעמים יש פער גדול במצב הרוחני שביניהם, דהיינו שאחד יותר ירא שמים מהשני, גם בזה צריכים הבנה, והרבה סבלנות, ויעוץ קבוע עם דעת תורה, כי כאשר עושים בכפיה ולא בדרכי נעם, זה גורם רק לנזקים גדולים רחמנא ליצלן, כמו שהנסיון מלמד.

ז. צריך לדבר אליה בלשון רכה. (כדברי הגמרא הקדושה שבת דף לד ע"א וצריך למימרנהו בניחותא. וכן משמע מרש"י ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק ג על הפסוק פה תאמר לבית יעקב)

ח. האשה רגילה לבכות והעונש על צערה ממהר לבא. (בבא מציעא דף נט ע"א בשם רב מתוך שדמעתי מצויה וכו') ולכן צריך מאוד מאוד להזהר לא לגרום לה צער, ואפילו צער קל מאוד.

והתכונה הזאת שהאשה נפגעת בקלות, היא טובה גדולה מאבינו שבשמים, משום שאם לא היה כך האיש לא היה כל כך מתאמץ לדבר ולהתנהג בנחת, וכעת שהוא יודע שהיא נפגעת בקלות זה נותן לו תמריץ להשתדל יותר בתיקון מידותיו.

ט. פעמים שיש גם שינוי בהשקפה, כגון שהאיש הולך לאורו של רב אחד, והאשה הולכת לאורו של רב אחר, שחלוקים הם בדעותיהם, גם בזה צריך הבנה, והקשבה, ובמידת הצורך יש להתייעץ עם תלמיד חכם שמבין בשלום בית.

ובדרך כלל לא כדאי להתווכח בעניני השקפה, משלוש סיבות:

הסיבה הראשונה: בדרך כלל הוויכוחים לא עוזרים לשנות את הדעה של השני, להיפך הם רק מחזקים את דעתו.

הסיבה השניה: לפעמים הוויכוחים גורמים למריבה ולשנאת חנם.

הסיבה השלישית: אם רגילים להתווכח יכולים לבא לידי ויכוח באופן שהילדים יכולים לשמוע, וזה מאוד מאוד מזיק לנפשם ולחינוכם. (זה עלול לגרום שהם לא יקבלו את המרות של ההורים (חלילה)

וזה לשון הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל (בספרו עמודיה שבעה עמוד ת) כדי

להצליח בחינוך הילדים צריך שהילדים יראו שאבא ואמא זה דבר אחד, שהאחד מכבד את השני והאחד מוקיר את השני, אז יש סיכוי שהחינוך יצליח.

(כדברי האדמו"ר הבית ישראל מגור זי"ע המובא בספר לב אגדות על חידושי אגדות מהרש"א עמוד ס"ב אות תל"א, על הפסוק לגבי בן סורר ומורה: איננו שומע בקול אביו ובקול אמו, ומדוע לא כתוב בקול אביו ואמו, אלא שהקולות של האבא והאמא לא היו שווים, ולכן הבן לא קיבל את דבריהם, משום שהיו חילוקי דעות ביניהם)

יא בחודש

לכן צריך זהירות גדולה בזה, וישתדל לא להתווכח אלא אם כן ימולאו ארבעה תנאים הללו:

א. הדיבור יהיה בנחת, ובאופן מכובד ונעים מאוד, במשך כל זמן השיחה.

ב. בחדר סגור.

ג. באופן שאין אפשרות שהילדים ישמעו.

ד. כשיוצאים מהחדר יראו לילדיהם שהם מאוחדים כמקשה אחת ממש.

ישנם שני סוגי ויכוחים: יש ויכוחים שאין בהם שום נפקא מינה למעשה, והסיבה שהאדם מתווכח היא מחמת הגאווה, שרוצה תמיד להיות צודק, ("תאות הניצחון") ומהם ודאי שצריך להתרחק, ובאותו הרגע שמונע את עצמו מוויכוח כזה, הוא זוכה לעלות במעלות הענוה.

החפץ חיים התרחק מאוד מהוויכוחים שמביא לכח הנצחון ולהרבה מידות רעות. (מועתק מהספר כל כתבי החפץ חיים השלם מהדורת תש"ן חלק ג בסוף הספר דוגמא מדרכי אבי, עמוד י אות לה)

ואם יש ויכוח כיצד להתנהג למעשה ואינם מגיעים להסכמה, בזה יש לשאול לחכם שמקובל על שניהם והחכם צריך לשמוע את שניהם.

לפעמים הויכוח נוצר מחמת שהבעל מתלונן על אשתו, ותגובתה: שגם לה יש תלונות עליו, ודרכם של בני אדם להצדיק את עצמם, ומזה נהיה ויכוח שבדרך כלל אינו מוסיף אהבה וחיבה אלא להיפך חלילה.

רצון אבינו שבשמים, שהאדם ינהג על פי דברי החכם מכל אדם: הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, (קהלת פרק ב פסוק יד) וכפי שביארנו לקמן בפרק יד כמה זהירות צריך בדיבור, שלא לגרום לה צער.

גַּתְפִּלֵּל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כֹּהֲנִים לְקַיֵּים אֶת מִזֵּבֶל עֲלֵמֵי־נֹחַ, וְכִדְאֵי לְהַתְפַּלֵּל יִרְךָ תַּנְזֻנִּים, כְּרֵשׁ הַמִּבְלָשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְזֻזֹת, וְשָׁלֹא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשָּׂא, וּבָלֵב גִּשְׁבָּר וְגִדְּכָה:

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך, שתתפלא בכלל עמך ישראל, בפניך אלהיך הקדושים להכיר, כלמוד, ולהבין היטב, את הטבעים ואת ההרגלים של אשתי היקרה

והאהובה, ושל בני ביתי. ועל ידי זה לא אבוא לידי כעס או להתנהג היפך דרכי נעם וחלילה, ובפרט אם יש חיזוק בינינו במצבינו הרוחני, או בחיזוקי דעות, נזכה להתנהג בדרכי נעם ובכבוד אחד לשני ולא להיפך. ותעזרנו להתרחק בתכלית הריחוק מוויכוחים שאינם בדרכי נעם, או שאין בהם שום תועלת, ובפרט באופן שהילדים יכולים לשמוע, ובזכות זה נזכה לעזרה אמיתית, ולשלוש בית אמיתי, ולהשראת השכינה בביתנו תמיד, מעתה ועד עולם.

פרק ט. הכרת הטוב.

הכרת הטוב פירושו: אחרי שקיבלנו טובה מפלוני, חובה עלינו לכבדו, ולהשתדל להחזיר לו טובה, אפילו אם הוא גרם לנו גם צער.

בחיי הנשואין מקבלים מהאשה הרבה מאוד טובות בגשמיות וברוחניות.

עצם העובדה שהוא נשוי, מזה לבד צריך שיהיה לו הכרת הטוב עצומה לאשתו, וכמו שכתב הסטייפלער זצ"ל במכתב: שיצייר בדעתו אילו לא היה משיג אשה בשום אופן, והיה נשאר גלמוד, כמה צער למכאוביו היה לו מזה, ועל ידי אשתו הוא מסודר בחיים שלו. (מובא בקונטרס וידעת כי שלום אהלך למשגיח רבי חיים פרידלנדר עמוד לח)

אמנם יש שלוש סיבות מדוע לא מכירים טובה:

א. כיון שרגילים בזה, לא שמים לב להכיר טובה, כי מה שהאדם רגיל בו, נראה לו כמובן מאליו שצריך לקבלו. [כגון ארוחות, כיבוס הבגדים וכו']

וצריך האדם להתבונן, ולהשיב אל ליבו, כמה אשתו משתדלת ומתאמצת למענו ולמען ילדיו, והדבר אינו מובן מאליו. (ואולי מטעם זה נקראת המידה הזאת "הכרת הטוב" כיון שדרך בני האדם שאינם מכירים טובה, היינו אינם שמים לב שעשו להם טובה, ולכן השלב הראשון זה, קודם כל להשים לב שעשו לו טובה)

ב. כשמקבל מאשתו יחס שלא נעים לקבל, יש לו נסיון לשכוח את כל הטובות שקיבל, וקשה לו להכיר טובה.

העצה לזה: התבוננות גדולה בהנהגת התנאים הקדושים, הגמרא הקדושה ביבמות (דף סג עמוד א) מספרת על רבי חייא, שאשתו היתה מצערת אותו, ורבי חייא היה קונה לה מתנות, שאל אותו רב, הרי היא מצערת אותך, ענה לו רבי חייא, דיינו שמגדלות בנינו, ומצילות אותנו מהחטא. זאת אומרת, מספיק לנו שהם משתדלות בגידול הילדים, ומצילות אותנו מלעשות חטאים חלילה, אלו סיבות להכיר להם טובה, ולכבדם.

מהגמרא הזאת לומדים, שגם אם הוא מקבל יחס לא טוב מאשתו, צריך להתבונן במעלות שלה, ולהכיר לה טובה, ולהשתדל לשמחה. ולדרגה זו מגיעים על ידי האמונה הקדושה, שכל דעביד רחמנא לטב עביד, כל מה שעושה השם יתברך לטובה עושה, אם כן גם מה שמקבל יחס כזה מאשתו הוא מהשם יתברך ולטובתו הנצחית.

ושמענו ביאור, מדוע אמר רבי חייא אשרינו שמגדלות בנינו בלשון רבים, והיה לו לומר שמגדלת בלשון יחיד, שהרי הוא מדבר על אשתו? אלא שבא לרמז לאחרים שילמדו ממנו

שצריכים לכבד גם באופן שמתנהגים אליו באופן לא מכובד.

הנהגה זו למדנו מהפסוק לא תתעב מצרי כי גר הָיִיתָ בְּאֶרֶץ. (חומש דברים פרשת כי תצא פרק כג פסוק ח)

ופרש רש"י, לא תתעב מצרי: מכל וכל, (כלומר לא להתחתן איתם לעולם, אלא דור שלישי מותרים להתחתן איתם) אף על פי שזרקו זכוריהם ליאור, מה טעם, שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק.

זאת אומרת אף על פי שהמצריים גרמו לנו צער מאוד גדול, שזרקו את כל התינוקות הזכרים ליאור, סוף סוף גרנו בארץ שלהם וקבלנו מהם הנאה, ולכן יש לנו חובת הכרת הטוב.

קל וחומר כפול ומכופל, כמה הכרת הטוב צריך להיות כלפי האשה, ויש בזה כמה נקודות א. המצריים גויים. ב. ציערו אותנו צער נורא ואיום שזרקו את הזכרים ליאור. ג. האכסניא שנתנו לנו היה רק בשביל ממון בלי שום כוונה לטובה. האשה יהודיה, לא ציערה אותו כמו המצריים, ובודאי שלא עושה לו טובות רק בשביל ממון.

וכתב רבנו ירוחם ליבוביץ' שהכרת הטוב אינה מעלה בלבד, אלא חיוב גמור, וכשנמנע מזה נחשב לגזל ממש בידו. (בספרו דעת חכמה ומוסר חלק ג סימן יב עמוד כה בהוצאת מ. גרינברג)

והאמת שאם היינו מבינים כמה חמור הדבר כשאדם עובר עבירה, ובפרט בעניני הקדושה, אזי על פעם אחת שהאשה הצילה אותו מהחטא, היה ראוי לו להכיר לה טובה גדולה ועצומה, לכל ימי חייו ממש.

ג. הסיבה השלישית שלא רגילים להכיר טובה: מחמת שהוא חושב שמגיע לו מה שטורחים בשבילו, ופעמים שיבוא לדרוש דרישות... והעתקנו לעיל תחילת פרק שביעי לשון הרב דסלר שבני זוג שדורשים דרישות אחד מהשני, לא יהיו מאושרים. (מכתב מאליהו חלק א עמוד 39)

ודרך בעלי הענוה לחשוב שלא מגיע להם כלום. (על פי דברי המסילת ישרים תחילת פרק כב שהעניו אינו מחשיב את עצמו משום סיבה שתהיה, וכן כתב בספר תורת הרה"ק מלענטשנא עמוד קצו בהערות: "שמי שמתנהג בדרך הענוה וחושב שאין מגיע לו כלום" וכו') ולכן מכירים טובה תמיד, לכל מי שעושה עבורם אפילו דבר הכי קטן. (כפי שראינו בעינינו אצל האדמו"ר רבי דוד חי אבוחצירא שליט"א שמיד אחרי שקיבל טובה השתדל להחזיר טובה)

הגאון רבי נסים קרליץ אף פעם לא התלונן, (כיון שחשב שלא מגיע לו כלום) גם כשהיה סיבה להתלונן הוא מצא איזה דבר לשבח את הרבנית. (עדות הרבנית, בספר הליכות שני עמוד מו)

כדאי מאוד לרשום את כל ההשתדלות של אשתו למען המשפחה, לפרטי

פרטים, ולחזור עליהם הרבה פעמים, ולהתבונן בזה, וזו עצה טובה לבא לידי הכרת הטוב.

מסופר על מרן הרב שך, שפעם אחת נסע לחיפה ללוויה של אשה זקנה, והלך עד קברה, ואע"פ שירד גשם המשיך להישאר עוד כמה דקות, עד שנרטב מאוד, שאלו אותו, מדוע ראש הישיבה טרח כל כך לנסוע עד חיפה ללוויה של אשה זקנה, ומדוע התעכב כל כך עד שנרטב כולו?

ענה להם, שלפני שנים רבות כשהיה בחור בישיבה, היה לו קר בלילה מחמת שלא היה לו שמיכה, והחליט שהוא עוזב את הישיבה, ואז הגיעה לישיבה אותה הזקנה, ואמרה שבעלה נפטר, והיה לו בית חרושת ליצור שמיכות, וכעת היא רוצה לחלק שמיכות בחינם לכל בחור שחסר לו, והרב שך לקח שמיכה, והסכים להישאר בישיבה.

אם כן, יוצא שכל הלימוד וכל הזיכוי הרבים שזכיתי להם, מאז ועד היום, בזכות אותה האשה, ומדוע עמדתי זמן רב בגשם? כדי להיזכר בקור שהיה לי אז בבחרותי, לפני שהיה לי שמיכה, ולהכיר טובה לאשה הזאת מכל הלב.

הסיפור הזה מלמד כמה הכרת הטוב צריך לנהוג בבני הבית, מכל הלב.

וכדי להגיע לדרגה של הכרת הטוב מכל הלב, כדאי פעם אחת או יותר, לעשות עבודות בית כגון כביסה, גיהוץ, בישול, טיפול בילדים וכו' ואז ירגיש על בשרו את הקושי שיש לאשה, וזה מאוד יסייע להכיר טובה מכל הלב, כפי שעשה הרב שך זצ"ל.

בכלל הכרת הטוב, לומר תודה במאור פנים על כל דבר שמקבלים, וזה מאוד משמח את האשה כשרואה שמעריכים את מעשיה.

גַּתְפִּלֵּל לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּזְכָּה לְקָיִים
אֶת מֵה שֶׁלְּבִדְוָנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפַּלֵּל דָּרָךְ
תַּחֲנוּנֵינוּ, כְּרֵשׁ הַמִּבְכָּשׁ בְּפִתּוֹחַ, וּבְנִזְוֹת,
וְשֵׁלֵא תִרְאֶה עָלֵינוּ כְּמִשְׁא, וּבְכֵלֵב זֶשְׁבָּר
וְנִדְכָּה:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רָצוֹן מִקְפְּצֵיךְ,
שֶׁתִּתְּנֵנוּ בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךְ
אֱהוֹבִיךָ הַקָּדוֹשִׁים לְהַכִּיר טוֹבָה
לְאִשְׁתִּי הַיְקָרָה וְהָאֱהוּבָה עַל עֲצָם
הַיּוֹתָה זְשׁוּאָה אֵלֵי, וְעַל כָּל דָּבָר
וְדָבָר שֶׁעָשִׂתָה לְמַעֲנֵי וּלְמַעַן
הַיְלָדִים, וְלֹא אֲרָאָה שׁוֹם דָּבָר
כְּמוֹבֵן מֵאֵלָיו, וְגַם אִם הִיא צִיעֶרָה
אוֹתִי אֲזָכָה לְהַמְשִׁיךְ לְהַכִּיר לָהּ
טוֹבָה עַל יְדֵי שֶׁאֲרָאָה לְנֶגֶד עֵינֵי
תַּמִּיד רַק אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂתָה
עָבוּרֵי, וְתִזְכְּנֵי לְעֲנוּהַ וּשְׁפָלוּת
אֲמִיתִית, וּבִזְכוּת זֶה אֲזָכָה לְחַיִּית
תַּמִּיד עִם הַמּוֹזְשָׁכָה שֶׁלֹּא מַגִּיעַ לִי

פרק י. הקשבה

כאשר האשה מדברת, ובפרט כשמספרת את הדברים שמעיקים על ליבה, צריך להשתדל בארבעה דברים:

א. לשתוק עד שמסיימת לדבר.

ב. להקשיב היטב לכל מילה.

ג. לחזור על תוכן דבריה.

וזה משתי סיבות: א. כדי להראות לה שהוא הקשיב, ומזדהה עם רגשותיה, כגון שמספרת שהיה לה חוויה לא נעימה שהפסידה כך וכך, והבעל אומר מה את אומרת, הפסדת כך וכך?

ב. לפעמים החזרה הזאת, יכולה לחדד את העניין ביניהם יותר.

ד. להתעניין בדבריה ובמצבה הבריאותי והרגשי, ומה עבר עליה במשך היום, ולא ינסה לתת פתרונות רק אחרי שנראה שנרגעה.

וכל זה מאוד מסייע בשלום הבית, כשהאשה רואה ומרגישה שבעלה מקשיב לה, ואכפת לו ממנה, ומתעניין בשלומה ובמצבה, זה מביא לה שמחה ורוגע, וגורם לאחדות ושלום בסייעתא דשמיא.

רבי משה פיינשטיין זצ"ל היה סוגר את הגמרא כשאשתו היתה מדברת איתו (ספר עמודיה שבעה עמוד לג) וזה כדי

כלום, ועל ידי זה אדע להעריך ולהודות מכל לבי במאור פנים על כל דבר ודבר שעשתה למענני, ותעזרני לומר לה מדי פעם שאני מעריך מאוד את המאמצים ואת התגברות שלה על כל הקשיים, ועל ידי זה אזכה לשלום בית אמיתי, ולהשראת השכינה בביתי תמיד, מעתה ועד עולם.

להראות שההקשבה שלו לדבריה היא במלא תשומת הלב.

ובדורנו מלבד מה שהבעל צריך לתת תשומת לב והערכה, צריך גם שהאשה תראה בברור שהוא יודע ומרגיש את הקשיים שלה.

אם היא תרגיש כך, זה נותן לה שמחה ורוגע בלי סוף.

וכשהבעל מקשיב, הוא מקיים בזה כמה מצוות עשה מהתורה, כגון ואהבת לרעך כמוך [כמו שהאדם רוצה שיתעניינו אצלו, כך צריך להתעניין אצל אחרים] ומצות: אחרי ה' אלוקיכם תלכו, כדברי הגמרא הקדושה בסוטה מה הוא מלביש וכו' אף אתה וכו' אף אתה בקר חולים. (דף יד עמוד א בשם רבי חמא ברבי חנינא) וטעם מצות ביקור חולים הוא: להרגיש את הצער של השני ולהשתתף בצערו.

וזה מה שאמרו חז"ל הקדושים במשנה באבות (פרק ו משנה ו) "נושא בעל עם חָבְרו" זאת אומרת המצטער בצער של חברו, כאילו מדובר בצער פרטי שלו. (ספר בני בנימין להרב בנימין נבול שליט"א)

וכן פירש רש"י הקדוש זיע"א את הפסוק "וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיַּצֵּא אֶל אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם" (פרשת שמות פרק ב פסוק יא) נתן עיניו וליבו להיות מיצר עליהם.

אמנם אם האשה חוזרת לבית ויש לה כעס על מישהו ורוצה לספר דברי גנאי עליו, צריך להזהר בקיום הלכות לשון הרע, נביא סיכום ההלכות שפסק הרב הגאון רבי מנחם מנדל פוקס שליט"א (בספרו משיב שלום עמודים 318 136)

וזה תוכן תשובותיו:

א. אסור לבעל להאמין לדבריה ורק להקשיב מותר, וצריך לתת לה את ההרגשה שהוא מבין את צערה, ונושא בעול איתה.

ב. בזמן אחר, (לא בזמן שפורקת את כעסה) יבאר לה את פרטי ההלכה.

ג. אסור לנהל שיחות כאלו באופן קבוע, (משיב שלום עמוד 137) רק לעיתים רחוקות. (עמוד 319)

ד. האשה צריכה לצמצם את הדיבור עד קצה היכולת.

ה. שניהם צריכים לכוון לתועלת ולא מצד שנאה.

ו. אסור לה להגזים בסיפור.

ז. ההיתר הוא דווקא אם הדבר מעיק עליה מאוד, ואין דרך אחרת להשתחרר מהמועקה שלה, היינו שאינה מצליחה להרגע בלי לספר לבעלה.

והרב שלמה רזנר זצ"ל הוסיף שהפורק דאגתו שהתירו לו לספר

היינו רק פעם אחת ולא יותר. (בספרו שו"ת לחפץ בחיים חלק א עמוד כה)

ת. באופן שמספרת כדי להתייעץ איך לנהוג בפעם הבאה, מותר לה לספר את כל מה שקרה.

אבל יזהרו בשלושת התנאים האלו:

א. לכוון לתועלת ולא מצד שנאה.

ב. לא להגזים.

ג. אסור לבעל להאמין.

ראשי תיבות תועלת הלהגזים הלהאמין.

כשיש חילוקי דעות ביניהם, יש ניסיון למהר ולבטל את הדברים מבלי להקשיב, וזה גורם לה להרגשת השפלה, ולכן האיש צריך להתחזק בכל כוחו להקשיב, מבלי לקטוע את דבריה, ובזה מראה בברור שהוא מכבד אותה.

לפעמים יש קושי להקשיב כשהאשה צועקת, וצריך לדעת שהיא נוהגת כך מחמת שרוצה לפרוק מלבה את הצער והסבל שעבר עליה, ועל ידי כך לא יפגע מזה.

לפעמים האשה מדברת על נושאים שלא מעניינים אותו, וחושב שאם הוא יקשיב לה יכשל בעוון ביטול תורה וטעות בידו, שכיון שזה רצון השם יתברך ממנו שיקשיב, (שהרי הוא מקיים מצות ואהבת לרעך כמוך ועוד, כמבואר לעיל) אין בזה שום נדנוד עבירה, וכשיתן

אל לבו שזה רצון השם יתברך, אזי יתגבר על מחשבתו ויקשיב בסבלנות, בשמחה ובמאור פנים. וצריך לתת לה את ההרגשה שיש לו את כל הזמן בשבילה, (כפי שסיפרנו על רבי משה פיינשטיין) ובזה מראה להשם יתברך שלימוד התורה שלו הוא לשם שמים, מפני שכך ציוני השם. (כלשון רש"י הקדוש במסכת תענית דף ז ע"א דיבור המתחיל לשמה) ולא מחמת הנאתו ורצונו.

וזה תפקידנו בחיינו לעשות רצון בוראנו בלב שלם ובשמחה.

מסופר על האחים הקדושים הרבי רבי אלימלך מליז'נסק ורבי זושא מאניפולי זי"ע, שהגויים הכניסו אותם לבית האסורים, ראה רבי זושא את אחיו בוכה, שאל אותו מדוע כבודו בוכה? ענה לו רבי אלימלך יש בחדר דלי שיוצא ממנו ריח לא טוב, ולפי הדין אסור ללמוד תורה באופן כזה, אמר לו רבי זושא אם אסור ללמוד אז זה רצון השם, בא נקיים רצון השם ולא נלמד בשמחה, ואז שניהם רקדו ושמחו שזוכים לעשות את רצון השם ולא ללמוד, והגויים השותפים לחדר שלהם הצטרפו לריקודים, ופתאום הגיע האחראי על האסירים, ושאל מה קרה? מדוע רוקדים? והגויים הצביעו על הדלי ועל היהודים שהם התחילו לרקוד, ואז האחראי לקח משם את הדלי...

גַּתְפִּלְל לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁנֶּזְכָּה לְקַיֵּים
אֶת מַה שֶׁלְּמִדָּנוּ, וְכִדְאִי לְהַתְפִּלֵּל דָּרָךְ
תַּחֲנוּנוֹת, כָּרֵשׁ הַמִּבְקֵשׁ בְּפִתּוֹחַ, וּבְנִחוּת,
וְשֶׁלֹא תִרְאֶה עָלָיו כְּמוֹשָׂא, וּבִלְבַּב זֶשֶׁבֶר
וְנִדְכָּה:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
שֶׁתִּתְּנֵנִי בְּכָל עֶמֶק יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ
אֱהוֹבֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים לְהַקְשִׁיב
לְאִשְׁתִּי הַיְקָרָה וְהָאֱהוּבָה, וּבִפְרֵט
כֹּאשֶׁר הִיא מִסְפֶּרֶת אֶת הַדְּבָרִים
שֶׁמַּעֲיָקִים עָלַי לִיבָה, וְאֶפִּילוֹ אִם
מִדְּבַרֶת בְּאוֹפֶן שֶׁל הַיֶּפֶךְ דְּרָכִי
זֶעַם, וְגַם כֹּאשֶׁר הִיא מִדְּבַרֶת עָלַי
עֲזִיזִי זֹחֲלִין עֲזָרָנִי לְהַקְשִׁיב לָהּ
בְּסִבְלֹת גְּדוּלָּה, בְּשִׂמְחָה וּבִמְאֹר
פָּנִים, וְלֹא אֲחֻשׁוֹב שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה בִּיטּוֹל
תּוֹרָה זֹחֲלִילָה, וּבָזֶה הַנָּנִי מִגָּלָה
דַּעֲתִי שֶׁכּוֹנֵנִי בְּלִימוּד תּוֹרָתְךָ
הַקְּדוּשָׁה אֵינִי אֲלֵא לֵשׁ שְׂמִים
בְּאַמֶּת, מִפְּנֵי שֶׁכֶּךָ צִוִּיתָנִי. וְתַעֲזָרָנִי
לְהַקְשִׁיב לָהּ בְּסִבְלֹת וּבִמְאֹר
פָּנִים גַּם כְּשִׁישׁ זֹחֲלוֹקִי דַּעֲוֹת בִּינִינוּ.
וְתַסִּיעֵנִי לְהַתְעַנִּיךְ בְּמַצָּבָה וּלְגָרוֹם
לָהּ בָּזֶה שִׂמְחָה וְרוֹגֵץ, וְכֹאשֶׁר
מִסְפֶּרֶת דְּבָרֵי גִּזְאֵי עֲזָרָנוּ לְנֶהוֹג כְּפִי
רָצוֹן בְּאַמֶּת, וּבְזָכוֹת זֶה נֹזְכָה
לְשָׁלוֹם בֵּית אֲמִיתִי, וְלֹהֲשֵׁרָאֵת
הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתָנוּ תְּמִיד, מַעֲתָה וְעַד
עוֹלָם.

שאלו את מרן הרב שך זצ"ל מהי העצה הטובה לשלום בית, וענה: שלושה דברים, דבר ראשון לוותר. דבר שני לוותר, דבר שלישי לוותר. (ספר אורחות החיים להרב אשר ברגמן שליט"א עמודים קיח קיט)

ואפשר לבאר, שכוונתו לוותר על שלושת הדברים האלו: א. על כבודו. ב. על חומרות. ג. על הפסד ממון.

ונבאר אחד אחד בסיעתא דשמיא:

על כבודו: כמו שמצינו בירושלמי סוטה אצל רבי מאיר בעל הנס, שבשביל להטיל שלום בין איש לאשתו ויתר על כבודו, ואמר לאשה אחת לירוק עליו שבע פעמים.

(רבי מאיר היה רגיל לדרוש בבית הכנסת של חמת (שם מקום) כל ליל שבת, והיתה שם אשה אחת שהיתה רגילה לשמוע את הדרשה, פעם אחת היה רבי מאיר מאריך בדרשה, הלכה האשה ורצתה לחזור לבית שלה ומצאה את הנר שנכבה, אמר לה בעלה היכן היית? אמרה לו שמעתי דרשה, אמר לה כה יעשה לי אלוקים וכה יוסיף, לא תכנסי לבית עד שתרכי בפנים של הדורש, ראה רבי מאיר את כל המעשה ברוח הקודש, ועשה את עצמו כאילו יש לו איזה מיחוש בעין שלו ואמר כל אשה שיודעת ללחוש על העין תבא ותלחוש, והוא ידע שלוחשים עם יריקה ותוכל האשה לירוק בפניו ולחזור לבית שלה, אמרו לה השכנות

תעשי את עצמך כאילו את לוחשת, ותרקי בפניו ותחזרי לבית שלך, הגיע האשה לרבי מאיר אמר לה רבי מאיר את יודעת ללחוש על העין? מרוב הפחד שהיה לה אמרה לו שהיא לא יודעת, אמר לה שתירוק עליו שבע פעמים בלי ללחוש ויהיה לו רפואה, לאחר שרקקה אמר לה שתלך לבעלה ותאמר לו שהיא הוסיפה על דבריו, שהוא אמר שתירוק פעם אחת והיא ירקה בפניו שבע פעמים, אמרו לו התלמידים רבי כך מבזים את התורה? אם היית אומר לנו את המעשה הזה האם לא היינו מביאים את הבעל הזה ונותנים לו מלקות על העמוד, עד שהיה מתפייס ומרצה את אשתו? אמר להם רבי מאיר וכי יהיה כבודי יותר חשוב מכבוד הבורא יתברך שמו? ומה אם השם הקדוש של הקב"ה שנכתב בקדושה אמר הכתוב שיימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו, וכבוד מאיר (היינו רבי מאיר) לא כל שכן? ירושלמי סוטה פרק א הלכה ד דף ה ע"א 4 שורות לפני סוף העמוד, על פי פירוש קרבן העדה, להגאון רבי דוד פרענקיל זצ"ל)

ויש לאמר קל וחומר פעמיים. א. אצל התנא הקדוש רבי מאיר יש חיוב של כבוד התורה. ב. אותה האשה לא היתה אשתו. כל שכן באדם אחר שאין אצלו חיוב כבוד התורה כרבי מאיר, והויתור על כבודו הוא כלפי אשתו (שלדעת התוספות כוונת התורה במצות ואהבת לרעך כמוך, על אשתו וכאשר מוותר יבא לידי אהבה כפי שלמדנו לעיל בפרק ד בשם הרב דסלר)

והאמת שמאוד קשה לאדם לוותר על הכבוד, כי טבעו של אדם לשמור על כבודו מאוד, וכדברי המסילת ישרים כי האדם מרגיש מאוד בעלבונותיו, (כשמעלבים אותו) ומצטער צער גדול, והנקמה מתוקה לו מדבש, כי היא

מנוחתו (המנוחה שלו) לבדה. עכ"ל.
(פרק יא דיבור המתחיל: גם השינאה והנקימה)
היוצא מדבריו שלווה על הכבוד זה
ממש היפך הטבע, אם כן איך יחזק
האדם את עצמו בזה, ואיך יזכה
למעלה הזאת?

שלוש עצות בדבר:

א. התבוננות גדולה בדברי רבנו יונה
שכתב שלפי האמת כשהאדם עבר על
עבירה קלה, צריך להיות בעיניו
כאילו עבר על עבירה חמורה, מדוע?
מחמת גדלות השם יתברך, עכת"ד.
(שערי תשובה שער א העיקר הי"ג אות לח
ושם הוסיף עוד שלוש סיבות) אם כן מצד
הדין על כל עבירה היה ראוי לבא
עליו הרבה בזיונות, ומה שמבזים
אותו וכבודו מושפל, הוא לפי מדת
הרחמנות של השם יתברך.

נבאר בסיעתא דשמיא על ידי משל,
אדם שנסע במהירות 150 קמ"ש
והמשטרה עצרה אותו, ולפי החוק
צריך לקבל קנס 1000 ש, ונתנו לו קנס
שקל אחד, האם הוא יבוא בתלונה או
ישמח?

כן הדבר ממש בענייננו, לפי גדלות
השם יתברך, היה צריך להענש הרבה
בכל יום על כל עבירה שעובר,
והביזיונות שמקבל הם כטיפה מן
הים, ממה שהיה ראוי לבא עליו
רחמנא ליצול.

וכתב הרמ"ק הקדוש בספרו תומר
דבורה: מה הם היסורין היותר טובים
שבעולם שלא יטרידוני מעבודת ה'
אין חביב בכלם מאלו שיחרפוהו
ויבזוהו ויגדלוהו, שהרי לא ימנעו ממנו
פחו ואנו בקלאים, ולא ימנעו אכילתו
ומלבושו, ולא ימנעו חפיו וחיי בניו
במיתה. אם כן ממש יחפץ בהם ויאמר
מה לי להתענות להסתגף בשקים
ובמלקיות המחלשים פחי מעבודת ה'
ואני לוקח אתם בידי, יותר טוב
אסתגף בבזיון בני אדם וחרפתם לי,
ולא יסור פחי ולא יחלש. ובזה
פשיבאו העלבונות עליו ישמח בהם,
ואדרבה יחפץ בהם. (פרק ב ד"ה עצות
להרגיל עצמו בענוה אות ג)

נכתוב בעזרת השם יתברך את דבריו
בלשון קלה:

מה הם היסורים הכי טובים שלא
גורמים לאדם הפרעה לעבודת השם?
אין יסורים יותר חביבים מאלה שבני
אדם מחרפים, מבזים, ומגדפין אותו,
מדוע? שהרי הם לא מונעים ממנו את
הכח שלו כמו המחלות, וגם הם לא
מונעים מהאדם את האכילה או את
הלבוש שלו, וגם אינם מונעים ממנו
או מהבנים שלו לחיות, אם כן צריך
ממש לרצות את הביזיונות, ויאמר:
בשביל מה לי לעשות סיגופים וצער
לעצמי על ידי לבישת שקים ועל ידי
שאקבל מלקות, שהם מחלישים אותי
מעבודת השם יתברך, יותר טוב
שאקבל בזיונות מבני אדם, ולא ילך

ממני ולא יחלש הכח שלי, ואז כשיבואו עליו הבְּזיונות, ישמח בהם וירצה אותם.

וּמוֹבָא בְּסֵפֶר קוֹל בּוֹכִים: וּכְמוֹ שֶׁהָיָה רִגִּיל לֹמֵר מִוְרֵי הָרַמְ"ק הַקְדוּשׁ שֶׁבְּכָל הַתְּשׁוּבוֹת שֶׁבַּעְעוֹלָם, הַמַּעֲוִלָּה שֶׁבְּכֹלָם לְמַרְק הַחֲטָאוֹת וְהַזְדוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים הִיא סְבִילַת הַעֲלִבוֹנוֹת וְהַחִירוּפִים וְהַגִּידוּפִים, וְהוּא מַעֲוִלָּה יוֹתֵר מִכָּל מַלְקִיּוֹת וְסִיגוּפֵי תַעֲנִיּוֹת שֶׁבַּעְעוֹלָם וְכו' (הַגָּאוֹן הַמְּקוּבֵּל רַבִּי אַבְרָהָם גִּלְאֲנִטִי מִתְּקוּפַת הָאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה עַל הַפְּסוּק בְּאִיכָּה פֶּרֶק ג' פְּסוּק ל' וַתֵּן לְמַפְהוֹ לְחֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֶרֶף) וְזֶה לְשׁוֹן רַבִּי חַיִּים וִיטָאֵל בְּסִפְרוֹ הַקְדוּשָׁה שֶׁעָרִי קְדוּשָׁה (חֵלֶק א' שַׁעַר ו' ד"ה וְכָל הַיּוֹם תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנִיךָ) וְאִם עֵינֵי שְׂכָל לֶךְ הִיָּה לֶךְ לַחֲפֹשׁ מִי שִׁיצַעֲרֶךְ כִּי חַיִּים אַתָּה מִבְּקֶשׁ לֶךְ עַכ"ל. (מִהַסְפֵּר הַקְדוּשָׁה שׁוֹמֵר אֲמוּנִים דָּף קִיד ע"ב בַּהֲעֲרוֹת הָעֵרָה כ')

רֹאשׁ יִשִּׁיבַת תּוֹרָה וְדַעַת רַבִּי אַבְרָהָם יַעֲקֹב הַכֹּהֵן פֶּאֶם זַע"ל כְּתָב: הַסְפֵּר חֲרָדִים כּוֹתֵב, בְּשִׁמְעֵי כָל מַחֲרָפֵי וּמַגְדֵּפֵי אֲשִׁים נִגְדֵי כֹף מֵאֲזִנִּים, בְּכֹף אַחַת אֲשִׁמוֹתֵי וּבְכֹף הַשְּׁנִיָּה הַחִירוּפִין וְהַגִּידוּפִין, וְאִבִּיט כִּי כֹף אֲשִׁמוֹת מִטָּה מִטָּה, וְאֲשִׁתוֹק וְאֲצַדִּיק דִּינִי, וְכֵן אַעֲשֶׂה לְכָל מִינֵי צַעַר בְּדִיבּוּר וּמַעֲשֶׂה עַכ"ל. (חֲרָדִים פֶּרֶק סוֹ אוֹת סָה) מִי שֶׁמְכִיר אֶת גּוֹדֵל מַעֲלַת הַנַּעֲלָבִין וְאִינָם עוֹלָבִין אִז כְּשֶׁפָּגְעוּ בְּכַבּוּדוֹ אוֹ בִּיזּוֹ אוֹתוֹ הִרִי הוּא מֵלֵא שְׂמִחָה וְכו'... הַחֲפִץ חַיִּים הִיָּה קוֹבֵל וּמִתְאַוֵּן תְּמִיד: חֶבֶל עַל

אָדָם שְׂכִמוּנֵי שְׂאִין לִי שׁוֹם בְּזִיוֹנוֹת!.... (שִׁיחַת הָרַב פֶּאֶם בְּמֵאסָף יִשׁוּרוֹן חֵלֶק יֵא עֲמוּד תַּש"ל מְאוּד מוֹמֵלֶץ לְלִמּוּד אֶת הַשִּׁיחָה)

הַמְּקַבֵּל בְּזִיוֹנוֹת בְּאַהֲבָה חוֹסֵךְ מַעֲצָמוֹ הָרַבָּה צְרוּת, שֶׁהָרִי הַמְּשַׁמְעוֹת מִדְּבָרֵי מֶרֶן הַחֵיד"א שְׂכָל הַצְּרוּת שְׂבָאִים עַל יִשְׂרָאֵל הֵם רַק כְּדֵי לְזָכוֹת לַעֲנוּהָ, (שֶׁהָרִי כְּתָב בְּסִפְרוֹ חוֹמַת אֲנֶךְ פֶּרֶשֶׁת וַיֵּצֵא סוֹף סַעִיף ב' וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: דַּעַל יְדֵי הָעֲנוּהָ מִתְּבַטְּלוֹת כָּל גְּזֵרוֹת רַעוֹת וְחִי) וּבְרַגַּע שֶׁמְקַבֵּל בְּזִיוֹן בְּאַהֲבָה וְדָאִי שְׂזֶה מִבִּיא אוֹתוֹ לַעֲנוּהָ, וּבִכֵּךְ הוּא נִיצוֹל מִצְּרוּת אַחֲרוֹת רַחֲמֵנָא לִיצְלָן.

אִם הוּא מִרְגִּישׁ שֶׁמְאוּד קָשָׁה לוֹ לְקַבֵּל אֶת הַבְּזִיוֹן, יִשְׁתַּמֵּשׁ בַּעֲצָה שְׂכָתוֹב עַל שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ "וַיְהִי כְּמִתְרִישׁ" (שְׁמוּאֵל א', פֶּרֶק י' פְּסוּק כֹּז כְּשֶׁבִנִּי בְּלִיעַל בִּיזּוֹ אוֹתוֹ) לַעֲשׂוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּחֶרֶשׁ כְּאִילוֹ לֹא שִׁמַּע כָּלָם.

בְּדֶרֶךְ כָּלֵל כְּשֶׁהָאָדָם מְקַבֵּל בְּזִיוֹן יֵשׁ לוֹ נִסְיוֹן לְדוֹן אֶת הַמְּבִזָּה לְכָף חוֹבָה חֲלִילָה וְרִצּוֹן אֲבִינוֹ שֶׁבְּשָׁמַיִם שִׁישִׁים לֵב שֶׁעוֹמַדַת לְפָנָיו הַזְדַּמְנוֹת לַחֲטוֹף בְּשִׁתֵּי יָדָיו מִצּוֹת עֲשֶׂה בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עַמִּיתָךְ (וַיִּקְרָא פֶּרֶשֶׁת קְדוּשִׁים פֶּרֶק י"ט פְּסוּק טו) שֶׁצָּרִיךְ לְדוֹן אֶת חֲבִירוֹ לְכָף זָכוֹת.

וְכֵן יֵשׁ לְפָנָיו כַּעַת הַזְדַּמְנוֹת נִפְלָאָה לְהַתְּחַזֵּק לֹא לַעֲבוֹר עַל לֹאוֹ לֹא תִשְׁנָא אֶת אֲחִיךָ בְּלִבְּךָ, (פֶּרֶשֶׁת קְדוּשִׁים פֶּרֶק י"ט פְּסוּק י"ז) וְכֵן לְקִיִּים מִצּוֹת עֲשֶׂה וְאַהֲבָתְךָ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךְ. (פֶּרֶשֶׁת קְדוּשִׁים פֶּרֶק י"ט פְּסוּק יח) וְאַף עַל פִּי שֶׁקָּשָׁה לוֹ מְאוּד לֹא

כעס חלילה, שהרי כשיש צפיות יש גם אכזבות.

אבל אם אינו מתאוה לקבל כבוד, אזי אינו מתאכזב כאשר הוא לא מקבל אותו.

ולכן ראוי לאדם להתבונן שלא מגיע לו כבוד, ולהתפלל הרבה הרבה בכל יום, שיזכה להגיע לדרגה שלא יתאוה לכבוד.

אחת הילדות של הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל יום אחד חזרה מבית הספר בוכה, שאל אותה אביה מה קרה, וענתה ילדה אחת מאוד פגעה בה, ר' נסים הוציא סידור מהארון ופתח באלוקי נצור ואמר אנחנו מתפללים ונפשי כעפר לכל תהיה, והסביר את המשמעות של התפילה, הרי כולם דורכים על העפר והוא לא נפגע, ואנחנו מבקשים ונפשי כעפר לכל תהיה, שגם אנחנו לא נרגיש בעלבון שלנו, וסיים אם כך מה שייך להפגע? אמרה אותה הילדה מאותו הרגע יותר לא נפגעתי מאיש. (שמענו מבני המשפחה, וכן מובא בספר ומצדיקי הרבים מהדורת תשע"ג עמוד מז בהערות הערה פז)

הגמרא הקדושה בעירובין (דף נד ע"א) אומרת אמר רב מתנה מאי דכתיב (במדבר פרק כא פסוק יח) וממדבר מתנה, אם משים אדם עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו

לשנא ולאהוב את המבזה, אם יזכה להתגבר על מידותיו ולקיים את המצוות הללו הרי הוא עולה במעלות האמונה והענוה ומקרב את הגאולה מאוד. (שהרי הסיבה העיקרית לעיכוב הגאולה היא שנאת חנם כמבואר ביומא דף ט ע"ב)

ועל פי היסוד שלמדנו לעיל בפרק ד בשם הרב דסלר שהנתינה מביאה לידי אהבה, אם כן כיון שיש לו נסיון לשנא חלילה, ישתדל מאוד להטיב עם המבזים כגון שיתפלל עליהם שיזכו לחיים טובים, לבריאות, ולפרנסה טובה, ועל ידי זה יצליח לקיים ואהבת לרעך כמוך, בעזרת השם יתברך.

ובדרך כלל אם הוא לא מוחל, ועונה למבזים, הוא בא לידי מחלוקת הגורמת לכמה עבירות חמורות. (כמו שכתוב בספר מכתבים ומאמרים למרן הרב שך זצ"ל חלק ג עמוד סז אגרת קצג: "המחלוקת גורם כמה עבירות חמורות" וכוונתו: לשון הרע, רכילות, אונאת דברים, כעס, נקימה, נטירה, בזוי תלמיד חכם, ביטול תורה, חילול השם, ועוד)

עצה נוספת המסייעת לוותר על כבודו: להתפלל הרבה להשם יתברך מקירות ליבו בלב נשבר, שלא יהיה לו תאוה לקבל כבוד, משום שאם האדם חפץ באיזה דבר, אז כאשר הוא לא מקבל אותו יש לו צער ואכזבה, ומזה הוא יכול לבא לידי

ע"כ. ואם האדם היה מתבונן בגמרא הזאת היתה נכנסת בו שמחה עצומה מאוד כשרומסים את כבודו, שהרי יש לו כעת הזדמנות נפלאה לזכות שתלמודו יתקיים בידו.

עצה נוספת לעזור לאדם לוותר על כבודו, לשנן היטב, לזכור ולקבוע בליבו, מאמר חז"ל הקדושים: "כל המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו" (בגמרא הקדושה ראש השנה דף יז עמוד א) והביאור על פי רש"י הקדוש: שאינו מדקדק עם אלו שציערו אותו.

ומדוע מעבירין לו על כל פשעיו? שמענו שההסבר הוא שכאשר האדם מעביר על מידותיו, הוא מראה את גודל אמונתו שכל מה שקורה איתו הוא רק מהשם יתברך ולטובתו הנצחית, כל החטאים של האדם באים מחיסרון אמונה, כי אם היתה האמונה קבועה בלבו ולנגד עיניו תמיד, שהשם יתברך רואה אותו בכל רגע, לא היה חוטא לעולם בשום חטא, ואם חטא סימן שירד מאמונתו, וכשמעביר על מידותיו, הוא מראה בזה שתיקן את השורש של החטאים (חסרון אמונה) ולכן מעבירים לו על כל פשעיו.

יד בחודש

ביאור נוסף מדוע מעבירים לו על כל פשעיו, על פי דברי הגמרא הקדושה בסנהדרין כל מדותיו של הקב"ה מדה

כנגד מדה ע"כ. (דף צ עמוד א בשם רבי שמואל בר נחמני בשם רבי יונתן) ולכן כאשר האדם מתנהג במדת הוותרנות, גם השם יתברך מעביר ממנו כל פשעיו.

הדבר השני שצריך לוותר:

על חומרות.

דהיינו שיש דברים שעל פי ההלכה מותרים והוא רוצה להחמיר, (כגון שרוצה לקום לתפילה מוקדם מאוד) אם זה בא על חשבון השלום בית לא יחמיר.

אחד מגדולי הדורות אמר שמנהגו לא להחמיר על עצמו כלל בשום דבר, וביאר טעמו, משום שראה שבדרך כלל החומרות באות על חשבון בין אדם לחבירו, זאת אומרת שהם גורמים צער לאשה או לאדם אחר.

אמנם יש אופנים שאסור לוותר, כגון שמבקשים ממנו לעבור על ההלכה אמנם כדאי להתייעץ עם תלמיד חכם וירא שמים אמיתי, כי פעמים שהדבר כהלכה, ונדמה לו שזה לא כהלכה.

היצר הרע מנסה להסיט את האדם שאם יוותר, יפסיד, והאמת להיפך, מי שמוותר רק מרווית, כמו שמצינו אצל רחל אמנו שויתרה ללאה את יעקב אבינו, והרוויחה, שתפילותיה בעניין חזרת עם ישראל לארץ ישראל מהגלות, מתקבלות יותר מכל

הצדיקים. (כמובא ברש"י ספר ירמיה פרק לא פסוק יד בשם מדרש אגדה)

מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל אמר האשה בטבעה קשה לה לוותר, ולכן האיש ישתדל לוותר למען השלום. (מובא בספר בינת המידות עמוד 63 וכנראה שמקור דבריו מהגמרא הקדושה גדה סוף פרק המפלת דף לא ע"ב בשם רבי דוסתאי ברבי ינאי, ומפני מה האיש מקבל פיוס וכו' פרש"י ד"ה זה ממקום שנברא, שהאיש נברא מהאדמה שקל לו ליבטל אבל הבשר והעצמות (שמהם נבראה האשה) הם קשין)

ואמר הגאון הצדיק רבי יהודה זאב ליבוביץ' זצ"ל: לפני שאומרים עושה שלום בסוף תפילת שמונה עשרה, פוסעים שלוש פסיעות, להורות, שכדי להגיע למידת השלום, צריך לוותר על מקומו, על כבודו, וכו' ומדוע מתכופפים? כדי לרמז, שכדי לזכות למדת השלום צריך להכנע.

הדבר השלישי שצריך לוותר:

על הפסד ממון.

במדרש רבה (במדבר פרשת נשא פרק ט סוף סעיף ב) כתוב: למדה אותך התורה שתהא ותרן בתוך ביתך, נשפך יין הוי ותרן וכו' נקרא כסותך מלא השם כל מְשַׁלְּוֹתֶיךָ. (תהילים פרק כ פסוק ו) ביאר במפרש עץ יוסף: בדבר שבממון וכדומה יעביר על מדותיו.

עצה טובה למי שבטבעו קשה לו לוותר, להרגיל את עצמו לוותר מחוץ

לביתו לאנשים אחרים, ואז יהיה לו קל יותר לוותר בתוך ביתו. מחמת שלוש סיבות קשה לאדם לוותר:

א: מחמת הגאווה. שחושב רק על טובת עצמו ושמגיע לו לקבל כל דבר, (תורת הרה"ק ממלענטשנא עמוד קצה בהערות) ולכן כשיתפלל ויעבוד לקנות את מדת הענוה (כמבואר בפרק ה') יקל לו לוותר, ואז יזכה שהשכינה תהיה שרויה בביתו. (כדברי הכלי יקר ויקרא פרק א פסוקים ג-ד דיבור המתחיל לפני ה' - וסמך, "שאין השכינה שרויה כי אם במקום שהענוה מצויה, כמו שנאמר בישעיה פרק נז פסוק טו מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשֶׁכּוֹן וְאֵת דָּפָא וְשָׁפַל רוּחַ אֲשֶׁכּוֹן" עכ"ל)

ב: חסרון האמונה הקדושה. משום שאם האמונה היתה קבועה בליבו, שכל מה שנעשה איתו הכל זה אך ורק מהשם יתברך, ולטובתו הנצחית, מרוב אהבתו העצומה אליו, שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאין שום דבר רע יורד מלמעלה, ושאין אדם נוגע במוכן לחבירו אפילו כמלא נימא (יומא דף לח ע"א) בקלות היה מוותר, שהרי הוא יודע שהכל מושגת בהשגחה פרטית ולטובתו הנצחית, וכל דבר שהשם יתברך רוצה לתת לו בודאי יקבל, אם כן מדוע שלא יוותר?

הבן איש חי מספר שהיתה אשה אלמנה שהיתה לה תיבה מלאה בכסף, לילה אחד הגיע בחור לגנוב את הכסף

וכבה את הנר ושבר את התיבה, והאלמנה והמשרתת שלה התעוררו אבל פחדו לצעוק, כי חשבו שלגנב יש נשק, ואחרי שפתח את התיבה ולקח את המעות נזכר במימרא של בן עזאי אין אדם נוגע במוכן לחבירו אמר אם המעות הללו מוכנים לי למה אקח אותם באיסור? ואם הם אינם מוכנים לי לא תועיל הגניבה הזאת החזיר את המעות והלך ובבוקר האלמנה הלכה לראש הישיבה של הבחור ובקשה להנשא לאדם ירא שמים אמר לה ראש הישיבה שתנשא לאיש הזה כי הוא ירא שמים מאוד אחרי שהתחתנו אמר החתן יפה אמרתי שאם המעות הללו מוכנים לי, הם יבואו אלי בהיתר. (ספר נפלאים מעשיך סימן עא) ומכאן למדנו שמה שצריך להגיע לאדם בודאי יגיע, ולא צריך לדאוג על כך.

מין הרב אלישיב זצ"ל אמר: מי שמוותר מרויח כפול. (ספר גדולה שימושה להרב צבי ויספיש שליט"א)

ויש לזה סמך מהגמרא הקדושה עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאָת נִרְעָךְ (דברים פרשת ראה פרק יד פסוק כב) דורשת הגמרא, עשר בשביל שתתעשר. (תענית דף ט עמוד א בשם רבי יוחנן)

אם יש לאדם מאה דינרים ונותן עשר דינרים לצדקה, בעיני הגויים נחשב שהפסיד, והתורה הקדושה מחדשת הפוך, תתן-תתעשר, ובעזרת השם

יתברך מכאן נלמד כלל גדול לחיים: דווקא הנתינה גורמת לקבלת השפע.

ג: הסיבה השלישית שקשה לוותר מחמת שחסר לו באהבתו לאשתו ולכן גם אם הוא מוותר אין לבו שלם בזה ואז יתכן מאוד שלאחר זמן הוא יבוא לידי תלונות ומריבות.

ואיך יזכה לוותר בלב שלם? עד ידי שיתחזק באהבתו לאשתו, שיגיע למצב שיאהב אותה כגופו ממש, היות שככל שהאדם אוהב את השני יותר, הוא מוכן לוותר יותר למענו, בלב שלם ובשמחה. ולעיל פרק ד כתבנו שעל ידי הנתינה יזכה לאהוב את אשתו.

(ראיה לדבר מדברי התוספות על התורה על הפסוק בבראשית פרשת ויצא פרק כט פסוק כ וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל שְׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְּעֵינָיו כְּיָמִים אֶחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ, שכתבו שכיון שאהב את רחל, הוא לא הרגיש את הקושי של העבודה. וכן משמע מדברי הנצי"ב מוולוז'ין בספרו העמק דבר, חומש דברים פרשת ואתחנן פרק ו פסוק ה, על הפסוק ואהבת את ה' שכתב: שיהיה מוותר מרצונו על דבר הנאהב וקיומו, עכ"ל. היינו כיון שאוהב, הוא מוכן לוותר בלב שלם)

וראוי לאדם להתבונן שעל ידי הויתור הוא עושה נחת רוח גדולה להשם יתברך, ובודאי שהשם יתברך לא יקפח שכרו, כדברי המדרש רבה (דברים פרשת ואתחנן פרק ד פסוק ה) אמר הקב"ה שמעו לי, שאין אדם שומע לי ומפסיד, ועל ידי ההתבוננות הזאת

יותר בכל ליבו ובשמחה, ולא יבוא לידי תלונות ומריבות.

נכד החפץ חיים רבי צבי הירש זקס זצ"ל סיפר על סבו הגדול, שבשנה הראשונה אחרי שהחפץ חיים התחתן בפעם השניה, עמד ובנה את הסוכה ליד ביתו, כמנהגו מידי שנה בשנה, כשסיים את הבניה אמרה לו הרבנית, כי הסוכה במקום שהיא עומדת, קצת מפריעה לה את הכניסה לבית, כששמע זאת הלך מיד ופירק את הסוכה והעמיד אותה מחדש במקום אחר, כבקשת הרבנית, לאחר שגמר לבנות את הסוכה, חזרה הרבנית וטענה שגם המקום החדש לא מתאים לסוכה, כיון שהוא נוטה לצד דרום ויהיה שם חם מדאי, שוב הלך החפץ חיים, פירק את הסוכה והעבירה בפעם השלישית למקום אחר, וכל זה ללא שמץ של כעס (ספר שאל אביך ויגדך לרבי שלום שבדרון, חלק ג עמוד ר)

בסיפור הזה יש לקח עצום, הרי מדובר בחפץ חיים שכל שניה ושניה חשבה לו מאוד, וגם היה זה לעת זקנתו שכוחו חלש, ואם כן היה יכול לשאול את הרבנית אולי בדיעבד שכבר טרחת אפשר להשאיר את הסוכה במקומה?

וכנראה שחשש שיכולה להיות ירידה קלה בשלום בית אם יתווכח, ולכן לא דיבר מילה, והלך מיד לפרק את הסוכה בשמחה בלי שום כעס.

מכאן רואים כמה נזהרו גדולי ישראל מאוד שלא יהיה להם אפילו ירידה קלה מאוד בשלום הבית.

מרן רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל נשאל על בחור מצוין וגדול בתורה, אלא שיש בו מקצת ממדת העקשנות, אם לקחת אותו לשידוך, וענה: תברח מזה כמו מאש! (ספר בינת המידות עמוד 21) רואים את החשיבות של הויתור בחיי הנשואין.

וְתַפְּלֵל לַהֲשִׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כָּהֳלָיִים אֶת־מֶה שְׁלִבְמוֹדָנוּ, וְכִדְאִי לַהֲתַפְּלֵל דָּרָךְ תַּחֲנוּנִים, כְּרֵשׁ הַמִּבְכָּשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנִזּוֹת, וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכֵלֵב זְשִׁבָר וְנִדְכָּה:

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך, שתתכנני בכלל עמך ישראל, בנך אהוביך הקדושים לוותר על כבודי למען השלום, ואזכה להבין שלא מגיע לי שום כבוד, ותעזרני להתפלל בכל יום ונפשי כעפר לכל תהיה בכוונה גדולה, בלב זעבר ובכל ליבי. ותכנני לשמוח בביוני, ותעזרני להאמין באמונה שלימה שמי שמוותר לא מפסיד כלום אלא רק מרוויח, וזוכה לעשות כל נזות רוח גדולה, ובדאי שלא תקפוז את שכרי. ותעזרני לוותר בלב שלם ובשמוחה עצומה, בזכות שתכנני לאהוב את אשתי

פֶּרֶק יב. בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט
עַמִּיתְךָ.

טו בחודש

כאשר דנים לכף חובה רחמנא ליצלן
באים לידי כעס, והכעס מבטל את
השלום בית. על כן אחי אהובי היקר,
הזהר מאוד במצות בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט
עַמִּיתְךָ (ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק
טו) שדרשו חכמינו הקדושים והוי דן
את כל האדם לכף זכות, ועל ידי זה
תנצל מן הכעס, ובזכות זה תזכה
לשלום בית.

כגון, לפעמים האשה צועקת, צריך
לדונה לכף זכות, שקודם לכן היה לה
איזה קושי מסויים, שהרי האשה
מלאה בתפקידים בחייה, וכן ההריון
וגידול הילדים גורמים לה צער גדול,
והיא צועקת משום שרוצה לפרוק את
הקשיים שלה, על כן לא יקח את
צורת הדיבור שלה באופן אישי, אלא
ידונה לכף זכות.

ובספר עמודיה שבעה (להגאון רבי
אברהם גנחובסקי זצ"ל עמוד כג) הביא
דוגמא שהאיש יושב ללמוד, וכל כמה
דקות האשה מבקשת איזה טובה, לפי
התורה הוא מחוייב לעזור, ולא יחשוב
שמתנהגת מתוך רשעות חלילה, אלא
שהמתח ממה שצריכה להספיק, גורם
לה לבקש את עזרתו עכ"ל.

היקרה והאהובה כגופי, וכן על ידי
שתזכני לאמונה שלימה, שאין
אדם נוגע במוכן לחזירו אפילו
כמלא ניםא, וגם שכל הנעשה
איתי הוא אך ורק ממך השם
יתברך ולטובתי הנצחית, מאהבתך
העצומה אותי שאינה נתפסת
בשכל אנוש כלל, והיא יותר
גדולה ממה שהאדם אולי את
עצמו, ושאין שום דבר רע יורד
מלמעלה, ועל ידי שתזכני לענות
ושפלות באמת, ובזכות זה, אזכה
לוותר בלב שלם ובשמחה עצומה,
ולא אתלונן אחרי הויתור, ולא
אבוא לידי מריבה זלילה. ותעזרני
לוותר על זומרות למען השלום.
ותסייעני לא לעבור על שום הלכה
זלילה, ותעזרני להיות ותרן
בממוני, ועל ידי זה אזכה לשלום
בית אמיתי, ולהשראת השכינה
בביתי תמיד, מעתה ועד עולם.

ביאור דבריו, אם הוא רואה את בקשותיה כ"הפרעה" זה מביא אותו לידי כעס, אבל כאשר הוא מבין אותה ודן אותה לכף זכות שהיא עושה כן מחמת הקושי ועוזר לה, על ידי זה יתרבה השלום בביתו.

ויזכור, שלדון לכף זכות היא מצות עשה מהתורה, בַּצֶּדֶק תִּשְׁפֹּט עַמִּיתָךְ ממש כמו הנחת תפילין, ולא "חסידות" או "מנהג טוב" (ועיין לעיל בפרק ט (הכרת הטוב) מה שהבאנו בשם ר' ירוחם ליבוביץ ממיר)

פרטי ההלכות מובאים בספר חפץ חיים כלל ג' סעיפים ז' ח', וכלל ד' סעיפים ג' ד', עיין שם.

ושמענו חידוש אמיתי, שכתוב תשפט עַמִּיתָךְ חסר, היינו בלי האות ואו, לרמז: תשפוט – תשפט, כמו שתשפוט אחרים כך תשפט בעצמך, וכדברי הגמרא הקדושה ואתה כשם שדנתני לזכות, המקום ידין אתכם לזכות. (שבת דף קכז ע"ב בסוף המעשה עם אביו של הורקנוס) ולכן כשידון את אשתו לכף זכות, גם הקב"ה ידון אותו לכף זכות.

ושמענו ביאור נפלא מאוד על הגמרא הזאת, שלכאורה קשה לפי מה שביאר החפץ חיים בספרו (כלל ד סעיף ג) מה הפירוש כף זכות? שחושב אולי אותו פלוני המדובר עשה את הדבר בלי כוונה, או שלא ידע שהדבר הזה

אסור לעשות אותו, או שהוא חשב שזה רק חומרא, אמנם אצל השם יתברך הכל גלוי וידוע ולכאורה לא שייך לומר אולי כך ואולי כך, אם כן מה שייך לומר המקום ידין אתכם לזכות? התירוצן הראשון שהקב"ה בלתי מוגבל וחכמתו לא ניתנת להבנת בשר ודם. ושמענו תירוץ נוסף נפלא על פי דברי רבי נחמן זי"ע שביאר ביאור אחר במצות לדון לכף זכות, שהרואה את חברו עושה מעשה לא טוב, צריך לחפש ולמצא בו דברים אחרים שאותו פלוני עושה, שהם בודאי מעשים טובים. (ליקוטי מוהר"ן חלק א סימן רפב, וזה לשונו "צריך לחפש ולמצא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע") וזה הפירוש המקום ידין אתכם לזכות, שגם השם יתברך יסתכל רק על המעשים שהם ודאי טובים.

וכתב רבי אלעזר אזכרי אם ירגיל אדם לדון לכף זכות, ולדבר תמיד טוב ולא רע כלל, יהיה כלי וצינור אל הקדושה. (ספר חרדים פרק סו אות צ)

ושמענו שההסבר הוא, כיון שהוא רגיל לדון לכף זכות, זוכה לשלום בית, ובמקום שיש שלום בית, שם השכינה שרויה, ולכן ראוי לו להיות כלי וצינור אל הקדושה.

ולעיל פרק ח (הבנה) הבאנו בסיעתא דשמיא כמה דברים מחז"ל הקדושים שהם הטבע של האשה כגון שרגילה לבכות, ושקשה לה להתפייס וכו'

וכשיתבונן בדברים האלו יקל לו לדון
לכף זכות.

על כן אחי אהובי היקר, ראה לקיים
רצון אבינו שבשמים, ותדון את
אשתך תמיד לכף זכות, ועל ידי זה
תזכה לחיים טובים שמחים
ומאושרים תמיד.

גם באופן שזה קשה לך מאוד לדון
לכף זכות, רצון אבינו שבשמים,
שתתאמץ בכל כוחך, ועל כגון זה
אמרו חכמינו הקדושים במשנה
הקדושה אבות (פרק ה משנה כג) בן הא
הא אומר, לפום צערא אגרא, לפי
גודל הצער והמאמץ בעשיית המצוה,
האדם יקבל את שכרו.

תַּתְּפִּיל לַהֲשִׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנוֹכָה לְקִיִּים
אֶת מַה שְׁלִמְדָנוּ, וְכִדְאִי לַהֲתַפִּיל דָּרָךְ
תַּנְוָנוֹת, כְּרִשׁ הַמִּבְקֶשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנִזּוֹת,
וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְלֵב זִשְׁבֵּר
וְנִדְכָה:

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך,
שֶׁתַּתְּפִּיל בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךְ
אֱהוֹבִיךָ הַקְּדוֹשִׁים לְהוֹדֵר מְאֹד
לְקִיִּים תְּמִיד בְּשִׁמּוּזָה גְּדוּלָה, מִצֻּת
בְּצִדֶּךָ תִּשְׁפּוֹט עֲמִיתְךָ, שְׂדֵרְשׁוּ
זִכְמִינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שְׂצָרִיךְ לְדוֹן כָּל
אָדָם לְכַף זְכוּת, וּבְזָכוּת זֶה תַּצִּילָנִי
מִמַּדַּת הַכַּעַס, וְתַעֲזָרָנִי לְהִיּוֹת רַגִּיל
בְּמִצְוֶה זֶה תְּמִיד, גַּם בְּאוֹפֶן שִׁישׁ

בזה קושי גדול, ותזכני לדבר
תמיד טוב ולא רע, ובזכות זה
אזכה להיות כלי וצליל אל
הקדושה תמיד, ובזכות זה אזכה
לשלוש בית אביתי, ולהשראת
השכינה בביתי תמיד, מעתה ועד
עולם.

פֶּרֶק יג. בְּחֻמָּה יִבְנֶה בֵּית

שלמה המלך ע"ה אומר במשלי (פרק כד פסוק ג) **בְּחֻמָּה יִבְנֶה בֵּית וּבִתְבוּנָה יִתְכַוֵּן**. מה הפירוש בחכמה?

נציין שני מאמרי חז"ל הקדושים, ושני פתגמים ידועים ומהם נלמד הנהגות טובות.

א. הגמרא הקדושה במסכת תמיד (דף לב ע"א שאמרו זקני הנגב לאלכסנדר מוקדון) אומרת: איזהו חכם? הרואה את הנולד. היינו שמתבונן מה עתיד לצאת ממחשבותיו, מדיבוריו, וממעשיו, ומשב ואל תעשה שלו, ונזהר לא לחשוב ולא לדבר ולא לעשות ולא להיות בשב ואל תעשה, בדברים שיגרמו לדברים לא טובים.

ב. המשנה באבות (פרק ג משנה יג בשם רבי עקיבא) סִיג לְחֻמָּה שְׁתִּיקָה. היינו שאם האדם רוצה לזכות לחכמה, צריך להזהר בדיבורו מאוד, לחשוב לפני שמדבר מה יהיו התוצאות של הדיבור.

ג. אין חכם כבעל הנסיון. (פתגם ידוע ואינו מחז"ל הקדושים)

ד. תהי' חכם ואל תהי' צודק. (פתגם עממי) היינו שהחכם לא מתנהג לפי הצדק אלא לפי החכמה.

חיי הנישואין הם כמו כביש, מי שרוצה להיות צודק יעשה חלילה תאונות רבות, (ספר וישם לך שלום עמוד 124) כגון שנמצא בצומת עם רמזורים, ויש לו אור ירוק אמנם נהג אחר עובר באור אדום, היעלה על דעתו לומר אני צודק?

היוצא למסקנא: איך בונים בית? בחכמה. מה הפירוש חכמה?

שלושה דברים:

א. להתבונן היטב, מה עתיד לצאת ממעשיו, מדיבוריו, וממחשבותיו, אם יצא מזה יותר שלום בית, או להיפך חלילה.

כאשר האדם מתנהג בשכל ישר ובחכמה, אזי הוא יודע מתי לדבר ומתי לשתוק.

לדוגמא כשבזו אותו, הוא אינו מספר לאשתו. (רבי עובדיה מברטנורא במסכת אבות פרק א משנה ה) וכן כשהאשה מבזה אותו הוא שותק, וגם הוא יודע איך צריך לדבר. (בנחת)

גם בזמן ויכוח צריך להיות רואה את הנולד, ואם הוא שם לב שאין שום תועלת בזה שמנסה להצדיק את דבריו, ואדרבא זה רק מביא יותר מצב לא נעים ומתח, צריך שימת לב גדולה וסייעתא דשמיא, לשתוק, ולא להמשיך בוויכוח.

ואע"פ שזה דבר רגיל ששני אנשים יש להם דעות שונות ומתווכחים, ובפרט אצל איש ואשה, (כדברי מרן הגרש"ז אויערבך) מכל מקום כיון שהרבה פעמים הוויכוח בא באופן לא מכובד, ומזה יכולים לבא חלילה לידי מחלוקת ושנאת חנם, לכן צריך זהירות רבה בעניין זה, ולא יתווכח אלא אם כן ימולאו ד' תנאים (ראה לעיל פרק ח)

טז בחודש

ובפרט כשלבשל יש רב מסויים ולאשתו יש רב אחר, עם דעות שונות, מהראוי שלא יתווכחו ביניהם בעניינים השנויים במחלוקת, שעל פי רוב לא יצא מזה שום תועלת אלא רק נזק.

אמנם ברור הדבר, שעדיף לנסות בדרכי נעם בלבד, או על ידי אדם שלישי, להגיע להסכמה שיהיה רב אחד לשניהם.

לפני שמדבר צריך לעצור ולחשוב: האם יהיה תועלת מהדיבור שלי, או לא? וצריך לזה הרבה שימת לב וסייעתא דשמיא, כי לפעמים מחמת מילה אחת לא טובה שאמר, הוא גרם צער גדול לאשתו, ועובר על לאו דאורייתא: וְלֹא תִּזְנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ. (ויקרא פרשת בהר פרק כה פסוק יז. ובפרט לפי ביאור הריטב"א במסכת בבא מציעא דף נט ע"א שהלאו הזה מדבר על אשתו) וכמו שפסק הרמב"ם שלא יאמר לבעל

תשובה זכור מעשיך הראשונים ע"כ. (הלכות תשובה פרק ז הלכה ח) שכל דיבור שגורם צער ליהודי, עובר על איסור דאורייתא. (וכן משמע ממה שפסק מרן בשולחן ערוך חושן משפט סימן רכח סעיף ד עיין שם)

ויתכן שהבעל יסבול מזה הרבה שנים, מדוע? שהרי בכל פעם שהאשה נזכרת באותה המילה, היא מתמלאת צער, ומאוד קשה לה למחוק את הדבר מזכרונה, (כדברי הגמרא הקדושה נדה דף ל"א עמוד ב בשם רבי דוסתאי ברבי ינאי שהאשה לא מקבלת פיוס בקלות) והגמרא הקדושה בבבא מציעא (בדף נט ע"א) אומרת, אמר רב לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה. וביאר שם רש"י (דיבור המתחיל אונאתה קרובה) שהפורענות (היינו העונש על צער האשה) ממהרת לבא, השם ישמרנו.

ואם הוא גרם לה לבא לידי כעס, הרי הוא שותף בחורבן ביתו. (כדברי הגמרא הקדושה סוטה דף ג ע"ב ואמר רב חסדא תְּקַפּא בְּבִיתָא פִּי קְרִיָא לְשׁוּמְשָׁמִי, כעס של האשה בבית, זה כמו תולעת שאוכלת את השומשום, היינו שמחריב את הבית)

אם כן כמה הדבר חשוב להזהר בזה מאוד, ולהתפלל לזכות להשמר מזה, בכל כוחו ממש.

וכתב הגר"א באגרתו: פֶּלַעַמִּל הָאָדָם לְפִיָּהּ (קהלת פרק ו פסוק ז) אמרו חז"ל (במדרש קהלת שם) כל מצוותיו ותורותיו

של אדם אינו מספיק למה שמוציא מפיו עכ"ל. היינו, כל המצוות והתורה שהאדם לומד, לא מספיק, כדי לתקן את הנזק שנגרם מהדיבורים שלו.

וכתב רבי יהודה החסיד בספר חסידים (סימן פו) פללה של חכמה: שתיקה, מלה בסלע שתיקותא בתרין. (היינו אם מילה שווה מטבע של סלע, השתיקה שווה כפול) פשאני מדבר אני מתחרט (היינו שיתכן שאתחרט) וכשאני מדבר אני מתחרט, עד שלא דברתי אני שליט ומושל על דברי, אבל פשיצא הדבר מפי אז הדבר מושל בי עכ"ל. היינו שהתוצאות של הדיבור שלו שולטות עליו.

יתכן שגם אם יחשוב הרבה לפני הדיבור, ידבר מילים שאינם ראויות, והעצה לזה, לפני שמדבר יחשוב, האם אני הייתי רוצה שידברו אלי את הדיבור הזה, או באופן כזה? ואם אינו רוצה על עצמו, יזהר ביותר אצל אשתו, שהרי הנשים בקלות נפגעות, כפי שהבאנו את דברי הגמרא הקדושה בבבא מציעא (דף נט ע"א בשם רב) מתוך שדמעתן מצויה וכו'. ומקיים בזה דברי הגמרא הקדושה דעלך סגי לתברך לא תעביד. (שבת דף לא ע"א בשם הלל הזקן) מה שאתה שונא שיעשו לך, אל תעשה לאחרים.

ובחפץ חיים (כלל ה סעיף ו) כתב וזה לשונו: דכוננת הגמרא, כל מאי דעלך

סגי וכו', היינו, אם היית במדרגתו, היה דבר זה שנאוי לך.

המסקנא השניה: שישים לב, אם עשה דבר מסויים או דיבר איזה דיבור וזה גרם למריבה או צער לאשתו, יהיה חכם לעתיד ולא ינהג כן שהרי אין חכם כבעל הנסיון, שהנסיון מלמד אותו איך להתנהג.

וידוע שיש מקרים שהבעל אמר מילה אחת לא מכובדת, ואחרי שנים רבות עדיין הדבר לא נשכח מלבה של אשתו, והגיעו עד גרושין רחמנא ליצלן.

ד. לא לנסות להיות צודק אלא להיות חכם לחשוב מה יהיו התוצאות ממעשיו, מדיבוריו, וממחשבותיו.

שש עצות שמביאות את האדם לידי חכמה ושכל ישר:

א. לימוד הגמרא הקדושה בעיון, ולהשתדל לכוון לאמיתה של תורה.

ב. קרבה לחכמים ולצדיקים האמתיים. (המושג צדיקים אמתיים כתוב בזהר הקדוש תומש בראשית פרשת מקץ דף קצט עמוד ב ד"ה פתח רבי יוסי ואמר, פי בא תלום ברב ענין וקול פסיל ברב דברים במילים: אבל לאינון זכאי קשוט. תרגום: צדיקי אמת. וכן בזהר הקדוש תחילת פרשת קדושים דף פ ע"ב אמר רבי יהודה, תמינא בגי עלמא בתציפותא, בר אינון זכאי קשוט)

ג. לימוד הלכות לשון הרע בכל יום בעיון, בקביעות חזקה. (כיון שלומד

מקבל סיעתא דשמיא בעניין המחשבה שקודם הדיבור, כדברי הגמרא הקדושה יומא דף לח עמוד ב בא ליטהר מסייעין אותו, וכן כתוב בזהר הקדוש ויקרא נג:)

ד. לפני שרוצה לדבר, או שרוצה לעשות פעולה מסוימת או לחשוב, יתבונן אם תצא תועלת מדיבורו או ממעשיו או ממחשבתו, או נזק, ואפילו ספק נזק.

וזה הפירוש להיות רואה את הנולד, וכדברי הרמב"ן באגרת וחשוב הדיבור קודם שתוציאנו מפיד, וראוי לכל אחד לשנן ולהתבונן הרבה בדברי הרמב"ן, עד שיהיו חרותים במוחו ועל לוח ליבו.

אפילו אם יש רק ספק נזק לא ידבר, שהרי זה ספק איסור דאורייתא של וְלֹא תִּזְנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ, (ויקרא פרשת בהר פרק כה פסוק יז) שאסור לצער יהודי אפילו רק בדיבור. (רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ח)

ה. רבוי תפילה מעומק לבו לזכות לחכמה, ובפרט יכוון בתפילת שמונה עשרה במילים תַּנּוּ מֵאֲתָךְ חֲכָמָה בִּינָה וְדַעַת (והשכל)

ו. מידת הצניעות מביאה לידי חכמה כמו שכתוב וְאֵת צְנוּעִים חֲכָמָה. (משלי פרק יא פסוק ב) ופירש רש"י: תבוא חכמה עכ"ל. היינו שעל ידי שהאדם

מתנהג במידת הצניעות יזכה לחכמה. ומכלל מידה זו, לא יפרסם את מעשיו הטובים.

וְתַפְּלֵל לַהֲשִׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֹכַח לְקַיִּים אֶת מַה שְׁלֻמְדָּנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפַּלֵּל דָּרָךְ תַּנּוּנִים, כְּרִשׁ הַמִּבְקֶשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנֻזָּת, וְשִׁלָּא תִּרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכָל זְשִׁבָר וְנִדְכָּה:

רבנו של עולם, יהי רצון מלפניך, שתתאכזי בכלל עמך ישראל, בְּנִיךְ אֱהוּבִיךָ הַקָּדוֹשִׁים לְלִמּוּד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה גָּמְרָא בְּעִיּוֹן, אֲךָ וּרְק לְשֵׁם שְׁמִים, בְּרִצִּיפּוֹת, בּוֹזֶשֶׁק גָּדוֹל וּבְשִׁמּוּזָה עֲצוּמָה, וּתַעֲזָרָנִי לְכוּן תַּמִּיד לְאַמִּיתָה שֶׁל תּוֹרָה, וְהַלִּימוּד יִתֵּן לִי חֲכָמָה, וּלְהִיּוֹת אוֹהֵב שְׁלוֹם וּרְדֹף שְׁלוֹם, וּתֹכְנִי לְהַדְבִּיק בְּחֻכְמִים וּבְצַדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וּתַעֲזָרָנִי לְלִמּוּד וּלְהַתִּיגֵעַ הַרְבֵּה בְּהַלְכוֹת לְשׁוֹן הָרַע בְּכָל יוֹם, וּתְסִייעָנִי לְחֻשׁוֹב עַל הַדִּיבּוּר קוֹדֵם שְׂאוּצִיאָנוּ מִפִּי, אִם רָאוּי לֹאמַר כֵּךְ, וּבְאוּפֹן כֹּזֶה, וְכֵן לִפְנֵי כָל דָּבָר שְׂאֵעֲשֶׂה, וּלִפְנֵי כָל מוֹשֵׁבָה שְׂאֵרְצֶה לְחֻשׁוֹב, וּלִפְנֵי כָל דָּבָר שְׂהִנָּנִי רוּצֶה לְהִיּוֹת בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה, תַּעֲזָרָנִי לְהִתְבּוֹנֵן הָאִם כֵּךְ רָאוּי לְהוֹגֵ, וְהָאִם בּוֹדֵאִי תִצָּא תוֹעֵלָת מִכָּל אֶלּוֹ לְשִׁלוֹם בֵּיתִי,

פֶּרֶק יָד. יִישָׁרָה נִגְזָה.

יז בחודש

מצוי הדבר מאוד, שלפני הנישואין יש לאדם בקשות, דרישות, וצפיות, שהאשה תהיה כך ושתהיה כך וכו' ולאחר הנישואין הוא אומר: זו לא האשה שציפיתי, לפני החתונה אמרו לי עליה כך וכך, אנחנו לא מתאימים, המשפחה שלה לא מתאימים לי, וכל מיני סברות הבל כיוצא בזה.

כמו בכל נושא בחיים, צריך לשאול מהי דעת התורה הקדושה בזה?

נציין שלושה מקורות שנותנים לנו דעת איך להתמודד עם הטענות הללו.

א. כתוב בתיקוני הזהר הקדוש וזה לשונו: וְעַל אֲתָתָא דְּאַתְנָטִילַת מְגִרְמָא אָמַר בֶּן סִירָא, גִּרְמָא דְּנָפִיל בְּחוּלְקָהּ טַב אוֹ בִישׁ גְּרִירִיה. (תרגום): וְעַל הָאִשָּׁה שֶׁנִּטְלָה מִהָעֶצֶם אָמַר בֶּן סִירָא, עֶצֶם שֶׁנִּפְלַ בְּחֻלְקָהּ, טוֹב אוֹ רָע, גָּרַר אוֹתוֹ ע"כ. (תיקון סה דף צו ע"א) זאת אומרת שצריך לקבל את האשה כמו שהיא. (וכן לקבל את משפחתה ולא לנסות לשנות אותה או את משפחתה על ידי הערות כפי שיבואר בהמשך)

ב. המשנה הקדושה אומרת, אחד מקניני התורה הוא: "והשמח בחלקו" (אבות פרק ו משנה ו) היינו שרצון אבינו שבשמים שידע האדם ויאמין באמונה שלימה, שכל הנעשה אתו

ותזכני להתפלל לפניך בכל יום ובפרט בברכת אתה זונן בלב נשבר, שתזכני לזכמה. ותזכני למדת הצניעות כרצונך, ועל ידי זה אזכה לזכמה, ותסייעני לבנות את ביתי בזכמה, באופן שיביא יותר שלום בית ולא להיפרך וחלילה, ועל ידי זה אזכה לשלום בית אביתי, ולהשראת השכינה בביתי תמיד, מעתה ועד עולם.

בהשגחה פרטית ומדוייקת, אך ורק לטובתו והניצחית.

והגמרא הקדושה במסכת ברכות (דף ה עמוד א) אומרת, במערבא כי נסיב אינש אתתא, אמרי ליה הכי (תרגום: בארץ ישראל כשהאדם נושא אשה אומרים לו כך) מצא או מוצא, מצא אשה מצא טוב או מוצא אני מר ממות את האשה ע"כ.

אין כוונת הגמרא ששואלים האם אשתך טובה או רעה חלילה, אלא אומרים לו יש אשה טובה ויש אשה רעה, והכל מכוון אך ורק מהשם יתברך ולטובתו הנצחית מרוב אהבתו העצומה אליו, שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאין שום דבר רע יורד מלמעלה, וממילא ישמח בכל מה שעובר עליו ואפילו דברים שנראים כאילו לא טובים.

ג. כאשר האדם רואה אצל אשתו חיסרון, יזכור לקיים דברי רבי ישראל מסלנט זי"ע, שביאר את הפסוק: עֵינֶיךָ לְנוֹכַח יְבִיטוּ וְעַפְעָפִיךָ יִישְׁרוּ נֶגְדְךָ. (משלי פרק ד פסוק כה) לנוכח יביטו - כאשר אתה רואה איזה חיסרון אצל השני, אז יישירו נגדך, תראה אצל עצמך היכן אתה נגוע בדבר הזה, ותתקן את העניין אצלך. (מובא בספר מאמרי שלמה לרבי שלמה הרכבי הי"ד חלק א מאמר לד עמוד קכז) כגון

הכל בא אך ורק מהשם יתברך ולטובתו הנצחית, מעוצם אהבתו העצומה אליו שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאין שום דבר רע יורד מלמעלה, וממילא ישמח בכל מה שעובר עליו ואפילו דברים שנראים כאילו לא טובים.

מסופר על החפץ חיים ששאל פעם יהודי מה שלומך? ענה לו "יכול להיות יותר טוב" ... נזעק החפץ חיים "אין אפשרות של יותר טוב!" הקב"ה הוא הטוב והמטיב, ואם היה אפשרות של יותר טוב עבורך - הוא היה נותן לך את זה, ואם הוא לא נותן לך - זה סימן שמה שיש לך כעת, זה הכי טוב בשבילך! ע"כ. (רבי משה יוסף שיינערמאן בספר "אהל משה בדי נחמה" עמוד ל"ח)

אם חלילה הוא אינו נוהג כן הרי הוא בבחינת מהרהר אחר מידותיו של הקב"ה שהוא עוון חמור מאוד. (עיין בספר אור יקרות להרב שלום חיים פרוש עמוד תקנ"ג בשם הדברי חיים מצאנז, שמי שמהרהר אחר מידותיו של הקב"ה עובר על הלאו לא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים, שמות פרק כ פסוק ג)

לפני החתונה מתר לכתחלה לברר על השידוך (עיין בחפץ חיים כלל ו סעיף ב, ובגמרא הקדושה יבמות איתא שאם היבם צעיר והיבמה זקנה בית הדין מסבירים לו שלא כדאי לו ליבם כיון שכנראה הם לא מתאימים, משמע שלכתחילה משתדלים שיהיו מתאימים) אבל אחרי החתונה צריך להאמין שהשידוך ניתן לו מהשם יתברך

כאשר רואה את השני כועס, יבדוק את עצמו במידת הכעס.

אם הוא רואה אצל אחרים חילול שבת, צריך לחזק את עצמו בשמירת שבת, כיצד? ישתדל ללמוד הלכות שבת בעיון עמוק היטב, דיני העבירה עצמה על כל סעיפיה.

(לשון רבי ישראל מסלנט זי"ע (באגרת המוסר) והוסיף: "כי זה הלימוד עושה קנין חזק בנפש, להיות העבירה מרוחקת ממנו בטבע" עכת"ד. וכדברי הגמרא הקדושה (קדושין דף מ ע"ב) על רבי טרפון ורבי עקיבא והזקנים שהיו מסובין בעלית בית נתזה בלוד "נענו כולם ואמרו תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה" והתידוש בדברי רבי ישראל הוא, שילמד גם בעיון וגם בבקיאות כלשונו בעיון עמוק היטב, דיני העבירה עצמה על כל סעיפיה - בקיאות)

וכן בכל דבר ודבר שרואה חיסרון אצל אחרים יבדוק אצל עצמו ויתקן.

וכעין זה מצינו בגמרא הקדושה בקידושין בשם שמואל: כל הפוסל במומו פוסל. (דף ע ע"א פרש"י שם ד"ה כל הפוסל: מגדף תמיד את המשפחות, הוא עצמו פסול, ואינו מדבר בשבחה לעולם, אין דרכו של פסול לדבר בשבח הבריות לעולם עכ"ל)

ההסבר להנהגה הזו, שכיון שאין דבר שנעשה בעולם בלי סיבה, ומהשמים זימנו לו לראות את החיסרון הזה, ודאי שבאים לעורר אותו לחזור בתשובה שלימה על אותו העניין.

וראיה לדבר, מהמסופר על החזון איש שבכל בוקר היה הולך ברחובות בני ברק לצורך הבריות, יום אחד ראה אותו זקן אחד וגער בו על שהוא מבטל את זמנו בטיול. החזון איש שתק וחזר לביתו, למחרת שוב חזר החזון איש והלך באותו הרחוב, ושוב גער בו אותו זקן, מה זה שאתה מבזבז את זמנך?! שאל אותו החזון איש, ומה רצונך שאעשה? אמר לו תגיז תהילים! ומאז החזון איש היה אומר תהילים בכל יום.

אחרי זמן מה מדת הדין פגעה באותו זקן, אמרו לו קרובי משפחתו גדול הדור רבי אברהם ישעיהו קרליץ גר לא רחוק מביתו כדאי לך לבא ולבקש ממנו ברכה, והלך וכשהגיע לבית החזון איש וראה אותו מיד התעלף, בני הבית ניסו לעורר אותו ואז פתח בצעקות נוראות וביקש מחילה אם הייתי יודע שאתה הוא גדול הדור לא הייתי מדבר בצורה כזאת כלפיד, החזון איש ליטף אותו בחיבה ואמר אין לי על מה לסלוח לך הרי נתת לי עצה טובה להגיד תהילים, הנני מבטיחך נאמנה שמאז אותו היום אני אומר תהילים, אם כן מה יש לי לכעוס עליך? (מהספר אחת שאלתי לרבי יצחק זילברשטיין שליט"א חלק א, עמודים 17-19)

וצריך להבין, וכי בגלל שאיזה זקן אומר להגיד תהילים אז החזון איש שומע בקולו? אלא שהחזון איש הבין

שאם השם יתברך השמיע לו דבר זה, ודאי כוונתו לעורר אותו לקרא תהילים, וזה מעין מה שביאר רבי ישראל מסלנט את הפסוק עיניך לנוכח וכו'.

ולכן אם רואה אצל אשתו שהצניעות שלה צריכה חיזוק, יבדוק אצל עצמו היכן יש מקום לחיזוק בעניין הקדושה ושמירת העיניים.

עיין בספר אור ישראל להגאון רבי ישראל מסלנט זי"ע שעיקר דחיית היצר של התאוה הוא על ידי יראת שמים עכת"ז. (מאמר שערי אורה שכתב תלמידו רבי יצחק בלזער זי"ע בסוף פרק א)

וראה בדברינו בקונטרס "בריתי תשמור" הכולל כ"ו עצות וכ"ו תפילות לזכות לקדושה באמת, (ניתן לשמוע גם בטלפון: 073-371-82-54 שלוחה 41 שיעור 1 וכן כדאי מאוד להעביר לנגן מקול הלשון על שם "בריתי תשמור" מאוד מרתק מאוד מחזק! עיקרי הדברים היו לעיני מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי והמליץ לפרסמם) ולאחר שהוא יתחזק בקדושה אשתו גם כן תתחזק בצניעות בעזרת השם יתברך.

אמנם צריך לנהוג בסבלנות ובהבנה, ולא לדחוק את השעה. (עיין בגמרא הקדושה ברכות דף סד ע"א אמר רבי אבין הלוי כל הדוחק את השעה שעה דוחקתו וכו')

אמנם ישנם שתי סיבות שהעולם רחוקים מקיום ההנהגה הזאת. (שכאשר

רואים חסרון אצל השני, בודקים אצל עצמם היכן עליהם לתקן)

א. דרכם של בני האדם לראות את החסרונות של השני בזכוכית מגדלת ואת החסרונות של עצמו בזכוכית מקטנת, דהיינו שהאדם בטבעו אינו רואה חסרונות אצל עצמו, כמו שכתוב "כָּל דֶּרֶךְ אִישׁ יִשָּׁר בְּעֵינָיו". (משלי פרק כא פסוק ב) ורצון אבינו שבשמים שהאדם יחזק הרבה את הרצון, ויעבוד ויקיים את היסוד הזה שכאשר הוא רואה חסרון אצל השני יבדוק אצל עצמו מה עליו לתקן.

ב. יש אנשים שמפחדים לחשוב שיש להם חסרונות, מדוע? כיון שזה גורם להם לחשוב, אני לא שווה, כי יש לי חסרונות כאלו!

והאמת שמחשבה זו בטעות יסודה, שהרי על מנת כן נשלחנו לעולם הזה, להגיע חסרים ולהשלים את עצמנו, וכדברי הגר"א (באבן שלמה פרק א סעיף ב) שעיקר ביאתו של האדם לעולם הוא בשביל תיקון המידות, ואם לאו למה לו חיים.

משל למה הדבר דומה? לאחד שעובד בחנות נעלים אם יבא אליו בעל החנות ויאמר לו בבקשה תסדר את הנעליים במדפים, הוא יחשוב אני לא שווה? כן הדבר ממש בעינינו, באנו לעולם חסרים, ותפקידנו להשלים את עצמנו, (כמבואר בזהר הקדוש שיר השירים

על הפסוק (פרק א פסוק ז) הגידה לי שאהבה נפשי מובא בספר שבט מוסר פרק א)

וכאשר השם יתברך מראה לאדם חיסרון אצל השני הוא בסך הכל מרמז לו במה עליו להתחזק, אם כן צריך לקחת את הדברים בישוב הדעת, ולקיים רצון השם יתברך בשמחה ובלב שלם.

לסיכום, לדרגה הזאת לראות חיסרון אצל השני ולבדוק אצל עצמו, צריך הרבה הרבה לימוד, שינון, התבוננות, ותפילה, עד שקונים אותה.

ובספר בגן השלום (פרק ב) ביאר תשע סיבות מדוע כשהאדם מעיר הערה לאשה, הוא עובר איסור חמור מאוד, והורס את השלום בית רחמנא ליצלן.

ונציין חלקם:

א. משום שהשם יתברך ברא את האשה עם תכונה, שצריכה להרגיש מושלמת בעיני בעלה, ואם הוא מעיר לה, זה סימן שאינה מושלמת, וזה מאוד שובר אותה.

ב. כיון שהאשה היא כמו מראה של הבעל ודרכה השם יתברך מראה לאדם מה עליו לתקן, למשל מי שרואה במראה אדם עם חולצה מלוכלכת, וכי יעלה בדעתו לנקות את המראה? ולכן כשרואה את אשתו כועסת, סימן הוא שעליו לתקן את מדת הכעס, וכן בכל מידה ומידה.

(ושמענו בשמו שכן משמע מדברי האר"י הקדוש בספר שער הגלגולים הקדמה כ בקטע: גם דע כי כל הבעלי תורה ועיין מה שהבאנו לעיל סוף פרק ה בשם מרן החיד"א)

יח בחודש

ועיין בספר מאור עיניים (חומש במדבר פרשת חקת עמוד קסא על הפסוק זאת התורה אדם כי ימות באהל) שכתב בשם הבעל שם טוב הקדוש: הצדיק הגמור שאין רע בקרבו, אין רואה שום רע על שום אדם, אך מי שרואה שום רע בחבירו, העניין הוא כמו מי שמסתכל במראה, אם פניו מטונפים רואה גם כן במראה כך. עכת"ד.

ולכאורה הביאור בזה, מדוע משמים סיבבו שיראה את הרע שבחבירו? אלא שרוצים להראות לו מה עליו לתקן, ולכן הצדיק הגמור לא רואה חסרונות אצל אחרים מדוע? כיון שאין לו מה לתקן.

ואם האיש מעיר לאשתו, זה סימן שהוא רוצה לתקן אצלה, במקום לתקן אצל עצמו.

ובספר בגן השלום הביא עוד שבע סיבות שמחמתם צריך להזהר מאוד מלהעיר לאשה.

אחרי החתונה יש לפעמים מחשבה מה כבר יכול להיות אם אני יעיר? ואחרי שמעיר האשה שותקת מחוסר נעימות וכו' והוא חושב הנה לא קרה כלום ואז הוא ממשיך להעיר, והאשה

בתוך תוכה נפגעת מאוד והדבר לא מוסיף לשמחתה בלשון המעטה ואחרי תקופה כבר יכולים להיות אצלה הרבה הרבה צלקות בנפש שקשה מאוד למחוק.

הגאון רבי ברוך גריינמן שליט"א מתפרח אמר, שלהעיר הערות לאשה, הוא ממש כמו לחתוך את האצבע שלה. (שמענו מהרב בתחילת שנת התשע"ג)

ואם הוא מרגיש שאינו מסוגל בשום אופן שלא להעיר, אם ימולאו ששה תנאים יכול להעיר, אבל יזכור שאין זו התכלית, כי צריך להגיע לדרגה שלא להעיר כלל. (בגן השלום מהדורת התשס"ח עמוד 56)

ואלו הם ששת התנאים:

א. לא להעיר מיד, אלא יחכה שנים או שלושה ימים. הסיבה: כשמעירים מיד יכולים לבא בקלות לידי כעס וכו' (דומה למה שכתב בספר חסידים סימן פג)

ב. קודם שידבר, יתפלל להשם יתברך שיעזור שהאשה לא תפגע מההערה.

ג. ילביש את ההערה במילים חיוביות כגון כמה טוב לתקן את דבר זה, כמו שדוד המלך אומר בספר תהילים אֲשֶׁרִי הָאֵישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים וכו'. (פרק א פסוק א)

ד. הזמן צריך להיות כשהם בפיוס באהבה וברוגע, ולא בזמן שאין

ביניהם אוירה נעימה, אחרת הרי הוא כשופך שמן למדורה.

ה. לפני שידבר, ירבה במלות אהבה והערכה.

ו. יאמר באופן שדואג לשלומה כגון אם האשה יִשְׁנָה מאוחר, לא יאמר בדרך של ביקורת, (למה וכו') אלא: מה דעתך שנתאמץ לישון מוקדם?

המילים "מה דעתך" מאוד חשובות, כיון שמראה בזה שהוא לא מתנהג כמו שליט, אלא בא באופן שמתייעץ איתה, ובזה מראה שנותן לה כבוד.

ולפי דברי הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל מה שכתב הרמב"ם ולא יטיל עליה אימה יתירה, (הלכות אישות פרק ט"ו הלכה יט) הכוונה שלא ינהג בבית כמו "שליט" שכולם מפחדים ממנו. (ספר עמודיה שבעה, עמוד עא) וכשיתנהג בענוה בקביעות אז יהיה השליט בבית. (כמבואר לעיל פרק ו) וסימן לזכור את ששת התנאים:

יחכה - יתפלל - חיובי - זמן - מילים - לשלומה.

שמענו שהרב יהודה מועלם זצ"ל (מראשי ישיבת פורת יוסף) אמר שמעולם לא העיר לאשתו שום הערה.

מאוד לא מומלץ לקרא את ההוראות ששייכים לאשה ביחס אליו, (כגון ברמב"ם הלכות אישות, וכן בספרי הדרכה

פרק טו. גדול תלמוד.

כאשר האדם זוכה ללמוד בספרים הקדושים על מעלת השלום וחומרת המחלוקת, הוא מקבל שלוש תועליות:

התועלת הראשונה:

הגמרא הקדושה במסכת יומא אומרת בא לטהר מסייעין אותו. (דף לח ע"ב בשם ריש לקיש, וכן בזהר הקדוש ויקרא נג:) היינו כאשר האדם משתדל להיות טהור, הקב"ה מסייע לו שיצליח. ולכן כשילמד בספרים הקדושים בעניין השלום בית, על מנת להתחזק ולקיים, השם יתברך יתן לו סייעתא דשמיא לזכות לשלום בית.

התועלת השנייה מהלימוד:

כשלומד ורואה את החשיבות של השלום בית, ומתבונן בזה היטב, יהיה לו רצון וכח להיות רודף שלום.

נבאר על פי משל, אם יגידו לאדם תתאמץ לעלות לראש ההר בתוך 10 דקות ותקבל שקל אחד, ודאי שלא יסכים. אבל אם יאמרו לו נתן לך עשרת אלפים ₪ זה יתן לו חשק להתאמץ בזה.

וכן בכל דבר בחיים, כאשר יש לאדם תמריץ למשהו מסוים, נולדים בו כוחות חדשים וחשק להתאמץ בדבר.

על כן כשילמד מאמרי חז"ל הקדושים כמו: לא מצא הקדוש ברוך הוא פלי מתזיק ברכה לישראל אלא

(מרבני דורנו) ואם כבר קרא יזהר מאוד להסיח דעת מזה ויתנהג כאילו לא קרא, היינו שישתדל לשכוח את הדבר כדי שלא תצא מזה תקלה, במקום שמחשבותיו יהיו איך לתקן את עצמו, יחשוב איך לתקן את אשתו.

גַּתְּפִלְלָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׂגָפָה לְקַיִים אֶת מַה שְׁלַמְדָּנוּ, וְכֵדֵאִי לְהַתְפִּילָה דָּרָךְ תַּחֲנוּנִים, כְּרַשׁ הַמִּבְקֵשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנִחוֹת, וְשֵׁלָא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכָל גְּעָבָר וְגָדָה:

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך, שתתפילי בכל עמך ישראל, בְּנִיךָ אֱהוֹבִיךָ הַקְּדוֹשִׁים לְקַיִים דְּבָרֵי שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְׁלָמָה עִינֵיךְ לְנוֹכַח יִבְיטוּ וְעַפְעָפִיךְ יִשְׁעִירוּ נִגְדָךְ, וְכִשְׁאֲתָה מִרְאָה לִי אֵיזָה חִיסְרוֹן אֲצִל אֲחֻזִּים, או אֲצִל אֲשֶׁתִּי הִיקָרָה וְהָאֱהוּבָה, תְּסִייעַ לִי לְהַבִּין שֶׁהֲרֵאת לִי אֶת הַחִיסְרוֹן הַזֶּה כְּדִי לְעוֹרֵר אוֹתִי, וְתַעֲזָרְנִי לְפֶשַׁעַי בְּמַעֲשֵׂי לִחְשׁוֹב וּלְהַתְבּוֹן בְּאוֹתוֹ עֲנִיין, וְתְּסִייעֵנִי לְחַזֹּר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלִימָה מֵאֲהָבָה לְפָנֶיךָ בְּאֵמֶת, וְתַעֲזָרְנִי לְקַבּוֹעַ בְּלִיבִי שְׁלֵהֶעִיר הָעֲרוֹת בְּבֵית גֹּרֶם לְזֹק מְאֹד גָּדוֹל, וְעַל יְדֵי זֶה אֲזַכֶּה לְשָׁלוֹם בֵּית אֲמִיתִי, וְלִהְיוֹת הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתִי תָמִיד, מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

הַשְּׁלוֹם, (משנה עוקצין פרק ג משנה יב בשם רבי שמעון בן חלפתא) דהיינו שרק על ידי השלום, יהיה לאדם כלי שמחזיק את הברכה בפרנסה שלו, וכן כשילמד על אהרן הכהן שהשתדל לעשות שלום בית אצל שמונים אלף בתים מישראל, (כמובא במסכת כלה רבתי (הנדפס בסוף מסכת עבודה זרה) תחילת פרק ג) וזה לקח לו הרבה זמן מחייו.

לסיכום: קודם כל ילמד בפיו. ואז המוח שלו מקבל דעת, ואחר כך הלב מקבל רצון, ואז הוא בא לידי מעשה בידייו.

ראשי תיבות: פמל"ר

פה מוח לב ידיים

יש בחודש

התועלת השלישית מהלימוד:

לפעמים יש לאדם חוסר בשלום בית מחמת חוסר ידיעה בדברים שהוא צריך לדעת, ולא מחמת מדות רעות, ובספרים הקדושים יש הדרכה ועצות למעשה, איך לזכות לשלום בית.

הספרים הקדושים המדברים בעניין השלום בית: פרק השלום. (מובא בסוף ספר ראשית חכמה, והוא פרק י"א במסכת דרך ארץ זוטא, נדפס בש"ס בבלי אחרי מסכת עבודה זרה) פלא יועץ. (ערך אהבת איש לאשתו, וערך שלום) שמירת הלשון שער הזכירה פרק יא. מכתב מאליהו. (חלק א עמוד 39) עמודיה שבעה. (להגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל, מאוד מומלץ) ראה חיים. (להגאון רבי חיים מאיר וואזנר שליט"א) בינת המידות.

ולפעמים לא מספיק לימוד בספרי הקודש, אלא צריך שילך לתלמיד חכם וירא שמים אמיתי שמבין בשלום בית, לשמוע דעת תורה.

וכדברי הגמרא הקדושה בברכות (דף סד ע"א) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי

וכן מסופר על מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל שפעם אחת בליל בדיקת חמץ אחרי כמה שעות של בדיקה היה מותש לגמרי, ואז לבש את הכובע והחליפה ויצא מהבית, מדוע? כי הרבנית ביקשה שינסה להשכין שלום בית במשפחה פלונית, כעבור שעות ארוכות שב וסיפר שהשכינה חזרה לשהות שם. (הגדה של פסח תורת חיים עמוד 34 בשם ספר בית אימי עמוד 537)

מכל זה יבין את החשיבות של שלום בית, וזה יתן לו כח וחשק להתאמץ לזכות לשלום בית.

וזה פירוש הגמרא הקדושה בקידושין (דף מ' ע"ב) גדול תלמוד שמביא לידי מעשה היינו שכאשר האדם לומד איזה עניין זה מביא אותו לקיים למעשה את אותו העניין.

ושמענו מהגאון האדיר רבי יהושע כהן שליט"א (מחבר ספר כרם יהושע) שכאשר יש לשניהם רצון חזק לזכות לשלום בית, אזי יזכו לשלום בית.

תִּינָא: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם
בְּעוֹלָם. וצריך להתפלל ולעורר הרבה
רחמי שמים, להנצל מהמתעסקים
בשלוֹם בית, ועושים היפך דעת תורה,
שזה מצוי בדורנו.

ואפילו באופן שצריך לטרוח טרחה
מרובה ולפזר ממון רב כדי לזכות
לשלוֹם בית, ידע שעל כל טיפת
מאמץ יקבל שכר עצום ורב שאי
אפשר לתארו, וישיב אל לבו
שכל הכסף והזהב שבעולם, לא
שווה כלום, כנגד השתדלות קלה
מאוד בשלוֹם הבית.

ויזכור שכל פרוטה ופרוטה שמוציא
על מנת לזכות לשלוֹם בית, תחזור
אליו פי כמה וכמה, והרי הוא כזורע
וסופו לקצור, ולהרויח הרבה הרבה
מאוד, באופן שאי אפשר לתאר.

גַּתְּפִלֵּל לַהֲשִׁים יִתְבָּרַךְ שֶׁנֶּאֱכָה לְקַיִים
אֶת מֵה שֶׁלְּמִדָּנוּ, וְכִדְאִי לַהֲתַפְּלֵל דָּרָךְ
תַּחֲנוּנִים, כָּרֵשׁ הַמְּבִקֵּשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנִזּוֹת,
וְשֶׁלֹּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשָּׂא, וּבִלְבַּב נִשְׁבֵּר
וְנִדְכָּה:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּתַבַּת בְּתוֹרַתְךָ
הַקְדוּשָׁה, בֹּא לְטָהֵר מִסִּייעִין אוֹתוֹ,
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁתַּנְכְּנִי בְּכָל
עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ אֱהוֹבֶיךָ
הַקְדוּשִׁים לְלִמּוּד בְּכָל יוֹם בְּדַבְרֵי
זַכְמִיךָ הַקְדוּשִׁים, בַּעֲנִיין גּוֹדֵל

מַעֲלַת הַשְׁלֹום, וְזוֹמַרְת הַמּוֹחֲלוֹקֶת,
וְעַל יְדֵי זֶה אֲזַכֶּה לְהַבִּין אֶת
חֲשִׁיבוֹת הַדְּבָרִים, וְזֶה יִתֵּן לִי
רְצוֹנוֹת חֲזָקִים לְהִתְאַמֵּץ בְּזֶה הַרְבֵּה
בְּכָל כּוֹזֵי מִמֶּשֶׁ, וְעַל יְדֵי זֶה אֲזַכֶּה
לְסִייעֶתָא דְשִׁמְיָא גְּדוּלָּה לִזְכוֹת
לְשֵׁלוֹם בֵּית, וְתַעֲזָרְנִי לְדַעַת לִזְכוֹר
וּלְקַיִים, אֶת כָּל הָעֲצוֹת שֶׁמִּסִּיעוֹת
לְשֵׁלוֹם בֵּית, וּבִשְׁעַת הַצּוֹרֶךְ תַּעֲזָרְנִי
לְלַכֵּת לְתַלְמִיד חֲכָם וִירָא שָׁמַיִם
אֲמִיתִי, שֶׁמִּבִּין בְּשֵׁלוֹם בֵּית, וְכָל
מַעֲשָׂיו תַּמִּיד אֶךְ וּרְקָ לְשֵׁם שָׁמַיִם,
שִׁיְהִיָּה שְׁלִיחַ טוֹב מִמֶּךָ הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ לְסִייעֶנִי בְּשֵׁלוֹם בֵּיתִי, וְלֹא
אֲתַעֲכֵב בְּזֶה מִשּׁוֹם סִיבָה אֲפִילוּ
לְרַגֵּעַ אֶחָד, וְתַעֲזָרְנִי לְהַבִּין וּלְזָכוֹר
תַּמִּיד, שֶׁכָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֶׁבְּעוֹלָם
לֹא שׁוּוֹה כָּלוֹם כְּנֶגֶד טִיפָה אֶחָד
תּוֹסַפַּת בְּשֵׁלוֹם הַבֵּית. וְעַל יְדֵי זֶה
אֲזַכֶּה לְשֵׁלוֹם בֵּית אֲמִיתִי,
וְלִהְיוֹת הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתִי תַּמִּיד,
מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

ידועים דברי רבי נחמן זי"ע שהיצר הרע משתדל מאוד לקלקל בין הנשואים ולהטיל ביניהם מחלוקת, כדי לתפוש אותם במצודה שלו להפילם בחטאים, רחמנא ליצלן. (שיחות הר"ן סימן רס"ג)

ולחבר בין איש ואשה הוא דבר קשה מאוד, ודורש הרבה סייעתא דשמיא, שהרי זה כמו לחבר אש ומים.

והגמרא הקדושה בקדושין (דף ל' ע"ב) אומרת ואמר רבי שמעון בן לוי (לקיש) יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו, שנאמר (תהילים פרק לז פסוק לב) צוֹפֶה רָשָׁע לַצַּדִּיק וּמִבְקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ, ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו.

על כן צריך האדם להרבות בתפילה מעומק ליבו, בלב נשבר ונדכה, שהשם יתברך יתן לו סיעתא דשמיא להצליח בשלום הבית.

וראוי לכל אחד ואחד שחפץ בחיים טובים ומאושרים, לכוון היטב בחמשת המקומות הללו: (1) בברכת שים שלום, בשני מקומות: במילים שים שלום טובה וברכה, וכן במילים וטוב יהיה בעינך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל ברב עז ושלום. (2) בקדיש בעושה שלום... הוא יעשה שלום עלינו. (3) בברכת כהנים במילים

וישם לך שלום. (4) בברכת השכיבנו (בסוף ברכות קריאת שמע של תפילת ערבית) יש ארבעה מקומות: א. השכיבנו אבינו לשלום. ב. והעמידנו מלכנו לחיים טובים ולשלום. ג. ופרוש עלינו סוכת שלומך. ד. ושמור צאתנו ובואנו לחיים טובים ולשלום. 5. בברכת המזון במילים הרחמן הוא יתן שלום בינינו.

וכפי שהבאנו בהקדמה שצריך חיזוק בשלום בית עד זקנה ושיבה, עד הרגע האחרון, (ונלמד מהמלאכים שאמרו לאברהם אבינו איה שרה אשתך, אחרי 77 שנות נשואין) כן הדבר לעניין תפילה, שרצון אבינו שבשמים שהאדם יתפלל עד היום האחרון, ועד הרגע האחרון, לעורר רחמי שמים על עצמו ועל כלל ישראל, שיזכו לשלום בית בכל יום ובכל רגע, שהרי הנסיונות מהשם יתברך הם עד הרגע האחרון.

לפעמים יש ניסיון בזה, כשמתפלל הרבה ואינו רואה תוצאות בעיניו הגשמיות. רצון אבינו שבשמים שהאדם יחזק את עצמו, ולא יפול ברוחו חלילה, והאיך יתחזק? על ידי דברי הגמרא הקדושה בברכות (דף לב ע"ב) אמר רבי חמא ברבי חנינא, אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר (תהילים פרק כז פסוק יז) קוֹה אֶל ה' תִּחַזַּק וַיֵּאמֶץ לַבָּיָהּ וְקוֹה אֶל ה'.

וכן על ידי דברי חז"ל הקדושים במדרש, אמר רב ענן אף שערי

תפילה אינן ננעלים לעולם. (מדרש רבה פרשת ואתחנן פרשה ב סימן יב)

ד' עצות שתהא תפילתו מתקבלת:

העצה הראשונה, להיות רגיל למחול ולסלוח בלב שלם לכל מי שציער אותו. (על פי הגמרא הקדושה תענית דף כה ע"ב על רבי עקיבא שתפילתו התקבלה מיד כשאמר משיב הרוח ומוריד הגשם, והסיבה: משום "שזה מעביר על מדותיו" היינו שמוחל וסולח למצערים אותו)

מכלל זה למדנו שאם אדם אחד ציער אותו, צריך להכיר לו טובה עצומה, שהרי כמה פעמים האדם מתפלל על עניין שמצער אותו, והיה מאוד שמח לשמוע עצה טובה, מה לעשות כדי שתקובל תפילתו? וכעת אותו אחד שציער אותו נותן לו הזדמנות נפלאה שתקובל תפילתו, על ידי שימחול לו.

עצה שניה לקבלת התפילה: לעסוק בתורה גם מתוך הדוחק של הפרנסה. (כדברי הגמרא הקדושה סוטה מט ע"א אמר רבי יהודה בריה דרבי חייא, כל תלמיד חכם העוסק בתורה מתוך הדחק, תפילתו נשמעת)

ולפי זה האברכים היקרים שלומדים תורה מתוך דוחק הפרנסה, צריכים לשמוח בזה מאוד, שהרי זכו להגיע למעלה חשובה שתפילתם נשמעת.

ושמענו בשם היעב"ץ שאם היו בני האדם יודעים את מעלת מי שלומד תורה מתוך הדחק, היו מתפללים שתמיד יזכו למצב זה. (אמנם אם זוכה

וממשיך ללמוד ולקיים את התורה מתוך הדחק סופו להתעשר, וכדברי המשנה הקדושה אבות פרק ד משנה ט, רבי יונתן אומר, כל המקום את התורה מעני, סופו לקימה מעשר. אלא אם כן מעשיו מעכבין כמו שכתב המשנה ברורה בסימן קנח סעיף קטן לח)

ובזהר הקדוש משמע שאם האדם משתדל בלימוד התורה, גם אם אין לו דוחק הפרנסה, תפילתו נשמעת. (זהר בראשית פרשת מקץ דף רב ע"ב, מובא בנפש החיים שער ד סוף פרק כו)

עצה שלישית לקבלת התפילה, חיזוק תמידי בשמירת העיניים ובשמירת הלשון, כפי המסופר על האדמו"ר הקדוש רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל (הבבא סאלי) ששאלו אותו מדוע תפילותיו מתקבלות באופן כל כך נדיר, ואפילו בדברים שלא כדרך הטבע? וענה מפני שאני שומר על העיניים ועל הפה.

(דבר זה מרומז בפסוק גם פי תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים מלאו. (ישעיה פרק א פסוק טו) על פי מה שפסק מרן בשולחן ערוך אבן העזר סימן כג סעיף ב שחוק מפשט הפסוק הוא מתפרש גם על מי שפוגם בקדושה, ומכלל לאו אתה שומע הן, שאם נזהר בקדושה תפילתו מתקבלת)

עצה רביעית לקבלת התפילה: להקשיב לאשתו או לכל אדם שנמצא במצוקה, אפילו אם קשה לו להקשיב, ואז יתקיים בו שני מאמרי חז"ל הקדושים:

א. הגמרא הקדושה בסנהדרין אומרת כל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה

ע"כ. (דף צ עמוד א תחילת פרק חלק בשם רבי שמואל בר נחמני בשם רבי יונתן)

ב. הגמרא הקדושה במסכת שבת (דף קנא ע"ב) אומרת תניא רבן גמליאל ברבי אומר (דברים פרק יג פסוק יח) וְנָתַן לָךְ רִחְמִים וְרַחֲמֶיךָ וְהִרְבֵּךְ, כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים ע"כ.

וכיון שהוא מקשיב גם כאשר יש לו קושי להקשיב, וגם הוא מראה בזה שהוא מרחם על הבריות, גם הקב"ה יתנהג אתו מדה כנגד מדה ויקשיב לתפילתו כשיש סיבות לא להקשיב (כגון שיש לו חטאים שמעכבים) וירחם עליו, ותפילתו תהא מקובלת.

כ בחודש

עוד חיזוק שלא ליפול ברוחו כשנראה לו כאילו שתפילתו אינה מתקבלת:

מדברי חז"ל הקדושים משמע שלכל דבר בחיים יש סך תפילות וימים, היינו שאם יעברו כך וכך תפילות וכך וכך ימים אז יקבל את מבוקשו, כגון מי שרוצה שידוך נקבע לו מספר מסויים של תפילות וימים שכאשר יסיים אותם, אז יקבל את זיווגו.

(כתוב בילקוט שמעוני פרשת וילך רמז תתקמ דיבור המתחיל ומנין שהתפלל משה. שמשו רבינו התפלל 515 פעמים שיזכה להכנס לארץ ישראל ולא נכנס, וכתב הפני יהושע (במסכת ברכות דף לב ע"ב סוף דיבור המתחיל בגמ' אר"א גדולה) שאם היה מתפלל יותר, אפשר שהיה מתקבלת תפילתו. ובמדרש שמואל פרשה ד: יש תפילה שהיא נענית לשלושים שנה וכו' ויש תפילה

שהיא נענית לשלושה ימים וכו', ולכאורה הכוונה שנגזר עליו מספר מסויים של תפילות, שכאשר יעברו שלושים שנה הוא ישלים אותם. ובמדרש רבה דברים פרשה יב אות יז: אמרו רבותינו יש תפילה שנענית לארבעים יום וכו' וכו' ויש תפילה שנענית לעשרים יום וכו' וכו' ויש תפילה שנענית לשלושה ימים וכו' וכו' ויש תפילה שנענית ליום אחד וכו' וכו' והרד"ק בספר מלכים ב פרק ד פסוק א הביא מהתרגום של תוספתא שאשת עובדיה הנביא התפללה 265 פעמים ולא נענתה ובפעם ה - 266 שהתפללה בציון של בעלה נענתה, משמע שהיה חסר עוד תפילה אחת לקבלת הדבר)

ואם כן אם אינו רואה שינוי אחרי שהתפלל, יתכן שהוא משום שחסר לו להשלים את הסך תפילות שנקבע לו לקבלת הדבר, ולא יתיאש חלילה אלא ימשיך בתפילתו.

והאמת שכל מילה בתפילה משפיעה, וכדברי הזהר הקדוש (פרשת מצורע דף נ"ה ע"א): כָּל מִלָּה וּמִלָּה דְּצִלּוֹתָא, דְּאַפִּיק בְּר נָשׁ מִפּוּמִיָּה, סִלְקָא לְעִילָא וּבִקְעָא רְקִיעִין. תרגום: כָּל דְּבוּר וְדְבוּר וְשֶׁל תְּפִלָּה וְשִׁמּוּצִיָּא אָדָם מִפִּי, עוֹלָה לְמַעְלָה וּבּוֹקֵעַ רְקִיעִים ע"כ. אלא שלפעמים אנחנו לא רואים את השינוי בעיניים הגשמיות שלנו. (עיין בספר ברומו של עולם להרב יעקב ישראל לוגאסי שליט"א פרק ז סעיף ה מעמוד 273)

וכאשר מתפלל ונראה לו שתפילתו אינה מתקבלת, צריך לשמוח בזה מאוד מאוד, שהרי יש לו כעת הזדמנות נפלאה מאוד, להראות להשם יתברך שאינו מתפעל ממה שנראה, ואינו מתייאש, וממשיך

להאמין שהשם יתברך שומע אותו, ואינו מפסיק להתפלל.

לפעמים התפילה היא כטיפות גשם שאחרי שנשפכו הרבה טיפות על הסלע הם עושים חור, וכן הוא בתפילה שעל ידי ריבוי תפילות אפשר לפעול ישועות.

ובשם הסבא מנובהרדוק: תפלה עוזרת על פי הטבע, ואילו תרופה שהצילה הוא נס. (ספר קובץ אמונה מעשית להגאון הצדיק רבי חיים רבי שליט"א פרק ה סעיף יד)

ניתן להבין עד כמה כוחה של תפילה: מהמסופר על מרן החזון איש, שהגיע אליו יהודי לשאול אם לשמוע לקול הרופאים שאמרו שאשתו צריכה לעשות ניתוח? והחזון איש ענה: לשמוע בקולם, אחר כך התפללו מנחה, ואחרי התפילה ניגש אותו יהודי שוב אל החזון איש וביקש ברכה להצלחת הניתוח, שאל אותו החזון איש איזה ניתוח? ענה לו הניתוח שדיברנו לפני תפילת מנחה, אמר לו החזון איש אין צורך בניתוח! הרי התפללנו מנחה!

מי נקרא המנצח במלחמה – מלחמת האדם ביצר הרע? מי שלא עוזב את חרבו היינו אינו מתיאש מהתפילה לעולם, ואוחז את הכלי נשק הזה תמיד יהיה מה שיהיה. (על פי הזהר הקדוש חלק א דף רכא עמוד א ובתיקוני הזהר דף כט עמוד א: מאן נצח? מאן דאחיד מאנא קרבא בידוהי תרגום: מי נקרא שניצח? מי

שמחזיק את כלי המלחמה בידיו לפי פירוש רבי נתן מברסלב בספרו הקדוש ליקוטי הלכות הלכות שבת הלכה ז אות נד)

אחי אהובי היקר, ראה לאחוז בחבל משני צדדיו, מצד אחד תתפלל באופן קבוע מקירות ליבך יום יום, מצד שני התאזר בסבלנות הנובעת מהאמונה הקדושה שהכל לטובה, עד שתראה שינוי לטובה בביתך. (הדבר ברור שרצון אבינו שבשמים שגם ישתדל בכל דרך בכל כחו ממש, למען שלום הבית)

יהודים רבים שהתפללו מספר דקות בכל יום (ובפרט חצי שעה בכל יום) ראו שינוי עצום לטובה בס"ד.

מובא בספר דברי אמת (להחזקה מלובלין רבי יעקב יצחק הלוי הורוויץ מלאנצוט זי"ע, בתחילת פרשת ואתחנן, בשם המדרש ויקרא רבה פרק ל אות ג) על הפסוקים בתהלים: "פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר וְלֹא בָּזָה אֶת תְּפִלָּתָם, תִּפְתָּב זֹאת לְדֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יִהְיֶה יָהּ" (פרק קב פסוקים יח - יט) תכתב זאת לדור אחרון: שאין להם אלא תפילה בלבד" (ובדפוסים שלנו כתוב: אלא תפילה וְ בלבד) וכן בזהר משמע שבזכות התפילה יבוא המשיח והוא נקרא "מרא דרגלאין" עכת"ד החזקה מלובלין.

(המילים מרא דרגלאין כתוב בתיקוני הזהר הקדוש תיקון יח דף לג עמוד ב דיבור המתחיל כמה דאמרינן) היינו שבדור האחרון הכח של עם ישראל יהיה בתפילה.

ובזהר הקדוש (פרשת וישלח דף קעח עמוד א) וְיִשְׂרָאֵל לִית לֹזַן תּוֹקְפָא וְחִילָא

לַנִּצְחָה לֹון בַּר בְּפֹמָהוֹן. תִּרְגֹּום:
וּלְיִשְׂרָאֵל אֵין תִּקָּה וְכֵחַ לַנִּצָּחַת אוֹתָם
(את העובדי ע"ז) פָּרַט לָפָה שְׁלָהֶם.

ומלבד מה שהוא עצמו מתפלל, כדאי
גם ללכת לצדיק שיתפלל עליו שיזכה
לשלווה בית, שהרי תפילותיהם של
צדיקים פועלים חזק מאוד כידוע. (רבי
אהרון זכאי שליט"א בספרו שלווה בית עמוד
76.

ועיין בגמרא הקדושה מועד קטן דף טז ע"ב מי
מושל בי? צדיק, שאני גוזר גזרה ומבטלה
ע"כ. היינו שיש בכח הצדיק לבטל גזירות.
ובגמרא הקדושה בבא בתרא דף קטז עמוד א
דרש רבי פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך
ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים, והובא
להלכה ברמ"א יורה דעה סימן של"ה סעיף י
ושמענו מאחד מחשובי זקני ירושלים ר' מאיר
נקי שלפני כשבעים שנה היתה לו פרנסה מאוד
בצמצום, ונסע להחזון איש והנסיעה לקחה
כארבע שעות, והחזון איש בירך בשתי מילים:
פרנסה טובה, וממש מאותו הרגע היתה לו
פרנסה טובה)

וְהַתְּפִלָּה לַהֲשִׁים יִתְפַּרֵּךְ שְׁנֵיכֶם לְקִיִּים
אֶת מַה שְׁלֵמִידָנוּ, וְכִדְאִי לַהֲתְּפִלָּה דְּרָךְ
תְּחִלָּתָנוּם, כְּרִישׁ הַמִּבְרָכִי בְּפִתּוֹחַ, וּבְנִחוּת,
וְשִׁלָּא תִּרְאֶה עָלֵינוּ כְּמִשְׁא, וּבְכֹל זְשִׁבָר
וְנִדְכָה:

רבונו שֶׁל עוֹלָם, גְּלוֹי וידוע לַפְּנִיךְ,
שְׁהִיצֵר הָרַע מִשְׁתַּדֵּל בְּכֹל כּוּחוֹ
לְסַכֵּס בֵּין הַנְּשׂוּאִים, וּלְהַטִּיל
בִּלְבָבָם מוֹחֲלוּקָת, כְּדִי לְהַפִּילָם
בַּמִּצּוֹת שֶׁלֹו בּוֹטְאִים חֲמוּרִים
רוֹחֲבִנָא לִיעֲכֹל, וְאֵתָה הוֹדִיעַת לָנוּ עַל
יְדֵי חֲכָמִיךְ הַקְּדוּשִׁים, בֹּא לְטָהֵר

בְּמִיָּעִין אוֹתָנוּ, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
שְׁתַּדְּכֵנוּ בְּכֹל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךְ
אֱהוֹבֶיךָ הַקְּדוּשִׁים לְהִיוֹת בְּכֹל
בֹּא לִטָּהֵר, וְתַעֲזָרֵנוּ לְהַתְּפִלָּה בְּכֹל
יוֹם ויוֹם מִעוֹמֶךָ לְבִי בְּכֹל זְשִׁבָר
וְנִדְכָה, שְׁאֲזָכָה בְּכֹל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל
בְּנִיךְ אֱהוֹבֶיךָ הַקְּדוּשִׁים, לְהַשְׁתַּדֵּל
תְּמִיד בְּמִסִּירוֹת נְפֶשׁ, בְּכֹל כּוּחוֹ
מִמֶּשׁ, לְמַעַן שְׁלוֹם בֵּיתִי. וְתַסִּיעֵנִי
לֹא לְהַכְשֵׁל חֲלִילָה בְּשִׁנְאָת חֲזִינָם,
וְתַזְכֵּנִי לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלִימָה
שְׁכֹל מִיכָל בְּתַפִּילָה עוֹלָה לְמַעַלָּה
וּבּוֹקֵעַת רַקִּיעִים, וְאֶפִּילוּ אִם
הַשְׁתַּדֵּלְתִּי וְהַתְּפִלָּתִי הִרְבֵּה וְאִינִי
רוֹאֶה שְׁיָנוּ לְטוֹבָה, תַּעֲזוֹר לִי
לְהַמְשִׁיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל וּלְהַתְּפִלָּה,
וּלְעוֹלָם לֹא אֲתִיאֵשׁ חֲלִילָה,
וְתַסִּיעֵנִי לְאִכּוֹר תְּמִיד שְׁהַנְשֵׁךְ שְׁכֹל
יְהוּדֵי בְּפֶרֶט בְּדוּרֵינוּ הוּא הַתְּפִילָה,
וְעַל יְדֵי זֶה אֲזָכָה לְשְׁלוֹם בֵּית
אֲבוּתִי, וּלְהַשְׁרָאת הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתִי
תְּמִיד, מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

פעמים שהאדם בגדר "חכם בעיניו" דהיינו שאין לו שום ספק שהוא מבין יותר טוב מכולם, ו"זוכה" לקיים את הפסוק **כָּל דֶּרֶךְ אִישׁ יִשָּׁר בְּעֵינָיו** (משלי פרק כא פסוק ב) בהידור רב, ואז לא יועילו לו כל העצות של החכמים, שהרי הוא לא רוצה לשמוע את השיעורים שלהם ואינו לומד בספריהם, וגם אם שמע או למד אינו שומע להם, ולא יתכן שיהיה לו שלום בביתו, מדוע? משום שכאשר יש לו שאלה בהנהגת הבית, הוא מכריע לבד על פי "דעת תורה" שזכה לה... ומכיון שיש לו נגיעות כמו כבוד וכו', אינו יכול לכוון לאמת, אם כן בודאי שלא יהיה לו שלום בית רחמנא ליצלן.

ובמשנה הקדושה אבות (פרק ו משנה ו) וְהַתּוֹרָה נִקְנִית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה דְּבָרִים, וְאֵלוּ הֵן וכו' בְּאֱמוּנַת חֲכָמִים, בעזרת השם יתברך אפשר לפרש שעל ידי שיש לו אמונת חכמים יזכה לשלום בית, ועל ידי זה יזכה לישוב הדעת, ועל ידי הישוב הדעת יזכה לקנות את התורה.

על כן צריך לבטל את דעתו מפני דעת חכמי התורה, שיש בהם יראת שמים טהורה, וכל מעשיהם תמיד לשם שמים, ומבינים באמת בשלום בית, ודבריהם מרבים שלום בעולם ולא

להיפך, ולהאמין לדבריהם ולשמוע לעצתם, ועל ידי זה יזכה לשלום בית, שאם לא ינהג כן אזי לא יזכה לשלום בית וממילא גם יחסר לו בקניני התורה. (כפי שביארנו לעיל בפרק ב שהשלום בית מביא שמחה, שהיא סיבה חשובה לקנין התורה הקדושה)

ורצון אבינו שבשמים שהאדם יתפלל הרבה, שיזכה לשלושת הדברים הללו:

א. למצא את התלמידי חכמים האמיתיים, שיש בהם יראת שמים טהורה, וכל מעשיהם תמיד רק לשם שמים, ומבינים באמת בשלום בית.

ב. שיזכה להדבק בהם. (כדברי הגמרא הקדושה כתובות קיא ע"ב על הפסוק ולדבקה בו שיש מצוה להדבק בתלמידי חכמים)

ג. שיזכה לבטל דעתו, ולשמוע בקולם בלב שלם ובשמחה עצומה.

וזה נכלל במצות: **לֹא תִסּוּר מִן הַדִּבָּר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ יָמִין וּשְׂמָאל** (דברים פרשת שופטים פרק יז פסוק יא) וביאר רש"י הקדוש אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. (דיבור המתחיל ימין ושמאל, ומקורו מהספרי סימן קנ"ד) היינו בין אם אתה מבין ובין אם אתה לא מבין תשמע בקול החכם.

מִרְן רַבִּי חַיִּים קִנִּיבֶסְקִי זצ"ל כתב שכאשר יש לאדם אמונת חכמים, אז

פרק יח. עשה לך רב.

מצוי הדבר שיש חילוקי דעות בין האיש והאשה, כדברי הברייתא בגמרא הקדושה ברכות שאין דעתם דומה זה לזה, ואין פרצופיהן דומים זה לזה, ע"כ. (דף נח עמוד א) ראוי שיקבעו רב אחד תלמיד חכם וירא שמים אמיתי, כדי שיכריע באופן שאינם מצליחים להגיע להסכמה, וצריכים להציע שניהם את נוסח השאלה (ולא מספיק שהרב ישמע צד אחד) ולבטל דעתם מפני דעתו בלב שלם ובשמחה עצומה.

ואמרו חכמינו הקדושים במשנה הקדושה באבות (פרק א משנה טז) רבן גמליאל קנה אומר, עשה לך רב, והסתלק מן הספק.

על ידי שיקבלו רב אחד שיכריע, ינצלו מוויכוחים וממריבות, בעזרת השם יתברך.

כאשר האדם מקיים את דברי המשנה עשה לך רב, יש מזה תועלת גדולה שהאשה יודעת שיש מישהו שבעלה סומך עליו, זה נותן לה ביטחון שאם יהיה צורך לפרוק את טענותיה על בעלה, או שרוצה להכריע באיזה ויכוח שביניהם, יש לה כתובת היכן לעשות זאת.

אמנם מי שלא הורגל בהנהגה הזאת יקשה לו מאוד לקבל מרות של רב,

יש לחכם סייעתא דשמיא לכוון לאמת.

וְתַפְּלֵל לַהֲשִׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֵיזָכָה לְקַיִּים אֶת מַה שְׁלַמְדָּנוּ, וְכִדְאִי לְהַתְפַּלֵּל דְּרָךְ תַּנְוָנוּתִים, כְּרִשׁ הַמִּבְקֶשׁ בְּפִתּוֹחַ, וּבְנִזְוֹת, וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכָל זְשִׁבָר וְנִדְכָה:

רבונו של עולם, כתבת בתורתך הקדושה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ועל ידי זכמיך הקדושים כתבת שאחזד מקנני התורה הוא אמונת זכמים. יהי רצון מלפניך, שתנכני בכלל עמך ישראל, בנך אהוביך הקדושים לקיים מצות לא תסור ולאמונת זכמים. ותעזרני למצא את התלמידי זכמים והצדיקים האמיתיים, המלאים ביראת שמים טהורה, שמכילים באמת בשלום בית, וכל מעשיהם תמיד אך ורק לשם שמים, ודבריהם מרבים שלום בעולם ולא להיפך, ותנכני להדבק בהם ולשמוע בקולם בלב שלם ובשמחה עצומה, ועל ידי זה אוכל לשלום בית אמיתי, ולהשראת השכינה בביתי תמיד, מעתה ועד עולם.

פרק יט. לימוד ביחד

כב בחודש

כדאי מאוד לקבוע זמן מיוחד מדי יום ללימוד ספר ששניהם אוהבים, כגון הלכות המצוות כמו ספר חפץ חיים, או הלכות שבת, או ספרי מוסר כגון שמירת הלשון וכיוצא בזה.

המשגיח הרב וולבה הביא הזהרת הרא"ש: והזהרת באנשי ביתך להדריכם בכל הדברים הצריכים אזהרה, לשמור פיהם מלהתחלל עכ"ל. (מובא בקונטרס מאמרי הדרכה לחתנים (הרב וולבה) ועדים שנאמרו בישיבת באר יעקב והוספות מהדורת תש"ע עמוד 10) דהיינו שצריך להזהיר בבית על עניין שמירת הלשון, (ואם תאמר מדוע הרא"ש הזהיר על זה יותר מכל ההלכות האחרות? כנראה משום שנשים דברניות הם כמבואר בקידושין דף מט ע"ב, ובזה יש הכי הרבה מכשולות ולכן צריך שיזהיר לשמור את פיהם) והעצה הטובה ביותר להתחזק בזה היא על ידי לימוד ההלכות ביחד באופן קבוע מידי יום.

ואם לא שייך ללמוד ביחד, רצוי מידי פעם לעשות איזה דבר מסויים ביחד, כגון לטייל במקומות שאין חשש לפגם העיניים ולסיוע למחללי שבת, או ללכת לקברי צדיקים, או כל דבר אחר שעושים אותו ביחד, כגון ארוחה אחת ביום עם שיחה בצורה מכובדת ונעימה, או לשחק במשחק

ולכן חשוב מאוד להרגיל את עצמו לקיים מאמר חז"ל הנ"ל עשה לך רב גם קודם הנשואין, וכך ינהיג גם בביתו.

וְתַפְּלֵל לַיהוָה יִתְבָּרַךְ שְׁנוֹכָה לְקַיִּים אֶת מַה שְׁלַמְדָּנוּ, וְכִדְאִי לְהַתְפַּלֵּל דְּרָךְ תַּנְוָנוּתִים, כְּרִשׁ הַמִּבְקֵשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנִזּוֹת, וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכֹל זְעִיבָר וְנִדְכָּה:

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך, שיתאכזבני ואת אשתי היקרה והאהובה, בכלל עמך ישראל, בְּנִיךָ אֱהוּבִיךָ הַקָּדוֹשִׁים לְקַיִּים דְּבָרֵי זִכְמִיךָ הַקָּדוֹשִׁים, עֲשֵׂה לָךְ רַב וְהַסְתַּלַּק מִן הַסִּפְקָה, וְתַעֲזָרְנוּ לְמִצָּא רַב יָרָא שְׁמַיִם, צְדִיקָה, וְתַלְמִיד זֶכֶם אֲמִיתִי, שֶׁכֹּל מַעֲשָׂיו תַּמִּיד אֶךְ וּרְקָה לְשֵׁם שְׁמַיִם, שְׂדִבְרֵי מַרְבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם וּלֹא לְהִיפָּךְ, שְׁיַפְסוֹק וַיֵּאִיר לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ בְּעִבּוּדְתְּךָ, וַיַּפְשׁוּטָנוּ לָנוּ אֶת כָּל הַסְפִּיקוֹת, וְנִזְכֶּה תַּמִּיד לְבִטּוֹל דַּעְתָּנוּ מִפְּנֵי דַעְתּוֹ בְּלֹב שְׁלָם וּבְשִׁמּוּזָה עֲצוּמָה, וְעַל יְדֵי זֶה נִזְכֶּה לְשְׁלוֹם בֵּית אֲמִיתִי, וּלְהַשְׁרָאת הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתָנוּ תַּמִּיד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

ששניהם אוהבים, כל זה מאוד מחזק את השלום בית.

ואם הם מרגישים שיש צורך לצאת לאכול ביחד, טוב שיעשו כן, אמנם צריכים להזהר בשלשלה דברים:

א. בכשרות המאכלים, שיהיה בכשרויות הכי טובות.

ב. במקומות שאין חשש לפגם העיניים ולסיוע למחללי שבת, כידוע שגדולי הדור פרסמו בשנים האחרונות כמה מכתבים שלא לסייע למקומות של מחללי שבת, ולחזק את ידיהם של המקומות והמפעלים והעסקים שומרי שבת, ניתן לראות את הרשימה של המקומות שומרי השבת והמקומות שלא זכו, בחוברת "שומרי שבת" אפשר להשיג בטל: 079-577-9289 בשלוחה 4.

ג. ראוי להשים לב לא להתרגל לדקדק ביותר שהמאכלים יהיו טעימים. (עיין בספר שיח שרפי קודש, בשם רבי נחמן זי"ע (חלק ב עמוד ז סעיף א-יב) שכתב: לברר ולדקדק באוכל מה טוב וטעים ומה לא, זה נקרא תאות אכילה עכ"ל) מדוע? כיון שזה יכול לגרום למכשול, כגון שהאשה הכינה אוכל, ואינו טעים כפי שהורגל וציפה, הוא יכול בטעות לגרום לה צער. (ושלא ישווה בין האוכל שהאשה מכינה למה שאכל בחוץ)

נתפסל להשם יתברך שזנכה לקיים את מה שכלבדנו, וכדאי להתפסל דרך תזוננים, כרש המבקש בפתח, ובזנות, ושלל תראה עליו כמשא, ובכלב זשפר ונדכה:

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך, שתתקני בכלל עמך ישראל, בנך אהוביך הקדושים לקבוע זמן בכל יום ללמוד עם אשתי היקרה והאהובה, בעניין שענינו אוהבים, כגון הלכות לשון הרע, או לעשות ביחוד איזה דבר מסויים, באופנים שאין בהם שום מכשולות, ועל ידי זה תרבה האהבה בינו, ועל ידי זה נזכה לשלום בית אמיתי, ולהשראת השכינה בביתנו תמיד, מעתה ועד עולם.

פרק כ. כִּי נִפְלְאָהִי קָמָתִי.

כִּי שָׁבַע יְפוֹל צַדִּיק וְקָם. (משלי פרק כד פסוק טז) כִּי אִם הַצַּדִּיק נֹפֵל שֶׁבַע פְּעָמִים, יִחְזֹר וַיִּקָּם. (מצודת דוד)

היות שזה דבר רגיל שיש עליות וירידות בשלום בית, צריך להזהר לא להיות במצב של היפך ישוב הדעת, ולא להתייאש, רק לקום ולהתחיל מחדש בכל פעם, ואפילו אלה פעמים ביום אחד.

רבי נחמן מברסלב אמר: אם הייתי עכשיו עובר עבירה גדולה ממש, לא הייתי נופל בדעתי כלל, רק הייתי איש כשר אחר העבירה כמו קודם, רק אחר כך הייתי עושה תשובה. (מובא בליקוטי הלכות לרבי נתן הלכות אונאה הלכה ג סעיף ב)

כשיש לאדם ירידה בשלום בית, יש לו מזה יסורין, וזה בדרך כלל מחמת שעבר עבירה, במחשבה או בדיבור או במעשה, או בשב ואל תעשה. (כדברי הגמרא הקדושה במסכת שבת דף נה ע"א אמר רב אמי אין מיתה בלא חטא, ואין יסורין בלא עוון) ולכן כשהוא רואה שיש לו חיסרון בשלום בית, רצון אבינו שבשמים שיפשפש במעשיו ויראה במה טעה, ויחזור בתשובה שלימה. (ועיין לעיל פרק א בהרחבה)

ואם אינו יודע על איזה חטא באה לו הירידה הזאת בשלום בית, ידע שבדרך כלל זה מחמת ירידה באחד משישה דברים: בתורה, באמונה,

בענוה, בקדושה, (הבאנו לעיל דברי הגמרא הקדושה זכו שכינה ביניהם) (סוטה דף יז ע"א) ופרש"י ששניהם שומרים על הקדושה, ומזה נלמד שמה שהגמרא אמרה (יבמות דף סג ע"א) ואמר רבי אלעזר מאי דכתיב אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנָגְדּוֹ, (פרשת בראשית פרק ב פסוק יח) זכה עוזרתו לא זכה כנגדו, פירושו שלא זיכך את עצמו בקדושה, אזי אשתו מנגדת לו)

ובפרט קדושת הדיבור כמו שכתוב בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע: ואם פגם בדיבור לשון הרע וכיוצא בזה נעשה מדיבור זה אנשים שמצערים אותו ומדברים עליו וכו' ואשתו נעשית כנגדו. (ספר בן פורת יוסף לרבי יעקב יוסף מפולנאה זי"ע פרשת לך לך עמוד עז דיבור המתחיל ונראה לתרץ בב' פנים הוצאת דעת ותבונה תש"ע) וכן הרגל הפינוק, חוסר הדרכה - שאינו יודע איך להתנהג במצבים מסוימים.

ועל זה ירבה בתפילה בלב נשבר להשם יתברך, שיאיר את עיניו לדעת על איזה חטא באה לו הצרה הזאת של חיסרון בשלום ביתו, ועל ידי שיעשה כן, ויתקן מה שצריך תיקון, יחזור השלום בית לקדמותו, בעזרת השם יתברך.

גם אם לא היתה ירידה בשלום בית צריכים להשתדל להשתמש במידת ההתחדשות, כמו שאמר המשגיח הרב וולבה "אין דבר מסוכן לשלום בית מאשר השיגרה וכו' ושוב צריך בעל הבית להתאזר בכל חינו (היינו שיעשה פעולות שיגרמו שיהיה מוצא חן בעיני אשתו)

פֶּרֶק כ"א. קְדוּשִׁים תְּהִיוּ.

כג בחודש

אדם שאינו שומר על קדושת ישראל, אזי אינו אוהב את אשתו באמת, ואז כל השלום בית שלו נחרב רחמנא ליצלן.

ובגמרא הקדושה סוטה (דף יז ע"א) דריש רבי עקיבא איש ואשה זכו שכינה ביניהם, ופרש"י (ד"ה זכו) ללכת בדרך ישרה שלא יהא הוא נואף ולא היא נואפת עכ"ל. היינו שאם לא שומרים על הקדושה, השכינה לא תהיה ביניהם ולא יהיה להם שלום בית.

וכתוב בזהר הקדוש (ויקרא דף טו ע"ב) כִּד סִגְיָא יִצְרָא בִישָׁא בְּבֵר נָשׁ, לֹא סִגְיָא אֲלֵא בְּאִינוּן עֲרִיין. תרגום: כִּשְׁמִתְגַּבֵּר יִצְרָא הָרַע בְּאָדָם, אִינוּ מִתְגַּבֵּר אֲלֵא בְּאוֹתָן עֲרִיּוֹת ע"כ. ומזה למדו שעיקר הנסיון של האדם בעולם הזה הוא על עניין הקדושה.

ובדורנו יש ניסיון עם הכלים הטכנולוגיים שאינם מאושרים על ידי ועדת הרבנים, שכל מי שמחזיק אותם עובר כמה איסורים חמורים, והרי הוא מחלל שם שמים, ופורץ גדר של חכמי ישראל והרי הדבר ידוע לכל, כמה חורבנות נוראיים נגרמו דרך הכלים הללו לאלפים מישראל, השם ישמרנו.

למצא תמיד חידושים קטנים בשביל ביתו" (מובא בקונטרס מאמרי הדרכה לחתנים. (הרב וולבה) ועדים שנאמרו בשיבת באר יעקב והוספות מהדורת תש"ע עמוד 27)

דהיינו שרצון אבינו שבשמים שהבעל ישתדל תמיד למצא דרכים שיגרמו להרגשת התחדשות בחיי הנישואין ושלא יהיה מצב של הרגשת שיגרה.

וְתַפְּלֵל לַיהוָה יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כֹהֵן לְקָיִים אֶת מַה שְׁלֻמֵּדָנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפַּלֵּל דְּרָךְ תַּנְוָנוּנִים, כְּרִשׁ הַמִּבְקֶשׁ בְּפִתּוֹן, וּבְנִזּוֹת, וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשָּׂא, וּבְכֹל זְעִבָר וְנִדְכָה:

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך, שְׁתַּפְּלֵנִי ואת אשתי היקרה והאהובה, בכלל עמך ישראל, בְּנִיךָ אֱלֹהֵיךָ הַקְדוּשִׁים להיות בשלות נפש ובישוב הדעת תמיד, ותצילנו ממוזסור בזה, בפרט אם היא ירידות בשלום הבית, ותעֲזָרֵנוּ לֹא לַהֲתִיּאשׁ זָחִילָהּ, רַק נֹכַח לַהֲתַזְחִיל מוֹזַדֶּשׁ בְּכֹל פַּעַם, וּאֲפִילוּ אַחַף פַּעַמִּים בְּיוֹם אֶחָד, וְאִזְכָּה עָלִי יְדֵי הַנְּפִילוֹת לַהֲבִין מַה עָלִי לַתַּקָּן, וְתַעֲזָרֵנִי לְחִזּוֹר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלִימָה לְפָנֶיךָ בְּאֵמֶת, וְעַל יְדֵי זֶה אִזְכָּה לְשִׁלּוֹם בֵּית אֲמִיתִי, וְלַהֲשִׁירָתָהּ הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתִי תְּמִיד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

מרן הרב אלישיב זצ"ל אמר שמיום בריאת העולם לא היה דבר שמכשיל כמו הכלים האלו, רחמנא ליצלן.

מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל אמר הכלים הטמאים מביאים לאדם צרות! צריך לברוח מהם כבורח מן האש, והמחזיקים בכלים המאושרים יזכו לברכה והצלחה פרנסה ונחת מכל יוצאי חלציהם.

כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען זצ"ל (שהיה מגדולי הלוחמים בכלים אלו) אמר שהכלים האלו מביאים את כל הצרות לדורנו.

מרן ראש הישיבה רבי משה צדקה שליט"א אמר המחזיקים במכשירים אלו, ועוד נכנסים עמם לבית המדרש, מסלקים את השכינה, המשתמש במכשירים אלו גרוע יותר מהאוכל מאכלות אסורות, משום שהמאכלות אסורות נכנסים למעיים, ואלו מראות אסורות נכנסים ישר ללב. (מובא בספר מי לה' אלי בסופו בקונטרס מלחמה לה' בעמלק. עמוד כ)

מרן האדמו"ר רבי דוד חי אבוחצירא שליט"א אמר שהמשיח מתעכב מלהתגלות מחמת הריח של הכלים הטמאים הללו.

מדברי הגאון רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון: "על ההורים לשמור מכל משמר שלא לפתוח כל פתח ולא להכניס הביתה הדברים

הקשורים לפגעי הטכנולוגיה, גם בדברים שאין בהם איסור מפורש, פתיחת פתח מביאה להסחפות, והסכנה מכך היא נוראה לכל העתיד הרוחני של האדם עכ"ל.

מדברי הגאון הצדיק רבי אלימלך בידרמן שליט"א: יש שמתיר לעצמו דברים שמתחילה נראים כדברים קטנים, אך סופו שיתלה היצר באותו "מסמר" כל סוגי נבילות וטריפות שאין אדם יכול לעמוד במחיצתם, והוא שולט בו מראשו ועד רגליו"

אחד מראשי הישיבות בירושלים אמר שידוע לו על מקרים רבים של משפחות טובות שירדו לבאר שחת דרך השימוש בכלים הללו או בצפיה בסרטים, זה מתחיל בסרטים "חינוכיים" וכו' וכו' עם "הכשר" מ"נשות חינוך" ואחר כך לא ממש חינוכיים...

כידוע שהורים רבים בוכים יומם ולילה על ילדיהם שעזבו את דרך התורה, מחמת הכלים האלו השם ישמור.

מסקנת הדברים: פגעי הטכנולוגיה הם ממש בגדר פיקוח נפש !!!

וברחמי השם יתברך עלינו כמה תלמידי חכמים כתבו תפילה נפלאה מאוד, בברכתם של גדולי ישראל מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, מרן ראש

הישיבה רבי משה צדקה שליט"א, ועוד למעלה ממאתיים רבנים, כדי להציל את עם ישראל מהכלים המתועבים האלו, מרן האדמו"ר רבי דוד חי אבוחצירא שליט"א אמר שכל מי שמפרסם את התפילה הזאת

מתברך. (והתפילה התפרסמה בסיעתא דשמיא על ידי הארגון הקדוש בריתי תשמור ועוד, בלמעלה משני מליון עותקים ב10 שפות בכל רחבי תבל, ברוך השם, ניתן להשיגה בטלפון: 05484-67-992)

ובאוזננו שמענו שניסים רבים נעשו על ידי התפילה הזאת.

וזה נוסח התפילה:

רבונו של עולם, גְּלוּי וְיָדוּעַ
לְפָנֶיךָ, שְׁבָרָב הַכִּלִּים
הַטְּכְנוּלוֹגִיִּים הַנְּפוּצִים בְּדוֹרֵנוּ,
טְמוּנוֹת סִכְנוֹת נֹרְאוֹת, וְרַבִּים
זֻזְלִים הַפִּיּוּל. וְכַמָּה אֲנָשִׁים
נָשִׁים וְטָף, נִעְרִים וְגַם נְעֻרוֹת,
שֶׁהָיוּ יְרֵאֵי שָׂמַיִם, יָרְדוּ הִרְבֵּה
מְאֹד מִזְנוּמֹת אֱכֹל הַכִּלִּים
רִזְמוּמָא לְצֶלָן. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
שֶׁתַּעֲזֹרם בְּתוֹךְ שִׁאָר בָּנֶיךָ
אֱהוּבֶיךָ הַקְּדוּשִׁים, לְחֹזֶר
בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה מֵאֲהָבָה
בְּמִתְהַרָה. רְחוּם עָלֵינוּ לְמַעַן
שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוּשׁ, וְתַסִּיעַ
לָנוּ וּלְכָל בָּנֶיךָ אֱהוּבֶיךָ

הַקְּדוּשִׁים (וּבְפֶרֶט לְפָלִיגִים בְּזֹבֶת
פְּלוֹגִית), לְהַתְרוֹזֵק בְּתַכְלִית
הַרְזוּזָה, מִכָּל הַכִּלִּים שְׁאֵינָם
כְּשָׁרִים בְּאַמֻּת. וְתִשְׁפִּיעַ כָּל
טוֹב בְּיוֹם חוֹל יוֹסִיף: וּפְרָנְסָה טוֹבָה, לְכָל
בָּנֶיךָ אֱהוּבֶיךָ הַקְּדוּשִׁים (וּבְפֶרֶט
לְפָלִיגִים בְּזֹבֶת פְּלוֹגִית) אֶךְ וְרַק
בְּאוֹפָנִים הַמְתָּרִים לְכַתְּמוֹתָהּ,
בְּכָל מִכְשׁוֹלוֹת, וּבְכָל נְסִיווֹנוֹת,
וּבְכָל בִּיטוּל תּוֹרָה כָּלֵל. וְיִהְיֶה
רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁתַּעֲבִיר אֶת רוּחוֹ
הַטְּבִיאוֹת מִן הָאָרֶץ, מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם. וְתַמְנוּזָה אֶת זְכָר עַמְּלֶיךָ,
בְּמִתְהַרָה בְּיָמֵינוּ. וּבְזִכּוֹת זֶה
נִזְכֶּה לְהַשְׁרָאת הַשְׁכִּינָה
בְּיִשְׂרָאֵל, וּלְהַתְגַּלּוֹת מִשְׁיָנוּ
צְדִיקָנוּ, וּלְבָנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
וּלְגֵאֲלָה הַשְׁלֵמָה, בְּרִזְזוּמִים
וּבְזִסְדִּים גְּמוּרִים פְּשׁוּטִים
וּבְמַגָּלִים, בְּמִתְהַרָה בְּיָמֵינוּ, וְכֵן יְהִי
רָצוֹן וְנֹאמַר א-מ-י.

שמענו הרבה מקרים שהתפללו על עצמם או על קרובי משפחתם את התפילה הזאת בקביעות וזה הועיל מאוד בדרך פלא להחזיר בתשובה את מחזיקי הכלים המתועבים הללו.

מצוה לפרסם, שכל מי שיראת השם בלבו, ורוצה להתנתק מהכלי המשחית הזה, (אינטר-חטא ימח שמו וזכרו) יזדרז לטלפון לחברת אאוט-נט במספר 613-613-0722 ויבקש לעשות שני סוגי ניתוקים לכלי המשחית הנ"ל, (גם לאלחוטי)

וכן ניתוק נוסף, מאפשרות צפיה בסרטים, ובכך יציל את עצמו ואת משפחתו מנסיונות ומאבדון בעולם הזה ובעולם הבא.

כידוע שבראש חודש אדר התשס"ה יצא מכתב עם חתימתם של כל גדולי הדור שליט"א ובו פסק ברור שאסור להחזיק פלאפון בלי חותמת מאושר מועדת הרבנים.

ובשנת התשע"ט בחודש אדר ב, יצא מכתב עם חתימתם של גדולי הדור שליט"א, ובו פסק ברור שמותר להשתמש רק בטלפון עם חותמת מאושר ואסור להחזיק פלאפון "מוגן"

וזה לשון המכתב:

ועשית ככל אשר יורוך

יש חשיבות רבה לעורר את הציבור על נקיותם ונקיות בני ביתם מפגעי הטכנולוגיה. כידוע תיקנו כל גדולי ישראל שחובה להקפיד להחזיק רק טלפון מאושר על ידי ועדת הרבנים

לענייני תקשורת, ואסור לפרוץ גדר להחזיק תומך כשר,

ואין צריך לומר שלא להחזיק חלילה סמרטפון מוגן ומסונן, שהוא סכנה גדולה ועצומה לכל הבית.

וכל השומעים לתקנת גדולי ישראל, ונשמרים מדבר חמור זה,

גם במקום הפסד

יתברכו בנחת מכל צאצאיהם.

בס"ד ג"א מצטרף חיים קנייבסקי ג"א מצטרף י גרשון אדלשטיין
שלום כהן יצחק שיינר שמעון בעדני ברוך מרדכי אזרחי
דב לגדו ברוך דוב פוברסקי מאיר צבי ברגמן
משה הלל הירש משה יהודה שלזינגר אביעזר פילץ
דוד כהן חיים מאיר הלוי ואזנר יצחק זילברשטיין

פלא גדול על העיתונים שרגילים להביא מכתבם של גדולי הדור בכל עניין, ובדבר הזה שהוא כנראה הגורם הגדול ביותר לחורבן של אלפי משפחות, לא רק שלא הביאו את המכתב, וזה גורם שהרבה יהודים אינם מודעים לו, אלא שנותנים את ידם לשיווק הכלים הנ"ל, וכידוע שרבים חללים הפילו, זאת מלבד עוד אופנים של חילול השם שהם רגילים בהם, כגון פרסום מכירת פאה נכרית שבזמננו רובם ככולם יצאו מכלל גדרי הצניעות, כפי שאמרו גדולי הדור משנת תשל"ג ועד היום, ועוד שלדעת כמעט כל פוסקי זמננו כמעט כל פאות זמנינו באים מתקרובת עבודה זרה, (ושמענו שאחד ההכשרים שיש בזה מצד תקרובת עבודה זרה, הודיעו שיש אנשים שמזייפים את הכשרות) וכן פרסום בתי מלון שנוגדים את כללי

הצניעות וכו' בצורה חמורה מאוד, וכן טיולים לחו"ל שכידוע רבו המכשולות בכל אלו באופן נורא.

ואע"פ שיצא מכתב של הרבה רבנים שבקשו מהם להפסיק את הפרסומות על בתי מלון, ממשיכים הם להחטיא את הרבים. ונראה לכאורה שכל זה נעשה בעזות מצח בשביל בצע כסף, ומן הראוי היה שכלל ישראל לא יכניסו את העיתונים האלו לביתם, ומסתבר שהם עתידים לתת את הדין על כל רבבות מכשולות שהיו שותפים להם. ונראה שעליהם ראוי לומר אוי להם מיום הדין אוי להם מיום התוכחה, ואנו מוחים בהם בכל תוקף, ומתפללים עליהם בתוך שאר עם ישראל שיזכו להזדרז לחזור בתשובה שלימה, לפני שיהיה מאוחר.

וכפי המבואר בספר החינוך (מצוה תצה) מה שכתוב וְעָשִׂיתָ עַל פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ (דברים פרשת שופטים פרק יז פסוק י) דהיינו לשמוע בקול חכמי ישראל, המצוה הזאת שייכת בכל דור ודור. וכלשונו: והעובר על זה, ואינו שומע לעצת הגדולים שבדורו בחכמת התורה ככל אשר יורו, מבטל עשה זו ועונשו גדול מאוד, עכ"ל.

ואם הוא חשוב בעיני העולם, ומחזיק טלפון שאינו מאושר, הרי הוא מחלל שם שמים באופן חמור פי כמה, שהרי לומדים ממנו, ועתיד ליתן את הדין.

וגם אותם כלים הנקראים "מוגנים" הביאו הרבה מאוד חורבנות לאלפים רחמנא ליצלן.

שמענו מפה קדשו של הגאון הצדיק רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א (בכנס השנתי בכ"ד תשרי התשע"ט באולמי תמיר בירושלים) שרב אחד סיפר לו, שלמעלה מאלף בחורים ואברכים אמרו לו, שמחמת הכלים המוגנים הללו אף על פי שקבלו היתר להשתמש בהם, היתה להם נפילה גדולה רחמנא ליצלן.

אותם הרגילים בטלפונים הללו מרוב הרגל והתמכרות בקושי מדברים אחד עם השני שהרי כל אחד עסוק בשלו... והנזק לשלום הבית גדול מאוד.

נזק נוסף שיש במוגנים הנ"ל, עד שבאו לעולם היתה בושה לאדם להוציא מכיסו כלי שאינו מאושר, וכעת... אוי לנו כי חטאנו, לאיזה מצב נורא ואיום הגענו, השם הטוב יכפר בעדנו ויחיש לגאלנו גאולת עולם ברחמים ובחסדים גמורים פשוטים ומגולים.

גְּתַפְּלֵל לְהַשִּׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֵיכֶם לְקָיִים אֶת מֵה שְׁלֵמִידָנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפַּלֵּל דָּרָךְ תַּחֲנוּנִים, כְּרַשׁ הַמִּבְקֶשׁ בְּפִתְחוֹ, וּבְנִזְוֹת, וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלֶיךָ כְּמִשְׁא, וּבְכָל זֶשְׁבָּר וְנִדְכָּה:

רְבוּנוּ שְׁל עוֹלָם, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׁתַּוְכְּנִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךְ

פרק כב. מכתבים.

כד בחודש

מדי פעם יכתוב לאשתו מכתבים שבהם יכלול דברי שבת, אהבה, והערכה אמיתיים, על כל סוגי מעשיה הטובים ובפרט ליום הולדתה וליום נישואיהן, וכדאי לשנות בכל פעם, לכתוב מילים אחרות.

ובפרט צריך להדגיש שהוא מאוד מעריך את העבודה שעובדת ומשתדלת, אע"פ שזה קשה לה מאוד.

והעצה הזאת מועילה מהר מאוד, ובאופן פלאי, לחיזוק השלום בביתו.

והסיבה, היות שזה מביא הרגשה טובה לאשה, כשרואה שמעריכים את מעשיה ומכבדים אותה, היא מתמלאת בשמחה, וממילא השלום בית מתחזק.

גִּתְפָּכֶל לְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּזְכָּה לְקִיּוּם
אֶת מִה שֶׁלְּמִדָּנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפָּכֶל דְּרָךְ
תַּזְנוּנוֹתֵינוּ, כְּרֵשׁ הַמִּבְקֵשׁ בְּפִתּוֹז, וּבְזִנּוֹת,
וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלֵינוּ כְּמִשְׁא, וּבְכָל זְשִׁבָר
וְנִדְכָה:

רבוננו של עולם, יהי רצון מלפניך,
שֶׁתִּזְכָּנִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךְ
אֱהוֹבִיךָ הַקָּדוֹשִׁים לְכַתּוֹב מִיָּדִי
פֶּעַם מִכְתָּבִים לְאִשְׁתִּי הִיקָרָה
וְהָאֱהוּבָה, מִלֵּאִים בְּמִילּוֹת שְׂבוֹז,
אֱהָבָה, וְהָעֶרְכָה עַל כָּל הַמֵּאֲמָצִים

אֱהוֹבִיךָ הַקָּדוֹשִׁים לְהִזְהַר מְאֹד
בְּכָל כּוּזִי מִמֶּשׁ בְּשִׁמִּירַת
הַקָּדוֹשִׁה, בְּמוֹזְשָׁה, דִּיבּוֹר,
וּמַעֲשֵׂה, בְּהִרְזוּה וּבְשִׁמְיָה, בְּרַמ"ז
אֲבִירִי וּבִשׁ"ה גִּידִי. וְתַעֲזָרְנִי וּלְכָל
בְּנֵי בֵּיתִי, בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל
הַקָּדוֹשִׁים, לְהִתְרַזֵּק בְּתַכְלִית
הִרְיֻזוֹךְ מִהַכָּלִים שְׁאֵינָם כְּשָׂרִים
בְּאֵמֶת, שֶׁהֵם מוֹזְרִיבִים אֶת
הַיְהוּדוֹת וְרַבִּים זֻלָּלִים הַפִּיכֹל,
וּבִזְכוֹת זֶה אֲזָכָה לְשָׁלוֹם בֵּית
אֲמִיתִי, וְלִהְיֶינָה הַשְׂכִּינָה בְּבֵיתִי
תָּמִיד, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

שְׁלַח לַמַּעַן הַבַּיִת, וְעַל מִידוּתֶיהָ
הַטּוֹבוֹת. וְתַעֲזֹר שָׁזָה יָגֵרוֹם לָהּ
לְשִׁמּוּזָה גְּדוּלָּהּ, וּבִזְכוּת זֶה אֲזָכָה
לְשָׁלוֹם בֵּית אֲמִיתִי, וְלִהְיֶינִי
הַשְׂכִּינָה בְּבֵיתִי תְּמִיד, מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם.

פָּרָק כָּג. זְרִיזוֹת

בארבעה עניינים צריך לנהוג בזריזות,
שיביאו בעזרת השם יתברך שלום
בית.

א. אם היתה ירידה בשלום בית,
צריך להזדרז מאוד להשלים, ולא
יתאחר, וישתדל לא להלין את
המריבה לילה, אלא יזדרז מאוד
להתפייס כפי קצה גבול יכולתו, ועל
כל פנים לפני השינה. (כדברי הגמרא
הקדושה מגילה דף כח ע"א שרבי נחוניא בן
הקנה אמר שהוא האריך ימים מחמת כמה
סיבות, ואחד מהם שלא עלה לישון לפני שמחל
לחבירו שציער אותו, ובהמשך הגמרא: כי הא
דמר זוטרא, כי הוה סליק לפורייה - כשהיה מר
זוטרא עולה למיטתו לישון, אמר: שרי ליה
לכל מאן דצערן - מחול לכל מי שציער אותי)

ויבקש מחילה, גם אם הוא בטוח
שהוא צודק ואף על פי שלפעמים זה
קשה, יתפלל להשם יתברך בכל ליבו
שיעזרהו להתנהג בעזות דקדושה,
ועל ידי זה יבוא לענוה אמיתית
ולשלום בית.

כתוב בתהלים (פרק כט פסוק יא) השם עֲזָר
לְעַמּוֹ יְהוָה הַשֵּׁם יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.
כדי לזכות לשלום צריך עזות, היינו
מאמץ גדול, וזה שכתוב השם עֲזָר
לְעַמּוֹ יְהוָה, הַשֵּׁם יְהוָה יְהוָה עֲזָר דְּקָדוּשָׁה,
ועל ידי זה, השם יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ
בְּשָׁלוֹם.

כשמאחרים את הפיוס יכולה לצאת
מזה תקלה גדולה, ונבאר בסיעתא
דשמיא על פי משל:

אוניה בלב ים התנגשה באוניה אחרת
ונסדקה, אם יזדרזו לתקן את הסדק
יתכן שיצילו, אבל אם ישתהו
מלתקנה, המים יכנסו פנימה יותר
ויותר והספינה עלולה להטבע, כן
הדבר ממש בעניננו, אם לא מזדרזים
להתפייס עלול המצב להחמיר עוד
ועוד, והתוצאות מי ישורן.

ב. אם הבעל יודע שאשתו רוצה
שיעזור באיזה דבר, וכל שכן אם היא
מבקשת ממנו, ישתדל להזדרז כפי
יכולתו בלב שלם ובשמחה עצומה,
ובזה הוא מראה שהיא חשובה
בעיניו, שהרי אם הוא יודע שאדם
מכובד היה זקוק לעזרה וכל שכן אם
היה מבקש ממנו עזרה, הוא היה
מזדרז מאוד למלא את רצונו משום
כבודו.

ג. כשחסר לאדם שינה אזי קשה לו
ללמוד ולהתפלל, וכן יש לו יותר
נסיון לבא לידי כעס, (המזיק מאוד לשלום
בית, כפי שביארנו לעיל בפרק ה) ולכן צריך
להזדרז לישון בלילה בזמן שיוכל
להספיק לישון די שעות שגופו צריך
לעבוד את השם יתברך בישוב הדעת.

ד. רצון אבינו שבשמים שהאדם
יזדרז לקום בבוקר בשעה שיספיק
להתארגן ולהתפלל בזמן תפילה, כמו
שפסק המשנה ברורה (סימן א סעיף קטן
ט) שכתב וזה לשונו: "יהיה זהיר
מאוד לקום שעה ולפחות חצי שעה
קודם קריאת השמ"ש לבית הכנסת,
כדי שיוכל להכין עצמו להתפלל
בצבור ובנקיות", עכ"ל.

ואם הוא מתאחר בקימת הבוקר, אזי
יתכן שכבודו ירד מאוד בעיני אשתו,
ויכול לגרום ירידה בשלום הבית
חלילה, (חוץ ממה שיוכל לעבור זמן
קריאת שמע ותפילה) ולכן יזהר בזה
מאוד.

וְתַפְּלֵל לְהֵשִׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כָּפַיִם
אֶת מַה שְׁלֻמְדָּנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפַּלֵּל דָּרָךְ
תְּחִנָּנוּנִים, כְּרֵשׁ הַמִּבְכָּשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנִזּוֹת,
וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכָל זְשִׁבָר
וְנִדְכָּה:

רְבוּנוּ שְׁלֵ עֻלָּם, יְהִי רְצוֹן מִכְּפָנֶיךָ,
שְׁתַּנְּכֵנִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ
אֱהוֹבֶיךָ הַקְדוֹשִׁים לְמִידַת הַזְרִיזוֹת.
וְאִם הִיתָה לִי יְרִידָה בְּשָׁלוֹם בֵּית,
עֲזָרְנִי הַזְדַּרְז מְאֹד לְהִשְׁלִים עִם
אֲשֶׁר הִיכָרָה וְהִתְחַבֵּל, וְתַסְיִיעֵנִי
לְפִיִּס אוֹתָהּ, גַּם אִם אֲנִי בְּטוֹוֹז
שְׁהִצְדִּיק אִיתִי, וְתַעֲזֹר לָנוּ לְמַחְזוֹל
וּלְסִלּוֹז אֲחֹד לְשָׁנִי בְּכָל שָׁלָם

ובשמוחה עצומה, ותסייענו לא להתעכב בזה כלל. וכאשר אשתי היקרה והאהובה רוצה שאעשה איזה דבר וכל שכן אם היא מבקשת, עזרני להזדרז למלא את רצונה בלב שלום מתוך שמוחה אמיתית ושלימה, ותזכני להזדרז לישון בכל יום בזמן, ולקום בכל בוקר בזמן, ועל ידי זה אזכה לשלום בית אמיתי, ולהשראת השכינה בביתי תמיד, מעתה ועד עולם.

פרק כד: נצור לשונך מרע

כה בחודש

ישנם ארבע סיבות ששמירת הלשון מביאה שלום בית:

א. כשהאדם מדבר באופן של היפך דרכי נעם דהיינו בצורה לא מכובדת, באים לידי מריבה, וכן יכול לעבור על איסור הלבנת פנים ואונאת דברים. אמנם אם האדם לומד הלכות לשון הרע ורכילות, אזי השם יתברך נותן לו סייעתא דשמיא להזהר בדיבוריו, כדברי הגמרא הקדושה בא לטהר מסייעין אותו. (יומא דף לח ע"ב בשם ריש לקיש)

והחפץ חיים (בסוף ההקדמה לספרו) הביא מדרש רבה שאומר: אם יגעך הרבה בדבריהם הקדוש ברוך הוא מסיר יצר הרע ממך, ע"כ. (פרשת נשא פרשה יד סוף אות יב) דהיינו שאם אדם מתייגע הרבה בלימוד איזה עניין, הקדוש ברוך הוא לוקח ממנו את היצר הרע לאותו עניין. אם כן לענייננו, אם אדם יתייגע הרבה בהלכות שמירת הלשון, אחרי זמן מה, לא יהיה לו שום נסיונות בזה.

ב. לעיל (פרק יט) הבאנו דברי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע שאם האדם לא נזהר בשמירת הדיבור, אשתו נעשית כנגדו.

אם כן כשיש לו ירידה בשלום ביתו, יתכן שזה כמו בת קול מהשמים

שהיתה לו ירידה בשמירת הלשון, וראוי לו להתחזק בכל כוחו בשמירת הלשון על ידי לימוד ההלכות ותפילות בלב נשבר לזכות לזהירות בדיבורו, ובזכות זה יזכה לשלום בית.

ועל פי דברי הבעל שם טוב זי"ע יש לפרש בסיעתא דשמיא דברי האור החיים הקדוש זי"ע, אין לך דבר שמרחיק את האדם מקונו (מהשם יתברך) כלשון הרע עכ"ל. (ויקרא פרשת מצורע פרק יד פסוק ט דיבור המתחיל ובדרך רמז) ומדוע? כיון שמספר לשון הרע אשתו תהיה כנגדו, ועל ידי כך השלום בית שלו ירד, וכאשר אין שלום בית אין ישוב הדעת ללמוד ולהתפלל, וממילא האדם יתרחק מאוד מקונו.

ג. בתור סגולה. כמו שכתב החפץ חיים (בספרו חובת השמירה אמצע פרק ו) ששמירת הלשון זו הסגולה הטובה ביותר מכל הסגולות שמחפשים אנשים להצלחה.

הגאון הצדיק רבי יהודה זאב סגל זצ"ל (ראש ישיבת מנטשסטער) אמר אין משפחה בעולם שלומדים לפי הסדר של שתי הלכות בכל יום בספר חפץ חיים שלא ראו איזו שהיא ישועה בעניניהם, או בשידוך או בילדים או בפרנסה טובה וכו'.

בספר היכל הזכות (בסופו) מובא בשם ראש ישיבת מאור יצחק הרב אפרים ווקסמן סיפור נורא על בחור אחד שנפטר, והגיע לאמא שלו בחלום

בליל שבת, ואמר לה נפטרתי צעיר בגלל עוון לשון הרע ורכילות, ואם היו בני הדור נזהרים יותר בשמירת הלשון לא הייתי נפטר, והוסיף שמרן החפץ חיים עומד בשמים ומתפלל על כל מי שלומד בספרו חפץ חיים שתי הלכות ליום על מנת לקיים, וביותר בשביל אחד שמזכה את הרבים בעניין שמירת הלשון עבורו ומשפחתו שינצלו מכל רע וסיים אמא! אני מבקש שתפרסמי זאת ותזכי את הרבים.

החפץ חיים הביא בשם הגר"א (אבן שלמה פרק ז סעיף א) בשם המדרש על כל רגע ורגע שאדם חוסם את פיו (מלדבר דיבורים אסורים) זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער.

וצריך להבין מהו הלשון על כל רגע ורגע מה שלא מצינו כל כך בדומה לזה בלשון חז"ל הקדושים, י"ל בסיעתא דשמיא שכאשר יש רצון לדבר יש הרגשה שכל שניה ושניה זה נסיון בפני עצמו ולכן כתוב על כל רגע ורגע.

ד. כתב החפץ חיים שהמספר לשון הרע נעשה מצורע מוחלט, (בספרו שמירת הלשון פרק ה מהגמרא ערכין דף טו ע"ב בשם ריש לקיש) וכיום שלא רואים כל כך אנשים מצורעים, תירץ בספרו שמירת הלשון שבמקום הצרעת הוא נעשה עני, והעניות שקולה כצרעת

עכת"ד. (שמירת הלשון סוף פרק ו' בשם ספר דבר שבקדושה, בשם ספר הקנה) וכידוע שמכלל לאו אתה שומע הן, (רש"י בחומש שמות פרשת תצוה פרק כח פסוק ל"ה) אם כן, החיזוק בשמירת הלשון מביא עשירות, והבאנו לעיל (פרק ה) שעל ידי הפרנסה יכולים לזכות לשלום בית. (כך משמעות דברי הגמרא הקדושה בבא מציעא דף נט ע"א בשם רב יהודה. אמנם זה לא בהכרח שעל ידי הפרנסה יבא שלום בית שהרי יש עוד מפסידים כמבואר בדברינו בקונטרס זה, ובעיקר צריך לנהוג בחכמה עם הממון, וכן להתייעץ עם אנשים שמבינים)

על כן אחי אהובי היקר, השתדל ללמוד ולהתייגע הרבה בקביעות יום ביום בספרי חפץ חיים ושמירת הלשון מדי יום, ואז תקבל סייעתא דשמיא בשמירת הדיבור, ויועיל לך הרבה בשלום ביתך, בעזרת השם יתברך.

וראוי לכל אחד להרגיל את בני ביתו בשאלות מענינות ומרתקות בהלכות לשון הרע, עד שבמשך הזמן יתרגלו שלא מדברים כל מה שעולה במחשבה, (כמו שלא אוכלים כל דבר לפני שבודקים את הכשרות שלו) אלא קודם שואלים ותוקרים אם מותר לדבר?

כתב החפץ חיים (בתחילת ספרו שמירת הלשון שער הזכירה פרק א) פתיב "מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב נצר לשונך מרע". (תהילים פרק לד פסוק יג) וכו' וכו' ולכאורה יפלא מאד, מה זה יחד לנו הפתוב בפירט, שנשמר

מן העון הזה, הלא נצטוונו בתורה רמ"ח עשה ושס"ה לא תעשה עכ"ל. ויש להוסיף על קושייתו מדוע התורה כל כך החמירה בלשון הרע עד שכתוב כל המספר לשון הרע אין לו חלק לעולם הבא, (פרקי דרבי אליעזר תחילת פרק נג) וכן אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר, אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע ראוי לסוקלו באבן, אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע אומר הקב"ה (לשר של) גיהנם אני עליו מלמעלה ואתה עליו מלמטה נדוננו, תנא דבי רבי ישמעאל כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עבירות עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים. (ערכין דף טו ע"ב) ושהעונש שלו שקול כנגד כל העוונות, (החפץ חיים בספרו שמירת הלשון שער הזכירה סוף פרק א ד"ה ונראה לבאר זה בשם הירושלמי פאה פרק א הלכה א) הרי לכאורה בסך הכל לדוגמא ראובן אמר לשמעון "נפתלי קמצן" ומדוע כל כך חמור הדבר? ושמענו תירוץ נפלא מאוד שכתוב בפרשת מסעי (במדבר פרק לא פסוק ג) הִתְלַצּוּ מֵאַתְּכֶם אֲנָשִׁים לִצְבָּא וַיְהִי עַל מִדְּיָן לָתֵת נִקְמַת הַשֵּׁם בְּמִדְיָן. וביאר רש"י מדוע התורה אומרת כאן נקמת השם ובפסוק הקודם כתוב נקמת בני ישראל? "שהעומד כנגד ישראל, כאילו עומד כנגד הקב"ה" עכ"ל, ולפי זה מתורצות הקושיות, משום שמי

שמדבר לשון הרע על יהודי נחשב כאילו דיבר על הקב"ה רחמנא ליצלן.

כשיש שאלה בהלכות לשון הרע ניתן לשאול מורה הוראות בטלפון באגודת "משמרת השלום" 072-337-2212 שלוחה 2 - 6

וְתַפְּלֵל לַיהוָה יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כָּפֵי לִקְיָיִם אֶת מַה שְׁלֻמְדָּנוּ, וְכִדְאֵי לְהַתְפַּלֵּל דְּרָךְ תַּנְוָנוּתִים, כְּרֵשׁ הַמִּבְקֵשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנִחוֹת, וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכָל זְשֻׁבָּר וְזָדָה:

רְבוּנוּ שְׁל עוֹלָם, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׁתַּזְכְּנִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ אֱהִיבֶיךָ הַקְדוּשִׁים לְכַמּוֹד וּלְהַתִּיגֵעַ הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם בְּקִבְיָעוֹת, בְּסַפְרִים הַקְדוּשִׁים זֻפֶּן זִיִּים וְשִׁמִּירַת הַלְשׁוֹן, וְעַל יְדֵי זֶה תַעֲזֹרְנִי לְהַזְהֵר בְּדִיבּוּרִי, שֶׁלְעוֹלָם לֹא אוּצִיא מִפִּי דִיבּוּר אֲסוּר אוֹ בְּאוֹפֶן שְׂאִינוּ בְשִׁלִּימוֹת כְּפִי רְצוֹן זִלְלִי, וּבִזְכוֹת זֶה אֲשֶׁתִּי הִיקָרָה וְהֵאֱהוּבָה תִהְיֶה לִּי לְעֹזֶר, וְתִזְכְּנִי לְהַרְגִּיל אֶת כָּל בְּנֵי בֵּיתִי בְשִׁמִּירַת הַלְשׁוֹן, וּבִזְכוֹת הַזִּיּוּק בְשִׁמִּירַת הַלְשׁוֹן תִּשְׁפִּיעַ עָלַי עֲשִׁירוֹת, וְתִתֵּן לִי הַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵי, וְעַל יְדֵי זֶה אֶזְכֶּה לְשָׁלוֹם בֵּית אֲבוֹתִי, וּלְהַשְׁרָאת הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתִי תָמִיד, מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

פרק כה. אחריות על הפרנסה.

התורה הקדושה מצוה: שְׂאֲרָה פְּסוּתָה וְעִנְיָתָה לֹא יִגָּרַע. (שמות פרשת משפטים פרק כא פסוק י) ובשולחן ערוך (אבן העזר סימן סט סעיף ב) נפסק שהבעל חייב לתת לאשתו מזונות ובגדים, וכל חתן מתחייב בכתובה שיזון ויפרנס את אשתו בצורה מכובדת.

והרמב"ם כתב: ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי ממונו. (הלכות אישות פרק טו הלכה יט)

וביאר רבי אברהם גנחובסקי שכוונת הרמב"ם לא רק בדברים הנצרכים ממש, אלא גם דברים מיותרים, אלא שהם עושים לה נחת, דהיינו שיתן לה כסף ביד רחבה. (בספרו עמודיה שבעה עמוד נח)

כיום שהרבה נשים עובדות, זה משום שמתנהגות לפנים משורת הדין, ובאמת כל האחריות היא רק על הבעל.

למאי נפקא מינה? לשלושה דברים:

דבר ראשון: כדי שישים לב לזה, ויכיר טובה גדולה לאשתו, שמסייעת לו בדבר שאינה חייבת, ובזכותה הוא יכול לעמול בתורה הקדושה.

דבר שני: לדעת שאם אין מספיק כסף חובת הבעל לקחת אחריות ולפרנס.

דבר שלישי: אם האשה אינה רוצה לעבוד, אסור לנסות להכריח אותה, ואסור להקפיד עליה חלילה. אמנם כיון שהמשנה הקדושה אומרת **שֶׁהַבְּטָלָה מְבִיאָה לַיָּדִי שְׁעָמוּם**, (כתובות פרק ה משנה ה בשם רבן שמעון בן גמליאל) ופרש"י שיגעון. (כתובות דף נט ע"ב ד"ה שְׁעָמוּם) לכן כדאי לבקש בדרכי נעם ובנחת, אם אפשר שתעבוד במקומות ללא מכשולות וללא נסיונות על פי דעת תורה.

שאלו את מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל אם אדם מוכרח על פי דעת תורה להשתדל עבור פרנסתו, במה עדיף שיתעסק? (השאלה היתה להכריע בין שתי אפשרויות שיש בהם ביטול תורה) הרב ענה: באופן שיש הכי פחות ביטול תורה.

הדבר ברור שאם יש אפשרות להשתדל רק בהתעסקות בקודש, כגון ללמד תורה וכו' ודאי שזה עדיף, ועל כל פנים כדאי תמיד להתייעץ עם תלמיד חכם וירא שמים אמיתי שמכיר אותו.

ברכת כהנים מתחילה בפסוק **יְבָרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ** (במדבר פרק ו פסוק כד) פרש"י דיבור המתחיל יברכך: שיתברכו נכסיד, מכאן שברכה בפרנסה זה דבר חשוב מאוד והטעם שעל ידי כך מוחזק וליבו פנויים לעבודת השם יתברך, ולכן ליקטנו

בסיעתא דשמיא נכתוב כ"ב עצות לפרנסה טובה:

א-ב. לאהוב את השם יתברך, ולעבוד אותו בכל לבבו ובכל נפשו. ב. להתפלל. (על פי הפסוק: **וְהָיָה אִם שָׁמַע תִּשְׁמָעוּ, דְּבָרִים פָּרָק יֵא פִסּוּק יג ובהמשך כתוב ונתתי מטר ארצכם וכו' ואכלת ושבעת, מִסְפָּר בְּנוֹ שֶׁל הַחֲפֶץ חַיִּים** (מובא בספר כל כתבי החפץ חיים השלם חלק ג מהדורת תש"ן עמוד ג אות ז) איש אחד הגיע לחפץ חיים, ושפך לפניו דאגתו שהוא מחוסר פרנסה וכו' ענה לו אבי (החפץ חיים) מדוע אתה נכנס דרך המטבח תכנס דרך הטרקלין! תתנפל לפני הרבוננו של עולם, אתה אומר בכל יום קריאת שמע, והיה אם שמעו תשמעו אל מצותי וכו' ונתתי מטר ארצכם בעתו וכו' ואכלת ושבעת וכו' הרי יש עצה לפרנסה והצלחה וכו'. עכ"ל. ויש כאן שתי עצות א. להתפלל. ב. לאהוב את השם ולעבוד אותו בכל לבבו ובכל נפשו)

ג. להתרגל ללמוד גמרא בחיות.

זה לשון הגאון מסוכט'שוב בעל האבני נזר: (מהספר אביר הרועים אות קיג עמוד ע) כל הדחקות והצרות שיש לישראל בכל העולם רחמנא ליצלן, הוא הכל בשביל שלומדים הגמרא כאדם הרוצה לישן, ואם היה העולם מצייתים לו, ולמדו הגמרא עם חיות, היה הוא ערב בדבר, שלא יחסר לשום ישראל פרנסה וכל טוב.

עוד כתב שם (בעמוד קכ אות רכה) בשם המכילתא (פרשת בשלח פרק טז פסוק לג) ירמיהו הנביא הראה לישראל צנצנת המן ואמר להם אבותיכם עסקו בתורה

התפרנסו ממנה (מצנצנת המן) אף אתם אם תעסקו בתורה הקב"ה יפרנסכם מזה ע"כ.

והוסיף הגאון הנ"ל: ועל ידו נמשך שפע המזונות לפי (סך הכל 3 דברים) (1) עמלו בתורה. (לכאורה הכונה שלומד גם כשקשה לו) ולפי (2) קביעותו בתורה. (שלומד מידי יום ואינו מבטל את הקביעות) ולפי (3) השתדלותו שיעסקו בניו בתורה. וכו' ונשלח ברכה במעשי ידי וישיג פרנסתו בלא יגיעה רבה ומלאכתו מתברכת, וזה שכתוב במכילתא הקב"ה יפרנסכם מזה דייקא עכ"ל.

כו בחודש

ד. חיזוק בשמירת הלשון. כמו שכתב החפץ חיים ששמירת הלשון היא הסגולה הטובה ביותר מכל הסגולות שמחפשים אנשים להצלחה. (בספרו חובת השמירה אמצע פרק ו, והאיך זוכים לזה? בעיקר על ידי לימוד ההלכות באופן קבוע מידי יום, ובספר שמירת הלשון שער התבונה פרק יג מובאים עוד עצות נוספות איך לזכות לשמירת הלשון כגון על ידי התרחקות מהכעס מהליצנות מהגאווה ועוד)

ה. לעסוק בתורה בלילה, ולקום בחצות לילה. (לשון תרגום לשון הזהר פרשת אמור דף צ ע"א. וכתב רבי אליעזר ידיד הלוי בספרו אריה שאג עמוד קכט בשם ספר תיקון חצות וזה לשונו: מובטח לו שיהיו מזונותיו ופרנסתו מוכנת ומזומנת לו בנחת ולא בצער, בריוח ולא בצמצום, בהיתר ולא באיסור)

ו. אמירת תיקון חצות בכוונת הלב באמת. (תפארת שלמה לרבי שלמה מרדאמסק זי"ע פרשת בשלח על הפסוק ויאמר משה ואהרן אל כל בני ישראל ערב וידעתם, (שמות פרשת בשלח פרק טז פסוק ו) כתב וזה לשונו: והאיש אשר כיוון לבו באמת בזה, הנה השכינה היא בעזרו להושיעו אחר כך בחסד בוקר בהשפעות טובות ורפואות, כמבואר בזהר הקדוש בכמה מקומות עכ"ל. (והשפעות טובות כולל גם פרנסה)

וכנראה שכוונתו לזהר הקדוש פרשת אמור דף צ ע"א ד"ה מהו טרף נתן ליראיו, במילים מהכא אוליפנא, דכל בר נש דלעי באורייתא בליליא, וקם בפלגות ליליא, בשעתא דכנסת ישראל אתערת לאתקנא ביתא למלכא, האי אשתתף בהדה, והאי אקרי מבי מלכא, ויהבין ליה כל יומא מאינון תיקוני ביתא, הדא הוא דכתיב ותמן טרף לביתה וחק לנערותיה. מאן ביתה? כל אינון דמשתתפי בהדה בליליא, אקרון ביתה, בני ביתה. ובגין כך טרף נתן ליראיו. תרגום: וקם בחצות הלילה, בשעה שפנסת ישראל מתעוררת להתקין בית למלך - זה משתתף עמה, (ואיך משתתף? על ידי שמתאבל על גלות השכינה שזה תיקון חצות) וזה נקרא מבית המלך, ונותנים לו כל יום מאותם תקוני הבית. (ביאר במתוק מדבש חלק יא עמוד תכח "ונותנים לו כל יום מאותם תיקוני הבית, דהיינו מהשפע הנשפע על ידי היחוד" ע"כ לכאורה זה כולל פרנסה) וזהו שפתוב ותמן טרף לביתה וחק לנערותיה, מי זה ביתה? כל אותם שמשתתפים עמה בלילה נקראים ביתה בני ביתה ומשום כך טרף נתן ליראיו)

ז. לכבד את האשה, היינו למלא את צרכיה, ורצונותיה. (הגמרא הקדושה בבא מציעא דף נט ע"א בשם רבא: אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו, ומשמעות דברי הירושלמי בקידושין דף כ עמוד א - ב, שרצונו של אדם זהו כבודו, שם מסופר על התנא הקדוש רבי ישמעאל שאמא שלו רצתה לשטוף לו את

הרגליים ואחר כך לשתות את המים, ורבי ישמעאל לא נתן לה לעשות כך, באה אמו לבית המדרש ואמרה שרבי ישמעאל לא נוהג בה כבוד (שאינו מסכים כנ"ל) אמרו לו חכמים לרבי ישמעאל "הואיל והוא רצונה הוא כיבודה"

ת. חיזוק באמונה ובטחון. (חובות הלבבות שער הבטחון פרק ד ועיין לעיל פרק ה 7 עצות לזכות לזה)

ט. נטילת ידיים לסעודה בשפּע. (הגמרא הקדושה שבת דף סב ע"ב, דאמר רב חסדא אָנא מְשַׁאי מְלֵא חֲפָנַי מֵיָא וְיִהְיוּ לִי מְלֵא חֲפָנַי טִיבוּתָא. תרגום: שאמר רב חסדא אני נטלתי ידי מלא חפניי מים, ונתנו לי מהשמים מלא חופניים טובה, דהיינו עשירות ע"כ. וכתב המשנה ברורה (בסימן קנח סעיף קטן לח) שלכתחילה טוב יותר שלא יעשה כן בשביל להיות עשיר, אלא הכל לכבוד השם יתברך, ומי שזהיר בזה ואינו מתעשר, הוא מפני שמעשיו מעכבין עכת"ד.

ובפרט העבירות שנאמר עליהם שמביאות לידי עניות, כגון לשון הרע, ראה המקור לעיל פרק כד, וכן הזכרת שם שמים לבטלה עיין בגמרא הקדושה נדרים דף ז ע"ב אמר רב חנין אמר רב השומע וכו' שכל מקום שהזכרת השם מצויה שם עניות מצויה, וביאר הר"ן היינו שמזכיר שם השם לשוא - לחינם עכת"ד. כגון ברכה לבטלה)

י. להיות זהיר בברכת המזון. (כתב המשנה ברורה בסימן קפה סעיף קטן א בשם ספר החינוך: כל הזהיר בברכת המזון, (נראה שכוונתו שיאמר בכוונת הלב) מזונותיו מצויות לו כל ימיו בכבוד)

יא. לענג את השבת. (מהגמרא הקדושה שבת דף קיח ע"א אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, כל המענג את השבת, נותנין לו נְחִלָּה בְּלִי מַצָּרִים ע"כ. היינו בלי גבול)

יב. לתת מעשר כספים. (ולדעת הגר"א אם ידוע לו שיש בעיר אנשים במצוקה ואינם יכולים להושיע את עצמם יש חיוב לתת עד חומש מנכסיו, כך כתב באהבת חסד חלק ב פרק יט סעיף ד) מהקרן ואחר כך מהריות. (אמרי פנחס מקוריץ שער תורת האדם, אות קמז, וכ"כ באהבת חסד חלק ב פרק יח סעיף א) בקביעות. (לכאורה מוכח ממה שכתב מרן הב"י בשו"ת אבקת רוכל תחילת סימן ג שצריך להפריש לפי כל ההלכות כראוי) במדויק לא פחות ולא יותר. (אבקת רוכל הנ"ל) ואם נותן יותר מחומש, יתן את ההפרש בתורת צדקה בעלמא. (אהבת חסד חלק ב פרק יט בהגהה דיבור המתחיל ומדלא רימז) וצריך להיות נקי מהעבירות שמביאות לידי עניות, כגון לשון הרע ואמירת שם השם לבטלה וכו'. (כגון ברכה לבטלה וכו' משנה ברורה שהבאנו לעיל אות ז) ועיין במה שכתבנו אחרי עצה כב. (הגמרא הקדושה תענית דף ט ע"א, עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר וגו' (דברים פרק יד פסוק כב) עֲשֹׂר בְּשִׁבִּיל שְׂתַעֲשֹׂר. ע"כ.

ובדברי הפוסקים מצינו לזה כמה תנאים, עיין בדרך אמונה חלק א הלכות מתנות עניים פרק ז', ציון ההלכה אות עג בשם ספר קרנים מאמר יב שצריך לתת במדויק, ועוד הביא שם בשם רבי חיים מוולוז'ין בכתר ראש סימן קכג בשם הגר"א: השומר חומש מובטח שיתעשר.

ועיין בספר באורח צדקה להרב יחזקאל פיינהנדלר שליט"א עמודים ה-ז שכתב 12 סיבות מדוע יתכן שהאדם נותן מעשר כספים ואינו מתעשר)

יג. לימוד התורה בשמחה מביא פרנסה בשפּע. (רבי שמעון חיררי זצ"ל בספרו ישמח יעקב עמוד רנד)

יז. להזהר מאוד במצות: כָּבֵד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. (שמות פרק כ פסוק יב כן משמע בגמרא הקדושה עבודה זרה דף כג ע"ב למטה שמסופר על דמא בן נתינא שלא ציער את אביו, ולשנה הבאה נולדה לו פרה אדומה. ועיין בספר מאה שערים לרבי אליהו קפשאל זצ"ל חלק ב בסוף השער המאה עמוד תקמ"ח (הוצאת מכון אופק) שכתב: כל המקיים מצות כיבוד אב ואם וכו' כמו שביארנו זוכה אל המנוחה ואל הנחלה וזוכה ומתברך במאה ברכות וכו' עכ"ל. ומסתבר שבכלל המאה ברכות, פרנסה)

טו. אכילת תפוחים בסעודת ליל שבת. (האדמו"ר מגור בעל חידושי הרי"מ בספר ליקוטי הרי"מ עמוד קלא, בשם המגיד מקוזניץ וזה לשונו: שאם אוכל בסעודת ליל שבת תפוחים מובטח שיהיה לו פרנסה בשבוע זו עכ"ל)

טז. להיות בשמחה תמיד. (ספר בוצינא דנהורא לרבי ברוך ממז'בוז' פרשת ראה על הפסוק והיית אך שמח ע"כ, וכפי רוב אמונתו, קדושתו, ותורתו, תגדל שמחתו)

יז. שמירת הקדושה. (על פי הזהר הקדוש פרשת פנחס רעיא מהימנא דף רמד בהוצאת מתוק מדבש - ע"א. ויש גורסים - ע"ב. ובגין דא, מאן דמְזַלְזֵל בְּנִהְמָא, וְנָרִיק לִיה בְּאַרְעָא, עֲנִיּוּתָא רְדִיף אֲבַתְרִיה. האי כָּל שְׁכָן מֵאן דְּמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִין דְּמוֹתָא ע"כ. תרגום: ומשום זֶה מִי שְׁמְזַלְזֵל בְּלִחָם וְזֹרֵק אוֹתוֹ בְּאַרְץ, עֲנִיּוּת רֹדֶפֶת אַחֲרָיו, וכו' וכו' כָּל שְׁכָן מִי שְׁמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִים שֶׁל הַמֶּלֶח, שֶׁהֵם טְפוֹת הַזֶּרֶע (שפוגם בברית רחמנא ליצלן) שְׁזֹרֵק אוֹתָם בְּאַרְץ ע"כ. ומכלל לאו אתה שומע הן, שמי שנזהר בקדושה יקבל עשירות, בפרט ש"מרובה מדת הטוב ממדת הפורענות על אחת מחמש מאות" כדברי התוספתא סוטה פרק ד, סע"א)

יח. לבקש רחמים על אחרים שיהיה להם פרנסה. (בגמרא הקדושה בבא קמא דף צב ע"א א"ל רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמור רבנן כל המבקש רחמים על חבריו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה וכו')

יט. להזהר בכבודם ובנקיותם של פירורי הפת, ובפרט שלא יהיו פרורין בריצפה. (פסחים קיא ע"ב איסרא דמזוני נקיד שמיה. (ופרש"י מלאך הממונה לזמן מזונות, לא רוצה שהפרורין יהיו מושלכים בריצפה) איסרא דעניותא (מלאך הממונה על העניות) נבל שמיה, צעא אפומא דחצבא קשי לעניותא, פרש"י ד"ה איסרא דעניותא נבל שמיה: ושמא נכנס לבית שהוא רואה שאינן נוהגים מנהג נקיות בפת ע"כ וכן כתוב בזהר הקדוש המובא לעיל אות טז שמי שמזלזל בפירורין של הלחם עניות רודפת אחריו)

כא. אמירת במה מדליקין. (רבי פנחס מקוריץ זי"ע בספר אמרי פנחס שער השבת אות כ, "שמע (מוהר"ר רבי בנימין זאב) מהרב ז"ל (רבי פנחס מקוריץ) שאמירת במה מדליקין טוב לפרנסה")

כב. ללמוד בכל יום פרק משניות. (אמרי פנחס שער תורת האדם אות קמה)

כג. לומר י"ג עיקרים בכל יום. (אמרי פנחס מקוריץ שער תורת האדם אות קמו "בשם הרב ז"ל שציוה לאחד לומר י"ג עיקרים בכל יום ואז יהיה לו פרנסה וכן היה, כל זמן שאמר הי"ג עיקרים בכל יום היה לו פרנסה ונעשה עשיר, ואח"כ פסק לומר הי"ג עיקרים ונעשה עני גדול, ממוהר"ר רפאל ז"ל)

כד. אמירת פרשת המן בכוונה. (חומש שמות פרק טז, פסוקים ד - לו) יש אומרים שצריך לומר שנים מקרא ואחד

תרגום. (משנה ברורה סימן א סעיף קטן יג בשם הירושלמי: כל האומר פרשת המן מובטח לו שלא יתמעטו מזונותיו, והוסיף בספר תשב"ץ קטן לרבי שמשון בר צדוק תלמיד מהר"ם מרוטנבורג סימן רנו: ואני ערב. (ובפירוש רבי משה מצוריק על הסמ"ק מצוה יב אות עו, דיבור המתחיל בירושלמי יש גרס, אמר ר' חלבון ואני ערב בדבר) ובהערות "שבעת הנרות" לרבי משה בצלאל בן רבי שרגא פייבוש (לפני כמאה שנה) הביא בשם רבינו תם שהיינו דוקא למי שאומר פרשת המן שנים מקרא ואחד תרגום)

ויזהר מהדברים שגורמים לעניות. (היפך מכל הנ"ל) 1. חוסר באהבת השם ובעבודתו בכל לבבו ובכל נפשו 2. לימוד תורה כאדם ישן. 3. לשון הרע. 4. חוסר כבוד לאשה. 5. חוסר אמונה ובטחון. 6. חוסר זהירות בברכת המזון. 7. חוסר בעונג שבת. 8. חוסר זהירות בקדושה. 9. חוסר כיבוד הורים. 10. עצבות. 11. הזכרת שם השם לבטלה.

כז בחודש

גִּתְפִּלְל לַהֲשִׁים יִתְפָּרַךְ שִׁנְיָכָה לְקַיִים אֶת מַה שֶּׁלְמִדָּנוּ, וְכִדְאִי לַהֲתַפְּלִל דָּרָךְ תַּחֲנוּנִים, כָּרַשׁ הַמִּבְקֵשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְנִזּוֹת, וְשֶׁלֹא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבִלֵּב גִּשְׁפָּר וְנִדְכָּה:

רבונו שׁל עוֹלָם, יְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ, שִׁתְּנִיכָנִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ אֱהִיבֶיךָ הַקְדוּשִׁים לְדַעַת וּלְאִכּוֹר תַּמִּיד שְׁהִאֲזָרִית עַל הַפְּרָצָה הִיא רַק עָלִי וְלֹא עָלִי אֲשֶׁתִּי הִיקָרָה

והאהובה, ואם היא משתדלת עֲבוֹר הַפְּרָצָה, תַּעֲזוֹר לִי לִהְיוֹר לָהּ טוֹבָה. ואם היא אינָה רוֹצֶה לְעֲבוֹד עֲזָרָנִי לְכַבֵּדָה מְאֹד וְלֹא לְהִקְפִּיד עָלֶיהָ זְלִילָהּ, ואם רְצוֹן שֶׁאֲשֶׁתְּדַל עֲבוֹר הַפְּרָצָה, תַּעֲזָרָנִי לְהִשְׁתַּדֵּל בְּדַבָּר שֶׁאֵין בּוֹ בִּטּוֹל תּוֹרָה כָּלָל, וְעַל כָּל פְּנִים בְּדַבָּר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַה שֶּׁפְּחוֹזֹת בִּטּוֹל תּוֹרָה, בְּלִי מִכְשָׁלוֹת וּבְלִי זִיסִיוֹנוֹת. וְתִזְכָּנִי לְאֱהוֹב אוֹתָךְ וּלְעֲבוֹד אוֹתָךְ בְּכָל לְבָבִי וּבְכָל נְפִשִּׁי, וְתַסִּיעֵנִי לְלִמּוּד הָרַבָּה גְּמֵרָה בְּזִמּוֹת גְּדוּלָּה בְּכָל יוֹם, וְתַעֲזָרָנִי לְהִתְנַחֵם מְאֹד בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּשִׁמְרַת הַלְשׁוֹן, וְתִזְכָּנִי לְעִסּוֹק בַּתּוֹרָה בְּיוֹם וּבְלִילָהּ, וְתַעֲזָרָנִי לְהוֹר תִּיקוֹן זִמְנוֹת בְּכָל יוֹם בְּכוּנוֹת הַלֵּב בְּאֵמֶת. וְתִזְכָּנִי לְכַבֵּד מְאֹד אֶת הָאֵשֶׁת תַּמִּיד, הִינֵנוּ לְמִלָּא אֶת עֲרִכָּהּ, וְרִצּוֹנוֹתֶיהָ, וְתַעֲזָרָנִי לְהִתְנַחֵם בְּאֵמוּנָה וּבְבִטְחוֹן הָרַבָּה בְּכָל יוֹם, וְתִזְכָּנִי לְהִזְהֵר מְאֹד לְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמִּזוֹן בְּכוּנוֹת, וְתַעֲזָרָנִי לְעַנֵּג אֶת הַשֵּׁבֶת, וְתִזְכָּנִי לְהִיּוֹת בְּשִׁמּוּחַ תַּמִּיד, וְתַעֲזָרָנִי לְקַיִים אֶת כָּל מִצְוֹתֶיךָ, וּבְפִרְט מִצְוֹת כְּפִד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כְּרִצּוֹן בְּאֵמֶת, וְתִזְכָּנִי לְקַדּוּשַׁת יִשְׂרָאֵל בְּמוֹזְשִׁיבָה דִּיבּוֹר וּמַעֲשֵׂה בְהִרְוָה וּבְשִׁמְיָהּ, וּבְזָכוֹת זֶה

אֹכֶל לַפָּרָנֶסֶה טוֹבָה, וְעַל יְדֵי זֶה
אֹכֶל לְשָׁלוֹם בֵּית אֲמִיתִי,
וּלְהִשְׁרָאת הַשְׂכִּילָה בְּבֵיתִי תָמִיד,
מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

פָּרָק כּו'. כְּבוֹד הַמִּשְׁפָּחָה.

פֶּסֶק מֵרֵן בְּשׁוֹלְחַן עֲרוֹךְ חֵיב אָדָם
לְכַבֵּד תָּמִיד. (יורה דעה סימן רמ סעיף כד)
וְכַתֵּב הַב"ח (דיבור המתחיל וְחֵיב לְכַבֵּד)
זֶהוּ הַדִּין חֲמוּתוֹ ע"כ. וְגַם הַהִיגִיוֹן
מַחֲיִיב כֵּן מִצַּד הַכֶּרֶת הַטּוֹב, שֶׁהָרִי הֵם
גִּידְלוּ אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁנַיִם רַבּוֹת בְּמַסִּירוֹת,
עַד שֶׁהִבִּיאוּ אוֹתָהּ אֵלָיו לְחֹפָה.

וְאִם חֲלִילָה הָאִשָּׁה מֵרַגִּישָׁה שֶׁהַבֶּעַל
לֹא מְכַבֵּד אֶת הוֹרִיָּה, אוֹ אֶת שְׂאֵר
קְרוֹבֵי מִשְׁפַּחְתָּהּ, הִיא מִצְטַעֶרֶת מִזֶּה
מְאֹד, (גַּם הִיא לֹא אוֹמֶרֶת לוֹ אֵת זֶה בְּמִפּוֹרֵשׁ)
וּבְאוֹפֶן מִיַּד הַשְּׁלוֹם בֵּית יוֹרֵד. עַל כֵּן
אֲחֵי אֱהוֹבֵי הַיֶּקֶר, הִזְהָר מְאֹד לְכַבֵּד
אֶת הוֹרִיָּה וְאֶת בְּנֵי מִשְׁפַּחְתָּהּ.

אֲפִילוּ אִם הִיא אֵינָה מְכַבֶּדֶת אֶת
קְרוֹבֵיו, וְאֲפִילוּ אִם חֲמוּ וְחֲמוּתוֹ
הַבְּטִיחוּ סָכּוּם שֶׁל מָמוֹן וְלֹא נִתְּנוּ, אוֹ
שֶׁהֵם מִצְעָרִים אוֹתוֹ בְּכָל אוֹפֶן אַחֵר,
רָצוֹן אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שִׁימְשִׁיךְ לְכַבֵּד
אוֹתָהּ וְאוֹתָם, וְכַשִּׁינֶהֱגַ כֵּךְ לֹא יִפְסִיד
וְגַם יִרְוִיחַ (כְּמִבּוֹאֵר בְּפָרָק יא) וְעַל יְדֵי זֶה
יִזְכֶּה לְשָׁלוֹם בֵּית.

הַהֲנַהֲגָה הַזֹּאת שֶׁצָּרִיךְ לְכַבֵּד אֶת
הַמִּשְׁפָּחָה גַּם אִם צִיעֲרוּ אוֹתוֹ, לּוֹמְדִים
מִיַּעֲקֹב אֲבִינוּ שֶׁעֲבַד שְׁבַע שָׁנִים כְּדִי
לְהַתְּחַתֵּן עִם רַחֵל, וּבִסּוֹף קִיבַל אֶת
לֵאָה, וְכִשְׁלֹבֵן אָמַר לוֹ שִׁיעֲבוֹד עוֹד
שְׁבַע שָׁנִים בְּשִׁבְלִי לְהַתְּחַתֵּן עִם רַחֵל,
לֹא רַק שֶׁלֹּא סִירַב, אֲלֵא גַם עֲבַד

בנאמנות. (רש"י הקדוש בראשית פרשת ויצא פרק כט פסוק ל) וצריך להבין מדוע נהג כך, והרי לפי הדין לא היה מחוייב בזה כלל? בעזרת השם יתברך י"ל כנראה שנהג כן כדי לשמור על השלום בית ועל כבוד חמיו, אף על פי שרימה אותו.

ואל תאמר "זה לא שייך אלי אלא רק אצל אחד כמו יעקב אבינו" אין אמת בטענה זו, מדוע? יש להבין מדוע התורה כתבה לנו את ההנהגה הזאת של יעקב אבינו? א. כדי שנלמד ממנו. ב. יש יסוד גדול שהשם יתברך לא מנסה את האדם בדבר שהוא לא יכול לעמוד בו, כמבואר לעיל פרק ד (ונלמד מדין גואל הדם ואשת יפת תואר) אם כן על כרחך שגם אם הם ציערו אותו, אם ירצה באמת הוא יצליח למחול להם בלב שלם, ולא לעבור על לאו דלא תשנא חלילה, ולא להמשיך את המחלוקת, ולכבד אותם.

ואף על פי שדבר זה קשה מאוד לקיימו, כיון שחושב, הם לא מכבדים אותי ואני אכבד אותם?

שתי תשובות בדבר:

א. צריך שידע שמהשמים מנסים אותו באמונה, ואם יזכה להאמין שכל מה שקורה לו אִתָּם, הכל מהשם יתברך ולטובתו הנצחית, ודאי שלא

יחשוב כן. (ועיין לעיל פרק ה' שבע עצות לזכות לאמונה)

ב. מה שהוא חייב לכבד אותם, אינו תלוי במעשיהם כלפיו, וכפי שביארנו בהקדמה עיין שם.

הן אמת שלא רצוי שההורים יתערבו בחיי הנשואין של ילדיהם, אמנם כל אחד צריך לדעת מה השם יתברך רוצה ממנו בכל מאורע בחייו, ולכן אם משפחת האשה מתערבים וגורמים לו צער, ידע כעת כי השם יתברך מנסה אותו, אם לא יקפיד ולא יכעס וימחל ויסלח בלב שלם, ויאמין באמונה שלימה כי עוונותיו הם הביאו לו את הצרה, או שחלילה ישמע לעצת היצר הרע, וירד מאמונתו ויבוא לידי הקפדה וכעס חלילה.

וצריך סיעתא דשמיא גדולה, וישוב הדעת גדול, ויעוץ עם דעת תורה נקיה, כיצד לנהוג בזה, יתכן שכדאי לשלוח תלמיד חכם, שדבריו מתקבלים על דעתם של המשפחה, שידבר על ליבם ויעשה שלום, וכדברי הגמרא הקדושה במסכת ברכות אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תְּלִמְיָדֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. (דף סד ע"א)

וְתַפְּסֵל לְהַשִּׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֵיכָּה לְקָיִים
אֶת מֵה שְׁלֵבִינֵנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפַּסֵּל דְּרָךְ
תַּזְנוּנִים, כְּרֵשׁ הַמִּבְכָּשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְזוֹת,

וְשָׁלַח תִּרְאֶה עָלָיו כְּמִשָּׁא, וּבִלְבַּב זִשְׁבֹּר
וְזָדָה:

פֶּרֶק כֹּז. וְנִשְׁמְרֶתֶם מְאֹד
לְנַפְשֵׁיכֶם.

הדבר מצוי שחוסר שלום בית נגרם
מחמת שאחד מבני הזוג או שניהם
חולים, ובפרט במחלות רגשיות.
שהרי אם חסר שמחה בבית ובפרט
אם יש כעס, הרי זה מחריב את הבית.

וכן העצבות והדאגות, גורמים לנזק
מאוד גדול לשלום הבית.

שהרי אחת הסיבות העיקריות
שמביאות שלום בית היא האמונה,
(כמבואר בפרק ה) והעצבות והדאגות
והכעס הם על פי רוב היפך האמונה,
ולכן הם הורסים את הבית.

ולכן הטיפול העיקרי, הוא חיזוק
תמידי קבוע בכל יום באמונה ובטחון
(עיין לעיל פרק ה', העצות היאך לזכות לזה)
שעל ידי זה במשך הזמן האדם
מתנקה לגמרי מהכעס, מהדאגות,
מהפחדים, ומהעצבות.

ומלבד החיזוק באמונה ובטחון מידי
יום, יש חיוב גם להשתדל לאכול
ולשתות דברים בריאים ולא לעשות
דברים שמזיקים לבריאות, (ראה
בקונטרס חיים בריאים כהלכה) ואם יש
צורך ללכת לרופאים צריך ללכת ולא
להתעכב, וכדברי רבנו בחיי בחובות
הלבבות וזה לשונו: "כי על האדם
לבטוח בבורא בזה, ולהשתדל

רבונו שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
שֶׁתִּאֲכַל בְּכָל עֶמֶק יִשְׂרָאֵל, בְּזִיקָה
אֱהוּבִיךָ הַקְדוֹשִׁים לְכַבֵּד אֶת חֲזָמִי
וְאֶת חֲזָמוֹתִי וְאֶת כָּל מִשְׁפּוּחַתָּה שֶׁל
אֲשֶׁתִּי הִיקָרָה וְהֵאֱהוּבָה, אֲפִילוֹ אִם
הֵם אֵינָם מְכַבְּדִים אוֹתִי, וְאֲפִילוֹ
אִם הֵם לֹא קִייְמוּ אֶת הַהִבְטָחוֹת
שֶׁלָּהֶם. וְתַעֲזְרֵנִי לְהַבִּין שׂוֹהַ נְסִיוֹן
בְּאֲמוּנָה מִמֶּךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָתִי
הַנְּצִחִית, וְתַסְיִיעֵנִי לְעֲמוּד בְּנִסְיוֹן,
וְעַל יְדֵי זֶה אֲזַכֶּה לְשָׁלוֹם בֵּית
אֲמִיתִי, וְלֵהֲשִׁירָאֵת הַשְׂכִּינָה בְּבֵיתִי
תָּמִיד, מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

בהתמדת הבריאות" עכ"ל. (שער הבטחון פרק ד)

וכתב מרן בשולחן ערוך וזה לשונו: **נְתָנָה הַתּוֹרָה רְשׁוּת לְרֹפֵא לְרַפְאוֹת וּמַצָּנָה הִיא וּבְכָלֵל פְּקוּדַת נַפְשׁ הוּא, וְאִם מוֹנֵעַ עֲצָמוֹ, הָרִי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים.**

(יורה דעה סימן שלו סעיף א. ואף על פי שלא כל מחלה שלא מטפלים בה מביאה לידי מיתה, אולי הכוונה שכמה שהאדם יותר בריא יתכן שיהיה לו אריכות ימים, וכשהוא חולה זה גורם לקיצור ימים, כמו שמצינו בגמרא עירובין דף נו ע"א אמר רב יהודה אמר רב כל עיר שיש בה מעלות ומורדות אדם ובהמה שבה מתים בחצי ימיהן, מתים סלקא דעתך אלא אימא מִזְקִינִים בחצי ימיהן, היינו שהעליות מחלישים את כוחם, וזה דומה למיתה, ועל דרך זה בעזרת השם יתברך יש לפרש דברי השולחן ערוך הרי זה שופך דמים)

ובספר הקדוש אשר בנחל להגאון הצדיק רבי אליעזר שלמה שיק זצ"ל (חלק מה. עמוד רמ) כתב 7 עצות איך להתרפאות ממחלת הדיכאון, ומכנה אותה "מחלה מאוד מסוכנת":

א. להזדרז לטפל בזה, כדי שלא להגיע חלילה למצב של סכנה חס ושלום.

ב. ללכת לצדיק אמת לספר לו את כל מה שמעיק עליו, והוא יתן לו עצות קדושות איך לצאת מזה.

ג. אם יראה שהוא צריך תרופות ילך אל רופא מומחה בתחום זה, שיתן לו תרופות.

ד. אסור להניח את זה ליום אחד, שחלילה לא יגיע למצבים חמורים מאוד.

ה. ידון את עצמו לכף זכות, ויחפש וימצא בעצמו מעלות ומעשים טובים, וידע שכל נקודה ונקודה שיש לו ביהדות, היא מאוד מאוד חשובה אצל השם יתברך, וישמח בהם מאוד.

ו. לא יכביד על עצמו בשום עבודה בעבודת השם, (כגון שיש לו רצון להספיק כמות מסוימת של דפי גמרא בכל יום, שלא כפי כוחו) שזו עצת היצר הרע לגרום לו לריבוי אור, ואחר כך להביא אותו לריבוי חושך, ויזכור דברי רבי נחמן זי"ע "קצת זה גם טוב".

ז. לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות בשמחה, כי השמחה היא רפואה לכל, בין בגשמיות ובין ברוחניות, ועיקר השמחה שיהיה כל כך שמח עד שיוכל לשמח גם אחרים.

עד כאן העצות מהמוהרא"ש זצ"ל.

ועל ידי השמחה מתרפאים מכל המחלות, כמו שכתב הגר"א במשלי על הפסוק רוח איש יכליל מחלהו (פרק יח פסוק יד) וביאר הגאון, כשהאיש תמיד בשמחה הוא יכליל מחלהו אף שתבא עליו מחלה חס ושלום, הוא יכליל מחלהו, בשמחתו יבטלנה.

על פי דברי רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, אם החולה רוצה באמת להיות בריא יתכן שזה יגרום שהקב"ה ישלח לו רפואה שלימה ע"כ. (עיין בסוף ספרו הקדוש קדושת לוי בליקוטים מסכת אבות פרק ב משנה ד דיבור המתחיל והנה כשזוכים ויודעים, שהרצון של האדם לפעמים גורם להורדת השפע)

ולפי זה צריך החולה לעורר את הרצון להיות בריא. כיצד?

על ידי שיתבונן שאחרי שיבריא בעזרת השם יוכל יותר ללמוד תורה כמו שכתב הרמב"ם. (הלכות דעות פרק ד הלכה א: אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה) וכן צריך שיתפלל בקביעות חזקה מידי יום, בלב נשבר ובלשון תחנונים, שהשם יתברך יתן לו רצון אמיתי וחזק להיות בריא.

אם האשה חולה לא עלינו ולא עליכם, הבעל צריך להתאזר בסבלנות, הנובעת מהאמונה הקדושה שהקב"ה זיווג לו את הזיווג הזה, הכי טוב לטובתו הנצחית, (כעין מה שמצינו אצל רבי חייא בגמרא הקדושה יבמות דף סג ע"ב עיין שם) וגם ישתדל בדרכי הרפואה, (כדאי להתייעץ עם אגודת "עזרא למרפא" של הרב אלימלך פירר שליט"א במספר הטלפון: 03-5777-000/1) ויתפלל על אשתו בקביעות שתזכה לרפואה שלימה, ובודאי שתפילתו תעשה פירות. (ראה לעיל פרק טז בשם הזהר הקדוש פרשת מצורע)

ויחזק את עצמו בדברי הזהר הקדוש שהבאנו לעיל, תרגום: ועל האשה שנטלה מהעצם אמר בן סירא, עצם שגפול בחלקו טוב או רע, גרר אותו.

ואם בכל זאת הוא מרגיש בזה קושי, ראוי להתייעץ עם תלמיד חכם וירא שמים אמיתי, שדעתו דעת תורה.

וְתַפְלֵל לַהֲשִׁים יִתְבָּרַךְ שְׁנֵי־כֶּהָ לְקָיִים אֶת מֵה שְׁלִמְדָּנוּ, וְכִדְאִי לְהִתְפַּלֵּל דָּרָךְ תַּנְוָנוֹנִים, כְּרֵשׁ הַמִּבְקֶשׁ בְּפִתּוֹחַ, וּבְנִזְוֹת, וְשִׁלָּא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכָל־נְשִׁבָר וְנִדְכָּה:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׁתַּנְּכֵנִי וְאֵת אִשְׁתִּי הַיְקָרָה וְהָאֲהוּבָה בְּכָל־עֶמְךָ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ אֱהוּבֶיךָ הַקְדוּשִׁים בְּכָל־עֵמֶךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ אֱהוּבֶיךָ הַקְדוּשִׁים לְהִיּוֹת בְּרִיאִים, וְתֹכְנוּ בְּכָל־כָּל עֵמֶךְ יִשְׂרָאֵל לְקָיִים מִצּוֹת וְנִשְׁמִרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם, וְתֹכְנוּ לְבִרְיָאוֹת הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ תְּמִיד, וּבִמְקוֹם הַצּוֹרֵךְ תַּעֲזָרוּ לְהַזְדַּר לְטַפֵּל בָּזֶה, וְתֹכְנוּ לְהִתְרוֹזֵק תְּמִיד בְּתַכְלִית הַרְיוּזוֹק מִהַגָּאוֹה מִהַעֲצָבוֹת מִהַכֶּעַס מִהַדְּאָגוֹת, וּמִפְּחוּד שְׂאִינוּ כְּפִי רָצוֹן, עַל יְדֵי שְׁתַּעֲזָרוּ לִזְכוֹת לֹאֲמוֹנָה שְׁלִימָה, שְׁכָל מֵה שְׁקוּרָה אִיתְנוּ הַכָּל הוּא אֶךְ וּרְק מִמֶּךָ הַשֵּׁם

פֶּרֶק כֹּחַ. וְהִיָּתָם נִקְיָם.

אחי אהובי היקר, מאוד חשוב שתשמור תמיד על ניקיון הגוף והבגדים, וכן תזהר שיהיה ריחם נעים תמיד, ובפרט בחודשי הקיץ, ובפרט ראה להזהר שריח הפה יהיה נעים תמיד.

ומכלל זה יש להזהר ממאכלים כמו שום וכיוצא בזה. (כדברי הגמרא הקדושה בברכות דף נא ע"א בשם רב חסדא: מי שאכל שום וריחו נודף, יחזור ויאכל שום אחר, כדי שיהא ריחו נודף? אמנם עיין במשנה ברורה (סימן רפ סעיף קטן א') שכתב מצוה (לנשואים) לאכול שום צלוי בערב שבת או בליל שבת. עי"ש)

רצון אבינו שבשמים, שיתלבש בבגדים מכובדים, שאם לא כן זה יכול לגרום לאשתו בושה וצער, וכן יזהר בכל דבר ודבר שעושה או מדבר, שלא לגרום לאשתו בושה וצער. (ויהיה לנגד עיניו תמיד דברי הגמרא הקדושה כתובות סז ע"ב בושתה של אשה מרובה משל איש)

וכן יזהר שלא יתחלל שם שמים על ידו חלילה, שהרי הגמרא הקדושה במסכת שבת אומרת: אָמַר רַבִּי תַּיִיא בַּר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כָּל תַּלְמִיד חָכָם שֶׁנִּמְצָא רֶבֶב (לכלוד) עַל בְּגָדוֹ חֵיִב מִיתָה, שְׁנֵאמַר (משלי פרק ח פסוק לו) כָּל מְשֻׁנְאֵי אֶהְבוּ מָוֶת, אֵל תִּקְרִי מְשֻׁנְאֵי אֱלֹא מְשֻׁנְאֵי ע"כ. (שבת דף קיג

יתברך ולטובתינו הנצחית, מגודל אהבתך העצומה אלינו, שאינה נתפסת בשכל אנושי כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאיין שום דבר רע יורד מלמעלה, קבועה בלבנו חזק מאוד באמת תמיד, ועל ידי זה נזכה לשלום בית אבייתי, ולהשראת השכינה בביתנו תמיד, מעתה ועד עולם.

ע"ב) דהיינו שעל ידי שהולך עם בגד מלוכלך, הוא גורם לחילול השם רחמנא ליצולן.

ואם האשה רואה שבעלה אינו נקי ומסודר, זה יכול לגרום לה לא לכבד אותו, ואז הם צריכים רחמי שמים גדולים, שיהיה ביניהם שלום בית.

והגמרא הקדושה אומרת מאי על כל נעלם, אמר רב זה ההורג כינה בפני חברו ונמאס בה. (תגיגה דף ה ע"א)

זאת אומרת, שהקב"ה יעשה לאדם משפט, על כל מה שגרם צער לחבירו אפילו בשוגג, ואפילו צער קטן, וכמו שביאר רש"י. (עיין שם ד"ה כי את כל, וכן בדיבור המתחיל על כל)

יתכן שהסיבה לזה היא, שאם היה נזהר בכל כוחו מלצער במזיד, לא היה מגיע אליו מכשול בשוגג. (כעין זה כתוב בספר תורת משה, לאלשיך הקדוש פרשת ויקרא פרק ד פסוק ב, על הפסוק וְעָשָׂה מַאֲחַת מִהֲנָה, שכתב שעל ידי שעבר עבירה במזיד, אותה העבירה גרמה לו לעבור איסור בשוגג)

ואם הוא אינו מקפיד על ניקיון גופו, ונקיון וסדר בבגדיו, ודאי שיגרום צער לאשתו.

על כן אחי אהובי היקר, הזהר בזה מאוד, ובזכות זה תזכה לשלום בית.

גַּתְּפֹלֵל לַהֲשִׁים יִתְפַּרֵּךְ שְׁנֵי אֲפִיקֵי אֶת מֵה שְׁלֵמִינִי, וְכִדְאִי לַהֲתַפְּלֵל דָּרָךְ תִּתְּנוּנִים, כְּרֵשׁ הַמִּבְרָשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְזֻזֹת,

וְשֵׁלֵא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְכֵלֵב זְשִׁבָר וְזָרְכָה:

רְבוּזוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רֵצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׁתַּנְּפֵנִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּזִיךְ אֱהוּבִיךָ הַקָּדוֹשִׁים לְהַזְהֵר מְאֹד לִלְכֹת תְּמִיד עִם בְּגָדִים נְקִיִּים, מְכֻבָּדִים, וּמְסוּדָרִים. וְתַעֲזָרְנִי לְשִׁמּוֹר עַל זִיקוֹן הַגּוֹף וְהַבְּגָדִים, וְשִׁיחִיָּה רִיזוֹם זְעִים תְּמִיד, וּבְפֶרֶט תְּשִׁמּוֹר אוֹתִי מִרִּיזוֹ הַפֹּה, וְעַל יְדֵי זֶה אֶזְכֶּה לְשָׁלוֹם בֵּית אֲמִיתִי, וּלְהַשְׁרָאת הַשְׁכִּינָה בְּבֵיתִי תְּמִיד, מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

פרק כט. אִפְלוּ מִזִּבְחַ מִזְרִיד עָלָיו הַמַּעֲוֹת.

בדורנו קיימת תופעה מצערת מאוד: בקלות מדברים על גרושין, ובקלות מתגרשים, רחמנא ליצלן.

וכדאי לדעת ר"ד דברים בעניין:

א. הגמרא הקדושה אומרת, דאמר רבי אלעזר פל המגרש אשתו ראשונה, אפלו מזבח מזריד עליו דמעות. (גיטין דף צ ע"ב) זאת אומרת שבשמים מצטערים מזה מאוד, ואיך יעשה דבר שגורם צער גדול להשם יתברך?

ב. רבי מיכל יהודה ליפקוביץ אמר שני דברים לאחד שרצה להתגרש:

א. מה אתה חושב, שיחכו לך בתור לזיווג שני?

ב. בדרך כלל זיווג שני קשה יותר מהראשון פי עשר עכ"ל. (מובא בספר בינת המידות עמוד 11) להוציא מדעת החושבים שבנישואין שניים (אם יהיו...) יהיה יותר טוב, העולם אומרים שכאשר האדם מתגרש הוא לא מתפטר מהצרות שלו אלא רק מעביר אותם למקומות אחרים.

ג. המשגיח רבי ירוחם ממיר כתב, שאם באים לידי גירושין בגלל מריבה ושנאת חנם, וזה בא בגלל שהם כעסנים גדולים, (א"ה כפי שרוב הגירושין

כיום) אזי אין שום היתר להתגרש, שהרי לשנוא יהודי זה איסור דאורייתא: לא תשנא את אחיך בלבבך, (ויקרא פרשת קדושים פרק יט פסוק יז) והם צריכים להתגבר ולכבוש את המידות הרעות שלהם, ולהוריד את השנאה, ואז יהיה שלום ביניהם ולא יתגרשו חלילה, וכל מצות הגירושין היא דוקא כשהם במנוחה והשקט, וזהו הקידוש השם שבעניין שלמרות שהם אוהבים הרי הוא ראה בה דבר רע וכו' והיא המצוה ודאי. עכת"ד. (בספרו דעת תורה דברים חלק ב עמוד יג דיבור המתחיל: העולם מביטים על גירושין)

(הדבר ברור שרבי ירוחם מדבר באופן שהאדם עושה על דעת עצמו ולא על פי דעת תורה, ויתכן שגם אם שאל דעת תורה ואמרו לו להתגרש זה מחמת שהרב רואה שהסיכוי שהוא ישתנה קטן מאוד, ובינתיים אשתו סובלת ממנו, והוא עתיד ליתן את הדין על שעבר על ולא תשנא)

ובפרט לפי מה שהבאנו (לעיל בפרק ד) בשם רבי חיים ויטאל זי"ע, שעיקר מצות הנשואין היא כדי לקיים מצות ואהבת לרעך כמוך, אם כן כשיש בליבו שנאת חנם רחמנא ליצלן, רצון אבינו שבשמים שישתדל בכל כוחו במסירות נפש להתחזק באהבת ישראל, (עיין לעיל פרק ד' העצות לזכות לזה א: לראות רק את המעלות שלה. ב: להשתדל בנתינה, עיין שם) שהרי זו כוונת המצוה, ולכן אין שום היתר להתגרש.

משל למלך שאמר לעבדו עלה לראש הר גבוה מאוד, ודע שמצויים

מכשולות בהר, ויתכן שטיפול בהם, ואפילו אם תיפול תקום ותמשיך הלאה עד שתגיע לפיסגת ההר, ואני אשלם לך כפי גודל המאמץ שהיה לך.

והנה, הגיע העבד להר התחיל לעלות הגיע למכשולות ונפל, ושוב ניסה ושוב נפל, ואז הוא החליט שהוא חוזר בחזרה, כשהגיע למלך אמר לו המלך טיפש! לך שלחתי אותך! על מנת שגם אם נפלת תקום ותמשיך לעלות.

כן הדבר ממש בעניננו, על פי מה שהבאנו שיעקר מצוות הנישואין הוא כדי לקיים מצות ואהבת לרעך כמוך בשלימות, (לעיל בפרק ד מהתוספות על התורה על הפסוק ואהבת לרעך כמוך, ועל פי דברי רבי חיים ויטאל) וכיון שיש בו שנאה לאשתו, יגרשנה? היתכן שעל אופן כזה ציותה התורה מצוות גירושין??? למה הדבר דומה? לאחד שאמר לחבירו כיון שעברתי על לא תשנא, אעבור גם על וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ!?

ד. ישנה צרה חמורה מאוד, יש כמה דיינים מטעם הממשלה בארץ ישראל, שעושים "גט מעושה" היינו בניגוד לרצון הבעל, שלהלכה האשה נשארת אשת איש, כיון שהגט לא חל, ומזה באים לאסונות גדולים רחמנא ליצולן. (שהילדים שיוולדו אחרי זה אסורים להתחתן עם ישראל שאינו ממזר)

ה. ישנם דיינים מטעם השילטון כאן בארץ הקודש שממהרים לגרש, ולא מנסים מספיק להשתדל בשלום בית, או שאינם מנסים כלל, והרי הם שותפים בחורבן הדור, ועליהם נאמר מגלגלים חובה על ידי חייב (סנהדרין דף ח ע"א) ועתידים לתת את הדין.

גם אותם שהולכים ליועצי נישואין צריכים הרבה הרבה זהירות וסיעתא דשמיא, כי יש כאלו שמדריכים שלא כדעת תורתנו הקדושה.

ו. בדרך כלל על ידי הגירושין באים לידי לשון הרע אחד על השני, וגם קרובי המשפחה מתערבים ונכשלים, והרי העונש של לשון הרע שקול כנגד כל העוונות, (החפץ חיים בספרו שמירת הלשון שער הזכירה סוף פרק א ד"ה ונראה לבאר זה בשם הירושלמי פאה פרק א הלכה א) והשנאת חנם מתרבה באופן חמור מאוד, והרי הוא גורם לעיכוב הגאולה, שהיא עבירה חמורה מאוד מאוד, משום שהסיבה העיקרית לחורבן בית המקדש השני ולאריכות גלותינו היא: שנאת חנם. (דברי רבי יצחק בגמרא הקדושה יומא דף ט ע"ב)

ז. הצער שנגרם להורים משני הצדדים מחמת הגירושין, גדול מאוד רחמנא ליצולן, ובזה שמצער את הוריו יש לעיין אולי מבטל מצות עשה דאורייתא פָּבַד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ. (שמות פרשת יתרו פרק כ פסוק יב)

ח. צריך לעשות כלל ברזל בבית, והוא: לא מדברים מגירושין. (רבי שמואל שטרן שליט"א בספרו זוג משמים עמוד 50) זאת אומרת שלא אומרים את המילה הזאת, כאילו שהמושג הזה לא קיים בכלל. מדוע? כיון שאם מדברים על אפשרות כזאת, יתכן שיעשו את הצעד הזה ברגע אחד ללא מחשבה ובלי התבוננות מספיקה לראות את הנולד, כגון בשעת כעס שהאדם מאבד את הדעת, ופועל היפך השכל.

ט. אחת התחבולות הכי גדולות של היצר הרע להביא את האדם לחטאים רחמנא ליצלן, היא להפילו בעצבות.

כמו שאמר האדמו"ר רבי אהרן מקרלין זי"ע עצבות איננה עבירה, אבל טמטום הלב שהעצבות גורמת, אין העבירה הגדולה ביותר יכולה לגרום, ומובילה עד שאול תחתיה עכ"ל. (מובא בספר בית קרלין סטולין עמוד כט) ואותם שמתגרשים לא עלינו, בדרך כלל נופלים לעצבות גדולה, ומזה עלולים לבא לנסיונות קשים מאוד, ולעוונות חמורות רחמנא ליצלן.

י. האדם גידל את ילדיו לתורה לחופה ולמעשים טובים, חינוך אותם, עמל הרבה לפרנסתם, וכעת ברגע אחד הוא חושב לעשות דבר שבודאי יקלקל מאוד את נפשם.

כמו שאמר מרן רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שהקרבות הראשונים שמושפעים לרעה כשההורים מתגרשים הם הילדים עכ"ל. ד. דהיינו שזה פוגע בנפשם מאוד, והרי הם כמו יתומים ממש, ויש הרבה מקרים שילדים פרקו מעליהם עול תורה לגמרי רחמנא ליצלן, מחמת המשבר של הגירושין של ההורים שלהם.

יא. לפעמים המצב בשלום בית מאוד קשה רחמנא ליצלן, ומחשבות של יאוש מציפות את ראשו, וחושב שאין סיכוי להשלים חס ושלום.

ועל כגון זה אומרת הגמרא הקדושה "כך מקובלני מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים" (מסכת ברכות דף י ע"א שחזקיהו המלך אמר לישעיהו בן אמוץ)

והקשה הגאון המקובל רבי יהודה פתייה זי"ע, מדוע הגמרא הקדושה אומרת חרב חדה, הרי חרב שאינה חדה אינה חרב, ותירץ שדרכם של הגויים היה לאיים על היהודים שימירו את דתם, בתחילה הניחו את החרב על הצנאר של היהודי בצד שאינו חד, ואם הוא לא מסכים להמיר את דתו היו הופכים לצד החד, ושוב מאיימים על חייו, וזה שהגמרא הקדושה אומרת אפילו חרב חדה וכו', היינו שכבר הפכו את החרב לצד החד

וזה נראה שעוד שניה הוא מסיים את חייו, אף על פי כן לא יתיאש, וימשיך להתפלל ולבקש רחמים.

וכן לעניננו גם אם נראה שאין שום סיכוי להשלים, לא יתיאש! וישתדל בכל כוחו להיות אוהב שלום ורודף שלום ויתפלל מקירות ליבו שהשם יתברך יחוס וירחם עליו ועל אשתו ועל ילדיו, ויציל אותו מגזירת הגירושין.

כת בחודש

להמחיש את העניין שאין מושג של יאוש אצל יהודי: סיפר המשגיח הרב מאיר חדש זצ"ל: כאשר הייתי בחור ברוסיה נתפסתי על ידי חיילים רוסיים, ובידי לא היו התעודות המתאימות, הימים היו ימי הפקר לית דין ודיין לפני מלחמת העולם הראשונה, וסכנת מוות ריחפה עלי, העמידו אותי ליד קיר מול כיתת יורים, אני הייתי משוכנע שאלו רגעי האחרונים ואמרתי וידוי, החיילים דרשו ממני שאעמוד ישר, אך מרוב פחד לא הייתי מסוגל למלא את פקודתם, התכעס החייל והחל צורח עלי צרחות אימים, לשמע צעקותיו נפתח החלון בבנין הסמוך, ומתוכו בצבץ ראשו הזועף של גנרל רוסי, הקוצף על כך שהפריעוהו למנוחת הצהרים, הללו בראותם אותו נפוצו בבהלה לכל עבר, כך ניצלתי בחסדי ה'. (מתוך הספר עד שבחברון עמוד 189)

בסיפור הזה היה נראה שעוד שניה אחת ר' מאיר הולך למות רחמנא ליצלן, ובין רגע ניצל, והמשיך לחיות עוד כשבעים שנה.

אם כן צריך לדעת ולזכור תמיד שהקב"ה בשבריר של שניה יכול להפוך את הכל, העיקר לא להתיאש חלילה, וכמו שכתוב בליקוטי מוהר"ן אין יאוש בעולם כלל. (חלק ב סימן ע"ט) (לכאורה הכוונה אין שום סיבה להתיאש שהרי אין מעצור להשם להושיע, ואין סוף לרחמי השם יתברך) ובספר אור ישראל (לרבי ישראל מסלנט פרק ז) כתב: ואין לך מחלה כמו היאוש ע"כ.

ורבי נתן מברסלב כתב שהמחשבות של יאוש הם קשים ומזיקים ומכעיסים את השם יתברך, יותר מכל החטאים והעוונות והפשעים. עכ"ל. (בספר ליקוטי תפילות חלק א תפילה ס' בסופה) נראה שהסיבה היא משום שאדם שמתייאש הוא עלול לעבור על כל התורה כולה רחמנא ליצלן ורצון אבינו שבשמים שישתדל בכל כוחו ממש, להיות אוהב שלום ורודף שלום, וחלילה לא להתיאש.

יב. ששת הסיבות העיקריות לחוסר שלום בית הם:
ביטול תורה, חוסר אמונה, חוסר קדושה, (ובפרט קדושת הדיבור) חוסר ענוה, חוסר הדרכה, הרגל הפינוק, שמידה זו מרגילה לעצלות, מי שרגיל

להתעצל הוא לא רוצה להתאמץ, ואז מאוד קשה לו בשלום הבית, מדוע? מכיוון שלזכות לשלום בית צריך להתאמץ, והוא לא רגיל בזה.

יג. נסיון החיים מלמד שדבר מצוי הוא שיתכן שזוג חיו ביחד בשלום שנים רבות, ומחמת שהבעל קיבל בזיון מאשתו או מקרובי משפחתה ולא הצדיק עליו את הדין, להבין שזה בא אך ורק מהשם יתברך ולטובתו הנצחית ולכפרת עוונותיו, מרוב אהבתו העצומה כלפיו, שאינה נתפסת בשכל אנוש כלל, והיא יותר גדולה ממה שהאדם אוהב את עצמו, ושאיך שום דבר רע יורד מלמעלה, והחזיר גם הוא דברי חירופין, התפתחה מזה מריבה עד שבאו לידי גרושין רחמנא ליצלן.

ומזה נלמד את החשיבות הגדולה של מצות עשה בצדק תשפוט עמיתך - לדון לכף זכות, שהרי יש לאדם בחירה, והוא יכול למחול על כבודו, על ידי שיתאמץ בכל כוחו לקיים מצות לדון את המבזים לכף זכות, ולא היה בא לידי גרושין.

עוד נלמד את החשיבות של קבלת הַבְּזִיוֹנוֹת, בשמחה ובאהבה, ועיין במה שהבאנו לעיל פרק יא' לשונם הזהב של הרמ"ק הקדוש ועוד צדיקים.

וברגע שקיבל את הבזיון, אם היה מקיים דברי הגמרא הקדושה אמר רבא לא נצרכה אלא לקבולינהו בשמחה, (ברכות דף ס' ע"ב) היינו לקבל את היסורים בשמחה, היה חוסך מעצמו הרבה צער ומרירות. (ברור שאנחנו לא דנים אף אחד, אבל באופן עקרוני זאת האמת)

הרבה פעמים הבעל לא חושב מה עלול לצאת ממריבות כאלו (שמנסה לשמור על כבודו בדרך של להחזיר לשני עלבון) ובסופו של דבר המציאות הוכיחה, שזה הביא לגרושין רחמנא ליצלן.

ולכן במקום למחות על כבודו ולהתגרש ולבא לנסיונות קשים ומרים ולמכשולות עצומים, ימחול בלב שלם על כבודו, יפשפש במעשיו, ויתקן את מה שצריך תיקון ובפרט בששת הדברים שהזכרנו, ואז הוא ירוויח מכל הצדדים: גם תיקון המידות, שזו הסיבה העיקרית לביאתו לעולם הזה, (כדברי הגר"א באבן שלמה פרק א סעיף ב) וגם יחסוך לעצמו הרבה צער ועוגמת נפש.

יד: ראוי לכל אחד לדעת מה ששמעתי מפי עד נאמן שהאדמו"ר הקדוש רבי ישראל אביחצירא הבבא סאלי זי"ע הזהיר לא להיות שעה אחת בלי אשה.

לסיכום: אם האדם חושב להתגרש
רחמנא ליצלן, יתבונן בכל ה"ד
דברים הללו היטב היטב.

ויש עצה נפלאה שלא יבא לידי
גרושין חלילה על פי דברי תקוני
הזהר הקדוש דף א: זכאה איהו
מארי מתיבתא מארי מדרש מארי
תורה, דגם צפור מצאה בית בית
דנשמעין ביה פתגמי אורייתא,
דבאתר דאית תמן תורה דאיהו
עמודא דאמצעיתא, גם צפור מצאה
בית תמן, ובגין דא אוקמוה רבנן כל
בית שאין נשמעין בו דברי תורה
לסוף תחרב, ואלין דנשמעין דברי
תורה בהון אתקריאו ביצים אפרוחים
בנים, ביצים מארי מקרא, אפרוחים
מארי משנה, בנים מארי קבלה.

תרגום: אשרי הוא בעל הישיבה, בעל
המדרש, בעל התורה, שגם צפור
מצאה בית, בית שנשמעין בו דברי
תורה, שבמקום שיש שם תורה,
שהוא עמוד האמצעי - גם צפור
מצאה בית שם, ולכן פרשוה רבותינו,
כל בית שאין נשמעין בו דברי
תורה, לסוף תחרב, ואלו שנשמעין
בהם דברי תורה, נקראו ביצים,
אפרוחים, בנים. ביצים - בעלי
מקרא, אפרוחים - בעלי משנה, בנים
- בעלי קבלה.

מהלשון כל בית שאין נשמעין בו
דברי תורה, לסוף תחרב משמע שאם
נשמעין בו דברי תורה יהיה לו
קיום.

נתפכל להשם יתברך שזנכה לקיים
את מה שכלבדנו, וכדאי להתפכל דרך
תנזונים, כרש המבקש בפתחו, ובזוזת,
ושלא תראה עליו כמשא, וכלב זשכר
ונדכה:

רבונו של עולם, כתבת בתורתך
הקדושה, כל המגרש אשתו
ראשונה אפילו מוזון מוריד עליו
דמעות, ורק אתה לבד יודע את
גודל הניסיונות והמשולות
הזמורות היוצאות מהגרושין
רחמנא ליצלן, יהי רצון מלפניך,
שתנכני בכלל עמך ישראל, בנך
אהוביך הקדושים לתקן את
מידותי, ולהתמיד בתורתך
הקדושה בשמחה עצומה בכל
רגע פנוי מהתעסקות בצרכי הגוף,
ותעזרי לחזור בתשובה שלימה
מאהבה בכל יום ובכל רגע,
ותוכני לקבוע את האמונה
הקדושה בשלימות בליבי חזק
מאוד באמת תמיד, שכל מה
שנעשה איתי הוא אך ורק ממך,
ולטובתי הנצחית, מגודל אהבתך
העצומה כלפי, שאינה נתפסת
בשכל אנוש כלל, והיא יותר
גדולה ממה שהאדם אוהב את
עצמו, ושאיין שום דבר רע יורד

מלמעלה, ותזכני לעצוה ושפלות וזריזות, ותסייעני לשמוח ולאהוב מאוד את העמל בקיום המצוות ובתיקון המידות, ותעזור לי ולאשתי היקרה והאהובה לא להתיאש מן הגשואין האלו, ותעזרנו למחול ולסלוח בלב שלם על כל מה שציערנו אוזר את השני, ותעזרני להשמיע דברי תורה בביתי, ועל ידי זה לעולם לא גבוא לידי גירושין זולילה, ותשמור את דייני ישראל שלא יודרו בעשיית גיטין, וישתדלו מאוד מאוד בכל כוזם בהשכנת שלום בית, ותציל אותם מעשיית גיטין מעושין, וכל בנך אהוביך הקדושים יזכו לשלום בית אביתי, ולהשראת השכינה בביתם תמיד, מעתה ועד עולם.

פרק ל: סגולות.

א. להתחזק בכל יום בשמירת הלשון. כפי שכתב החפץ חיים: וזאת היא הסגולה הטובה ביותר מכל הסגולות שמחפשים אנשים להצלחה. (בספרו חובת השמירה אמצע פרק ו)

איך זוכים לשמירת הלשון?

העצה העקרית לזכות לזה היא על ידי שינון הלכות לשון הרע ורכילות בעיון היטב עד שיהיה בקי בהלכות.

אם זוכה גם להתייגע הרבה בהלכות אלו, אחרי זמן מה לא יהיה לו שום נסיונות בזה, כיון שהשם יתברך לוקח ממנו את היצר הרע לדבר לשון הרע, כלשון המדרש רבה: אם יגעך הרבה בדבריהם הקדוש ברוך הוא מסיר יצר הרע ממך. ע"כ. (פרשת נשא פרשה יד סוף אות יב, מובא בתחילת הספר הקדוש חפץ חיים בסוף ההקדמה)

ב. לפנות את קורי העכביש מהבית בערב שבת, לפני שעה חמישית, ועל כל פנים קודם חצות. (השל"ה הקדוש במסכת שבת דף ק"ל ע"ב דיבור המתחיל כתב ר"ח, הביא בשם הראשית חכמה בספרו תוצאות חיים בשם מורו הרמ"ק הקדוש, לפנות את קורי העכביש בערב שבת. וביאר השל"ה הקדוש, שהעכביש הם סוד הקליפות שרצונם למנוע שלום בית, שצריך לפנותם מהבית, שהוא סוד להעביר גילולים מן הארץ שהיא ארץ העליונה וכו' עכת"ד. (לא כתוב להרוג אלא לפנותם, וצריך עיון) מה שכתבנו לפני

שעה חמישית: מהכף החיים סימן רנ סעיף קטן י. ומה שכתבנו קודם חצות, הוא מחזון עובדיה שבת חלק א עמוד כא בשם כף החיים לרבי חיים פלאג'י סימן כז אות לד, בשם הגאון בעל יד אהרן)

ל בחודש

ג. ללמוד מסכת סוכה. (ספר המידות לרבי נחמן זי"ע פרק מריבה אות נז)

ד. לקרא פסוקי תהלים בפרק קי"ט אותיות ש-ל-ו-ם ה-ב-י-ת. (ספר סגולות ישראל לרבי שבתאי איש ליפשיץ, שנדפס בשנת תרס"ה מערכת ש' אות כו)

ה. לומר בכל יום מזמור קלט בתהילים. (שמענו מרבי יצחק רצאבי שליט"א)

ו. לחשוב משניות בכל יום. (שהוא תיקון גדול לקדושת האדם, ראה בספר לעבדך באמת מהדורת תשע"ה עמוד ע, על פי המגיד של מרן הבית יוסף זי"ע. ועיין בעמוד ע"ד בהערות אות ו מה שהביא מהמגיד פרשת בשלח ד"ה אור ליום שבת יא שבת. וכאשר מתקן את שורש נשמתו יצליח בכל עניני החיים, וראה עוד לעיל בפרק א)

ז. להתפלל על אחרים שיזכו לשלום בית. (הגמרא הקדושה בבא קמא דף צב ע"א א"ל רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמור רבנן (מניין הדבר הזה שאמרו חכמים) כל המבקש רחמים על חבירו, והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה וכו')

זתפלל להשם יתברך שגזירה לקיים את מה שכלמדינו, וכדאי להתפלל דרך תחנונים, פרש המבקש בפתחו, ובגזרת,

ושלא תראה עליו כמשה, וכלב גשר ודרכה:

רבונו של עולם, יהי רצון מקפציה, שתצילני בכלל עמך ישראל, בציה אלהיך הקדושים להתייגע הרבה בכל יום בקביעות, בהלכות לשון הרע ורכילות, ותצילני לחשוב משניות בכל יום כפי הצטרכותי לתיקון שמתני. ותעזרני לפנות את קורי העכביש בכל ערב שבת קודם שעה חמישית, ועל כל פנים קודם חצות, ותצילני להתפלל על כל ישראל שיזכו לשלום בית, ובזכות זה אזהל לשלום בית אבותי, ולהשראת השכינה בביתי תמיד, מעתה ועד עולם.

פרק לא: חזרה על הלימוד.

אחי אהובי היקר, ראה ללמוד לדעת לזכור ולקיים את כל העצות כולם היטב היטב, היות שיתכן שאפילו אם יחסר לך רק עצה אחת, אזי יחסר לך בהשראת השכינה בביתך, ואז ההפסד גדול הוא לך ולבני ביתך ולכלל ישראל.

הדבר ברור בלי שום ספק שכל מי שיזכה ללמוד בעיון את כל הפרקים האלו ויחזור עליהם הרבה פעמים, וגם יתפלל את התפילות פעמים רבות, אחרי תקופה מסוימת (כל מקרה לגופו) שלום ביתו יהיה חזק אמיתי ויציב מאוד, וירגיש טעם גן עדן ממש בביתו, ועל ידי זה יזכה לסייעתא דשמיא בכל מעשי ידיו, פרנסה טובה, וילדים מוצלחים. (מלבד מקרים יוצאים מהכלל)

ולכן כדאי לכל אחד ואחד, לקבוע זמן ללמוד את העצות, ולהתפלל את התפילות האלו בכל יום, בלב נשבר, ובעבור זה יזכה בעזרת השם יתברך לשלום בית תמיד.

סידרנו חלוקת הקונטרס ללימוד יומי כדי שכל מי שחפץ בחיים ושהשכינה תהיה שרויה בביתו בקביעות, יוכל לחזור עליו מידי חודש ודומה לזה מצינו בהלכות שחיטה. (עיי' בדרכי

משה יורה דעה סימן א, אות ה ד"ה מצאתי במהרי"ל)

גַּתְּפִלֵּל לְהֵשִׁים יִתְבָּרַךְ שְׁזֹכָה לְקִיִּים אֶת מֵה שְׁלֵמִידָנוּ, וְכֵדֵאִי לְהִתְפַּלֵּל דָּרָךְ תַּזְזוֹנוֹתִים, כָּרֵשׁ הַמִּבְקֶשׁ בְּפִתּוֹ, וּבְזֹזֹת, וְשֵׁלֵא תִרְאֶה עָלָיו כְּמִשְׁא, וּבְלֵב נְשִׁבֵר וְנִדְכָּה:

רְבוֹזוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְהִי רִצּוֹן מְקַפְּנִיק, שְׁתַּזְכְּנִי בְּכָל עֵמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּזִיק אֱהוֹבִיךָ הַקָּדוֹשִׁים לְלִמּוּד בְּעִיּוֹן אֶת כָּל הָעֲצוֹת לֹאֲכֹת לְשָׁלוֹם בֵּית, וְתִזְכְּנִי לְקָבוֹעַ זְמַן קָבוֹעַ מִיָּדֵי יוֹם לִזְזוֹר עֲלֵיהֶם, וְתַעֲזְרִנִּי לְלִמּוּד אוֹתָם הָרַבָּה פְּעָמִים, עַד שִׁיִּהְיוּ זִזְרוֹתִים עַל לִזְזוֹ לְבִי מִמֶּשׁ, וְתִזְכְּנִי לְהִתְפַּלֵּל בְּקָבִיעוֹת בְּכָל יוֹם וְיוֹם, בְּלֵב נְשִׁבֵר וְנִדְכָּה וּבְלִשׁוֹן תַּזְזוֹנוֹתִים לֹאֲכֹת לָהֶם, וּבִזְכוֹת זֶה אֲזַכֶּה לְשָׁלוֹם בֵּית אֲמִיתִי, וְלִהְיֶה שְׁלֵמִידָנוּ בְּבֵיתִי תָמִיד, מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

תָּם וְנִשְׁלָם

הַשְׁבָּח לֹא-לִי בִּזְרָא עוֹלָם.

כדאי לשמוע שיעורים מחזקים בקול הלשון במספר ישיר

073-371-82-54

גמרא: הקש 1. פרשת השבוע: 2. הלכה: 3. מוסר: 4. חובות הלבבות שער הבטחון עם תפילות: 5. ספר חפץ חיים: 6. מעל 150 סיפורי צדיקים מאוד מחזקים עם תפילות: 7. משניות מבוארות סנהדרין: 8. תפילות: 9. ביאורי תפילה: 10. שנים מקרא ואחד תרגום: 11. זהר הקדוש בגירסא: 12. משניות בגירסא בבא קמא בבא מציעא בבא בתרא נדרים: 13. זהר הקדוש עם פירוש: 14. ספר "זכו שכינה ביניהם" לגברים בלבד: 15. ספר תהלים: 16. עצות, סגולות, ותפילות, לפרנסה טובה: 17. ספר יהושע: 18. ילקוט יוסף: 19. גמרא מגילה: 20. הלכות לשון הרע: 21. שולחן ערוך משנה ברורה: 22. תיקון חצות המבואר: 23. תשעה באב: 24. שירים וניגונים: 25. הלכות סוכה: 26. מסכת סוכה: 27. הדף היומי: 28.

משנה ברורה חלק א: 29. הלכות והנהגות ליל הסדר: 30. ספר שופטים עם לקחים לחיים ותפילות: 31. מסילת ישרים המבואר עם תפילות: 32. ספר שמואל עם לקחים לחיים ותפילות: 33. פרקי אבות עם לקחים לחיים ותפילות: 34. ספר שיחות התחזקות עם תפילות: 35. ספר שמירת הלשון עם תפילות: 36. הלכות הנהגות וחיזוק לבנות ישראל: 37. ספר בגן השלום לגברים בלבד עם תפילות: 38. הספדים על מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל: 39. תיקון הכללי: 40. ברית תשמור (20 עצות ו20 תפילות לזכות לקדושה באמת): 41. משניות בגירסא מסכת כלים: 42. משניות בגירסא מסכת חולין: 43. חיזוק בשמירת העינים: 44. ספר משלי עם לקחים לחיים ותפילות: 45. עלון דרכי החיזוק למרן רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל: 46. הנהגות והספדים על מרן ראש הישיבה הרב שך זצ"ל: 47. רמב"ם הלכות עבדים: 48. מרן בעל האילת השחר: 49. ספר בת עין עם תפילות: 50. ספר

מזמור לאסף סוכה ביצה ראש השנה: 51. ספר ארך אפים המבואר עם תפילות: 52. משניות מבוארות מסכתות ברכות, פאה, דמאי, כלאים. כל שיעור כ6 משניות סגולה לישועות בלימוד יומי קבוע: 53. משניות מבוארות מסכתות שביעית, תרומות. כל שיעור כ6 משניות סגולה לישועות בלימוד יומי קבוע: 54. משניות מבוארות מסכתות מעשרות, מעשר שני. כל שיעור כ6 משניות סגולה לישועות בלימוד יומי קבוע: 55. משניות מבוארות מסכתות חלה, ערלה, ביכורים. כל שיעור כ6 משניות סגולה לישועות בלימוד וכו': 56.

משניות מבוארות מסכת שבת. כל שיעור כ6 משניות סגולה לישועות בלימוד יומי קבוע: 57. משניות מבוארות מסכת עירובין. כל שיעור כ6 משניות סגולה לישועות בלימוד יומי קבוע: 58. משניות מבוארות מסכתות פסחים שקלים. כל שיעור כ6 משניות סגולה לישועות בלימוד יומי קבוע: 59. משניות מבוארות מסכתות יומא סוכה כנ"ל (חסר הרבה): 60. העמוד היומי: 61. משניות יבמות כתובות כנ"ל: 62. עבדו את השם בשמחה. 63. רמח"ל: 64. משניות סדר נזיקין כנ"ל: 65. חנוך לנער – חינוך ילדים: 66. משניות סדר קדשים כנ"ל: 67. משניות סדר טהרות כנ"ל: 68. שאלות ותשובות סיכום מסכת עירובין. 69.

החיזוק היומי באמונה ובטחון.

שלוחה 70. משניות סדר זרעים כל שיעור 3 משניות 71. ספר הסר כעס מלבך. 72. **כדאי להיות מנוי לצינתוק בהקשה על סולמית** (יתכן שבעזרת השם יתברך יתוספו עוד שלוחות)

ניתן להעביר את השיעורים לנגן בעמדות קול הלשון ניתן לשמוע את השיעור בריתי תשמור גם בקול דעת תורה

077-26-191-55 בשלוחה 7

יהודי יקר!

זה לשון הגר"ח מוולוז'ין: האדם לא נברא אלא להועיל לאחרים בכל מה שיוכל

(הקדמה לספר נפש החיים)

ט ו ל ח ל ק ב ז י כ ו י ה ר ב י ם

**בתרומתך בהוראת קבע לארגון הקדוש בריתי תשמור
הנך נעשה שותף לכל הפעולות הברוכות של הארגון
שמביאות אושר וחיזוק והשראת השכינה
לרבבות יהודים בכל רחבי תבל**

ניתן לרכוש קונטרסים, וכן תפילות להצלת עם ישראל מפגעי הטכנולוגיה בהמלצת מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל ומרן האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א (בלשון הקודש, צרפתית אנגלית אידיש ספרדית איטלקית אמהרית רוסית פרסית גרמנית ובעזרת השם יתברך בקרוב בעוד שפות)

וכן ניתן לקבל עלונים נפלאים לחיזוק לגברים ולנשים בהמלצת מרן שר התורה הג"ר חיים קנייבסקי זצ"ל. **וכן עלון לפרשת שבוע מאוד מחזק.**

טלפן בין הסדרים: לארגון הקדוש בריתי תשמור 05484-67-992 (באין מענה בבקשה להשאיר הודעה בתא קולי. ונשתדל לחזור בהקדם. תזכו לכל הברכות שבתורה)

לכל אחינו בני ישראל, לפני כ11 שנים העיר ה' את רוחם של כמה אברכים יראי שמים מירושלים עיה"ק להקים ארגון חשוב הנקרא "בריתי תשמור" שמטרתו להביא חיזוק בעמל התורה, באמונה, ובענייני הקדושה והצניעות, וכיון שכל כוונתם לשם שמים, בסיעתא דשמיא הצליחו בזה מאוד לחזק מאות אלפים מישראל בעשרות מדינות בכל רחבי העולם, בהרבה שפות.

אחת מהפעילויות של הארגון היא לפרסם תפילה חשובה מאוד להנצל מפגעי הטכנולוגיה, וכידוע כמה גדולי ישראל מזהירים להשמר ולהתרחק מהמפגעים הללו בתכלית הריחוק, ואמרו שלא היו כלים משחיתים כאלו מיום בריאת העולם, ולדאבוננו רבים חללים הפילה, והרבה בתים נחרבו מחמת הטכנולוגיה שאינה כשרה באמת, וירדו לבאר שחת, והורים רבים שגידלו את ילדיהם לתורה ויראת שמים מבכים מרה על מצב צאצאיהם.

על כן הארגון הנ"ל מפרסם תפילה שנכתבה על ידי כמה תלמידי חכמים יראי ה', (ב10 שפות) ושמענו שבחסדי שמים התפילה פעלה הרבה מאוד ישועות ברוך ה'.

רבונו של עולם, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ, שְׁבָרַב הַפְּלִים הַטֶּכְנֹלֹגִיִּים הַנִּפְעָלִים בְּדוֹרֵנוּ, טְמוּנוֹת סִפְנוֹת זִרְאוֹת, וְרַבִּים וְזֻלָּתֵם הַפְּלִי. וְכַמֵּה אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטָף, וְעָרִים וְגַם וְעִירוֹת, שֶׁהָיוּ יְרֵאֵי שָׁמַיִם, יִרְדּוּ הָרְבִּי' מֵאֵד מִנוֹמֶת אֶלֶּי הַפְּלִים רִחוּמָא לְעָלָן. יְהִי רַצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁתַּעֲלֶמְנוּ בְּתוֹךְ שְׁאֵר בְּנֵיךָ אֱהוּבֶיךָ הַקְּדוּשִׁים, לְחֹזֶר בְּתַשׁוּבָה עֲלֵמָה מֵאֲהָבָה בְּמִתְרָה. רִחוּם עָלֵינוּ לְמַעַן שְׁמָךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, וְתַסִּיעַ לָנוּ וּלְכָל בְּנֵיךָ אֱהוּבֶיךָ הַקְּדוּשִׁים (וּבְפָרֹט לְפָלִיזוֹת בְּיָאֵבֶת פְּלוּזִיט), לְהַתְרַחֵק בְּתַכְלִית הָרְחוּק, מִכָּל הַפְּלִים שֶׁאֵינָם פְּשָׁרִים בְּאַמֶּת. וְתַשְׁפִּיעַ כָּל טוֹב (בְּיוֹם זֹחַל יוֹסִיף: וּפְרָגְסָה טוֹבָה) לְכָל בְּנֵיךָ אֱהוּבֶיךָ הַקְּדוּשִׁים (וּבְפָרֹט לְפָלִיזוֹת בְּיָאֵבֶת פְּלוּזִיט) אֶף וְרַק בְּאוֹפְנִים הַמִּתְרַחֵק לְכַתְּנוֹתָהּ, בְּכָל מִכְשָׁלוֹת וּבְכָל גְּסִיזוֹת, וּבְכָל בִּיטוּל תּוֹרָה כָּלֵל. יְהִי רַצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁתַּעֲבִיר אֶת רוּחַ הַטְּמָאָה מִן הָאָרֶץ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, וְתַמְנוּהָ אֶת זֶכֶר עֲמָלֶךָ בְּמִתְרָה בְּיָמֵינוּ. וּבְזִכְרוֹת זֶה זִנְיָה לְהַשְׁרָאָה הַשְׁכִּינָה בְּיִשְׂרָאֵל, וּלְהַתְנַחֲלוֹת מְשִׁיחַ צִדְקָנוּ, וּלְבָנֵינוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּלְאֵלֵהָ הַשְׁלָמָה, בְּרוּחָם

וּבְחֻסְדֵּי אֱלֹהִים וּבְחֻסְדֵּי אֱלֹהִים וּבְחֻסְדֵּי אֱלֹהִים, בְּמִתְרָה בְּיָמֵינוּ, וְכֵן יְהִי רַצּוֹן וְנֶאֱמַר אֱ-מֶ-י.

והיות שהמצב מצריך רחמי שמים מרובים, ראוי ומומלץ מאוד לכל אחד ואחד, ובפרט לתלמידים בתלמודי התורה, ובבתי הספר והסמינרים לבנות, וכן בישיבות הקדושות, ובכוללים, להוסיף תפילה זו בכל יום בקביעות, בכל תפילת שמונה עשרה לפני יהוה לרצון השני, וכן בפתיחת ההיכל, והנשים הצדקניות יוסיפו להתפלל גם בהזלקת נרות שבת, ובעזרת ה' התפילה תועיל ותגן על כלל ישראל להנצל מהכלים המשחיתים האלו. (ושמענו שרבים הדביקו את התפילה הזאת בסידורם, אשריהם, ואשרי חלקם)

והיות שהארגון הנ"ל למעלה מ11 שנים משתדל לזכות את הרבים בכל מיני דרכים, כגון חלוקת עלון המבאר איך זוכים להרגיש עריבות ומתיקות התורה (עם תפילה) וכן יותר מ2 מליון תפילות לחיזוק לגברים, תפילות מיוחדות לנשים ולבנות בהמלצת מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, דיסק המבאר ע"פ חז"ל הקדושים איך זוכים לקדושה באמת, (שמרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל עבר על קיצור הדברים ואמר לפרסמם) סגולת רבי חיים מולוז'ין עם תפילה, הדפסת אלפי ספרים וקונטרסים על התנ"ך ועל הש"ס עם לקחים לחיים ותפילות נפלאות, קונטרסים וספרים לזכות להשראת השכינה בבית, (לגברים בלבד, בהמלצת מרן רבי יהושע איכנשטיין שליט"א) עלון לפרשיות השבוע על פי שיטת הרמב"ן "מזמור לאסף", ובשיחות חיזוק בכל רחבי הארץ, וכיון שהדבר עולה ממון רב מאוד, על כן הננו באים בקריאה של חיבה לכל אחינו בני ישראל בואו לעזרת ד' בגיבורים לתמוד בקביעות בתמיכות הגונות למען המפעל הקדוש הזה, העוסק בהצלת נפשות ממש, ולסייע להם בכל מיני סיוע, ובפרט בחלוקת התפילות בכל מקום ומקום, ובזכות זה תזכו לברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, פרנסה טובה, בנים ובנות צדיקים, קדושים וטהורים, עוסקים בתורה בשמחה כל ימי חייהם לשם שמים, ותזכו לרוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציתכם כל ימי חייכם.

ובזכות החיזוק בעמל התורה הקדושה, ובגדרי הקדושה והצניעות, נזכה בקרוב לגאולה השלימה ברחמים ובחסדים גמורים פשוטים ומגולים במהרה בימינו. בברכת התורה.

ראובן אלבז נפתלי נוסבוים

מהי העצה הטובה ביותר

להנצל מפגעי הזמן?

הדבר פשוט שפגעי הטכנולוגיה הם העבודה זרה של ימינו. ומרן הרב אלישיב זצ"ל אמר שמיום בריאת העולם לא היה כמו המכשול הזה ע"כ. וראוי לכל מי שיראת השם בוערת בליבו להרבות בתפילה בלב נשבר ונדכה על עצמו, על משפחתו, ועל כלל ישראל, שינצלו מהנסיון הזה.

והיות שרבים הם המבקשים עצה טובה איך להנצל ואיך להציל את זרעם אחריהם מהכלי משחית הזה, ויש שכבר התייאשו מהעניין כאילו שחלילה אין תקוה טובה להם או לבני ביתם, על כן נעתיק את התפילה שנכתבה על ידי כמה אברכים שליט"א בהמלצת גדולי ישראל להנצל מפגעי הטכנולוגיה.

(מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל ראה את התפילה ובירך את פירסומה. מרן ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל עבר על התפילה מילה מילה מתחילה ועד סוף, ובירך שיהיה סיעתא דשמיא בפרסומה. מרן ראש הישיבה רבי משה צדקה שליט"א בתאריך ה'אדר תש"פ לקח בעצמו 5 תפילות (בגודל כרטיס ביקור) לחלק, והורה לתת לכל אחד מהאברכים בכולל 5 יחידות לחלק.

והאדמו"ר רבי דוד חי אבוחצירא שליט"א הורה לבחור מביתר עילית לחלק את התפילה, ובהזדמנות אחרת אמר שהוא מברך את כל מי שמפרסם את התפילה. ע"כ.

בכ"ז מרחשון תשפ"ה שמעתי ממשגיח בישיבה בירושלים (בנוה יעקב) שלפני כ-5 שנים מרן רבי משה צדקה שליט"א נתן לו את התפילה ואמר לו שיתפלל עם הבחורים את התפילה בכל יום בבוקר.

סיפר בחור משיבת אור החיים בירושלים (ש. א.) שביום חמישי כט שבט ער"ח אדר א' תשפ"ד בשעה 11 בבוקר בערך הגיע לרבי דוד שליט"א בנהריה, והגבאי נתן לו (ולעוד אנשים) את התפילה הזאת בנוכחות רבי דוד שליט"א. ניתן להשיג בטל: 0548467-992

רְבוֹנוֹ נֶשֶׁל עוֹלָם, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לְפָנֶיךָ, שֶׁבָרַב הַכִּלִּים
הַטְּכְּנוֹלוֹגִיִּים הַמְּפֹעֲזִים בְּדוֹרֵנוּ,
טְמוּנוֹת סִפְנוֹת זֹרָאוֹת, וְרַבִּים
זִכְלִים הַפִּיכֹו. וְכַמּוֹה אֲנָשִׁים
זָשִׁים וְטָף, זָעָרִים וְגַם זָעָרוֹת,
שֶׁהֵיוּ יִרְאֵי שָׁמַיִם, יִרְדּוּ הָרִבָּה
בְּמַאֵד בִּיזְזוּמָת אֶלֶּל הַכִּלִּים
רְזֻמָּא לְצֶלָן. יְהִי רָצוֹן

מִלְפָּנֶיהָ, שֶׁתַּעֲזְרֶם בְּתוֹךְ שְׂאֵר
בָּנֶיהָ אֱהוּבֶיהָ הַקְּדוּשִׁים, לַחֲזוֹר
בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה מֵאֲהָבָה
בְּמִהְרָה. רוּחַם עָלֵינוּ לְמַעַן
שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוּשָׁה, וְתַסִּיעַ
לָנוּ וּלְכָל בָּנֶיהָ אֱהוּבֶיהָ
הַקְּדוּשִׁים (וּבְפֶרֶט לְפָלִיטוֹת בְּיָדֶיךָ
פְּלוּגִיט), לְהַתְרוֹזֵק בְּתַכְלִית
הַרְזוּקָה, מִכָּל הַכִּלִּים שְׁאֵינָם
כְּשָׂרִים בְּאַמֶּת. וְתַשְׁפִּיעַ כָּל
טוֹב (בְּיוֹם זֶה וְזוֹל יוֹסִיף: וּפְרָגְסָה טוֹבָה)
לְכָל בָּנֶיהָ אֱהוּבֶיהָ הַקְּדוּשִׁים
(וּבְפֶרֶט לְפָלִיטוֹת בְּיָדֶיךָ פְּלוּגִיט) אֶף וְרַק
בְּאֻפְנֵי הַמִּתְרִים לְכַתְּוֹזָה,
בְּכִי מִכְשׁוֹלוֹת וּבְכִי גְסִיוֹנוֹת,
וּבְכִי בִיטוֹל תּוֹרָה כָּלָל. וְיִהְיֶה
רְצוֹן מִלְפָּנֶיהָ, שֶׁתַּעֲבִיר אֶת
רוּחַ הַטָּמְאָה מִן הָאָרֶץ, מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם, וְתִמְוָה אֶת יָכָר
עֲמִלְּךָ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ, וּבְזָכוֹת
זֶה גִּזְכָּה לְהַשְׁרֵאת הַשְׁכִּינָה
בְּיִשְׂרָאֵל, וּלְהַתְגַּלּוֹת מִשְׁיָחוֹ
צְדִיקָנוּ, וּלְבָנֵינוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
וּלְאַלְפָה הַשְׁלֵמָה, בְּרוּחֵי
וּבְזָכוֹתֵיהֶם גְּמוּרִים פְּשׁוּטִים

וּבְזָכוֹתֵיהֶם, בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ, וְכֵן יִהְיֶה
רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.
והגאונים רבי משה צדקה, רבי
ראובן אלבז, ורבי אהרון זכאי
שליט"א חתמו על מכתב (בתאריך
א' אב תשפ"ג) וזה לשוננו: והיות
שהמצב מצריך רחמי שמים מרובים,
ראוי ומומלץ מאוד לכל אחד
ואחד, ובפרט לתלמידים
בתלמודי התורה, ובבתי
הספר והסמינרים לבנות, וכן
בישיבות הקדושות,
ובכוללים, להוסיף תפילה זו
בקביעות בסוף תפילת שמונה
עשרה לפני יהיו לרצון השני,
ובעזרת ה' התפילה תועיל ותגן על
כלל ישראל להנצל מהכלים
המשחיתים האלו. (ושמענו שרבים
הדביקו את התפילה הזאת בסידורם,
אשריהם) ע"כ לשון המכתב.
ושמענו שהרבה ישועות נעשו בכח
התפילה הזו:
ונציין חלקם:

- א. בשנת תש"פ הגיע יהודי (שחזונו
מוכיחה עליו שהוא זוכה לשמור מצוות רק
באופן חלקי) להילולת שמעון הצדיק,
והתפלל את התפילה רק פעם אחת, ומיד
שבר את הטלפון שלו. (ראינו את השברים
בתוך שקית)
- ב. אברך מישיבת מיר סיפר שיהודי ירא
שמים ניסה לשכנע משפחה שהכניסו את
פגעי הטכנולוגיה לביתם להוציא את
המפגע, ולא עלתה בידו, ואחרי שהתפלל

את התפילה עליהם רק פעם אחת, באותו היום הוציאו אותו, ברוך השם.

ג. במוצאי שבת קודש שאחרי הלילת רשב"י בשנות תשע"ט סיפר בחור ישיבה י. ר. (בחצר הציון הקדוש) שלאחות שלו היה טלפון לא כשר, והאמא התפללה במשך 40 ימים רצופים את התפילה, (עם אמירת נשמת כל חי) בלי שום נסיון לשכנע או להתווכח, (שבדרך כלל הדבר אינו מועיל אלא רק מזיק) וביום ה-40 הילדה לקחה אבן ושברה את הטלפון.

ד. בתחילת חודש ניסן תשע"ו סיפר בחור שהיה באומן, שהוא ועוד ג' בחורים התפללו את התפילה פעם אחת על ציון רבי נחמן מברסלב זי"ע בשעה 2 בלילה, (בערך) ותוך חצי שעה שברו 4 טלפונים.

ה. משפחה מנוה יעקב סיפרו שאביהם (יהודי דתי) הכניס את פגעי המכנולוגיה לבית, ולא הועילו שום דיבורים ושכנועים, ואחרי שהתפללו עליו את התפילה הזאת חודשיים ברציפות, האבא מעצמו הוציא את המפגעים מהבית, ברוך השם.

ו. יהודי בשם בנימין מארגנטינה טילפן, וסיפר שבני ביתו התפללו את התפילה פעם אחת על יהודי מסויים, ובאותו היום הטלפון התקלקל לגמרי.

ז. בחודש אדר תשפ"ג (כנראה) טילפן בחור מישיבה בירושלים ואמר שרוצה לחלק בישיבה 20 תפילות, שאלתי אותו מדוע? וסיפר שהיה בישיבה בחור שקנה טלפון לא כשר רחמנא ליצלן, וכמה דיברו איתו וניסו לשכנע לא עזר כלום, אטם אוזנו משמוע, והנה התפילה הזאת התגלגלה והגיע אליו בהשגחה פרטית, וברגע שהוא רק ראה את התפילה מיד שבר את הטלפון.

ח. בתחילת חודש ניסן תשפ"ג היה בחור בציון שמעון הצדיק ברחבה בחוץ, נגשו

אליו כדי לתת לו את התפילה, ואמר: אני מכיר אותה כבר, לקח והכניס לכיס, אחרי כמה דקות נכנס לציון ואמר בקול רם: רבותי אתם רואים את הטלפון הזה? תוך 30 שניות אני שובר אותו, ושוב חזר על המשפט הזה עוד פעם, וכולם הסתקרו לראות האם באמת כוונתו רצינית, והנה למראה עיני כל הנוכחים זרק בחזקה את הטלפון והרים שוב וזרק והרים וזרק 4 פעמים, כל זה ראינו בעינו.

ט. בט"ז כסליו תשפ"ד סיפר יהודי מקרית ספר בשם דוד שהתפלל על בחור מסויים והבחור שבר את הטלפון.

י. בחנוכה תשפ"ד סיפר בחור מירושלים (מנוה יעקב) שלפני כמה שנים היה בהילולת הבבא סאלי והביאו לו את התפילה והתפלל שלוש פעמים אחר כך הוא חשב על העניין ובסוף שבר את הטלפון.

יא. שבת קודש פרשת מקץ תשפ"ד יהודי מהדרום היה בשבת בביתר עילית ושאל וכי יש באפשרותי לשבור את הפלאפון? אמרו לו רק תתפלל את התפילה, והסכים, והתפלל כמה פעמים, ובמוצאי שבת הראה בידו טלפון כשר ואמר החלטתי לנסות מעכשיו להיות רק עם פלאפון כשר, ואחרי ארבעה ימים אמר שעם פלאפון כשר החיים הרבה יותר טובים.

יב. סיפר אברך חשוב משכונת בית ישראל (נ. ס.) שבסביבות י' אדר א תשפ"ד היה בבית הכנסת מוסיף בירושלים בשעה 12 בצהריים, וראה איך יהודי שמחזיק טלפון לא כשר התפלל אות התפילה הזאת 4 או 5 פעמים ועיניו זלגו דמעות רבות וכשסיים זרק את הטלפון על הריצפה ושבר אותו,

אחר כך הרים שולחן ועם הרגל שלו הכהו חזק עד שעברו לחלוטין.

יג. בחודש כסליו תשפ"ה סיפר יהודי שומר מצוות מירושלים שבזכות שרואה את חלוקת התפילה, החליף מטלפון כשר.

יד. בחנוכה תשפ"ה אחרי הכנס סיומי הזהר הקדוש בירושלים יהודי מביתר עילית סיפר שהתפלל את התפילה תקופה ונכנס בו רוח טהרה והחליף את המטלפון.

טו. ביום רביעי יט אדר תשפ"ה בשכונת נוה יעקב אחרי תפילת ערבית אמר אחד המתפללים אני רוצה לשבור את הפלאפון כבר 3 שנים ולא מצליח, הראו לו את התפילה, ואת הנוסח "אשריך שעברת את האייפון בזכותך תבא הגאולה" התבונן בסיסמא והתפלל את התפילה רק פעם אחת, ומיד ביקש מהגבאי של בית הכנסת (ד. כ) פטיש, ושבר את הפלאפון. (שמעתי מפי ג' עדים)

טז. ביום רביעי ד ניסן תשפ"ה סיפר יהודי צעיר שלפני כשלוש וחצי שנים בתחילת חודש חשון קיבל את התפילה, והתפלל

אותה בכל בוקר במשך כחודשיים, ואחר כך החליף מטלפון כשר.

ועוד רבים הם הסיפורי ישועות ברוך השם, מצוה לפרסמם כדי לגרום חיזוק בתפילה וקידוש השם.

והיות שרבים הם האנשים שהיו יראי שמים ועסקו בתורה נעשו רשעים גדולים על ידי הכלים האלו, כל מי שיזכה להתפלל עליהם יקיים בזה מצוה, כמו שכתוב בזהר הקדוש בראשית פרשת וירא (דף קה ע"ב) וזה לשונו: אָמַר רַבִּי מִצְוָה לֹא לְאַדָּם לְהִתְפַּלֵּל עַל הָרָשָׁעִים כְּדִי שְׂיִחָזְרוּ לְמוֹטָב וְלֹא יִכָּנסוּ לְגִיהֶנֶם. דְּכַתִּיב, (תהלים לה) וְאֲנִי בְּחִלּוֹתֶם לְבוֹשֵׁי שֶׁקֶר וְגו'.

לבקשת גדולי הדור שליט"א לפרסם את התפילה בכל מקום ראוי לכל אחד לקחת חלק בהצלת עם ישראל, ניתן להשיג בטלפון: 054-84-67-992 תזכו למצוות.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵךְ וְרַק לְשֵׁם שָׁמַיִם. לְמִיפְרָק קוּב"ה וְשְׂכִינְתָּיה וְיִשְׂרָאֵל מִגּוֹ גְלוּתָא. (עיין בזהר הקדוש פרשת כי תצא דף רפ"א ע"א) **בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.** (לשון תפילת רבי חיים ויטאל) **לְתַקּוּן הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, וּלְתַקּוּן כָּל יִשְׂרָאֵל עִם הַשֵּׁם.** (לשון הרמח"ל) **וְלַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ גָּדוֹל לְהַבְרָא יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה.** (לשון היסוד ושורש העבודה)

שיחת חיזוק והתעוררות עם תפילה איך זוכים להרגיש מתיקות ועריבות התורה?

נאמרה בישיבת קול יעקב בנתיבות (בליל י' שבט) ובישיבת ראשית חכמה בירושלים (בליל שבת קודש תצוה) התשפ"ג

מעט עם קונו יתברך שמו בטהרת הלב, ביראת ה', ולהטהר מעונותיו בהרהורי תשובה" כלומר להתחזק בטהרת המידות, ביראת שמים, ולקיים מצות עשה של תשובה)

י. ישתדל ויתאמץ להבין היטב כל מה שלומד. ואם אינו מבין יבכה לכפר חטאתיו. (מין החיד"א בספרו ראש דוד לפרשת פנחס ד"ה ומעתה, בשם האר"י הקדוש. כאשר מצטערים באמת, בוכים) וישאל שוב ושוב, ולא יתבייש. (משנה אבות פ"ב מ"ה וְלֹא הַפִּיטָן לְמַד) ולא יעזוב את העניין עד שיבין הכל לאמיתה של תורה. (מין הגר"ש אלישיב זצ"ל)

י. ילמד ברציפות, ויתעקש מאוד מאוד לא לדבר ולא להקשיב לדברים בטלים כלל וכלל. (אבות ג' ז' הַמְהִלָּךְ בְּדֶרֶךְ וְשׁוֹנֶה וּמִפְסִיק וְכו' ובפרט בבית כנסת, עיין שו"ע או"ח קנ"א ס"א)

י. ילמד בחשק גדול נמרץ, בהתלהבות עצום, ובשמחה שאין לה קץ מלב ומנפש, (ראה לשון האריז"ל בהקדמת שער המצוות) **יותר ויותר ממוצא שלל רב.** (כלשון הפלא יועץ ערך שמחה)

ואם חסר לו חשק, ישתדל לקיים שמונת עצות אלו:

א. ילמד ספרי מוסר. ואז יבין וישיב אל ליבו את חובתו בעולמו. והלימוד יהיה בשימת לב לח' דברים: א. בקביעות חזקה מידי יום. (כפסק המשנה ברורה בסימן א סק"יב) ב. בספר שמעניין אותו. (מין הגר"ג אדלשטיין זצ"ל) ג. לימוד קטע בעיון גדול ואמיתי, ואחר כך יחזור עליו בקול ובניגון דוקא, תמיד במגמה להכנס יותר ויותר להבנת העניין. (בעיון גדול ואמיתי: כדברי המסילת ישרים בהקדמה, וההמשך מהספר עלי שור ח"ב עמוד קע"ה אות ז) ד. בהתפעלות. (רבי ישראל מסלנט בספר שערי אור, ס"ט ס"ב) ה. בכוונה טהורה לשם שמים. (משום כאשר ציוני השם אלוקי, ראה רש"י תענית ז. ד"ה לשמה. ועיין בנפש החיים שער ד פרק ג) ו. על מנת לקיים. (עיין אגרת הגר"א) ז. בכל דבר שלומד יחשוב שהדברים מכוונים אליו ולא יחשוב על אחרים. ח. אחרי כל קטע שלמד יתפלל מקירות ליבו בלב נשבר באמת שיזכה לקיימו.

ב. יזכור דברי מין הסטייפלער: אם אין חשק לאכול מצה בליל הסדר אז לא אוכלים? **השם יתברך ציוה לאכול,** אז גם כשאין חשק אוכלים. עכת"ד. והוא הדין בעמל התורה. ג. ידמין כאילו כופים אותו ללמוד בעל כורחו. (ספר בן פורת יוסף פרשת וישב ד"ה פן ב' ע"פ סוד) וידע שאחרי זמן מה שלומד, בעזרת השם החשק יבא. ד. ילמד ויבין את חשיבות לימוד התורה, וכן ילמד מעשיות

עיקר העיקרים בחיי היהודי הוא לעמול בתורה הקדושה בכל יום, בכל כוחו, וכדברי הגמרא הקדושה בסנהדרין (דף צ"ט): "אמר רבי אלעזר כל אדם לעמל נברא וכו' לא ימוש ספר התורה הזה מפיו, הוי אומר לעמל תורה נברא". (פירוש: ללמוד תמיד גם כשיש קושי)

מספרים על גדולי ישראל שזכו להיות שקועים בלימוד באופן כזה שקשה לנו להבין איך זכו לזה, כגון על מרן הרב עובדיה זצ"ל שגם כאשר היה לו חוס 42 מעלות למד בהתמדה כרגיל, ומרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל שגם בעת השינה היה לומד ממש כמו בזמן שהיה ער.

בעזרת השם יתברך נראה שהביאור הוא, שכיון שזכו להרגיש את המתיקות שבתורה, היו להוטים אחריה, וכדברי האור החיים הקדוש (דברים כו, י, ד"ה ושמחת בכל הטוב) "שאם היו פני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם" עכ"ל. זאת אומרת יהודי שזוכה להרגיש את המתיקות והערבות שבתורה, גם אם יתנו לו עולם מלא בכסף וזהב, לא יחשב בעיניו לכלום.

השאלה, איך זוכים להרגיש

את מתיקות וערבות טוב התורה?

בעזרת השם יתברך נכתוב שבעה דברים:

א. יזהר לקיים מצות עשה של תשובה קודם התחלת הלימוד. אם האדם אינו מבין טוב את הלימוד, אינו מרגיש את המתיקות, ואחת הסיבות שאינו מבין היא: מחמת העבירות שלו, וכדברי הגמרא הקדושה ביומא (לט ע"א) תנא דבי רבי ישמעאל עבירה מטמטמת לבו של אדם. (ופרש"י אוטמת וסותמת מכל חכמה. וכן משמע בתיקוני הזהר הקדוש דף י"א ע"ב ד"ה: ויגנוגא דאלין קליפין: וזה לשונו: "ויגנוגא דאלין קליפין, אינון קושטין דחפזין על הלכה. תרגום: וכמו שהקלפות הללו הם קשיות שמכסות על הלכה" משמע שהקליפות שנבראו מהעבירות מונעות את הבנת הלימוד) ועל ידי שיעשה תשובה יזכה להבין ולהרגיש את המתיקות.

(ועל פי דברי השערי תשובה שער א סעיף יט שלושת עיקרי התשובה הם: א. להתחרט על מעשיו הרעים. ב. להתוודות. (ונכלל בזה ג' פרטים: א. עם החלטה אמיתית לא לחזור למעשים אלו. (עיין תענית טז. אדם שיש בידו וכו' ובספר חרדים מצות התשובה פ"ב) ב. בדמעות. (מין החיד"א בספרו ציפורן שמיר ס"ט אות קכ"ט) (כאשר כואב לאדם באמת, הוא בוכה) ג. רק בימות החול. (עיין משנה ברורה רפ"ח סוף סקכ"ב) ג. לעזוב את החטאים (בשוגג) העוונות (במזיד) והפשעים (בכוונה למרוד חלילה) ובמעלת בעל תשובה אמיתי עיין בזהר הקדוש חיי שרה סוף דף קכט ע"א ד"ה זפאין אינון. וכתוב בנפש החיים (שער ד פרק ז) שלפני התחלת הלימוד "להתחשב

על גדולי ישראל כמה מסרו נפשם על עמל התורה. ה. ידע ויזכור **שכפי הקושי והצער כך השכר**, כדברי המשנה הקדושה באבות (פ"ה מכ"ג) **בן** הוא האומר לפנים צערא אגרא. ו. יתחזק **בשמירת העיניים, ובכשרות המאכלים**. (כתבו התוספות בראש השנה דף יז ע"א ד"ה אמר רב, **שעבירה** פירושו עריות, ולפי זה מה דאיתא ביומא לט ע"א **עבירה מטמטמת** לבו של אדם, פירושו בעריות. ועיין בספר וטהר לבנו לרבי דב יפה זצ"ל עמוד 7 ד"ה עוה"ב. ובענין מאכלות אסורות כתוב בויקרא בסוף פרשת שמעני פי"א פמ"ג **ונטמתם** בם). ז. יזהר מאוד **לא לדבר לשון הרע**. (על פי שיחות הר"ן סימן צא ח. **ילמד זהר הקדוש**. (על פי שיחות הר"ן סימן קח)

ואיך יזכה ללמוד בשמחה? על ידי שיתבונן בשתי דברים אלו: **במה זכיתי ואיך זכיתי?** להיות יהודי וללמוד תורה, מתוך מיליארדי גויים ולהבדיל מליוני יהודים שלא זכו!!

ה. ישנה תלמודו לפחות ד' פעמים. (בגמרא הקדושה ערובין נד: מכאן אמר רבי אליעזר חייב אדם לשנות לתלמידו ארבעה פעמים) ועל ידי זה הסוגיא תתבהר יותר, ויזכה להרגיש את טעם התורה יותר ויותר. (כדאיתא בערובין שם אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם)

ו. יכתוב סיכום מסודר של הלימוד. לפעמים הסוגיא לא מספיק מחוורת לו, ולכן אינו מרגיש את המתיקות שבה, וכאשר יבין טוב את הלימוד, וישנה ד' פעמים, ויכתוב סיכום ברור, הכל יהיה מסודר במוחו, ובודאי ירגיש את המתיקות. (כתב המהרש"א בבבא בתרא י: ד"ה שהיו: כי עיקר הלימוד ושנעשה בו רושם, הוא הלימוד הבא מכתבת יד וכו')

ז. יתפלל להשם יתברך דרך תחנונים פעני המבקש בפתח, ובנחת (שולחן ערוך אורח חיים סימן צח סעיף ג) **מקירות ליבו באמת** (ברכות י: **בלב נשבר ונדכה** (תהלים נא יט) **ובדמעות** (ברכות לב: שערי דמעה לא ננעלו) שיזכה לעמוד בתורה, להבין את התורה, ולהרגיש את מתיקות וערבות טוב התורה. וזה נחלק לב' חלקים:

א. כאשר השם יתברך מזכה אותו להתפלל את התפילות שתיקנו חז"ל הקדושים **בעשרה מקומות אלו**: א. שתרגילני בתורתך. ב. והערב נא השם אלוקינו את דברי תורתך בפנינו. ג. והאר עינינו בתורתך. (הנצי"ב מוולוז'ין לא מסר שיעור ביום שלא עלה בידו לכוון כראוי פנהאר עינינו בתורתך) ד. חנני מאתך חכמה בינה ודעת / דעה בינה והשכל. ה. השיבנו אבינו לתורתך. ו. פתח לפי בתורתך. ז. הוא יפתח לבנו בתורתו. ח. ותן חלקנו בתורתך. ט. נשים בחקיד ונשמח ונעלה וכו'. י. שים חלקנו בתורתך.

ב. מה שהשם יתברך מזכה אותו לדבר עמו "בדבר העבד אל רבו ובן אל אביו". (כלשון הביאור הלכה סימן תקע"א ד"ה תלמיד חכם, בשם האר"י הקדוש)

בעזרת השם יתברך על ידי כל זה יזכה ללמוד בחשק גדול נמרץ, בהתלהבות עצום, ובשמחה שאין לה קץ מלב ומנפש. (כלשון האר"י הקדוש בהקדמה לשער המצוות שכך צריך לקיים את המצוות)

יזהר לא לקבל על עצמו ללמוד יותר מכוחו, וכן משמע בקהלת (פ"ט פ"י) **כל אשר תמצא ידך לעשות בלחץ עשה**, שזה מכביד על הנפש, וגרם לכמה יהודים לעזוב את הלימוד, השם ישמור. (ויש מצוה להשמר מהסכנה, עיין ברכות לב: והלא כתוב בתורתכם רק השמר וכו' וכתוב ונשמרתם מאד לנפשותיכם, ע"כ. ועיין במשנה ברורה סימן קנה, סעיף קטן י"א. ועל כן צריך להזהר לאכול ולשתות ולישון וכו' כפי צורך הגוף)

ח. יתפלל להשם יתברך ששוכה לקיים את מה שכתבנו, ויבא לידי התפלל דרך תחנונים, כרש המבקש בפתח, ובנחת, ושלא תראה עליו כמשא, ובלב לשפר ונדבה:

רבנו של עולם, יהי רצון מלפניך, שתתפני בכלל עמך ישראל, בנך אהוביך הקדושים, (ובכללם את פלוגי בן פלוגית) לדעת, לזכור, ולהשיב אל לב, שעיקר העיקרים בחיי היהודי הוא לעמוד בתורה הקדושה בכל יום, בכל כוחו, ויהי רצון מלפניך, שתעזרני לקיים מצות עשה של התשובה קודם הלימוד, להתזכר באמת על מעשי הרעים, ולהתוודות בדמעות, רק בימות הזוהל, עם הזלטה אמיתית לא לחזור למעשים אלו, ולעזוב את זמא, עוונותי, ופעלי, ותזכני להתאמץ מאוד להבין היטב כל מה שאני זוכה ללמוד, ואם איני מבין תעזרני לבכות לכפר על זמא, ותעזרני לשאול שוב ושוב, ולא אתבייש, ולא אעזוב את העניין עד שאזכה להבין את הכל לאמיתתה של תורה, ותזכני ללמוד ברציפות, ולהתעקש מאוד מאוד לא לדבר ולא להקשיב לדברים בטלים כלל וכלל, ותעזרני ללמוד ולהבין גודל זשיבות לימוד התורה, ותזכני לדעת מעשיות על גדולי ישראל כמה מסרו נפשם על עמל התורה, ותזכני להתחזק בשמירת העיניים, ובכשרות המאכלים, ותעזרני לקיים פסק המשנה ברורה ללמוד ספרי מוסר בכל יום, בקביעות, בהתפעלות, בספרים שמעניינים אותי, בכוונה טהורה לשם שמים משום כאשר צויתני, לימוד קטע בעיון גדול ואמיתי, ואזור כך תזכני לחזור עליו בקול ובניגון דוקא, תמיד במגמה להכנס יותר ויותר להבנת העניין, מתוך מושבה שהדברים מכוונים אלי, ולא אוזשוב

ניתן להשיג את השיחה וכן תפילה זו בפני עצמה, וכן את התפילה להנצל מפגעי הטכנולוגיה בהמלצת כל גדולי הדור שליט"א ועוד כאלפיים שלוש מאות סוגי תפילות בטל: 05484-67-992 נא להשאיר הודעה ברורה בתא הקולי. תזכו למצוות.

לזכות: אדל בת גיטל טובה לשמירה עליונה ברוחניות שתגדל בצניעות ויראת שמים טהורה.

עַל אֲזָרוֹתַי, וְעַל מִנֵּי לְבָשִׁי, וְאֲזָרוֹתַי כֹּל קָטַע שְׂאֵכָה לְלִמּוּד תַּעֲזָרְנִי לְהִתְפַּלֵּל שְׂאֵכָה לְבָשִׁי, וְעַל יְדֵי כֹל זֶה אֲכֹכָה לְלִמּוּד בּוֹשֶׁק גָּדוֹל זָמֵרִן בְּהִתְלַבֵּוֹת עֲצוֹם, וְתִזְכְּנִי לְהִתְבּוֹןָּ בְּמֵה זְכִיתִי, וּבִזְכוּת זֶה אֲכֹכָה לְלִמּוּד בְּשִׁמּוּזָה עֲצוֹמָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִמוֹצֵא שְׁלָל רֵב, וּבְשִׁמּוּזָה גָּדוֹלָה שְׁאִין לֹא קֵץ מִלֵּב וּמִנְפֶּשֶׁ, וְתַעֲזָרְנִי לְשִׁנּוֹת אֶת הַלִּימוּד לְפִזּוֹת ד' פְּעָמִים, וְעַל יְדֵי זֶה הַסּוּגִיָּה תִתְבַּהֵר יוֹתֵר, וְאֲכֹכָה לְהַרְגִּישׁ אֶת טַעַם הַתּוֹרָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְתִזְכְּנִי לְכַתּוֹב סִיכּוּם מִסּוּדָר שֶׁל הַלִּימוּד, וְתַעֲזָרְנִי לְהִתְפַּלֵּל אֵלֶיךָ דֶּרֶךְ תּוֹזְנוּגִים מִקִּירוֹת לִיבֵי בָּאֲמוֹת, בְּלֵב זֶשֶׁבֶר וְזִדְכָה וּבְדַמְעוֹת, שְׂאֵכָה לְעִמּוּל בְּתוֹרָה, לְהַבִּין אֶת הַתּוֹרָה, וּלְהַרְגִּישׁ אֶת הַמְּתִיקוֹת וְהַעֲרֵבוֹת שֶׁבָּהּ, בֵּין בְּתַפִּילוֹת שְׁתִּיקָנוּ לָנוּ וְזוֹ"ל הַקְּדוּשִׁים, וּבֵין בְּתַפִּילוֹת שְׁתִּיקָנוּ לְהוֹצִיא מִלִּיבִי, כְּדֵי לְהַעֲבִיד אֶל רַבּוֹ וּבֶן אֶל אָבִיו, וְתִזְכְּנִי בְּכָל עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיךָ אֶהְיֶיךָ יוֹם וַיּוֹם, וּבִזְכוּת זֶה אֲכֹכָה לְהַרְגִּישׁ מְתִיקוֹת וְעֲרֵבוֹת טוֹב הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל מִיִּלָּה וּמִיִּלָּה, וּלְהַגִּיד בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוּשָׁה יוֹמָם וּלְיָלָה כִּפִּי כּוֹזֵי, אֶךְ וּרְקֵ לְשֵׁם שְׁמַיִם, בְּרִצְיָפוֹת, בּוֹשֶׁק גָּדוֹל, וּבְשִׁמּוּזָה עֲצוֹמָה מְאֹד מְאֹד, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כֹּל יְמֵי זִמִּי, וְתַעֲזָרְנִי לְלִמּוּד רֶקֶ כִּפִּי כּוֹזֵי, וּבִזְכוּת זֶה לְעוֹלָם לֹא אֶפְסִיק זִלְיָלָה מִלְּהַגִּיד בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוּשָׁה יוֹמָם וּלְיָלָה, עַד לִיִּצְיָאֲתִי מִהָעוֹלָם מִמֵּשׁ.

בחסדי השם יתברך כמה ראשי ישיבות חשובים מרחובות ומאלעד הסכימו שיחלקו את השיחה ואת התפילה בישיבתם. שמענו שהרבה שהתמידו בתפילה זו 40 יום רצופים זכו לראות שינוי עצום בהרגשת מתיקות התורה ברוך השם כדאי לאומרה **בקביעות במתינות ובלב נשבר מיד אחרי תפילת שחרית, מצוה לצלם ולפרסם.** ניתן לשמוע את השיחה בקול הלשון **073-371-54-82 שלוחה 4 שיעורים 260 289** כדאי לראות באוצר החכמה החל מגירסא 21 את הספר **מזמור לאסף (כ330) לקחים ותפילות על מסכתות סוכה ביצה ראש השנה)**

